

yeni demokrasi

Kasım '89

Sayı: 27

Yıl: 3

Aylık Siyasi Dergi

Fiyatı: 2000 TL (KDV Dahil)

★ Devrimci İşçiler Sendika
Yönetimlerine...!

EVREN'İN YAKIŞTIĞI
YERE, ÖZAL
NEDEN YAKIŞMASIN

Basın Açıklaması

Yayın hayatına başladığımızdan bugüne kadar, önümüzde tek hedef olarak halka gerçekleri söylemeyi koyduğumuz, sömürüyü-zulmü teşhir ettiğimiz, bağımsızlık, halk demokrasisi, sosyalizm ve altın çağ mücadelesinde proletaryanın özgür sesini haykırdığımız için üstüste gelen toplatma kararlarıyla karşılaştık.

Toplatma kararlarının yanısıra, gerekçesiz ve keyfi olarak bürolarımıza baskınlar, temsilcilerimize işkenceler yapılmaktadır. Amaçlanan hedef; alabildiğine sömürü, alabildiğine vahşet isteklerini gerçekleştirmek ve buna karşı koyan devrimci-demokrat yayınların-kuruluşların susturulmasıdır.

Düşüncelerinden ödün vermeden doğru bildiği yolda yürüten dergimizin üzerinde gün geçtikçe yoğunlaşan baskılar, bizden ne kadar korkulduğunu göstermektedir. Ve yine görülmektedir ki, herşeye karşın kitlelerle olan bağlarımız güçlenmekte, kitleler kendi seslerine, kendi dergilerine sahip çıkmaktadırlar.

En son, İstanbul DGM'since, "Zulmün ve Vahşetin olduğu yerde; Halka Ayaklanmasını söylemeyen alçağın biridir" başlıklı kapak yazımız, sunuş ve Devrimimiz başlıklı yazılarımız gerçeğe gösterilerek toplatma kararı verilmiştir.

Dün nasıl insanlarımıza dışkı yedirtilirken, gencecik insanlar darağaçlarına gönderilirken, onbinlerce aydın-yurtsever işkence tezgahlarından geçirilirken, cezaevlerinde katledilirken, Kürt ulusu üzerinde soykırımlar uygulanırken sessiz kalmadıysak, bugün de, yarın da her satırımızla, kalemlerimizden dökülecek her kelimemizle sessiz kalmayacak, insan olan herkesi sessiz kalmamaya çağıracağız.

Ne peşpeşe gelen toplatma kararları, ne pervasızca uygulanan diğer baskı türleri bizi bu amacımızdan alıkoyamaz.

Dergimiz üzerindeki baskıları protesto ederken devrimci-demokrat kamuoyunun gereken duyarlılığı göstereceğine olan inancımızı bir kez daha belirtiriz.

Yeni Demokrasi

OKUYUCULARIMIZA

Hürriyet Holding tarafından Türkiye çapında dağıtımı yapılan dergimiz Yeni Demokrasi'nin dengeli ve yaygın bir dağıtımı tüm çabalarımıza rağmen bugüne kadar sağlanamamış ve dağıtım sorunumuz bir türlü çözüme kavuşmamıştır. Okuyucularımızın bu konuda dergimize yardımcı olmaları devrimci bir görevdir.

1- Türkiye genelinde bazı alanlara dergimiz hiç ulaşmıyor. Her şeyden önce bu alanların tesbiti ve ne kadar derginin bu alanlarda satılabileceği,

2- Dergimiz ulaştığı halde bazı bayilerce "yok" denilerek tezgâh altı edilmesi. Bu tür gerici bayilerin ad ve adresleriyle birlikte en yakın yeni demokrasi bürosuna bildirilmesi,

3- Yine bazı bayilere dergi ulaşmasına rağmen vitrine asılmaması ve üstelik dergiye talep fazla olmasına rağmen bayice derginin karşılanmaması durumunda yine bayii ad ve adresiyle birlikte ne kadar dergiye ihtiyaç olduğunun tesbit edilerek dergimize bildirilmesi,

4- Yine bazı bayi ve kitapçılarda derginin talepten fazla olmasına rağmen bayi ya da kitapçının gerektiği kadar dergi almaması ve sürekli fazla dergiyi iade etmesinin tespiti durumunda dergimizin bilgilendirilmesi, daha yaygın ve dengeli bir dağıtımın sağlanabilmesi açısından bir zorunluluktur. Bu konuda tüm okuyucularımızı göreve çağırıyor ve blundukları alanlardaki bayilerle ilişkiye geçerek dergimize bilgi aktarmalarını ısrarla talep ediyoruz. Bu konuda her okuyucumuz üzerine düşen görevi eğer yerine getirirse, hem dergimiz tüm Türkiye çapında daha yaygın bir şekilde dağıtılmış olacak, hem de dergimiz okuyucularımızın eline daha rahat ulaşacaktır.

5- Ayrıca; mümkün olan yerlerde okuyucularımız kitapçılar aracılığıyla dergi dağıtımın sağlamaya çalışmalıdırlar. bu sayede, uzun vadede sadece kâr etmek güdüsüyle hareket eden tekellerin denetimi dışına çıkabilir ve dergimizi istenilen yerde bulundurmaya başarabiliriz.

Yeni Demokrasi

İÇİNDEKİLER

Çöl faresi gibi değil Kartal gibi ... 3	Evren'in yakıştığı yere Özal neden yakışmasın 6
Devrimci işçiler Sendika Yönetimine 11	Lafta en çok "sol arası çatışmaya karşı duranların" bir devrimciyi katletmeleri düşündürücüdür 15
"Ajanlık; tarifi mümkün olmayan en şerefsiz meslektir" 17	Devrimci Demokratik sınıf sendikacılığı ve sermaye ile reformistlerin işbirliği 20
ILG-STFA JV'deki işçi kıyımına son diyebilmek için örgütlene- lim 23	Direnışteki Teu-Tag işçileriyle yapılan söyleşi 25
Otomobil-İş Sendikası XI. Olağan Genel Merkez Kurulu sonuçlandı 26	Bilinç ve Önderlik 27
Bir kurultayın ardından 36	Vurulan beden, Yaşayan kavga 39
Egemenlerin iki yüzölölüğü ... 41	Adalı Sokak'taki silah sesleri neyin nesi 43
Üniversitelerde alternatif açılışlar ve polis terörü 44	Ege Üniversitesi'nde öğrenci sorunları 46
Şaçak Yazı Kurulu'nun "TIKP muhasebesi" taslağı üzerine 49	II. Emperyalist Paylaşım Savaşı ve ellinci yılının ardından akıanan Hitler, suçlanan Stalin mi? . 61

Bu sayımızın kapağına baktığımızda belki çoğu bizim cumhurbaşkanlığını önemsemediğimiz fikrine kapılabilir. Normaldir de. Bunca haksızlığın, haydutluğun olduğu, ülkeyi, iktidarı ve muhalefetiyle piyonlar ve perde arkası yönlendiricileriyle kendi çapı kadar dizboyu pislik ve yolsuzluk deryasında yönetenlerin, cumhurbaşkanlığı seçimi için kopardıkları fırtınanın neyin nesi olduğunu anlamak her vatandaş için kolay değil. Cambazların hilelerini bilemediğimiz müddetçe, cambazlar hep gözümüzde olağanüstü yetenekte insanlar olarak görülürler. Bir de, o hilelerin püf noktasının seyirci tarafından bilindiğini düşünün... ve cambazın perişan halini...

Cumhurbaşkanlığının önemsenmesini değil, önemsenmemesi gerektiği için kapak yaptık. Kapak yazımız hazırlandığında henüz birinci tur seçim olmuştu. Özal'ın Cumhurbaşkanlığına kendisini atamayı başardığını haber aldığımızda ise dergimizin tüm teknik aşamaları tamamlanmıştı. Ama değişen bir şey yok. Cumhurbaşkanının Özal veya İnönü, ya da Türkeş'in olmasının sömürülen milyonlarca işçi, emekçi ve çırağın, başında YÖK kirbaci şaklayan üniversite öğrencisi ve üyesinin, cezaevinde inim inim inilen hainlerce siyasi tutuklunun, bildiri dağıttığı için sorgu odalarında gıdım gıdım canı çıkarılan militanın, dağdaki gerillanın, Olağanüstü Hal Bölgesi'nin tebası durumuna getirilmiş Kürt ulusunun ve onun, kaçan Peşmergenin yerine geçirilmek üzere öldürülen 18'indeki gariban çabannın... bu düzenin zulüm, sömürü ve haysiyetsizliğinden çeken hiç kimsenin hayatında değişiklik yaratmayacaktır. İşte bunu anlatmaya çalıştık kapak yazımızla. Fakat cumhurbaşkanlığı kadar taktir görmese de; aslında bizim açımızdan taktire değerliliğinin gösterilmesi gereken zirve TÜRK-İŞ ZİR-VESİDİR. İşçiler o zirveyi tuzla buz edecek güçtedir. Yeter ki emperyalizm ve onun şaşakları komprador patron ağa devletinin uşağı TÜRK-İŞ yöneticilerinin gerçek yüzünü görmeye özel önem gösterebilirler. Biraz düşünsünler, lüks protokollerde TÜRK-İŞ yöneticileri ve evinde çocuğuyla zeytini bölüşen işçi arasındaki yakınlık ne kadardır diye. Bırak yakınlığı ufukta suleti dahi görülmez işçiye, TÜRK-İŞ ağalarının. Çünkü ufuk çizgisinin öte yanında patronlarla dizdize, işçinin satış formları imzalanır habire... Bu önemli konuyu kapak spotu yaptık.

Çöl faresi gibi değil Kartal gibi'de Doğu Avrupa'da, Rusya'da ve Çin'de geriye dönüşün bürokrat burjuvazi için yarattığı çaresizliği ve bunalmın devrimci proleterya için yarattığı avantajları; Bilinç ve Önderlik yazımızla, teori pratik ilişkisinde teorinin, kolektif örgütleyicinin (yayının), bilimsel sosyalistler bakımından önemini; Şaçak Yazı Kurulu'nun TIKP muhasebesi taslağı üzerine, yazımızda aslında Aydınlık cephesinde henüz değişen yeni bir şeyin olmadığını, "değişkenlik" çabalarının inandırıcı olmadığını gösteren yazımızın muhasebesini ilgiyle okuyacaksınız. Dostlukla... □

Umut Yayıncılık ve Basım San. Ltd. Şti. Adına Sahibi:
Yusuf UYGUN
Sorumlu Yazı İşleri Müd.:
Murat TUNÇ
Yönetim Yeri: Piyerloti Cad.
33-35-37 34400 Çemberlitaş-
İSTANBUL
Tel: 528 09 33 - 516 60 20
Ankara Bürosu: Necatibey Cad.
No: 80/12 Maltepe-ANKARA
Tel: 230 63 27
Diyarbakır Bürosu: İnönü Cad.
Modern Çarşı No.325
DIYARBAKIR
İzmit Bürosu: Ömeraga Mah.
İnönü Cad. Ataer İsham No:
28 İZMİT
Kars Bürosu: Kazım Karabekir
İsham Kat.2 No: 217 Tel: 169 84
KARS

Kayseri Bürosu: Sivas Cad. Stat
İsham Kat.5 No: 605 Tel: 11 06 01
KAYSERİ
Sivas Bürosu: Sularbaşı Mah.
Sekçuk İş Hamı Kat.3 No: 313
SIVAS

Avrupa Temsilciliği:
Kohlergasse 16 8900-Augsburg
11/BRD
Tel: 821 514 026
Avusturya Bürosu:
Münzwardeingasse 5 1060
WIEN/Avusturya
Fransa İrtibat Bürosu: 17. Rue-
De-L'echioer 75010 Paris
Hollanda İrtibat Bürosu:
Vanberkem str. 40 ARNEHM
İsviçre Bürosu: Herrengaberveg 19
9 4054 Bassel-SCHWEIZ

Dizgi: Maraton Dizgi
Baskı: Gütür Basın Yayın A.Ş.
Dağıtım: Hürriyet Holding A.Ş.
Yurtiçi Hesap No: Yusuf UYGUN
Akbank Bahçelievler İst. Şub.
Hesap No: 6720-7DHN
Yurtdışı Hesap No: Akbank
Bahçelievler İst. Şub. Döviz
Tevdiat Hesabı No: 6764-5

Yurtdışı Aboneleri Hes. No:
Konto Nr: 1062520 BLZ:
7205000 STADTSPARKASSE
AUGSBURG
Yurtiçi Abone Koşulları:
6 Aylık 12.000 TL. 1 Yıllık:
24.000 TL.
Yurtdışı Abone Koşulları:
6 Aylık: 30 DM-155, 1 Yıllık:
60 DM-305

ÇÖL FARESİ GİBİ DEĞİL KARTAL GİBİ...

Çöldeki büyük fırtınayı ya da toz anaforunu çöl faresi nasıl değerlendirir? Gögün maviliklerine yükselmiş kocaman bakışlı bir kartal nasıl değerlendirir? Birincisine göre yeryüzü tozdan ibarettir. Toz fırtınası Nuh tufanı gibi tüm arzı kaplamıştır ve arz, bir daha bırakmamacasına toz felsefesine sarılmıştır. Dünyanın duru maviliği ve parlak güneşi hayalde yaşanabilir gayri. İkincisine göre ise, doğudan batıya doğru kayan bir toz anaforudur bu. Bir yanda tatlı bir deniz ve gümüş bir kılıç gibi gülümseyen ufuk çizgisi vardır; diğer yanda ise sessiz, mağrur ve mütefekkir bir çöl ve onun üzerinde birkaç toz anaforu. Güneş yine yavaş yavaş doğacak, toz anaforu ise çekip gidecektir.

Durumu iyi gören kimdir? Çöl faresi mi, kartal mı?

Bugün dünya üç büyük kargaşalığı yaşıyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerindeki kargaşalığı. İleri kapitalist ülkelerdeki kargaşalığı. Rusya, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerindeki kargaşalığı. Bunlar iyi kargaşalıklardır ve insanların bir bölümü bunlara çöl faresi, bir bölümü ise kartal gibi bakmaktadır. Bu üç anafor, üç kargaşalık içinde en taze ve milyonlar için şaşırtıcı olanı Rusya, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerindeki kargaşalıktır.

Onbinlerce insanın ulusal baskılara ve eşitsizliklere karşı sokaklarda uğuldaması kötü bir şey midir? Geçmişte tam çözüme kavuşmayan ve modern revizyonistler tarafından iyice kronikleştirilen bazı ulusal problemleri onbinlerin açığa vurma- sı kötü bir şey midir? Uzun bir ölü sessizliğinden sonra, proletaryanın bu ülkelerde ayak seslerini yeniden duyurması şahane değil midir? Birakalım revizyonist diktatörlüğü, şahane değil midir? Birakalım revizyonist diktatörlüğü, proletarya diktatörlüğünde bile proletaryanın kendisine karşı uzun bir dönem suskun kalması, ayak sesleriyle sokakları inletmemesi cinayet değil midir?

Modern revizyonist diktatörlükler içten iki ana kampa bölünerek zaafa uğ-

ruyor. Liberal-revizyonist kanat, halkın katı bürokrat-burjuva diktatörlüklere karşı duyduğu öfkeyi peşine takarak iktidarı, imtiyazlarına kene gibi yapışan en iri bürokrat-burjuvalardan almak istiyor. Bunlar arasındaki dalaş, yığınlar için değerli bir siyaset okulu oluyor. Daha şimdiden liberal kanat, Polonya'da ve Macaristan'da hükümet oldu. Batılı emperyalistler ve onların propagandalarının çöl faresi haline getirdiği insanlar, sosyalizmin iflasından dem vuruyorlar. Kapitalizmin, yani onların deyimiyle batı demokrasisinin, insanlığın vazgeçilmez ebedi yaşam tarzı olduğu ve olacağı yolunda bol bol ahkâm kesiyorlar. Ama daha şimdiden, yani bu ülkelerde liberal kanatların hükümet olmasıyla birlikte hayat yeryüzünün tüm çöl farelerine şu soruları dayatıyor: Muhalefet hükümet oldu, peki yeni hükümetin karşısında kim muhalefet olacak? Halkın nefret edip, liberal kanatla birlikte hükümetten alaşağı ettiği bir avuç bürokrat-burjuva mı gerçek muhalefet olacak? Bir zamanlar liberal kanadı destekleyen proletarya, bu sefer de bunların kuyruğuna mı takılacak? Yoksa proletarya artık bundan sonra bu ülkelerde bu iki kanat arasındaki iktidar mücadelesinde sırasıyla bunların kuyruğuna takılma misyonunu mu yüklenicek? Bu sorular batılı emperyalistleri derin derin düşündürüyor.

Rusya, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerinde proletarya için iki berrak yol var. **Birinci yol şudur:** Örgütlerle, liberal kanadın kuyruğuna takılma, bürokrat-burjuva diktatörlüğe karşı doğrudan iktidar mücadelesine gir ve onu yık. **İkinci yol şudur:** Liberal kanadın bürokrat kanattan iktidarı alması kuşkusuz senin için bir tarihsel fırsatın kaçırılmasıdır ama, bu aynı zamanda seni daha güçlü bir alternatif haline getirme demektir. İktidar mücadelesine gir ve onu yık. Şartlar, proleter devrime bazan şunu söyler: Şu kanat iktidarda denemedi sen iktidara biraz zor gelirsin. Polonya'da Valesa'nın iktidarda denemesi, aynı zamanda onun kuyusunun devrimci proletarya tarafından kazılması demektir. Proletarya dik-

tatörlüklerinin yerini bürokrat-burjuva diktatörlükler aldı. Bunlar yerlerini şimdi liberal burjuva diktatörlüklerine terk ediyorlar. İktidara gelen liberal burjuvalar, bürokrat burjuvaziye karşı kullandığı muhalefet silahını devrimci proletaryaya vermek zorunda kalıyorlar.

Rusya, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerinde şimdi sözkonusu olan nedir? Gelişme mi, gerileme mi? Doğu rüzgârı mı batı rüzgârı mı? Duruma çöl faresi gibi değil, kartal gibi bakmalıyız. Birinci dönem sona eriyor. Birinci dönem, devrimci proletaryanın iktidarı peşpeşe kaybettiği, bürokrat burjuva diktatörlükler altında bu ülkelerin sahra sessizliğine gömüldüğü, yani devrim dalgasının görülmemiş boyutlarda geri çekildiği kâbus dönemiydi. Bugün ikinci dönemin başlarındayız. Bu, tüm çalışan yığınların modern revizyonist oligarşilerle karşı karşıya geldiği ve önderliği liberal-bürokrat burjuva kanadın ele geçirmeye çalıştığı ve geçirdiği yarı sahra sessizliğinin yerini kitlesel uğultunun aldığı ve dalganın yeniden yükselişe geçtiği mücadele dönemidir. Liberal önderlik harekete geçen ve tüm halkın yeniden umudu haline gelen proletaryanın gücünü kullanarak iktidara tırmanıyor. Bu uğultulu dönem, hiç kuşku yok ki birinci dönemden çok daha iyi bir dönemdir ve dolgun, harlı memeleriyle devrimci proletaryayı besliyor. Bağrı kan çizgileriyle şahrem şahrem yarılmış büyük kargaşa devrimci proletaryanın süt annesidir. Ezilen ulusların ayağa kalkmadığı, tüm sınıf ve kategorilerin uğuldamadığı, egemenlerin dalaşmadığı dönemlerde devrimci proletaryanın kendi paslarından arınarak yalın ve hilafsız bir hançer gibi işildaması zordur.

Ünlü üç zarf teorisini belki içinizde bilmeyenler vardır. Eski muhtarı deviren yeni muhtar, muhtarlık odasına girerek koltuğuna keyifle gömülür. Ayaklarını masanın üzerine atıp düşünürken alçak gönüllülüğü tutar, "şu eski muhtarı çağırıp da biraz akıl danışayım" der. Eski muhtarı çağırır, ondan tecrübelerini ve tavsiyelerini kendisine aktarmasını rica eder. Eski muhtar, umarsız ve sallapati bir edayla, "tecrübe aktarımına hiç gerek yok" der, "ayağını üzerine attığın şu masanın alt gözünde üç kapalı zarf var, onları peyderpey ama sıkışınca açar okursun." Yeni muhtar birinci zarfı açar ve şu cümleyle karşışılır: "ESKİ MUHTARI DURMA-

DAN SUÇLA, YERİN DİBİNE SOK". Muhtar tavsiyeye uyar, suçlama toplantıları düzenleyerek Gülistan bülbülü gibi şakır. Bu ilkin köylülerin hoşuna gider ama her gün tekrarlanınca homurtulara yol açar. Sıkışan muhtar ikinci zarfa başvurur. Cümle şudur: "BOL BOL PARLAK VAADLERDE BULUN". Yine ilk toplantılar iyi geçer, vaadler alkışlarla taçlanır. Ama bu da giderek kabak tadı vermeye ve köylülerin tepkisini çekmeye başlayınca muhtar, üçüncü zarfa koşar. Cümle şudur: "VADEN DOLMUŞTUR, ÜÇ ZARF HAZIRLA, POSTU DELDİRMEYEN TÜY."

Bürokrat burjuvaların yerlerini almaya başlayan liberaller bugün yığınları birinci zarfla oyuyorlar. Devrimci proletarya ileride bunlara, kendileri gibi yeni bir klige yeni bir üç zarf sunma fırsatını verecek midir? Şu veya bu ülkede belki verecektir. Ama mevcut durumdaki gelecek, bizlere 21. yüzyılın yoğun bir zarf devri değil, yoğun bir zarf imhası yüz yılı olacağını söylüyor. Bu bakımdan devrimci proletaryayı şimdiden ciddi hazırlıklar ve ciddi görevler bekliyor.

Devrim, milyonların bilincine ve ruhuna inen em etkin depremdir. Devasa devrimci kargaşalıklardan doğan hiçbir devrimci teori, içinden geçtiği yeni kargaşalıkların dersleriyle silahlanmaksızın, bu anlamda kendisini cesurca aşmaksızın hayata önderlik edemez. 'Eskiyle' yetinen eskiyi yenemez. Devrimci proletaryanın amantüsü şudur: ÇÖL FARESİ GİBİ DEĞİL KARTAL GİBİ...

Bırakın batılılar Polonya ve Macaristan'daki yeni liberal hükümetleri alkışlasınlar. Biz bu alkışlara bakarak, birçok küçük burjuva hareketin yaptığı gibi, bu ülkelerdeki işçi hareketine ve uyanan uyruk uluslara ateş püskürmeyeceğiz. Liberallerin, papazların, işçi aristoklarının niteliğini açığa çıkarmaktan geri durmaksızın, bu önderliğe rağmen hareketin demokratik, ilerici karakterini alkışlamaya devam edeceğiz. Bu hareketler, gelecekteki büyük depremlerin habercileridir. Mesele bu hareketlerde saklı olan geleceği görebilmektir. Bu geleceği, emperyalistler birçoğumuzdan çok daha iyi görüyor. Çöl faresi gibi değil, kartal gibi...

Sınıf mücadelesinin Rusya, Çin ve Doğu Avrupa ülkelerinde, batı ülkelerine nazaran çok daha şiddetli geçeceğini, batılıların, bu ülkelerdeki Brejnev dönemlerinin ölü sessizliğini arayacağını şimdiden söyleyebiliriz. Devrim, batıyı yine doğudan tehdit edecek. □

Evren'in Yakıştığı Yere Özal Neden Yakışmasının

Yaşanan cumhurbaşkanlığı krizi; düzenin hiçbir önlemle giderilemeyen genel krizinin bir parçası ve sömürücü egemen sınıfların 12 Eylül açık faşist sistemiyle bir yandan işlerlik kazanırken, bir yandan da yeni ve daha büyük açmazlara giren yönetimlerinin kendini ilk fırsatta tekrar ortaya koyan kronik bir sorundur.

O yıllar çocuk yaşta olanların bile hatırlayacağı "kadayfın altı-üstü" tartışmaları, 6 ayda bir değişen koalisyon hükümetleri, patron-ağa meclisinin hiçbir konuyu görüşemeyen curcunalı durumu ve siyasi krizin doruğa ulaştığını gösteren 100 küsur turda bir cumhurbaşkanının seçilmeyişi 12 Eylül Askeri faşist darbesiyle bütün ülke yönetimine el koyan CIA güdümlü beş generalin bu müdahaleyi kamuoyu gözünde haklı ve meşru kılmak için sıraladıkları gerekçelerin bir yönünü oluşturmuştu.

Şüphesiz bu ve diğer dayanaklar -demağojik ifade ve çarpıtmaları bir yanabış değıldi. Kişisel ihtirasla hiç yoktan olmadık şeyler uydurarak gelmemişlerdi. Düzenin bir sarsıntı içine girdiğı doğrudur. Sömürücü egemen sınıfların yükselen devrimci mücadele ve büyüyen halk muhalefeti karşısında son derece etkisiz kalıp çaresizleştikleri, büyük açmazlar içinde debelendikleri, yürürlükteki anayasal sistemle mevcut siyasal kurumların onlar açısından artık hiçbir ihtiyaca cevap veremez duruma geldiğı bir gerçektir. Sıkıyönetimlerin de kâr etmediğı geniş halk muhalefeti nedeniyle emperyalizmin aşırı istekleri karşılanamıyor, IMF anlaşmalarıyla alınan ekonomik kararlar serbestçe hayata geçirilemiyor, sömürü çarkları tam randıman işletilemiyor. ABD ve NATO'ya karşı askeri taahhütler eksiksiz yerine getirilemiyor, yeni stratejik yükümlülüklerin üstlenilmesinde güçlük çekiliyor, dolayısıyla dış kredi muslukları açılmıyor, bütün bunlar ve daha bir yığın problem "siyasi istikrar" dedikleri her türlü muhalefetin önlenip devlet otoritesinin maksimum ölçüde sağlanacağı bir ortamı şart koşuyor ve bunun da o koşullarda askeri faşist bir darbeden başka yolu bulunmuyordu.

Evet, sömürücü egemen sınıflar ve göbekten bağı buldukları emperyalist güçler için bu bir zorunluluk halini almıştı. Kısmi demokratik hak ve özgürlükleri içeren eski anayasa ile uygulanan örtülü par-

lamentar faşizmin yerine, en katı hükümleri içeren yeni bir anayasa ile sivil görünüm altında da devam edecek açık faşist bir sistemin yerleştirilmesi vazgeçilmez bir ihtiyaçtı. Bu temelde devlet aygıtı baştan aşağı reorganize edilmeli, C.Başkanlığı başta olmak üzere yürütmenin yetkileri artırılmalı, yeni faşist kurumlarla toplum üzerindeki denetim güçlendirilmeli, demokratik hakların da toptan gaspedilmesi yoluyla halkın eli kolu sıkıca bağlanmalı, hükümet bunalımlarını önleyici düzenlemeler yapılmalı, iki-üç büyük düzen partisinin birinin tek başına % 30-35 oy oranıyla iktidar olmasını sağlayacak seçim kanunları çıkarılmalı C.Başkanının da etkin müdahalesiyle yine bir partinin hakimiyetinde sorunsuz çalışacak alabiliine güdümlü bir meclis oluşturulmalı, böylece bir daha ciddi bir tikanıklık olmadan devam edecek şekilde bu sömürü ve zulmün düzeninin faşist siyasal yapısına işlerlik kazandırılmaydı.

Bütün bu düzenlemeler kanlı bir icraatla birlikte yapıldı. C.Başkanlığı krizinin de tekrar yaşanmaması için 82 Anayasası'na esaslı hükümler konuldu. Ama işte, Evren hazretleri gelirken yaşanmakta olan kriz, giderek daha içinden çıkılmaz bir halde gene yaşıyor. Bu yalnızca C.Başkanının seçimi konusunda değil, genel olarak böyledir. Daha önce savunucusu pozisyonunda olanların da açıkça itiraf ettikleri gibi 12 Eylül rejimi hiçbir şeye çare olmamıştır.

Kendilerine düşen rolü askeri ve sivil üniformalar içinde fazlasıyla oynayarak işlevlerini tamamlamış bulunan cuntacılar köşelerine çekilirken getirmiş oldukları yeni anayasal sistem (açık faşizm) bütün kurumlarıyla sürdürülmeye çalışılıyor. Yalnız, 12 Eylül'ün sivil uzantısı olan ANAP değil, diğer düzen partileri de bu sistemin elden geldiğince sürdürülmesinde yarar görüyor. Onların 12 Eylül'e muhalefetleri bütünüyle göstermeliktir. "Kendim için bir şey istiyorsam namerdim" diyen Demirel tam da kendisi için sorun olan geçici maddelerle mücadele edip, onlar kalktıktan sonra 12 Eylül ve 82 Anayasasına karşı kükreyişlerini sona erdirmiş, ancak yaratmaya çalıştığı "demokrat lider" imajının zedelenmesi için zaman zaman yarım ağızla eleştiri yürütmüştür. İnönü, Ecevit ve diğerleri de köşkteki cuntacılarla barış içinde özü itibarıyla devam eden 12 Eylül sisteminin bi-

Çankaya'ya

Nereden

Gidilir?

rer unsuru ve devlet politikalarının çoğu kez "merkez sağ" partilere taş çıkartan savunucuları olarak farklı bir işleve sahip değillerdir. Hiçbiri hükümet olduğunda cun-tacılar hesap sorma gibi bir çılgınlığı düşünmez. Hiçbiri 12 Eylül sisteminin devam eden bütün yasa ve kurumlarıyla kaldırılmasına şu aşamada yanaşmaz ve kendiliğinden girmez. Halkın kuvvetle dayatması karşısında fiilen işlevsiz duruma gelenlerden başlayarak taksit taksit kaldırma yoluna girseler ve bütünlüklü olarak yeni bir anayasayla bugünkünü değiştirmeye rıza gösterebilirler de, bu sürekli bunalım içindeki bağımlı ve hastalıklı düzenin kaldıramayacağı tavizleri "daha özgür ve demokratik bir ortam olsun" diye veremez ve temsil ettikleri sınıfların çıkarları gereği böyle bir bonkörlükten de sonuna kadar kaçınırlar. Hali hazırda 12 Eylül'ün getirdiklerinin büyük ölçüde devam etmesi hepsi için de makul ve yararlıdır. Kürt halkı üzerindeki faşist vahşet azdır bile. Şehirlerdeki polis terörü, gözaltındaki sistematik işkence, cezaevlerindeki pervasız uygulamalar üzerine fazlaca gidilmemesi gereken şeylerdir. 12 Eylül mahkemelerinin emir komuta zinciri altında verdiği kararların hükümsüz sayılması gibi bir şey düşünülemez. Hele devrimci tutsakların serbest bırakılması tam bir aymazlık olur. Kürt ulusuna kültürel tavizler vermek için acele edilmemeli ve ancak çok zorda kaldıkça gidim gidim verilmelidir!.. İşte bazı "nazik" konularda "sosyal-demokrat"ların tutumu. Son olarak SHP yönetiminin kendi 7 milletvekilini Paris'teki Kürt Konferansına katılmaktan dolayı ihraç istemiyle disiplin kuruluna sevk etmesi bu konuda ne kadar

kralcı olduklarının yinelenen bir örneğidir. Ve onlar bütün "milli" meselelerde diğerleriyle tam bir fikir birliği içindedirler. Ve mevcut oy potansiyeliyle ANAP sonrası iktidara aday olarak DYP'yle çekişen SHP, tercihlerini kendinden yana yapmaları için emperyalist haydut başları ile işbirlikçi kodamanlar takımına güven verme çabasını üst düzeyde sürdürmekte, yürürlükteki ekonomik modeli kendilerinin de izleyeceğini, ANAP hükümetinin IMF ve Dünya Bankası'nca tutulan Saraçoğlu gibi bürokratlarıyla seve seve çalışacağını, dış taahhütlere bağlı kalacağını, yapılan "iyi" işleri bozmayacağını, düzenin çıkarlarını daha da fazla gözeteceğini bıkmadan usanmadan anlatmaktadır. Her ne kadar bunlar, 12 Eylül paşalarına ANAP gibi minnettarlık duygularıyla övgüler dizmiyorlarsa, yergi de yapmıyorlar. Aradaki nüans farkının ise anlaşılır bir nedeni var. Özal'ın yıldızını parlatan 12 Eylül olmuştur. Ama şimdi Özal'ın cumhurbaşkanlığı makamına yakışmayacağını söyleyerek şiddetli tepkiler gösteren ve C.Başkanı olursa onun elini sıkmayacaklarını ifade eden baylar Evren'in dirseklerine kadar kanlı ellerini sıkmakta bugüne kadar hiçbir mahsur görmemişlerdir. Çünkü onlar da halkın kanıyla semiren egemen sınıfların temsilcileri ve sırası geldikçe bu kanlı diktatoryanın uygulayıcıları olarak özde Evren'den ve Özal'dan farklı değildiler. Şu günlerde Evren'i törenle uğurlayacak olan bu "demokrasi kahramanı" liderler aynı Çankaya kapısında Özal'ı da törenle karşılamayı "işlerine sindiremediklerini" söylüyorlarsa, bu durum hükümet olmak için sürdürdükleri it dalaşının artistik pozları ve komedi tarafı olmaktan başka ne değer taşıyabilir?

Özal'ın bugün C.Başkanlığı makamına sarılması, düzenin "demokrasi" normları içinde onun "en doğal hakkı ve meşru davranışı" olarak görülebilecek bir şeydir. Bütün düzen partilerinin savunduğu "demokrasi", sandık başında halka seçtirilen egemen sınıf temsilcilerinden bir bölümünün oluşturacağı meclis çoğunluğuyla hükümet kurarak ülkeyi yönetmesinden ibaret bir şey ve bunun dahi en kaba biçimlerinin uygulanması değil midir? Şeklen burjuva demokrasisine benzetilerek sürdürülen faşizm bir yana, bu tip bir demokrasinin öz olarak hayat bulduğu gelişmiş kapitalist ülkelerin parlamenter rejimlerinde de "halkın iradesi" halka dayatılmış burjuva tercihlerinden başka hangi gerçeği ifade etmektedir? Açık ki "halk iradesi", "milli (millet) iradesi" vs. bu usta demagogların dilinde halkı kandırmanın etkili bir silahı ve her zaman kendi çıkarlarını halka dayatıp ondan destek sağlamalarının

aracı olarak gevelenip duran bir şeydir. Ve yerel seçimlerde oy oranı % 20'lere düşen ANAP'ın artık meşru bir hükümet olarak görülemeyeceğinden tutun, % 36 seçmen oyuyla mecliste % 65 sandalyeye sahip olmasının adaletsizliğine kadar eleştiri konusu yaptıkları her şey, ANAP'ın yerinde kendileri olsalar aynen onun gibi "Anayasal hakkımız" diye savunup istifade edecekleri şeylerdir. Geçmişte "226'yı bulun, istediğinizi yapın" politikasını güden Demirel, bugün "Ankara'da mecliste çoğunluğum var diye istediğinizi yapamazsınız, hani halk içindeki çoğunluğunuz?" diyor, o meclis çoğunluğu kendinde olmadığı içindir. Onların savundukları ve korudukları şey "Anayasal düzen" değil mi? Öyleyse 87 genel seçimlerinde sandalyelerin büyük çoğunluğunu kapatan, ANAP, keyfi yetmediği sürece erken seçime gitmeyip 92'ye kadar hükümet olarak kalma hakkına sahiptir. Anayasa, yerel seçimlerde şu kadar oy kaybeden iktidar partisi erken seçime gitmek zorundadır demiyor ki! Erken seçime zorlamak muhalefet partilerinin anayasal hakkıysa, buna ayak diremek de iktidar partisinin hakkıdır. Aynı şekilde - Anayasa cumhurbaşkanını meclisin seçeceğini hükme bağlamıştır. Bunun anlamı, seçim tarihinde meclis çoğunluğu hangi partinin elindeyse cumhurbaşkanını o belirler demektir. O tarihe kadar iktidar partisinin büyük bir oy kaybına uğramış olması buna engel değildir. Şu halde Özal'ın kendisini meclisteki çoğunluğuna dayanarak C.Başkanı seçirmesi de onun pek tabii anayasal hakkı olarak düzen içi güçler tarafından meşru görülmesi gereken bir şeydir. Çünkü kabul ettikleri oyunun kuralı böyle. Ama elbet fırsatı ele geçiren bunu kullanacak, kaybeden ise karşı çıkarak durumunu lehine çevirmeye çalışacaktır. Şu an Özal'ın yerinde diğerleri olsa aynı şeyleri rahatlıkla onlar yapabiliirdi. Ve yine Özal onların yerinde bulunsa şüphe yok ki aynı kıyameti kopartmak ona düşerdi. Sözün kısası hepsi aynı "demokrasi" komedyasının duruma göre rolleri değişen oyuncular. İktidarda farklı, muhalefette farklı rol!..

Tartışmaya taraf olan düzen içi güçlerden Özal'ın C.Başkanlığına karşı çıkan muhalefet partileri ile burjuva basın organlarının tepkileri üç noktada odaklaşıyor. Bunlardan biri yukarıda sözünü ettiğimiz "meşruluk" yönü. Yani partisinin yerel seçimlerde kaybettiği oy oranı nedeniyle erken genel seçime zorlanan ve gidilecek bir seçimde başkanlığı kaybetmesine mutlak gözüyle bakılan Özal'ın halen elinde olan meclis çoğunluğuna dayanarak C.Başkanı olmaya çalışmasının "milli irade"yi hiçe saymak olacağı! İkincisi, bir parti lideri olarak amansız bir rekabetin odağında bu-

lunan ve yerine geçecek halefleri tayin etmek suretiyle partisine C.Başkanlığı köşkünden de hükmedeceğini gösteren Özal'ın bir bütün olarak devleti temsil eden bu makamın "tarafsızlığı"na gölge düşürecek! Üçüncüsü de bugüne kadar ki politik yaşamında "devlet prestiji"ni zedeleyen külhanbey tavırları, edebe aykırı lafları, arabesk karakteri, yolsuzluk ve skandallarıyla onun C.Başkanlığı makamına "layık" olamayacağı, bu makamın 'ciddiyeti'ni de bozacağı ve adı Hanedan'a çıkan aile yapısıyla halkta uyandırdığı nefreti bundan böyle köşke çekeceğidir.

Bütün bunlar, herbiri kendi içinde bir tezat olup bütünlüklü haldede halka karşı taraf teşkil eden düzen yanlısı güçlerden bugünkü iktidar partisi ANAP dışındaki çevrelerin her iki yönde (hem kendi klik çıkarları, hem de düzenin geleceği konusunda) taşıdıkları kaygıları halka maletme çabalarından başka bir şey değildir. "C.Başkanlığının tarafsızlığı, ciddiyeti, saygınlığı, bütün milleti temsil eden yüce bir makam olduğu" vs. tıpkı "devletin sınıflar üstünlüğü" gibi, sömürücü sınıfların kanlı diktatörlüklerini halka benimsetmek, egemenlik aygıtlarının genel bir kabul görmesini sağlamak için bıkip usanmadan yinedikleri bir safsatadır. Genel olarak T.C. devletinin, özel olarak da onun en üst organı durumundaki C.Başkanlığının "yüce"liğini anlamak için, temsil ettiği sınıflara ve koruduğu toplumsal düzene bir göz atmak yeter. Bu şekilde görülecek olan en aşağılık şeylerdir. Dizginsiz bir sömürü, pervasız bir zulümdür. İnsan onurunun her yerde pervasızca çiğnenmesi, halkın değerlerinin alçakça tahrip edilmesi, toplumsal çürümeye ve ahlaki yozlaşmanın çok yönlü körüklenmesi, en iğrenç dürtülerin bilinçli tarzda ve utanmazca geliştirilmesidir. Böylesine soysuz bir düzenin koruyucu kollayıcı aygıtı ve onun temsilci başı nasıl saygın olabilir mi? Arabesk bir kişilik o makama neden yakışmaz mı? Esasen Evren'den sonra oraya en iyi yakınacak adam Özal'dır. Evren-Özal ikilisi C.Başkanı ve başbakan olarak yıllar yılı yakışmıştır da bu devlete, şimdi Özal'ın C.Başkanlığı mı yakışmayacaktır? Gerçekten yakışmayan bir şey varsa o da Evren öncesi dahil bütün temsilci ve korumlarıyla genel olarak bu devletin ve koruduğu-kolladığı düzenin insanlığa yakışmaması ve halkımıza layık olmamasıdır. Ki, onlar hiçbir zaman halkın değil, hep bir avuç sömürücü asalağın, partonların-ağaların temsilcisi olmuş ve "uiusal çıkarlar" dedikleri her yerde bu işbirlikçi sınıflarla bağ bulundukları emperyalist dış güçlerin çıkarlarına hizmet etmişlerdir. Özal şunu çok güzel söylemiş: "Cumhurbaşkanlığına en layık benim.

**Çankaya'ya
Nereden**

Çünkü telefonu açıp ABD Başkanı Bucsh'la görüşebiliyorum". Evet, hiçbir şey bu devletin iç yüzünü bu sözden daha iyi ifade edemez.

Gerçek şu ki, emperyalizm ve uşaklarının ülkemizdeki çıkarları 80'li yıllarda açık faşist bir sistemle beraber uygulanan ekonomik modelde cisimleşmiştir. Bir taraftan 12 Eylül hazırlıklarının görüldüğü 80 yılı başında söz konusu modelin temelini oluşturan 24 Ocak kararları, o zamanlar Özal'ın bir bürokrat olarak hizmet ettiği Demirel Hükümeti tarafından alınmıştır. Bundan da önce İMF'yle anlaşmaların ilk adımını atma şerefi ise Ecevit'e aittir. Fakat yukarıda değindiğimiz nedenlerle eski partilerin bir süre için devre dışı bırakılmalarına ihtiyaç duyulduğundan bu model geliştirmek cuntayla çalışma şansına sahip olan Özal'a düşmüştür. MESS'te ve Dünya Bankası'nda verdiği hizmetlerle hem yerli kodamanların, hem de emperyalist finans çevrelerinin gözdesi olan bu zat, süreç içinde üstlendiği icraatla daha da yetkinleşerek sözkonusu çevrelerin politikacı olarak da bir numaralı tercihi durumuna gelmiş ve cuntanın da onayıyla başta ABD olmak üzere bunların desteğini alarak 83'te Başbakanlığa yükselmiştir. "Sivil ve liberal" bir görünüm altında 12 Eylül felsefesini sürdüren, cuntanın uzantısı olarak açık faşizmi icraya devam eden ANAP Hükümeti ve Özal, ülkeyi dış sömürü çevreleri için daha ucuz bir emek cenneti ve daha dolu dizgin at oynatılacak bir yağma alanı durumuna getirmenin yanısıra iç sömürü odakları için dikensiz bir yağma alanı durumuna getirmenin yanısıra iç sömürü odakları için dikensiz bir gül bahçesi olarak tutma çabasını da son kertede sürdürmüştür. Egemen sınıfların ANAP politikalarında somutlaşan üst düzeydeki çıkarları, dizginsiz sömürü ve pervasız zulüm gereksinimi, bunun muazzam ölçüde büyüyen gelir dağılımı, dengesizliği, had safhaya ulaşan yoksulluk, gittikçe artan toplumsal dejenerasyon, katlanılmaz duruma gelen halkın acıları, vahşete dönüşen devlet terörü, kısaca dehşet verici bir hal alan sömürü ve zulüm düzeni halkın tepkilerini hızla yükseltmiş ve doğal olarak icracı başı ANAP üzerinde odaklaştırmıştır. Ama bunlar ANAP'a özgül şeyler değildir. Halkın nezdinde meşru olmayan yalnız ANAP değil, bütün düzen partileri, bütün egemen sınıf güçleri, bütün devletlerdir. Halkımızın geniş kesimlerinin bu bütünlüklü gerçeği görmesi zaman alacaktır. Bu, devrimci etkinliğin halkı sarmalamasıyla mümkün olacaktır. Bütün düzen partilerinin önlemeye çalıştıkları şey budur. Ve bugün halkın muhalefetini kendi potalarına akıtılabilmek

için ANAP'ı tek başına her şeyin sorumlu su gösterme çabasındalar. Yasalci revizyonist-reformist güçler de halkın tepkilerini devlet bütünlüğü yerine ANAP hükümetine yönelten ve esasta bununla sınırlayan politikalar izleyerek düzene "sol"dan destek oluyorlar.

Gelinen noktada ANAP bitmiş tükenmiş sayılır. Özal'ın büyük demagojiler ve Amerikanvari etkili propaganda yöntemleriyle hayali umutlar pompalayarak kitlelerde bulduğu nispeten geniş taban, görülen gerçekler sonucu hızla eriyip gitmiş. Kamuyu yoklamalarına göre ANAP üçüncü parti konumuna düşmüştür. 87 genel seçimleri ona 5 yıl daha hükümet olma yetkisini vermiş olmasına karşın, 89 yerel seçimlerinde geçirdiği sarsıntıyla bu şansını büyük ölçüde riske girmiş, 92'ye kadar muhalefetin baskısına dayanarak hükümette kalabilmesi hemen hemen imkânsız duruma gelmiş ve büyük olasılıkla bir yıl içinde yapmaya mecbur kalacağı erken genel seçimde ANAP'ın meclis çoğunluğunu ve hükümeti kaybedip ülke yönetimindeki etkin rolünden uzaklaşması bir kaçınılmazlık olarak kendini göstermiştir. Bu durumda Özal için bir umut ışığı, bir çıkar yol, yani partisi ve hükümetinin düşüşü halinde de kişi olarak ülke yönetimindeki etkinliğini sürdürebilmesi açısından tek çare cumhurbaşkanı olma fırsatını değerlendirmek şeklinde gözükümüştür. Bunun için Kasım'a kadar muhalefetin erken seçim baskısına dayandığı gibi, onların cumhurbaşkanlığı sorununda uzlaşma önerilerini de reddedip yalnız kendi grubunun oylarıyla kendi cumhurbaşkanı yapma yoluna girmiştir. Muhalefet partilerinin cumhurbaşkanlığı seçimini boykotu gibi, "sine-i millet"(!) tehditleri de Özal'a vız gelmektedir. Muhalefet mensupları meclisten topluca çekilseler ANAP hükümeti için istifa etmek veya erken genel seçime gitmek gibi bir anayasal zorunluluk yoktur. Anayasanın bu durum için öngördüğü şey 3 ay içinde meclisteki baş sandalyeler için ara seçime gitmektir. Bu şekilde Özal'ın kendi meclis grubuna dayanarak cumhurbaşkanı olması önlenemeyeceğinden ve ayrıca 3 ay içinde yapılacak bir ara seçimde ANAP'ın oy oranı sıfıra düşse bile bu partinin meclisteki mevcut çoğunluğu ve iktidardaki "meşruluğu" hukuken devam edeceğinden sözkonusu partiler "sine-i millet" blöflerini hayata geçirme cesaretini de gösterememekte ve cumhurbaşkanlığı turlarının devam ettiği şu günlerde askeri devlet erkanına ultumotomcu bir tavır alarak ANAP grubununun inadını kırmayı ve Özal'ın cumhurbaşkanı olma tutkusunu bu şekilde önlemeyi düşünmektedirler. Bu yazının yazıldığı, cumhurbaşkanlığı turlarına başlanan günler içinde du-

Gidilir?

Çankaya'ya Nereden Gidilir?

rum böyle. Özal'ın Marcos'vari tutumu devam ediyor. Fakat unutulmamalı ki bu tutumu doğuran sınıf karakteri Özal'a mahsus değildir. Halk düşmanı otoriteyi kendi elinde merkezileştirme hırsı farklı biçimlerde diğer liderlerde de görülmektedir. Bugün bir başkasının değil de Özal'ın durumu özellikle Marcos'u çağırıyor, bu tarihsel olarak onun üzerine düşen 12 Eylül sonrası özel rol ve konumundan dolayıdır. Şu an onun yerinde rahatlıkla muhaliflerinden biri olabilirdi. Özal'ın dış ve iç sömürü odaklarıyla uzun yıllardan beri yetkili icracı kişi olarak geliştirmiş olduğu içi-dışı ilişkiler, günün koşullarında onlara en iyi hizmeti sunma bakımından sahip olduğu ihtisas ve bu temelde gelecek açısından verdiği büyük güven ve bu arada onun hükümeti, bürokrasisi ve bizzat kendi şahsıyla kurulmuş olan özel çıkar bağlantıları doğal olarak yönetimdeki etkinliğinin sürmesini arzulamaktadır bu odaklara. Bu yüzden emperyalist mali, ekonomik, siyasi çevreler Özal'ın cumhurbaşkanı olmasına sıcak bakmakta ve fakat bu vesileyle artacak olan siyasi krizden de tedirgin olmaktadır. Emperyalist güç odaklarıyla ülkedeki büyük kompradorların önemli bir bölümünün Özal'a özel bir teveccüh göstermeleri, diğer düzen partileri ve liderlerine güvenmediklerini mi gösterir? Hayır. Hükümet olarak bundan sonra kendilerine hizmet edecekleri şimdiden tercih etmeye, seçmeye başlamışlardır bile. Dahası cumhurbaşkanlığı sorununda da muhalifet partilerini destekleyenler vardır. Özal'ın Çankaya'ya çıkması ve orada kalmasının kendi çıkarlarına yarardan fazla zarar getireceği kanısı somut gelişmelere bağ olarak kuvvetlendiğinde en bereketli destekçilerinin de ona karşı tutum alıp diğer parti liderlerine arka çıkmaları mümkün olacaktır. Bu yüzden diğer partiler akılcı taktiklerle işi bu noktaya getirmeye çalışıyorlar. Fakat sahne önünde şikayet-

leri halkadır. Halkımızın bu it dalaşında hiçbir çıkarı bulunmadığı halde her biri ona sesleniyor ve kendinden taraf olması için her biri diğerinden daha aşağılık demagoji yapıyor. Oysa asıl şikayet mercilerinin IMF, ABD, AT, TUSIAD vb. olması gerekir. "Ne diye Özal'ı bütünüyle kaybetmekten kaçınıyorsunuz? Bizim ondan ne eksikimiz var?" vs. demeleri gerekir.

Süregiden post kavgasının ne şekiller alacağı, nereye varacağı önümüzdeki günler ve aylarda görülecektir. Bu yönetim krizi her halukârda uzun bir sürece yayılacak ve farklı şekillerde sürecektir. Bu arada bir askerî darbe beklenmese de ordu üst kademelerinin uyarılar vb. yoluyla ağırlıklarını koyabilecekleri görülmektedir. Yaşanan durum bir bütün olarak düzenin açmazıdır. Ve 12 Eylül'ün hiçbir seye çare olmadığı, bu ülkede devrime kadar krizlerin depreşerek devam edeceğinin pek çok kanıtından sadece biridir. Bu kargaşa, bu kriz genel olarak ne kadar derinleşirse o kadar iyidir. "Kargaşa ve çalkantı istemiyoruz" diyenler "C.Başkanlığı seçimine doğru provakasyonlar tezgahlanıyor" diye bas bas bağırarak devrimci mücadelenin yükseltilmesine karşı çıkan ve devrimci güçlere bilinçli olarak çamur atanlar varsın düzenin istikrarı için hakim sınıf politikalarına angaje olsunlar. Varsın reformizm faşizme koltuk değnekliği biçimindeki tarihi rolünü oynamaya devam etsin. Varsın düzenin sahipleri "ezeceğiz, yok edeceğiz" diye devrim güçlerine kudurganca sağırsınlar. Bunalım derinleşiyor. Düzenin temelleri her zamankinden fazla çatırıyor. Devrimcilerin görevi etkin mücadele ve balyoz vuruşlarıyla bu çatırtıyı büyütme, yaşanan krizi daha da derinleştirmek, devrimin ilerlemesinin koşullarını çok daha elverişli hale getirmek ve kitlelerin tepkilerini düzenin temellerine yönelterek, onları düzen partilerinin, reformist yasalıcılığın, durağanlık ve edilgenliğin kollarından çekip alarak her yerde devrim ordusuna kaydetmek, devrimin alevlerini zafere kadar büyütme-tir.

Bütün emekçiler, her milliyetten ezilen halkımız kurtuluşun bu düzende olmadığını bilince çıkarmalı, yalnız ANAP iktidarına ve 12 Eylül sisteminin devamına değil, bir bütün olarak sömürü ve zulmün düzenine, onun bütün örgütlü güçlerine, resmi ve sivil kurumlarına, eski ve yeni partilerine, seçim oyunlarına, her türlü politik tezgahlarına karşı çıkmalı, hiçbir düzen partiminin bir diğerine karşı üstünlük sağlama çabasına destek olmamalı, hiçbirine hayır hah yaklaşmamalı, kısaca onların hiçbir şeylerini meşru görmemeli ve hepsini aynı mezara gömmek üzere kolları sıvmalıdır. □

DEVRİMCİ İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE!

İşçi sınıfının sendikal mücadelelerinde tayin edici öneme sahip olan sendika kongrelerinin yaşadığı bir süreçteyiz. Sürecin işleminde olumlu ya da olumsuz olarak adlandırılacak mücadelenin yönlendiricileri konumunda olan sendikal yönetimlerin seçimi oldukça önemli olduğu kadar da ciddi bir sorun olarak işçi sınıfının önünde durmaktadır.

Gündeme giren kongrelere her siyasal kesim kendi siyasal yaklaşımı ışığında hazırlanacak ve sendikaların yönetimlerini elde etmeye ya da üzerlerine etkili olmaya çalışacaklardır. Bugün kimi bağımsız sendikal kuruluşun ötesinde esas mücadele hiç şüphesiz TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarda cereyan edecektir. Şubelerden, sendika merkezlerine; oralardan TÜRK-İŞ merkezine doğru bir hat izleyen bu mücadele seyrinde sınıf bilincine sahip öncü işçilerin tavrında oldukça önem kazanıyor. Bu anlamda biz öncü işçilerin, görüşlerimizi burada bir kez daha ortaya koymamız gerekiyor.

Sendika kongrelerine hazırlanırken politikamızın; **Birincisi:** Mevcut koşullar içinde yerel ve merkezi düzeyde var olan devrimci - demokrat yönetimlerin (kimi yerlerde takviyeli de olsa) korunarak güçlendirilmesi, **İkincisi:** Gerici, reformist, modern-revizyonist bürokrat önderlikler altında bulunan sendika şube ve merkezinde sınıf bilinçli devrimci, demokrat güçlere güç ve eylem birliklerine gidilerek bu yönetimlerin devrimci işçilerin yönetimlerine ve denetimine alınması tavrıdır. sınıf bilinçlisinden tutunda sıradan bir işçiye kadar hiçbir işçinin reformist, gerici ve faşist, sarı sendika yönetimlerinde birini diğerine karşı tercih etme diye bir sorunu yoktur,

olamazda. Sınıf bilinçli proletaryanın tutumu işçi sınıfının gerçek temsilcilerini yönetimlere getirilmesi ve mevcut sendikal anlayışlara karşı mücadele edilerek bu nitelikli yönetimlerin teşhir ve tecrit edilerek saltanatlarına son verilmesi yönünde olacaktır.

Konuyu biraz daha açmaya çalışalım:

Girilen bu kongreler dönemine uygun doğru taktikler belirlemek, bu taktikler doğrultusunda güçlerimizi yerinde ve zamanında seferber etmek önümüzde duran önemli görevlerden biridir.

Ülkemizde sendikal örgütlenmenin ağırlıklı olarak reformizmin gerici - faşist çevrelerin etki alanında olması, ilerici-devrimci güçlerin omuzuna yüklü görev ve sorumluluklar yüklemektedir. Öncelikle nerede, nasıl çalışılarak hedeflere varılacağını iyi bilmek gerekir. Bugün sendikalaşmanın yoğun olarak TÜRK-İŞ bünyesinde sürüyor olması bu teşkilat içerisindeki davranış ve mücadele biçimini de önemli kılıyor. TÜRK-İŞ içerisindeki mücadelenin çok yönlü hedefleri olduğu açıktır. Bu alanda çalışılırken taktik politikanın içerdiği anlamı da kuşkuya yer bırakmadan sergilemek zorunludur. Dolayısıyla önce şu noktayı açığa kavuşturmak gerekir.

Türk-İş kongre çalışmalarının devam ettiği bugün, önümüzde önemli görevler durmaktadır. Bugün hâlâ Türk-İş içinde kalıp kalmama tartışmaları da devam etmektedir. Kongre çalışmalarının sürdüğü, işçi sınıfının büyük bir bölümünün sarı ve reformist sendika ağaları ve patronlarının denetiminde bulunduğu ve devrimci demokratik sendikal hareketin işçi sınıfını kucaklamadığı günümüzde Türk-İş'ten ayrılmak de-

mek sınıfı sarı sendika ağalarının denetim alanında bırakmak olacaktır. Devrimci proletaryanın görevi Türk-İş içinde kalarak çalışmak değildir. Türk-İş içinde kalmak demek; Türk-İş'in yönetimindeki sendika ağalarıyla ve onların gerici, faşist yönüyle uzlaşmak değil, tersine onlara karşı işçi sınıfını bilinçlendirmek, sınıfın içinde teşhir ve tecridini sağlamak, onların sınıf içindeki etkisini kırmak demektir.

Türk-İş Kongresi'nin gündemde olduğu günümüzde Türk-İş içinde kalarak tabandaki çalışmaya öncelik vermek, sınıfa devrimci bilinç götürüp, devrimci demokratik sendikal platformu güçlendirmek demektir. Kongre çalışmasını iyi değerlendiren Türk-İş'in sarı yüzünü sınıfa göstermek, Türk-İş'in üstlendiği tarihsel misyonu ayrıntılarıyla orta yere sererek, burjuvaziye kolkola yürüten, 12 Eylül faşizmiyle uzlaşan, onun kurucu meclisine bakan veren, kapalı kapılar ardında sınıfı pazarlayarak satan, varlığıyla işçi sınıfının ekonomik, demokratik ve siyasal iktidar mücadelesini önünde bir set gibi duran CIA patentli bu sendika ağalarını teşhir ve tecridini en geniş anlamda sağlayarak sarı ve reformist sendika ağalarının etki sahalarını kırmaya çalışmak demektir.

Türk-İş içinde azimle, inançla yürütülecek böylece bir çalışmayla, oluşturulacak devrimci, demokratik sendikal platformlarla işçi sınıfına gidilerek, sınıfın sorunları doğru bir tarzda ele alınıp işlenerek, ekonomik demokratik taleplerine sahipken, sınıfı siyasal iktidar mücadelesi perspektifi doğrultusunda eğitip örgütleyerek sarı ve reformist sendikal çeperi parçalamış oluruz. Bu yönlü bir çalışma kongrelere daha güçlü hazırlanmayı zorunlu kılar.

Önümüzdeki Türk-İş Kongresi'nde istenen başarı elde edilmese dahi bu kongrelere hazırlanmak, kongre kürsüsünü devrimin, sınıf mücadelesinin kürsüsüne dönüştürmek ve bu kürsüde sarı ve reformist sendikal anlayışı teşhir etmek, yönetime devrimci demokrat nitelikli sınıf üyelerinden bir kısmını yerleştirmek küçümsenmeyecek bir olgudur. Bu yönlü bir çalışmada işçi sınıfı kazançlı çıkacaktır.

Bugün içinde bulunduğumuz nesnel süreç sendikaların devrimci işçilerin yönetimine ve denetimine geçmesini öylesine dayatmış durumdadır ki böylesi bir durumda hâlâ sarı sendika ağalarının ömrünü uzatacak anlayışları devam ettirmenin sınıfa ihanet olacağını ifade etmiştik. Bugün sendikal yönetimler açısından haykırılması gereken şiar esas olarak "DEVİRİMCI İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMİNE" şiarı olmalıdır. Bunun politik ve pratik anlamı işçi sınıfı içinde çalışarak şubelere oradan da giderek merkezleri de feth edecek düzeyde sendikal yönetimlerin, devrimci işçilerin yönetim ve denetimine geçirilmesinin hedeflenmesidir.

Sınıf bilinçli işçilerin buldukları alanlarda sendikal yaklaşımın pratik ifadesini nasıl olmalıdır?

Bugün devrimci-ilerici nitelikte sendika ve şubelerin sayısı parmakla gösterilecek kadar az sayıdadır. Bunların elde edilmesinin ne şartlarda gerçekleştiği bilinmez bir sır değildir. Reformist, gerici sarı sendikacıların koltuklarını kolay kolay bırakmadıklarını Türkiye işçi sınıfı on yıllardan beri tanır. Bu anlamda kazanılan devrimci yönetimlerin korunması hayati önemdedir.

Devrimci-ilerici etki sahası içinde bulunan bu yönetimlerin korunması sendikal gelecek açısından tayin edici önemdedir. Bunların sayılarını gün be gün artırılması reformizme, gericiliğe ve sarı sendikacılığa vurulacak bir darbe olacaktır. Sendika yönetimlerine devrimci - ilerici sınıf bilinçli işçilerin getirilmesi sınıf mücadelesinin gelişimi açısından da önemli bir kazanım olacaktır. Bizlerin bu konudaki tutumu işçi sınıfının birlikteliğini devrimci bir temelde sağlamanın adımlarını da hız-

landıracaktır.

Kimi iş kollarında, kimi sendika ve şubelerin devrimci nitelikteki önderlikler altında bulunması bir mevzi olarak görülmeli ve bu mevziler her geçen gün giderek artan ölçüde çoğaltılmalıdır. Bu durumdaki sendika ve şubelerin sayısının azlığı hiç kimseyi karamsarlığa itmemelidir. Tersine sabırlı ve azimli ama açık perspektife sahip bir çalışmayla bunlar çıkış noktası olarak alınmalı ve bunların etrafı bir petek gibi örülmelidir.

Bu tür sendika ve şubelerdeki yönetimler işçi sınıfına ihanet içinde olmadıkları, yöneticileri birer bürokrat olmadıkları ya da buna dönüşmedikleri ve her koşulda sınıfın çıkarlarına uygun davranıp, bunu kendi kişisel (ve geniş anlamda grupsal) çıkarlarının üstünde tuttukları sürece bunlara sahip çıkıp, eleştirip-ikna yöntemiyle mücadele içersinde tutulmaları sağlanmalı ve savunulmalıdır. Bunu söylerken değiştirilmesi gereken tek tek kişi ve yöneticilerin değiştirilmesinin savsaklanması ve yerinde bırakılmalarını kaş etmiyoruz. Tersine yukarıdaki vasıflara haiz olmayan herhangi bir yönetim ve yönetici bir an önce demokratik yollarla görevlerinden alınmalı ve yerlerine devrimci ve militan bir ruha sahip insanlar getirilmelidir. Bu vazgeçilmez bir görevdir.

Az sayıda da olsa varolan devrimci nitelikteki sendika ve şubelerin daha da gelişmesi için tüm ilerici, devrimci demokrat güçlere ağır ve önemli görevler düşmektedir. Başta TÜRK-İŞ olmak üzere sendikal tabanda sürdürülecek olan devrimci çalışma ve örgütlenmenin tek bir hedefe yönelmesinin sağlayacağı avantajların önemini vurgulamak sanırım gerekmez. Bunun için tabandaki güçleri birleştirecek adımlar atılmak zorundadır. Bu konuda takılınacak tavır, devrimci-demokratik güçlerin güç ve eylem birliği konusundaki pratik tutumunun ifadesi olacaktır.

Sendikal konuda tavrımızın bir yönünü devrimci sendika ve şube yönetimlerinin korunması ve geliştirilmesi oluştururken, diğer bir yönü de olanakların bulunduğu şube

yönetimlerinin devrimcileştirilmesi-yani devrimci işçilerin yönetimine ve denetimine geçirilmesi olmalıdır. Bunun önemini burada yeniden vurgulamak gerekmez. Bunun içinde yapılacak olan çalışma, asgari müştereklerde sağlanacak çalışma birlikteliklerinin bir an önce sağlanmasını zorunlu kılıyor. Buralarda devrimci bir muhalefet bloğunun yaratılarak (oluşturularak) gerici - reformist sarı sendikal yönetimlere alternatif çıkarılması için herkesin üzerine düşeni yapması gerekir. Burada da sınıf çıkarlarını önplanda tutmak gerekir. "Benim adayım, senin adayın" tartışmalarının sınıfa kazandıracağı hiçbir yarar yoktur.

Bu tür yönetimlerde kimlerin bırakılacağı yanı sıra kimlerin getirileceği sorunu da şüphesiz çok önemlidir. Yönetimlerin devrimcileştirilmesi hiç şüphesiz sıradan olumsuz ve niteliksiz unsurların yönetime getirilmesini olumsuz kılmaktadır. Adaylarda ve yöneticilerde aranacak olan niteliklere dikkat edilmek zorundadır. Asıl olarak, işçi sınıfı içinde sınıf bilincine sahip, sınıfın sorunlarını kavrayıp bilince çıkaran dürüst, çalışkan, militan devrimci sendikacılığı yapacak olanların yönetimlere getirilmesi hedeflenmelidir.

Daha önceki sayılarımızda ortaya koyduğumuz devrimci işçiler sendika yönetimine şiarını bugünkü önemi bakımından tekrar koyuyoruz.

Neden "Devrimci işçiler sendika yönetimlerine"

Çünkü:

- ★ İşçi sınıfının çıkarlarını en iyi temsil edecek olan sınıfa mensup devrimci işçilerdir.
- ★ İşçi sınıfının mevcut kazanımlarını en iyi şekilde koruyacak, geliştirecek ve gasp edilen haklarını yeniden elde etmesini sağlayacak olan devrimci işçilerdir.
- ★ Sendikaların salt ekonomik çıkar örgütleri olmayıp aynı zamanda ye-

ni demokratik iktidara yürüten siyasi güç araçları olduğu anlayışını en iyi şekilde savunacak ve uygulayacak olanlar devrimci işçilerdir.

★ İşçi sınıfına sınıf bilincini en iyi şekilde götürecek olanlar yine sınıf bilinciyle donanmış, devrimci işçilerdir.

★ Sınıf ile sınıf bilinçli proletarya arasındaki ilişkiyi sağlayacak köprüyü kuracak olan devrimci işçilerdir.

★ Demokrasi mücadelesinde sendikaların gerçek işlevini sağlayacak ve demokratik kitle örgütleriyle sendikalar arasındaki doğru temelde bağları kuracak olan yine devrimci işçilerdir.

★ İşçi sınıfının bilincini karartan anlayış ve saldırılara karşı sınıfı uyandıracak ve her türlü sınıf düşmanı saldırılara karşı sınıfı seferber edecek olan devrimci işçilerdir.

★ İçinde buunulan koşullarda ve genel mücadele seyrinde işçi sınıfını reformizmin-parlamentarizmin ve her türlü sınıf düşmanı anlayışların etki alanına çeken teslimiyetçi eğitim ve anlayışlara karşı mücadele edip onu ortadan kaldıracak olan devrimci işçilerdir.

★ Her türlü gerici -faşist-sarı-revizyonist sendikalar anlayış ve bariyerleri parçalayarak devrimci demokratik etk sahasını geliştirecek olan devrimci işçilerdir.

★ Gücünü üretimden alan sınıfın gerçek gücünü mücadele alanlarına çekecek olan devrimci işçilerdir.

★ Sınıf mücadelesinin gelişimine paralel olarak sınıfın, sınıf bilinçli proletarya önderliğinde asıl mücadele alanlarına çekmeyi başaracak olan devrimci işçilerdir.

★ Ve nihayet sendikaları işçi sınıfının denetimine sunmak ve denetim ve mücadelenin kolektifleştirilmesini sağlayacak olan devrimci işçilerdir.

★ Ve sonuçta diyoruz ki; bütün bunları bir bir gerçekleştirip pratiğe dökmek için "DEVİRİMCI İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMLERİNE!"

Bazı sendikaların kongrelerini tamamladığı, bazı sendika kongrelerinin ve Türk-İş Kongresi'nin hazırlıklarının sürdüğü bir dönemde bulunuyoruz. Bu kongrelere hazırlan-

mak, sınıf bilinçli işçilerin belli mevziler kazanması için çalışmak proletarya için ertelenmez bir görevdir. Her siyasal ve toplumsal grup sendika kongrelerine kendi sınıf ve grupsal menfaatleri doğrultusunda yaklaşacak, o mevzileri elde etmeye çalışacak, sarı ve reformist sendika ağaları-patronları buldukları mevzileri koruma ve pekiştirme mücadelesi verecektir. Kongreler; işçi sınıfı ve devrimci proletaryanın mücadelesi bakımından önemli bir mevzi olduğu kadar, kongre kürsülerini devrim davası sınıf mücadelesinin kürsülerine dönüştürme fırsatını da önümüze koymaktadır. Devrimci işçiler bu fırsatı iyi değerlendirmelidir.

Kongresi tamamlanan birçok sendika yönetiminde önemli bir değişikliğin olmaması, kongre çalışması süren sendikaların yönetimlerinde keza önemli bir değişikliğin olmayacağı görülen bir gerçek olmasına karşın, bu sendika kongrelerini işçi sınıfı için birer mücadele alanı konumundadır. Hazırlanma ve çalışma dönemi kısa olmasına rağmen sıkı, disiplinli ve özverili bir çalışmayla sınıf bilinçli işçiler bu sendika kongrelerinden daha güçlü çıkabilir, önümüzdeki dönemde Türk-İş Kongresi'ne daha güçlü bir katılım sağlanarak, Türk-İş Kongresi'nde sınıf bilinçli işçilerin sesi daha bir gür haykırılarak egemen sarı, gerici ve reformist sendikal anlayış ve bunların temsilcileri sendika ağaları ve patronların teşhiri sağlanarak kongre kürsüsü devrimci proletaryanın propaganda kürsüsüne dönüştürme olanağı sağlanabilir. Bunun için de tüm devrimci işçiler grupsal ve kişisel menfaatlerini bir yana bırakarak devrimci, demokratik sendikal platform etrafında örgütlü bir güç olarak çalışmalı, sarı ve reformist sendika ağalarını teşhir ve tecritine sağlamalıdır.

Bugün işçi sınıfı başına çöreklenmiş Türk-İş'in sarı ağaları ve reformist sendika patronları örgütlü bir güç olarak egemen düzene, burjuvazinin çıkarına nesnel ve öznel konumuyla iyi hizmet eden bir güç durumundadır. Türk-İş'in bu konumu egemen güçlerin menfaatleriyle tam bir uyum sağlamaktadır. Bunun için de

burjuvazi mevcut Türk-İş yönetiminin devamından ve bu yönetimin pekişmesinden yanadır. Sarı sendika ağaları burjuvaziyle kolkola işçi sınıfının mücadelesini etkisizleştirme ve bastırma uğraşısı vermektedir. Bu durum karşısında tüm devrimci, ilerici, demokrat nitelikli sınıf bilinçli işçiler güçlerini ve olanaklarını birleştirerek, mevcut olanaklardan en iyi biçimde yararlanarak işçi sınıfının düşmanı sınıf cephesine karşı kararlılıkla, azim ve cesaretle mücadele etmeli, aralarındaki birlik, dayanışmayı güçlendirmeli, sınıfı seferber etmeli, buldukları mevzileri güçlendirmeli ve korumalıdır.

Sınıfa bilinç taşımak, dostunu düşmanını birbirinden ayırarak sendikayı sağlıklı, kof, bürokrat anlayış ve kişilerden arındırarak gerçek işçi önderlerini örgütlerin başına geçirmek işçi sınıfının sorunlarına ilişkin çeşitli çözüm önerileri ve politikalar üretmek, geleceğe ilişkin mesajlar vermek, geçmişin muhasebesinin yapılarak geleceği geçmişin üzerine oturtacak doğru değerlendirmeler yapmak; dahası işçi sınıfına hesap verecek ve hesap soracak bir araç ve olanak olarak yaklaşmak, kısacası kongrelere sınıf mücadelesinin geliştirilerek yükseltileceği bir alan olarak yaklaşmak gerekiyor.

Kongreler neyi hedeflemelidir?

Bu soruya cevap verirken konuya iki açıdan yaklaşmak gerekir. Bunlardan ilki mevcut kongrelerin hazırlık aşamasından başlayarak kongreleri de içine alan süreçle ilişkin yanı oluştururken, ikincisi kongreler sonrasında oluşan yönetimlerin mücadele hatlarını açık seçim ortaya koymaları yönünü kapsıyor. Öyleyse ilkiyle başlayarak konuyu özetlemeye çalışalım. Yalnız şunu da söylemeliyiz ki bu iki yan birbirinden kopuk ele alınamazlar. Bunlar birbirlerini tamamlayan uzun bir sürecin safhaları ve mücadele basamaklarıdır.

Özetlemek gerekirse, kongreler:

• Bulunulan alanda sınıf çıkarları temelinde işçi sınıfının birliğini ağlamayı,

• Başta ülke sorunları olmak üzere işçi sınıfının mevcut sorunlarının tartışılarak bilince çıkarılması ve bu yönde çözüm önerilerinin üretilmesini,

• Sınıf temeline oturmuş militan devrimci - demokratik sendikacılığının yerleştirilmesini,

• İşçi sınıfının sınıf bilinci temelinde eğitilmesini,

• Sınıf ve kitle sendikacılığının yaratılmasını ve yönetimlerde devrimci işçilerin yönetim ve denetiminin sağlanmasını,

• Mevcut resmi sendikal çeperi kırıp, yerine devrimci demokratik sendikal anlayışın yerleştirilmesini,

• Demokratik kitle örgütleriyle sendikalar arasındaki ilişkide yakınlaşma sağlanması için gereken mesajların iletilmesini,

• Demokrasi mücadelesinin kitle-sel bir karakter kazanması için çalışmayı,

• Sınıf bilinçli proletarya ile sınıfın bağlarının sağlanıp pekişmesi için gereken çalışmayı,

• Nihayetinde içinde bulunan depolitizasyon sürecini tersine çevirip, en geniş oranda kitlelerin politize edilmesini ve geniş emekçi yığınlarına bu meyanda gereken mesajların iletilmesini vb. hedeflemelidir ki sınıf mücadelesinin ivme kazanması için gerçek işlevini yerine getirmiş olsun.

Seçilecek yönetimlerin hedefleri neler olmalıdır?

• Uluslararası işçi sınıfının "Birlik, dayanışma ve mücadele günü" 1 Mayıs'ın her alanda kutlanması ve yasal olarak kutlanmasının sağlanması,

• İşçi sınıfı ve tüm halka siyasi düşünce ve örgütlenme özgürlüğü tanınmasını ve sınıfın vazgeçilmez örgütlerinden biri olan sendikaların ulusal ve uluslararası planda toplumsal tüm gelişmelere müdahale hakkının sağlanması,

• Sendikaların olağanüstü dönemler bahane edilerek feshedilmesi ve tüm mal varlıklarına el konulması karşısında mücadele edilmesi,

• Sendikalar üzerinde mali ve idari tüm denetimlerin kaldırılmasını ve denetimin üyelere bırakılması için mücadele yürütülmesi,

• Sendika temsilcileri ve yöneticilerinin sendika faaliyetlerinden dolayı yarılanmaları ve cezalandırılmaları karşısında mücadeleyi ve ceza yasasındaki düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan 141. ve 142. maddelerin kaldırılması için mücadele yürütülmesi,

• DİSK'in açılması ve el konulan tüm mal varlıklarının geri verilmesi,

• Politik ve sendikal nedenlerle yargılanan ve ceza alan işçi önderlerinin, sendikacıların politik tutuklu olarak kabul edilmesini ve ceza evlerinde insanlık dışı uygulamalara karşı demokratik - devrimci kamuoyunun yanında olmayı,

• Sınıfı sendikasılaştırılmayı hedefleyen 233 sayılı "Sözleşmeli personel Yasası" ve 2494 sayılı özel güvenlik örgütlerini kapsayan yasanın iptal edilmesi,

• Sendikal yetki için işkolu düzeyinde konan yüzde barajının kaldırılmasını ve yetki belirlemede referandum yolunun benimsenmesi,

• Ve ayrıca **TİSK'in ilke kararlarının etkisizleştirilmesi için, toplu sözleşme görüşmelerine çağrı hakkının yalnızca işçi sendikasına ait olması için;**

• Asgari ücretin işçiyi ve ailesini sosyal ve kültürel bakımdan eşi-tirebilecek bir düzeye çıkarılması ve asgari ücretin vergi dışı bırakılması için,

• 40 saatlik iş haftası uyulması, ağır işkollarında bu sürenin daha da kısaltılması için,

• Emeklilik süresinin kısaltılması için,

• Ücretlerden kesintileri artıran ve ayrıcalık yaratan "Süper emekliliğin" ortadan kaldırılması için,

• Sigortasız işçi çalıştırılmasının önlenmesi için;

• SSK primlerinin tamamının işverenlerce ödenmesi ve SSK'nın işçilerin yönetimine verilmesi için,

• İş güvenliği için,

• Kıdem ve ihbar tazminatlarının büyük oranda artırılması ve her şart altında ödenmesi için,

• İşsizliğin önlenmesi ve işten atılmalara karşı önlemlerin alınması ge-

nel işsizlik sigortasının uygulanması ve işsizlerin de sendikalarda örgütlenmesinin sağlanması için,

• İş kanununun 13. 17. ve 24. maddelerinin kaldırılması, disiplin kurullarında işçi ve sendika temsilcilerinin ağırlıklı olması için,

• İşyerlerinde çalışma koşullarının işçi ve sendika komiteleri tarafından denetlenmesi için.

Bütün gücüyle çalışmayı ve bu anlayış doğrultusunda TÜRK-İŞ yönetimini de harekete geçirecek bir anlayış dahilinde faaliyetlerini sürdürmeyi önüne tarihsel bir görev koymalıdır, yeni yönetimler.

Şunu da hiçbir zaman akıldan çıkarmamalıyız: Kongreler sendikal demokrasinin (sendika içi demokrasinin) yaşama geçirilmesi içinde mücadeleyi geçekli ve zorunlu kılıyor. Bugün ülkemizde mevcut sendikaların pek çoğu sendikal yapılanmalarını anti-demokratik yöntemlerle ve uygulamalarla sağlıyorlar ve bürokratik mekanizmalarını bu şekilde ayakta tutmaya çalışıyorlar. Bu nedenle daha temsilci ve delege seçimlerinden başlamak üzere şube ve genel merkez kurullarında her türlü anti-demokratik uygulama ve tutumlara karşı bilinçli ve sağlıklı bir mücadele yürütülmelidir.

Başta, sendikal yönetimlerin devrimcileştirilmesi olmak üzere sendikaların 12 Eylül askeri faşist darbelerinden sonra bünyelerine yerleştirilen tüm anti-demokratik yanlarından arındırılarak (Bu tüzüğün demokratik bir niteliğe dönüştürülmesini de kapsıyor) demokratik birer yapıya kavuşturulması için kongreler küçümsenmeyecek bir olanak sunuyor. Bunu en iyi bir şekilde değerlendirmek sınıf bilinçli proletaryanın doğru bir çalışma perspektifine sahip olması ve bu perspektifi aynı doğrulukla uygulamasına bağlıdır.

Sendikal alanda mevcut hedeflere yönelik mücadelede en başta gerekli olan şey "kararlılık"tır. Bunun yalnız başına yeterli olmadığı açıktır. Doğru bir perspektife sahip olmak; bu perspektifi pratiğe geçirecek büyük bir azim ve çaba; hemen bunlarla yanyana olan sabır ve uyanıklık bir birini bütünleyen faktörler olarak aranmalıdır.

İŞTE BÜTÜN BUNLAR İÇİN HEPİMİZ GÖREV BAŞINA! □

Lafta En Çok "Sol Arası Çatışmaya Karşı Duranlar"ın Bir Devrimciyi Katletmeleri Düşündürücüdür!

15 Ekim'de İsviçre'nin Nuşatel şehrinde bir grup Saçak okurunun, Devrimci bir oluşumun taraftarı olan Mehmet Türk'ü öldürüp yanında bulunan arkadaşını yaralaması, devrimci hareketleri kendini devrim saflarına enjekte etmek isteyen Saçak zihniyetini daha temkinli gözlemeye itmelidir. Olayın "kişisel sürtüşmelerin" etkisiyle zuhur etme olasılığını da gözardı etmemekle birlikte; öldürülenin bir devrimci öldürenlerin ise siyasi (!) bir derginin faal elemanları olması aksi kanıtlanmadığı müddetçe olayın siyasi bir cinayet olduğu gerçeğini orta yere getirmiş bulunuyor.

Yani öldürülen de, öldürende siyasi. Bir fark var ki; öldürülen halk saflarında mütala ettiğimiz bir devrimci oluşumun taraftarları, öldürülenler 12 Eylül öncesi siyasi ve fiili varlıklarıyla karşı devrime hizmet eden, ilericiliği çağırıştırır adından gayri her şeyi ile karşı devrim saflarında yeralan bir hareketin; 12 Eylül sonrası koşullarda, teorik bazı çabalarla eskinin reddine çalıştığı görünümü veren ama, gelinen nok-

taya kadar inandırıcı olmayı başaramamış olmakla birlikte önümüzdeki süreçte kısmen olumlu bir dönüşüm sağlayacağı şansının ve zamanının olduğu yönünde umudumuzu yitirmedikimiz, bu meyanda henüz tanınır bir kimlik kazanamadığı için ARA AKIM olarak gördüğümüz bir oluşumun taraftarlarıdır.

Ne var ki, geçmiş dönemde devrime ve devrim güçlerine karşı işlediği suçların ağır faturasını samimi bir tarzda ödeyip üzerindeki kanlı gömlekleri açıkça yıkamak varken, bu gömlekleri tekrar kana batırmak, siyasi teşviklerle bütünleşmiş bir pratik değilse, bu olay, Saçak zihniyetinin kendi taraftarlarına geçmişte işlediği suçların ciddiyetini kavratmadığı, kendi bünyesini tedavi etmediği, etmek istemediği, etmekten kaçındığı; bu samimiyetsizliğini perdelemek için de dışarıya kendini tedavi sürecine soktuğunu söylemiş olması ki, bu çok daha kötü bir şeydir. Zan altında olanın daha temkinli davranması gerekirken suçunu idrak edenin idrak ettiği noktadan itibaren başlayan süreçte teorik ve pratik olarak kendini dönüştürmeye ve devrim güçlerine kabul ettirmeye çaba göstereceği yer-

de, reddetmeye çalıştığını söylediği kötü geleneğini sürdürmesi, 'pisliğin üstünü örtmekten cayan kedinin' acınası haline benziyor.

Saçak zihniyetinin, olayın siyasi bir cinayet olduğunu gölgelemek için öne sürdüğü birtakım iddialar dikkate alınsa dahi, olayın oluş biçimi bu iddiaları ve şaiyaları çürütmeye yetmektedir. Çünkü öldürme olayı iki kişinin karşılıklı bireysel kavgası değil, Saçak zihniyetini savunuların oluşturduğu bir grubun saldırısıyla üstelik HAZIRLIKLI saldırısıyla olmuştur. Sadece olayın oluş biçimi dahi cinayetin SİYASİ BİR CİNAYET olduğuna kanıtken, olaya kişisel boyut kazandırma çabaları cinayeti sinsice savunma dışında bir anlam vermiyor bize.

Kendince devrimcilere itidal tavsiye eden sosyalist parti genel başkanı imzasıyla yayınlanan açıklama ise, tam bir düzenbaz hilesini çağırıştırıyor. Şu ana kadar ihtilalci devrimci örgütlere sinsice saldırın, onları bir kast örgütü gören, her türlü meşru savunmalarının ve silahlı aksiyonların arkasına MIT'i koyan, böylece alttan alta emekçilere, işçilere ve bu zulüm düzeninden kurtulma ışığı arayan devrim güçlerine,

onun örgütlerine yönelmelerini engellemek, onları kendisinin reformist eksenini etrafında bileştirmeye çalışan bu zihniyet, şimdide sorumluluğu olduğu bu öldürme olayından hareketle "Devlet ve istihbarat örgütlerinin de solda tertip ve tahriklere giriştiği ve girişebileceği unutulmamalıdır" diyerek ilginç ve anlaşılmaz bir tutum sergiliyor.

Bir olayı ya üstleneceksin ya kınayacaksın ya da bir şey söylemek sorumluluğunu duymuyorsan ona sessiz kalacaksın. Ama her hal tarzı kendini kabul ettirir bir saygınlıkla ortaya konduğunda bir anlam kazanır. Her konuda ahkam kesen Sosyalist Parti ideologlarının bunu bilmemesi düşünülebilir mi?

Diğer devrimci hareketlerin her yaptığının altında bir MİT parmağı, bir çapan oğlu arayan Saçak ve Sosyalist Parti zihniyetinin vermek istediği imaj anlaşılır bir şeydir. Anlaşılmaz olan, sorumluluğunu taşıdıkları İsviçre cinayetinin arkasında da yine bir MİT parmağının olduğunu ima etmiş olmalarıdır.

Bu tutum hiç de namuslu bir tutum değil, bu tutum tıpa tıp Özal'ın kendi sultasındaki baskı ve zulmü halka kabul ettirmek ve onu meşurlaştırmak için zora düştüğünde 12 Eylül öncesini göstermesi gibi bir tutumla aynı paraleldedir. Bu güne karşı çıktığın zaman dünle korkutacaksın, güne dönmek için bugünkü yaşamı kabulleneneceksin çıkış yolu, yoktur! Sosyalist Parti de, gerçek anlamda devrim mücadelesini sabote etmek için her devrimci çıkışı MİT, polis, şüphesiyle damgalar ve bu zeminde kendi konumunu muhafazaya çalışırken, kendi saflarından devrim güçlerine yönelen saldırının zarar vericiliğini mahkûm etmek yerine bunu da MİT şüphesiyle damgalamak şiddetin bütün türlerini ince bir politikayla kötületerek özünde "olmazsa olmaz" olan devrimin kaçınılmaz şiddetini şimdiden etkisizleştirme propagandası yapıyor.

Saçak Sosyalist Parti ve İkibine Doğru çevresinin sorumlu olduğu bir devrimcinin öldürülmesi olayında takındığı tutumun kendisi kayda değer ilgi çekici bir boyuttur.

İkinci boyut ise, siyasi cinayetler

karşısında siyasi olmanın gerektirdiği tavrın alınıp alınmamasıyla ilgilidir. Bu bağlamda bakıldığında TKP-ML Hareketi'nin yurtdışı komitesi imzasıyla çıkan bildirideki üslup ve güttüğü mantığın anlayışla karşılanacak tarafı yoktur. Denilebilir ki, söz konusu hareketin aydınlık-Saçak grubunu karşıdevrim saflarında görmesinin olaya karşı tavır alırken bu üslup ve mantık dışında seçeceği başka bir yöntemde yoktur. Denilebilir diyoruz, çünkü karşı devrimci olarak gördüğün bir oluşuma karşı tavırda eleştiri yönteminin etkisi yoktur. Ama devrimin yaşadığı tecrübe ve içinde bulunduğumuz sürecin nesnel gerçekliği hiç de TKP-ML hareketinin Aydınlık Saçak grubuyla kanlı bıçaklı bir öç alma yarışına müsait değildir. Aydınlık-Saçak grubunun, gerçek devrimcilerin bu grubu teşhir ve tecritte yetersiz kaldığı oranda ki boşluğu etkileyerek çevresine çektiği, görmemezlikten gelinemeyecek kadar önemli oranda işçi-emekçi ve aydınının oluşu varken TKP-ML Hareketi'nin takınacağını söylediği cana can kisasını haklı kılmaktan da uzaktır. Bildirideki mantığın can bulma olasılığı sadece Aydınlık Saçak grubunun etkilediği kitleden teşhir ve tecritini sağlamamızı zorlaştırır ve onların ömrünü uzatır.

Bu olay devrim diye bir sorunu olan her siyasi oluşumu şu noktada da düşündürmeye itmelidir. Her siyasi hareketin kendi saflarına katılarak sıradan bir durumdan siyasi bir atmosfere geçişte "siyasi kimlik" kazanması eşittir siyasi bir unsur olması olarak anlaşılmalıdır. Her birey kimin saflarına katılırsa katılsın, katıldığı noktadan itibaren zemin suyuyla yıkanıp bütün alışkanlık ve kötülüklerinden arınarak gelişimine göre, gelirken beraberinde bir dizi zararlı düşünce ve gelenekleri de siyasi hareketin bünyesine taşıması çok doğaldır. Yani kişiler siyasi hareket içinde yeni insan kimliği ereğiyle dönüştürülmedikleri ya da bu dönüştürmeyi başaramadıkları oranda toplumun geri değer yargılarından kaynaklanan, hırs kin öç alma gibi, iki yüzlülük yalan ve kendi çıkarlarını davanın çıkarlarının önüne çıkarma gibi birtakım alışkanlıkları ve bundan kaynakla-

nan düşüncelerine, ustaca 'siyasi kimlik' kazandırabilirler. Bu durum dikkatli olarak muhakeme edilmezse, bireyin kişisel sorunlarına siyasi boyut kazandırma eğilimine karşı, yapıtırmacı ilkeli tutumlar işletilmezse bu hastalıklardan muzdarip, siyasi bir hareketin tarihsel misyonunu gerçekleştirmesi mümkün olmaz, yozlaşır ve söner. Sadece kendine değil, genel davaya da önemli zararlar verir. Demek ki sorun varsa eğer siyasi bir hareket içinde siyasi kimlik kazanan bireyin kendi kişiselliğine siyasi boyut kazandıracığı ihtimali, durumunda, o olaydan ya da tutumdan hareketle o siyasi hareketi olayın zarar verici ve düşmanca davranışından hareketle düşman olarak ilan etmek gibi yanlış bir yöntem seçmek değil; sorun bu tip unsurların siyasi bir kimlik kazandıktan sonra kişisel hareket etmeyeceğinin, bunu yaptığı taktirde ilk caydırıcı tavrın içinde yer aldığı hareketin ilkel ve disiplinli otoritesinin her kişiye hissettirilmesi, ya da hissettirilmemiş olması sorunu oluyor. İkincisini başaran siyasi hareket devrim davası sürecinde zaman ve olanaklarını, yaratıcılığını ve programını daha az aksaklıkla ve başarıyla uygulayan hareketlerdir. Bu tip olaylar karşısında toptancı tutum almamak doğru bir anlayış olduğu gibi kendi saflarında beliren en genel anlamıyla devrime zarar veren tutum ve davranışları da namusluca eleştiriye tutmak devrimin kendi sahiplerinden istediği tarihi bir sorumluluktur.

Sonuç yerine; Saçak taraftarı grubunun Mehmet Türk adlı devrimciyi katletmesini nefretle kınıyoruz. Sosyalist Parti'nin açıklamasını iki yüzlüce bir açıklama olarak gördüğümüz gibi, olayı "sol arası" bir çatışma değil, devrim safında mı, ya da karşısında mı yer alacağı henüz belli olmayan bir ara akım taraftarlarının bir devrimciyi öldürerek cinayet işlemesi olarak değerlendiriyoruz. Ne var ki nefretle kınadığımız bu cinayet sorumlularına karşı, Mehmet Türk'ün içinde yer aldığı siyasi hareketin kaleme aldığı bildirinin içeriğini ve üslubunu da onaylamıyor ve bu hareketin Saçak grubunun devrim karşıtı araçlarını kullanma gibi bir hataya düşmemelerini öneriyoruz. □

“Ajanlık; tarifi mümkün olmayan en şerefsiz meslektir”

Yıllar önce Karl Marx; “Toplumların tarihinin sınıf mücadeleleri tarihi olduğu”nu söylemişti. Ezenle-ezilenlerin bazen kanlı bazen daha değişik mücadele yöntemleriyle karşı karşıya olduğu bu uzun ve meşakkatli süreç çoğu zaman öyle iğrenç ve onurlu formasyonlarla stilize olur ki; kimi ‘insanlar’ iyiye ve güzele yönelen genel insanlık projesinde bir tükürük tahtası olarak anılagelir.

İşte ‘Ajanlık’ kişiliğini bir çırpıda boşaltan böyle bir örneğe tekabül eder. Etik hiçbir temeli olmayan bu tür bir “şerefsizlik” insanlık tarihinde ne cezasız ne de yanıtız kalmıştır.

Bu cümleden olmak üzere; aşağıda böyle iğrenç bir teklifle karşı karşıya kalıp da soylu bir şekilde karşı çıkan İ.Ş. adlı bir devrimciyle yaptığımız söyleşiyi ve ibret olması açısından da aynı günlerde elimize geçen ve “A.Haydar Öncü adlı bir muhbiri cezalandırmayı” içeren TKP-ML Merkez Komitesi imzalı bir bildiriden bazı pasajlar yayınlıyoruz.

“A.Haydar Öncü 18 Ağustos’ta bölgede görevli birliğimiz tarafından tutuklandı. 1988 Ocak ayından bu yana Sivil Polisin piyonu olarak çalışıyordu. Sivil polisle anlaşmadan çok önceleri Partimizle sempatan düzeyinde kısa bir dönemi kapsayan ilişkisi olmuştur. Kendi ifadeleriyle “Yılgınlık” sonucu partimizle sempatan düzeyindeki ilişkisini kesmiştir.

“... Polis tarafından işbirliğini ve piyonluğu kabul etmiş, ardından iki yıla yakın bir süre poliste çalışmıştır. Bir süre içinde eskiden bildiği parti faaliyetlerini ve faaliyet yürü-

ten bazı elemanları açıklamıştır. Bunlardan bir kısmını bizzat yakalatmıştır. Bu yakalanmalar sonucu Diyarbakır’da 3 yoldaşımızın katledilmesine neden olmuştur.” Bildiride daha sonra “A.Haydar Öncü gibiler komprador burjuvazi ve toprak ağalarının çürümüşlüğüdür” deniliyor. Ve “bu gibi onursuz yaratıklar bile bu sömürücü düzenin bir daha dirilmemek üzere mezara gömülmesine engel olamayacaklarından bahsediliyor.” Sonra da çalışma taktikleri ve konusunda sorulan sorular ve anlattıklarından çıkarılan sonuçlar naklediliyor.

Uyarıcı olacağı düşünülerek A.Haydar Öncü’nün ifadesinin bazı bölümlerini aşağıya aktarıyoruz. Bu olumsuz tecrübeden bütün devrimciler yararlınsın istedik. Şöyle ki;

“İşbirliği teklifini kabul etmemin esas nedenlerinden biri de asalak yaşıntımdı... Pişmanım...”

“1988 Ocak’ında TKP/ML önderliğinde TİKKO savaşçıları Kandıra’da 197. Piyade Alayı’nı basmışlardı. Baskından hemen sonra polis tarafından gözaltına alınarak Elazığ’da 1800 Evler’deki işkence merkezine götürdüler. Ben işbirliği teklifini bu sırada kabul ettim ve ilk olarak da TKP/ML’nin Elazığ faaliyetleri hakkında bilgi istediler. Ben de dışardan biri olarak bilebildiğim kadarını söyledim. Bu ifademde ... ile ...’ı söyledim. Daha sonra bana ...’ı sordular. Verdiğim bilgi üzerine polis ... ile ...’ı yakaladı.

Dışarda kendilerine (polise) yardımcı olacağımı kabul etmişim ve güvence olarak da şahsıma ait olan tabancayla birlikte ... ile olan randevuyu verdim... randevuya gelmediği için yakalanmadı. Elazığ’da bu-

lunduğum dönemde ...’yı gördüm. Benden tabancayı istedi. Bütün bunları polise anlattım, polis bana tabancayı isteyen kişiye vereceksin dedi. İlişkide bulunduğunu polislerden birkaçımı alarak ... ile olan randevuya gittik. Randevuyu polislerle birlikte hazırlamıştık. Tabancayı mandalina torbasının içine koymuştuk. Ben önde yürüyerek randevu yerinde tabancayı ...’a verdim. Çok kısa bir süre sonra ... polis tarafından yakalandı. ... ile birlikte randevu yerine gelen ...’ı polis serbest bıraktı. Nedeni esas gelen kişinin benden kuşulanmaması içindi. Daha sonraki çözümler sonucu birileri beni de vermiş ve bende tabanca olduğunu söylemişti. Polis durumu bana anlattı, bulunduğum adrese gitmemi söyledi ve köye gidip olası kuşkulura yer vermememi söyledi. 50.000 TL. harçlık vererek 10 gün sonra görüşmek üzere ayrıldım. Döndüğümde polise köyde kimseyi görmediğim doğrultusunda bilgi verdim. Polis Kandıra’yı tanıdığımı sordu. Sadece Baba Erdoğan’ı tanıdığımı belirttim ve beni İstanbul’a götürüp Kandıra eylemiyle ilgili yakalananları teşhis ettirmek için gönderdi. Elazığ’a döndükten sonra deşifre olduğumu TKP/ML’nin durumunu öğrendiğini polise söyledim. Bunun üzerine polis beni İzmir’e gönderdi. Burada uzun bir süre hiçbir şekilde polislerle ilişkin olmayacak rapor vermeyeceksin dediler ve bana 500.000 TL. vererek İzmir’e gönderdiler. İzmir’de bir süre pazarlamacılık yaptım. Bu sırada köylüm olan ve Partizan davasından bir süre cezaevinde tutuklu kaldıktan sonra çıkmış olan ... ile tesadüfen karşılaştım. Kendi durumumu belirtmeksizin ilişki istedim. Polisle irtı-

bat kurabilmek için üzerimdeki 12927 ve 31475 nolu telefonları aradım ve durumu polise bildirdim. Bilahare Elazığ'a geldim ve ilişkimin olduğu polisle konuştum (görüştüğüm polis: şişman, ela gözlü, 175 boylarında, 25 Yaş civarında). Bu konuşmamda korktuğumu ve askere gitmek istediğimi söyledim. Bunun üzerine hazırlanan senaryo gereği gözaltına alındım ve 13 gün içinde kaldıktan sonra serbest bırakıldım. Bana burada askere gidip, askeriye içindeki devrimciler hakkında bilgi iletmemi istediler. 180.000 TL. harçlık alarak gittim. Şu anda 3 aylık askerim ve izine gelmiş bulunuyorum. Sizin tarafınızdan yakalanana kadar polisle ilişkilerim devam ediyordu.

Görüşme şifremiz ise, 'Ben Niyazi Işık', 'polis Şükrü Topkara' şeklindeydi."

Bunlardan başka A.Haydar Öncü'ye polisin çalışma taktikleri ve tarzı konusunda sorular soruldu. Bu konuda da anlattıklarından şu sonuçlar çıkmaktadır.

1- "Düşmanın ağırlık verdiği konu örgütüne adam sızdırmak veya kazanmak, bunlar üzerinden örgüt içinde güvensizlik ve kuşku ortamı yaratmaktır.

2- Örgüte sızmak için kırsal alanlardan çok şehirlere ağırlık vermektedirler.

3- Esas taktikleri cezaevinden çıkan insanları takip ederek örgüte ulaşmaktır, bu taktiklerin de nispeten başarılı olabilmektedirler.

4- Örgütler arası çelişkiyi kızdırtmak için sahte bildirimler yazıp dağıtmaktadırlar. Örneğin; TKP/ML ve PKK imzalı bir bildiri yazıp birini diğerine karşı provakasyona getirmeye çalışıyorlar.

5- Yasal birtakım dernek, kuruluş ve dergi bürolarına girip çıkanları takip ederek örgüte ulaşmaya çalışıyorlar. Özellikle bu konuda büyük gayret sarfetmektedirler. Bunlardan takibe aldıkları kişiler vasıtasıyla farklı örgütlere ulaşmaya çalışmaktadırlar.

6- Bunun yanı sıra nispeten legal olan ve ağırlığının önemli bir kısmını öğrenci gençliğin örgütlenmesine veren örgütlere öğrenciler üzerinden daha kolay sızılabilceğini biliyorlar. Bu da denedikleri bir yoldur.

7- Ayrıca farklı bir olay aynı zamanda da ilginç. Deşifre olmuş ya da olmamış kişiler hakkında değişik şekillerde elde ettikleri birtakım bilgileri olmasına rağmen, sıradan yerlerde (kahve, terminal vs.) alıkoyup kimlik kontrolü vs. yaptıktan sonra tekrar serbest bırakabiliyorlar. Bunun sonucu olarak serbest bırakılan kişiler kendileriyle ilgili 'herhangi bir aksiliğin olmadığı' düşüncesiyle daha rahat hareket edip polis takibine olanak sağlamış oluyorlar.

8- Kuşkulandıkları evlerin girişçıkışlarını sürekli kontrol altında tutabilmek için uygun yöntemlerle video çekimi yapmaktadırlar."

— Y.D.: Sizi tanıyabilir miyiz?

— Adım İsmail Şahin. Ben 1970'li yıllarda devrimci düşüncüyü benimzedim ve doğruluğuna inandığım İbrahim Kaypakkaya'nın çizgisi doğrultusunda halkın devrim mücadelesinin safında yeraldım. 1981 yılında yakalandım; 45 gün işkence tezgâhlarından geçirildikten sonra cezaevine gönderildim. Üç yıl cezaevinde kaldıktan sonra tekrar özgürlüğe(!) kavuştum. 1987'de yine, TKP-ML'nin Ankara sorumlusu olduğum gerekçesi ile gözaltına alındım; dokuz ay cezaevinde kaldıktan sonra tekrar çıktım ve bu davadan beraat ettim.

— Y.D.: Egemen sınıfların gelişen devrimci mücadeleyi bastırmak amacıyla uygulamaları terörün yanısıra, özellikle, devrimci örgütlerin içine ajanlarını sokarak bu örgütleri çökertme politikaları, sınıf mücadelesi kadar eski bir tarihsel geçmişe sahip. Geçmişte olduğu gibi, bugün de, egemen sınıflar ve onun yeminli bekçisi polis, özellikle, geçmiş yıllarda devrimci mücadele içerisinde yeralmış kişilere ajanlık teklifinde bulunuyor. Bildiğimiz kadarıyla, size de böyle bir teklifte bulunuldu. Dünyayı dönüştürme mücadelesi veren tüm devrimci, demokrat, ilerici kişi ve örgütlenmelerin aydınlatılması bakımından, bu konudaki deneyimlerimizi bize aktarabilir misiniz?

— İ.Ş.: Yaklaşık iki hafta önceydi; çalıştığım yere gidiyordum. Otobüsten inmiştim ki, arkadan birisi isimle bana bağardı; baktım. Yüzü pek yabancı gelmiyordu. 1987'de,

benim de yakalandığım operasyonu yöneten iki kişiden (tahminime göre MIT'tendi) birisine benzetmiştim. "Beni tanıdın mı?" dedi; ben de, tanıdım dedim. Nereden tanıdığımı gördü; kendisini Emniyet'ten tanıdığımı söyledim. Sonra havadan sudan konuşmaya başladı. "Şöyle beş dakika oturalım" dedi; oturduk. Lafı biraz geveledikten sonra konuya girdi: "Ben seninle epeydir konuşmak istiyordum, kısmet bugüneymiş. Parti ile ilişkin nasıl?" diye sordu. Parti ile herhangi bir ilişkimin olmadığını belirttim. Bunun üzerine, "ilişkinin olmadığını biliyordum; ben de zaten bunun için seninle görüşmek istedim. Bizimle çalışır mısın?" dedi. Kendisine, "Parti ile herhangi bir örgütsel ilişkim yok ama, ilişkim olmasa da ben bir devrimciyim. Onun için böyle bir şeyi kabul edemem. Kaldı ki, sizin bu teklifinizi reddetmek için, devrimci olmak da gerekmez. Yüreğinde insan sevgisi olan herhangi biri de sizin bu teklifinizi reddedirdi" dedim. Bu şekilde ayrıldık.

Konun bu şekilde kapandığını düşünüyordum ki, birkaç gün sonra, bu defa, işyerimin olduğu binanın önünde beni bekler buldum. "Seninle konuşmak istiyorum" dedi. Ben konuşacak bir şeyimiz olmadığını söyledim. O, "olsun, ben yine de görüşmek istiyorum. Yarın öğle tatilinde yine geleceğiz" dedi ve gitti.

Ertesi gün, öğle saatinde, yine bekler buldum. Bu sefer biraz daha hazırlıklı gelmişti.

— Y.D.: Polis teklifi kabul etmen için neler yaptı? Kabul etmediğinde tavrı ne oldu?

— İ.Ş.: Önce para teklifinde bulundum. Refah dolu yaşam vaadeden sözler söylemeye başladı. Kabul etmedim. Bunun üzerine, "senin gibi düşünenlerin kafasını ezeriz", asarız keserizli tehditler savurmaya başladı. "Teklifimi kabul etmezsen, bunun bedelini sana ağır ödetirim" dedi. Ben de, "şayet bir şey yapıyorsam, bunun bedelini de ödemeği göze almışım demektir. Bu nedenle, tehditler savurmaya hiç gerek yok. Ben bir devrimciyim, sen polis; benim görevim halkın yanında olmak, senin görevin ise, halkın mücadelesini bastırmak, engellemek.

Şu anda, benim, sizin yasalarınıza aykırı herhangi bir faaliyetim yok; bu nedenle, şu anda size ödeyeceğim bir bedel de yok" dedim. "Yine görüreceğiz" dedi; çekip gitti.

Parlak vaatlerle, para ile, lüks içinde yaşamakla cezbetmeye çalışıyorlar. Bu tutmazsa, tehditler ve bedel ödemelerle gözdağı vermeye başlıyorlar. Yani, cazip teklifler, psikolojik baskı ve kaba kuvvet birarada kullanılıyor.

Y.D.: Son olarak, ajanlık ve prokavatorlük olgusunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Yeni Demokrasi aracılığıyla devrimci, demokrat kamuoyuna iletmek istediğiniz bir şey var mı?

— **İ.Ş.:** Hakim sınıflar, sınıf mücadelesi başladığından bu yana, yığınları, bir yandan kaba kuvvetle, cepheden sindirmeye, kontrol altına tutmaya çalışırken, bir yandan da, içten çökertmeyi başından beri uygulayagelmislerdir. 12 Eylül'den önce de, yine kendilerine karşı mücadeleyi yürüten devrimci örgütlerin içine ajanlarını sokarak, onların faaliyetlerini açığa çıkarma, kadrolarını tespit etme ve bu şekilde kontrol altına alma çabası içerisine girmişlerdir. Ama, istedikleri sonucu alamamışlardır. Çünkü, örgütlenme içine dışarıdan soktukları kişi, çalışma tarzına yabancı olduğu için çabuk açık vermekte ve istenilen başarıyı gösterememekteler. Geçmişte bunun örnekleri yaşandı.

Şimdi ise, bizzat kendi ajanlarını örgüte sızdırma yerine, -geçmiş devrimci örgütlenme içerisinde yer almış- en çok siyasi deneyimleri olan kişileri, para ve tehdit yolu ile ajanlaştırmayı deniyorlar. Çünkü, bu kişilerin, hem -geçmiş çalışma tecrübelerinden dolayı-, açığa çıkma olasılığı daha az, hem de örgüt içerisinde yükselmeleri daha kolaydır.

Benim üzerimde ısrarla durmalarının nedeni de bu olsa gerek. Ankara'da tanınmış bir kişi olduğum için, örgüt içerisinde çabucak yükselebileceğimi düşünmüş olmalılar. **AYRICA, BUNUN, BENİMLE DE SINIRLI KALDIĞINI SANMIYORUM.** Ama teklifi başkalarına da götürmüş olabilirler. Bu nedenle, kamuoyunu uyarmayı ve bu tür durumlara tavırsız kalınmamasını ve uyanık davranılması gerekliliğini be-

lirtmeyi devrimci bir görev ve sorumluluk olarak görüyoruz. Bu tür tekliflere muhatap olanlara ve olacıklara ise; onur ve kişiliklerini şerefsiz bir iş için (keza, benim için, ajanlık, tarifi mümkün olmayan, en

şerefsiz bir meslektir) satmamaları; satanların ise, er veya geç açığa çıkacağını ve sonlarının Engin KAYA gibi olacağını bilmem belirtmem gerek var mı?..

— **Y.D.:** Teşekkürler... □

Demiryolu Memurları Üzerindeki Sürgün ve Baskılar Devam Ediyor.

Haydarpaşa 1. İşletme Müdürlüğünde 1985 yılında kurulan bir dernek var; Demiryolu Faal Memurlar Derneği (DYFM-DER). Derneğin kuruluşu ile birlikte başta Haydarpaşa olmak üzere geniş bir Demiryolu çevresinde canlılık baş gösterdi. DYFM-DER'in genel merkezi İstanbul. Yaklaşık 1000 üyeye sahip olan dernek, bugüne dek var olan "Demiryolu Memurlar Derneği"nin uzlaşmacı tavrının aksine, demokratik memur mücadelesini ön plana almış ve bu yönde çalışıyor. Demiryolu memurlarının ekonomik-demokratik talepleri için çalışmalarına Lokomotif adlı aylık bültenleri ile üye ve kamuoyuna duyuruyor.

Özellikle makinistlerin, kondöktörlerin, tren şeflerinin memur kesimden oluştuğu bilindiğinde, ne derece etkili ve stratejik bir konuma sahip oldukları anlaşılır.

Ancak, DYFM-DER'in ortaya çıkışı yöneticileri pek hoşnut etmemiş. Nedeni ise basit; yönetici kesim ile her zaman kolkola girmiş, "ağam, paşam" ilişkisi içinde kalmış olan Demiryolu Memurlar Derneği'nin aksine, sorunlarının üzerine gitmeyi ve özellikle şimdilik güdük gibi görünse de somut eylemler yapmaya başlamışlar. Demiryollarındaki yozlaşma, rüşvet, adam kayırcılığı, sosyal haklardaki eşitsizlikler, sağlıksız çalışma koşulları, ücret ve fazla mesailerdeki dengesizlikler v.b.

gibi bir yığın sorunun üzerine cesaretle yürümeye başlamışlar.

Bunun sonucu da sürgünler ve baskılarla ödüllendirilmek olmuş. Özellikle 1. İşletme Müdürlüğüne Zeki Daloğlu'nun gelişi ile faşist kadrolaşma tırmanmaya, Dernek yöneticileri ile üyeleri ve diğer işçiler üzerinde baskılar yoğunlaşmaya başlamış. İlk başta Dernek Genel Başkanı Malatya'ya, oradan da Van'a sürülmüş. Zeki Daloğlu bunun bir durulmayı getirmediğini, derneğin mücadelesinin devam ettiğini görünce bu kez Dernek Basın Danışmanı ve hemen ardından da Dernek Genel Sekreterini çeşitli illere sürmüştü. Zeki Daloğlu bununla da yetinmeyerek gerek dernek üyeleri ve gerekse onlara destek olan dürüst-demokrat-devrimci işçiler üzerinde de baskılarını yoğunlaştırmış. Tabandaki işçilerin bu desteği ne yazık ki Demiryolu-İş Sendikası'nın "sarı" yöneticilerinden gelmemiş ve hatta işçileri "ikaz" etme yolunu bile seçmişler. DYFM-DER bu olayları kınamak için iki kez Kadıköy Postanesinden Bakanlığa protesto telgrafları çekme eylemlerini gerçekleştirdi.

DYFM-DER'in mücadelesine tüm diğer demokratik kitle örgütlerinin desteğinin verilmesi ve kamuoyunun oluşturulması bir gerektir.

(Yeni Demokrasi Okuru Bir İşçi)

Devrimci Demokratik Sınıf Sendikacılığı ve Sermaye İle Reformistlerin İşbirliği

Not: Bu yazı, BANKS Sendikası'nın 3. Olağan Kongresi'nden önce kaleme alınmıştır ve kongre öncesi Yapı ve Kredi Bankası emekçilerini işveren ve sendika ağalarının oynamakta oldukları oyunlara karşı uyarı amaçlamıştır. Dergimizin aylık periyotla çıkmasındaki dezavantajı bu yazıyı kongre öncesi YKB emekçilerine ulaşmasını sağlayamamıştır; ancak emekçilerin değişmeyen yaşamı ve çözülmemeyen sorunları yerinde durduğuna göre ve 3. Olağan Kongresi'nde BANKS, BASİSEN'le birleştiğine göre bu yazının güncelliği de önemini koruyor. Bir grup YKB çalışanının, 3. Olağan Kurulda yaşanacak olanları önceden görme öngörüsünün iyi bir örneği olarak; emekçilerin bilinçlenmesiyle, her türlü emekçi düşmanı oyunların bozulabileceği ve mücadelenin devrimci bilincin önderliğiyle zafere gidebileceğinin iyi bir örneği olarak bu yazıyı yayınıyoruz.

BANKS'in 3. Olağan Kongresi, 285 delegenin katıldığı toplantıda, BANKS ve BASİSEN'in birleşme önerisinin oylamasıyla bir komediye dönüştü. Oylamada 229 oyla birleşme kararı çıktı. Birinci oylamada salondaki toplam üyeden fazla oy çıktığı (!) için ikinci bir sayım yapıldı. Birleşme kararı için verilmesi gereken 227 oy zorunluluğu divan başkanı ve iki divan üyesinin de tek tek sayımıyla 229 oy çıkartılarak birleşme kararı alındı. Bu durumda oynanan oyunları sayın okuyucularımız siz değerlendirin.

Ülkemizde 12 Eylül'den sonra yeniden filizlenmeye başlayan demokratik kitle mücadelesini başarıya götürmek ve gerekli yerlere kanalizasyon edebilmenin yolu geçmişteki örgütlenme biçimlerini, yaşanan devrimci deneyimleri incelemek, özellikle de bu mücadele içindeki kaşarlanmış reformist an-

laşıları kitleler içinde iki yüzlülüğü teşhir edilip kitlelerle bağlarını koparmaktan geçer.

Sermayenin 12 Eylül açık faşizmi ile hedeflediği şey; ülkemizdeki mevcut devrimci mücadeleyi, önceden planlanan biçimiyle tek tek kıyımlarla birlikte demokratik kitle örgütlerine, sendikalara (özelde devrimci sendikalara) ve öğrenci derneklerine saldırarak dağıtmaktır. O dönemde sözü edilen bu tür yapılanmalara azgınca saldırmasına rağmen dokunmayı aklının köşesinden bile geçirmedikleri örgütlerin varlığı da gözden kaçırılmamalıdır. Tabii ki bunların başında öncelikle kendisi ile işbirliği halinde olan ve işçi sınıfına karşı örgütlü MIT, TİSK, MESS, TÜSİAD v.s. sermaye kuruluşlarının yanında yine kendisine hizmet eden reformist, uzlaşmacı, 12 Eylül faşizmine açıktan alkış tutan, peşkeş çeken Türk-İş anlayışına denk düşen anlayışlar geliyordu.

Ve izleyen süreçte, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, diğer bağımsız sendikalar dağıtılarak mevcut potansiyeli, kendisine bir bakan dahi vermeyi ihmal etmeyen, hatta kendisi için görev sayan TÜRK-İŞ içinde toparlamaya başladı. Amacı devrimci işçi sınıfının mücadelesini dağıtarak, etkisizleştirmek ve daha sonra reformist anlayışların çatısı altında toparlayarak asimile etmek. Çünkü onlar dağıtılmış bir devrimci gücün kendini yeniden toparlayacağını, tekrar örgütleneceğini adları gibi biliyorlardı.

Uzun bir dönem boyunca sessizlik hakim olmasına rağmen, son dönemde, işçi sınıfı reformistlerin "kendi mücadelelerine yönelik politikasını" görmeye başladı. TÜRK-İŞ gibi sarı sendikaların, işveren uzlaşmacılarının, sendikaları sadece bir ekonomik örgütmüş gibi lanse eden anlayışların bu potansiyeli taşıyamayacakları, geçen Mart,

Nisan ve Mayıs aylarında gündeme gelen (kendiliğinden de olsa) ve TÜRK-İŞ'i aşan işçi eylemleri bir kez daha ispatladı. İşçi sınıfının bu eylemlerinin kamuoyu desteğini sağlaması, hem sermayeyi hem de kendi sonlarının geldiğini gören reformist anlayışları yeniden huzursuz etmeye başladığını söylemek yanıltıcı olmaz. Hem sermaye için hem de reformist anlayışların ikiyüzlü politikası için tehlikeli olmaya başlayan gelişmeler, artık yeni oyunlarla karşı karşıya gelmesinin kaçınılmazlığı açık olarak ortadaydı. Bundan önce ve bundan sonra işçi sınıfı mücadelesi, burjuvazi-reformistlerin işbirliği ile hazırlanacak olan yeni oyunlarla yeni dağıtımlarla karşı karşıya kalacaktır.

Nitekim geçtiğimiz dönemde 12 Eylül'den sonra Netaş'ta gelişen olaylarda işçiler, sermayenin siyasi gücü iktidarla-reformistlerin işbirliği ile karşı karşıya gelmişlerdir. Yine onu takip eden süreçte SEKA da DEMİR-ÇELİK'te her türlü baskı ve sindirmeye rağmen yığıtçe direnen emekçiler yine bu tür işbirlikleri ile karşı karşıya kalmışlardır. YAPI ve KREDİ BANKASI'nda gelişen mücadelede aynı oyunlarla karşı karşıya gelmiştir. Örnekleri çoğaltmak mümkün.

KISACA, ülkemizde gelişecek olan sınıf mücadelesi 12 Eylül'ün hazırladığı her türlü oyunu bozma-ya hazır olmalıdır. Başından beri vârolan bugün de pratik yaşamda mücadelelerimizde adım adım gördüğümüz işbirliğine artık dur denilmelidir. Reformistlerin sendikalar içindeki yapılanmalarına izin verilmemelidir. Mücadele alanlarında sermaye ve reformistlerin açık işbirliği kesinlikle kitleler içinde teşhir edilip dağıtılmalıdır. Devrimci işçilerin mücadelesinde bu anlayışlar reddedilmediği oranda yeni oyunlarla karşı karşıya geleceğimiz bilinmeli-

dir. Sermaye ve reformistlerin işbirliği ile gelişen mücadeleyi kısır dönüğü içine sokma, politika üretmeyen, insiyatif koyamayan dar anlayışların hakim olduğu bir düzeye getirmelerini izin verilmemelidir.

Yukarıda anlattığımız genel gelişmeler içersinde, YAPI ve KREDİ BANKASI özelinde, YAPI ve KREDİ emekçisinin mücadelesinin, reformistlerle sermayenin işbirliği ile nasıl karşı karşıya geldiğini anlatmakta yarar görüyoruz. Reformistlerin açık işbirliğini gözler önüne sermek için bundan daha iyi bir örnek bulmak oldukça güç.

Bilindiği gibi 12 Eylül öncesinde YAPI ve KREDİ BANKASI'nda örgütlü sendika BANKSEN idi. 12 Eylül ile birlikte dağıtılan bir yığın demokratik kitle örgütü, sendika ve öğrenci dernekleri ile birlikte BANKSEN de nasibini almıştır. Ve 12 Eylül bir sürü işkolunda koyduğu GREV yasağı kapitalizmin bel kemiği, sermayenin can damarı finans kapital (BANKALAR) iş kolunda da konulmuştur. YAPI ve KREDİ BANKASI emekçileri hem örgütsüzleştirilmiş, hem de hak aramaları da en önemli silahı olan GREV hakkı elinden alınmıştır. Böylece YAPI ve KREDİ işvereni sömürüyü katmerleştirmek ve kârına kâr kat kat büyütmenin yolları açılmış oldu. YAPI ve KREDİ emekçisi bundan sonraki süreçte alabildiğine ucuz emeğe çalıştırılmış ve bir yığın insanın iş akitleri fesehdildi. YAPI ve KREDİ işvereni istediği gibi at oynatıyordu. 4 yıl boyunca devam eden bu biçim YAPI ve KREDİ emekçisinin kıpırdamaya başlaması ile birlikte ani bir değişim oluyor ve işveren BANKS'ı kuruyordu.

Tabii ki işveren Yapı ve Kredi emekçisinin kara kaşı kara gözü için değil, işçilerin BASS sendikası içinde örgütlenme çalışmalarından rahatsız olduğu için BANKS'ı kurma gereği duydu. Gerçi BASS sendikası da gerçek anlamda işçilerin haklarını savunan bir sendika değil, ancak işveren bu noktada dizginleri elinde tutmak, işçilerin özgün iradeleri ile karar verip ona göre hareket etmelerini engellemek ve insanların yığınsal olarak BASS'ta olmasından rahatsız olduğu için BANKS'ı kura-

rak bir taşla iki kuş birden vurdu. (1984)

Yapı ve Kredi Bankası işvereni, kurduğu sendikanın bütün kadrolarını da elbette kendisi tespit etti. Yönetim Kurulu, delegeler, temsilciler şubelerdeki müdürleri aracılığı ile tespit ettiği kendileri için zararsız, ancak işçiler için zararlı ispiyoncu insanlardan seçilmişti. Bunlar göstermelik seçimlerle gerekirse atama ile seçilip göreve getiriliyorlardı. Böylece göbekten kendisine bağlı kendi kanyla beslenen bir sendikal yapıyı oluşturdu. Artık kendisi için belli bir süre sorun çıkmayacağını biliyordu. Tabii ki doğal olarak toplu sözleşme görüşmelerini de kendi istediği perspektifte yürütecekti. İki dönem boyunca imzalanan toplu sözleşmeler işçilere ne bir ekonomik getirisi vardı, ne de sosyal ve idari maddelerde bir gelişme. İşçilere toplu sözleşme görüşmeleri hakkında herhangi bir bilgi verilmiyordu. Çünkü toplu sözleşmeler işverenlerin cirit attığı otel localarında, işveren evlerinde "İşçilere bir kazık daha attık" zeykiyle kadehler kaldırılarak imzalanıyordu. Yapı ve Kredi emekçisi bütün bunların değiştirilmesi gerektiği kendisinin seçtiği yönetimin kendileri için toplu sözleşmelerini imzalamaları gerektiğini inatla her türlü baskılara rağmen savunuyordu. Sendika ile bağıni koparmamıştı. Ve işveren kanı ile beslenen bu yapı işçilerin bu kararlılığı karşısında bir süre sonra ikinci olağan kurulun ardından istifa etmek zorunda kaldı. (1988)

Aynı tarihte yeni yönetim kurulu seçildi. Ve kısa bir süre sonra 3. dönem toplu sözleşme görüşmeleri başladı. Toplu sözleşme taslağı işyerlerinden üyelerin katılımı ile hazırlanan görüş ve öneriler toparlanarak tek taslak haline getirildi. Toplu sözleşme görüşmeleri başladı, bizler bu sefer işverenin karşısında demokratik bir biçimde hazırlanan taslağımızın daha kararlı biçimde savunulacağını, ödün verilmeyeceğini, tokadımızın işveren suratına bu kez patlayacağını savunuyorduk. Ancak ne yazık ki biz bilincimizle sendika yönetimindeki revizyonistlerin, reformistlerin bizler için ne kadar tehlikeli olduklarını, ancak son noktada işverenle aynı dümene

su döktüklerini gördüğümüzde anlaldık. Ve DIMITROV'un ünlü "Faşizme karşı verilen mücadelenin amacı reformistlere karşı da verilmelidir" sözü kafamızda bir kez daha dank etti.

Toplu sözleşme görüşmelerinin ivmesi yavaş yavaş hızlanmaya başladı. İnsanların işyerlerindeki huzursuzluğu daha belirgin bir biçimde işverenin gözüne çarpıyordu. İşveren yayınladığı sirkülerlerle işçileri sükunete davet ediyor, istedikleri şeylerin verileceğini yalanıyla işçileri sakinleştirmeye çalışıyordu. Sendika yönetiminin bu konuda işvereni yalanlayan, onun gerçek yüzünü açığa vuran bilgileri üyelere aktarmaması, işçilere bu noktada işverenle aynı şeyleri düşünüyor, ve onları onaylıyor, konusunda gelişmelerin gerçekten olumlu olduğu konusunda kafalar biraz daha beraklaşıyordu. Çünkü bizler bunun yalan olması durumunda sendikalarının onları, bizleri bilgilendirir diye düşünüyorduk. Çeşitli dönemlerde yayınladıkları bültenlerde işverenin azgınca saldırılarına yanıt verecek düzeyde değildi. Çünkü onlar işverenin sabununa suyuna dokunmadan imzalayacakları toplu sözleşmenin başarılı olacağı kamsındaydılar. Bu ekonomist mantık işverenin sendikayı bitirmeye yönelik açık saldırılarını sıradan bir yığın insan tespit ettiği halde onlar bir türlü bunu dile getirme cesaretini gösteremiyordu. Tabii ki bu reformist mantığın en belirgin özelliğidir.

Toplu sözleşme görüşmelerinin giderek keskinleştiği günlerde ülkemiz kamuoyunu, Mart, Nisan ve Mayıs aylarında gündeme gelen işçi eylemleri ilgilendiriyordu. Sendikaya gelen insanlar bütün bu eylemlerin içinde bizlerin de olması gerektiğini, geçen zamanın bizi biraz daha zorda bırakacağı görüşü, ekonomist, reformist anlayış tarafından sürekli savsaklanıyordu. Zaten işveren de o periyotta Yapı ve Kredi emekçisini bütün bunlardan uzak tutmak için ıvr zıvr gerekçelerle işçilere açıklama yaparak onları oyalıyordu. Aynı oyalamayı sendikanın yönetim kuruluna da yapıyordu. Bizim ekonomist, reformistlerimiz bu taktiği de bir türlü görmek işlerine

gelmiyordu. Hâlâ bekle gör mantığı gündemde idi. Çünkü işveren onları bilinmedik bir zaman için davetiye çıkarmıştı. Onlar da davetiye tarihinin peşinde koşuyorlardı.

Onlar tarih saptamaya çalışırken işveren onlardan yine bir adım önde, işçilerde, 12 Eylül'den sonra yaşam hakkı bulan reformist mantığın üzerinde oluşturduğu güvensizliğin bu sendika içinde gündeme gelmeye başladığı bu anda bu kez bu sendika ideolojiktir. Bizim hiçbir olumlu girişimizi kabul etmiyor. Dışarıdan başka güçler tarafından besleniyor yalanlarını yaymaya başladı. Reformistler bu kez de toplu sözleşme görüşmeleri yerine ideolojik olmadıkları konusunda işçilere bültenler göndermeye başladı. İşveren yalanlarla zaman kazanarak zamanı giderek daraltıp kendi üst organı Y.H.K.'na göndermek, gayretlerine ne yazık ki reformistlerde hizmet ediyorlardı. İşverenin sendikayı yok etmek, işçileri örgütsüzleştirmek girişimini görmek hâlâ onların, reformist mantığın işine gelmiyordu. Çünkü ikisinin de hedefi aynıydı.

Kamuoyunun artık işçi eylemlerinden arındığı, her şeyin tersine döndüğü bir dönemde reformist mantık bu kez eylemleri savunmaya başladığını gördük. O da kendi kararı değil, uzun süreden beri sendikaya aktif olarak gidip gelen insanların artık dayatması sonucu açık yüzlerini dışa vurmamanın gayretleriydi. Zaten onlar artık işyerlerinde işçilerin sendikaya güvensizlik duyduğunu, katılım olmayacağını biliyorlardı. Ne yazık ki reformistler süreç içerisinde gerçek yüzlerinin açığa çıkacağını hesaplayamıyordu. Son gelişen olaylar bu konudaki düşüncelerimizi artık netleştirmiştir. Reformistlerin artık kaçacağı delikleri kalmadığı için Yönetim Kurulu kararı ile mitingler için ilgili mercilere başvurular. Toplu sözleşme görüşmeleri martta başlıyor, reformist mantık taa Haziran'ın sonlarında miting gerçekleştiriyordu ANKARA'da. 10.500 işçiden ancak bin kişi katılmıştı. Reformistler bu kez insanlara haber vermemişti. Yürüyüş boyunca bizi sıkboğaz eden işkenceci polisler karşı reformist mantık teşekkür etme görevini ihmal etmiyor-

du. Polis bizi kime karşı ne için korumuştur, oradaki görevi ne idi ki reformist mantık "güvenliğimizi sağladıkları" için teşekkür ediyordu. Galiba yine ideolojik olmadığını bu kez miting alanlarında ispatlamaya çalışıyordu. Ardından İstanbul mitingi ve bu kez 400-500 kişi katılmıştı. Çünkü reformist mantık Ankara mitinginde zirvalamıştı. Düzeni ve YAPI ve KREDİ işverenini teşhir eden sloganları atan insanları polisle işbirliği ile engellemişti. Keza başından sonuna kadar demokratik kitle örgütlerine, sendikalarla ilişkiye geçilmesi konusundaki girişimlerimizi savsaklamasına rağmen bizlerin girişimleri ile katılan demokratik kitle örgütleri temsilcilerinin polisçe alınmasına reformist mantık yine kayıtsız kalıyordu. Yine miting alanlarında ideolojik olmadığını ispatlama çabaları vardı.

Halbuki reformist mantık ideolojik olmayan, demokratik kitle örgütleri ile diğer sendikalarla ilişkisi olmayan, bir sendikanın sadece ekonomizmi ön plana çıkaran bir sendikal anlayışının yaşayamayacağı konusunda tarihten ders almaktan yoksundular. Çünkü beyinleri tamamen işverene hizmet yönünde işliyordu. İşveren yapabildiğini eksiksiz yapıyor, yapamadıklarını sendikaya yaptırıyordu. Ve işveren hazırladığı biçimde son noktada reformistlerin toplu sözleşmeyi YHK'ya götürmek zorunda bırakıyordu. Gerçi bizler ödünsüz mücadelede her şeye katlanabiliriz. Ancak böyle bir oyuna hayır. Toplu sözleşmenin YHK'dan nasıl çıkacağını bilmek için müneccim olmak gerekmiyor. Reformistler bu süreçte işçilerin eylemlerin sürekliliği konusundaki uyarılarına rağmen bu kez YHK hakkımızda iyi düşünmez diyerek reddediyordu. REFORMİSTLER BU KEZ YHK'na sığınmaktan kendilerini alkoyamamışlardır.

YHK'dan çıkan toplu sözleşme tam bir fiyaskoydu, hayal kırıklığı idi reformistler için. İŞVEREN bundan yararlanarak çelişkideki insanlara hemen dayatıyor, tehditlerle baskıyla hepsini sendikadan istifa ettiriyordu. Sendikayı arayanlara yanıt: İstifa edin, güvence veremiyoruz. Reformistlerle birlikte hazırladıkları oyun artık son aşamaya

gelmişti. Artık örgütsüzleştirilmiş işçilerin nereye nasıl götürüleceklerini planlıyorlardı. İşveren kararını veriyor, BASİSEN diyor. Yönetim kurulu ardından toplanıyor, karar alıyor. Evet, BASİSEN. Üstelik bu kez bütün insanlardan bağımsız. Halbuki üyelere en çok başvurması gereken dönemde. Çünkü bu örgüt bizim. BASİSEN demelerinin gerekçelerini şöyle açıklıyorlar:

- Kadroları korumak,
  - Banka işkolunda birleşmek.
- Onlar ne derse desin biz,
- İşveren ve reformistlerin işbirliğini,
  - Emekçilerin mücadelesine ihanetini,
  - Adına birleşme dedikleri şeyin teslimiyet olduğunu,
  - Kadroları korumak dedikleri şeyin özünde kadroları dağıtmak olduğunu,
  - biliyoruz.

Marks, "Zor, yeni bir topluma gebe olan eski toplumun anasıdır" der. Yapı ve Kredi yeni gelişmeler gebedir. Ama bu gebeliği döneminde işveren ve reformistlerin dışardan yapay müdahalelerle aptal bir çocuk doğurtma çabalarını engelleyeceğiz. Gerekirse ölü bir çocuk doğuracağız. Çünkü biz bile bile aptal bir çocuğun kahrını çekemeyiz. Hele bu çocuk tamamıyla bize ait değilse. Ama yeniden çocuğa gebe kalmayı da öğreneceğiz.

- 12 Eylül DİSK ve Dem.Kit. Der dağıttı.

- Adres olarak TÜRK-İŞ'i gösterdi.

- Adına birleşme dedi.
- Yapı ve Kredi işvereni + Reformistler işbirliği
- Banks dağıtıldı
- Adres BASİSEN dedi.
- Adına birleşme dedi.

Sonuç olarak, ülkemizdeki sınıf mücadelesinin gelişimi yukarıda Yapı ve Kredi Bankası özelinde yaşanan bütün bu gelişmeleri yaşamaması için, mücadelenin her alanında reformist anlayışlar teşhir edilmeli, reformistlerle sermayenin işbirliği bazında gelişecek oyunları gözler önüne sermek, sendikalarda demokratik kitle örgütlerinde, öğrenci derneklerinde reformist anlayışların önüne set çekilmelidir. İkiyüzlülüğü teşhir edilmelidir. □

IGL-STFA JV'de İşçi Kıyımına Son Diyebilmek İçin Örgütlenelim!

Bir önceki sayıda, IGL-STFA'da varolan sorunlarımızla ilişkin kamuoyunu bilgilendirmeyi ve bir kısım gelişmeleri aktaran yazıyı kaleme almıştık. Fakat bu yazının hemen ertesi aynı sorunlar daha da katmerli olarak yaşanıp, ayyuka çıkan uygulamalar işçi kıyımına dönüştü.

Ülkemizde, işçi hakları temelindeki mücadeleler baskı, zor ve işten atılma tehditleri ile engellenmeye çalışılıyor. Bunun yanı sıra işverenin güdümündeki sarı sendikalarda işverenin sömürsünü kolaylaştırmanın, işçi sınıfı mücadelesini yozlaştırılmasını, statükonun korunmasını sağlayan kurumlar olarak işçi sınıfının ikinci mücadele hedefi olmaktadır. Bunun en karanlık örneği işyerimizdeki YOL-İŞ Sendikası'dır. "Sendikamız" kimi zaman işçilere şirin gözükten tavırlara girse de, tabanın zorlama ve tazyikinden korktuğundan, işçi dostu gibi gözükme çalışmışsa da, yaşam tersini ispat etmiştir. Yaşadığımız süreçte bunun sahtekarlıktan başka bir şey olmadığı net bir biçimde açığa çıkmıştır. Biz, devrimci demokrat işçiler tarafından başından beri bilinen bu gerçek artık sıradan tüm işçiler tarafından bilinmektedir.

**YOL-İŞ'in Sendika
Ağaları Maskeniz
Bir Kez Daha
Düştü!
Artık
İnandıracağın Tek
Bir İşçi Dahi
Kalmadı!**

İşyerimizde zaten az olan işçi ü-

retleri, elverişsiz çalışma koşulları, olmayan can güvenliği, iş güvenliği sorunlarımızı karşı duyarsız sendika, toplu iş sözleşmelerinde işverenle kolkola "işbitirici" iktidarın "işbitiren" sendikacılarını iyi oynamaktadırlar.

Geçen yıl, toplu sözleşme öncesi Sendikaya bir taslak sunup, işverenle görüşmelerde olsun, toplu sözleşmenin imzalanması noktasında olsun, işçilerin onayı olmadan sürdürülüp bitirilmemesinin gerektiği bir çok kez bildirildiği halde, işçinin haberi olmadan işçi aleyhinde bir toplu sözleşme bir gecede "işbilir" sendikacılarımız tarafından imzalanıverdi. Hem de, genelde Nisan eylemliliğiyle hareketlenmeye başlayan işçi sınıfının etkisi, özelde bulunduğumuz şantiyedeki işçilerin grev ve çeşitli eylemliliklere hazır olduğu bir dönemde -mevsim olarak, inşaat sektörü açısından en elverişli dönem- bir gecede oldu bittiye getirildik. Bunun karşısında yükselen sesler aşama aşama işten el çektilerle sustu rulup bastırılmaya çalışıldı.

Ülkemizdeki enflasyon resmi ağızlar tarafından artık kanıksandığı ve buna uygun yeni icatlar üretildiği bilinmektedir. "Fiyat ayarlaması", iyileştirme zammı gibi. İşyerimizde de, toplu sözleşmeyle belirtilen, enflasyonla beraber ücretlerin kayba uğramaması için "iyileştirme zammı" adlı uygulamadır. Bunun uygulanması konusunda sendikaya başvurular sonuçsuz kahnca, işçilerin sendikaya rağmen imza toplaması, işvereni kızdırıp, sendikayı huzursuz etti. Tabi peşinden bildik yıldırma taktikleri gecikmedi.

**İşveren Cellat,
Sendika Papaz,
Kurban İşçi mi?**

Ucuz emek gücü enflasyonu olan

ülkemizde, işçinin belli bir süre çalıştıktan sonra işten çıkartılması, yani doldur boşalt sistemi işveren açısından kârlı bir uygulamadır, onun yararınadır. Her yeni işçinin işe başlarken iki günlük ücretsiz "teste tabi tutulması" adı altında çalıştırılması binlerce işçinin emek gücü açısından baktığımızda muazzam kârları ve havadan parayı beraberinde getirdiğini görmekteyiz. Yine yeni alınan işçilerin işe başlarken asgari ücretle işe başlaması ve yaşadığı şartlardan, olumsuz koşullardan haberdar olana dek belli bir süre geçtiği, bunları görüp homurdanmaya başlamasıyla o zaman onun için de tehlike çanları çalmaya başlamış demektir.

İşyerimizde önder, sınıf bilincine varmış ve bu doğrultuda hareket eden işçileri genel işçi kitesinden koparmak, öndersiz bırakmak, diğerleri üzerinde tahakkümü kurmak ve önderliğe kalkışacakları yıldırma için işten atma ve tehditler sürgit uygulanmaktadır. En son olarak gerekçesiz bir şekilde 6 işçi işten çıkarılmıştır. Peşinden oluşturulan disiplin kurulunda bir çok dosya beklemektedir.. Toplanan disiplin kurulu ile beraber 33 işçi yine gerekçesiz bir şekilde işten çıkartılmıştır. Bu disiplin kurulu; iki işçi temsilcisi ve iki işveren temsilcisinden oluşmasına karşın, işveren temsilcilerinden biri başkandır. Oylamada eşitlik halinde başkanın iki oy sayıldığından işçi lehine hiçbir karar çıkmamaktadır.

İşyerimizdeki YOL-İŞ Sendikası tamamen işverenin güdümünde hareket etmesiyle beraber, işçilerin iş güvenliği, sosyal haklar, ekonomik taleplerine yönelik istemleri karşısında sessiz kalmıştır. Tabanın zorlamaları karşısında zor durumlara düşmüş, bu dönemlerde işverenin piyonları aracılığıyla önder, devrimci-demokrat nitelikli işçilerin işyonlanması ve atılması çabasında iş-

verenle kolkola girmiştir. YOL-İŞ Sendikası işçi düşmanı yüzünü son gelişmelerle bir kez daha göstermiştir. Ancak bunun sorumluları mutlaka hesap verecektir. Çünkü gelişen sınıf mücadelesi nasıl 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişlerinde ve diğer örneklerde olduğu gibi sarı sendikaları ezdiyse yarın da YOL-İŞ'in sarı sendika ağalarını ve işbirlikçi kardeşlerini tarihin çöplüğüne yollamaktan geri durmayacaktır. Çünkü işçilerin sırtından işverenin yaptığı sömürünün ortakları olan bu sarı sendika ağaları işçinin ekme parasına, çoluk çocuğunun nafakasına göz dikenler bunu hiçbir tereddüt göstermeden utanmasızca yiyenler, lüks otellerde, gazinolarda har vurup harman savuranlar, işverenle bir gecede masa başında iş bitirenler bilin ki, boğazımızda kalacağız! Bizi yutamayacaksınız. Çünkü güçlü biziz, üreten çalışan biziz, yaratan biziz, yöneten de biz olacağız. Çünkü biz işçi sınıfıyız...

Zaman, Derlenip Toparlanma, Güçlerimizi Birleştirme ve Sınıfa İHANET Edenlerin Üzerine Yürüme Zamanıdır!

İşverenin bu baskılarına, tehditlerine dur diyebilmek ve önüne geçebilmek: sarı sendika ağalarını kovup yönetimlere gerçek işçi temsilcilerini getirebilmek, daha iyi bir yaşam, emek gücümüzün karşılığını alabilmek için tek yolun bunların karşısına örgütlü gücümüzü dikmek ve Yeni Demokratik Devrimdeki yerimizi almaktan geçtiğini bilmeliyiz. Yoksa ne işverenin işçiyi birbirine düşürten uygulamalarıyla onun gözüne girmeye çalışarak, ne de sendikanın uyutmacaları karşısında ondan medet ummakla sorunlarımız çözülür. İşverenin tehditleri karşısında yılmayalım, birbirimize sa-

hip çıkalım, başımızdaki sendika ağalarını kovalalım. Gerçekten içimizden birilerini gerçek işçileri sendika yönetimlerine seçelim. Bu sendikaya rağmen, haklarımızı korumak ve daha da genişletmek için bunlar temelinde yeni birlikler oluşturalım.

Ben, bundan önceki sayınızda buradaki gelişmeleri aktaran yazımdan sonra işimden atıldım. Ve benim gi-

bi birçok kardeşimde sıradadır. Fakat olayları sınıfsal bakış açısıyla değerlendirip baktığımızda bunun normal olduğunu, ama aynı zamanda siz işverenler, sarı sendikacılar, bizim de -benim de- bunu kabul etmeyip mücadele etmemde aynı şekilde normaldir. Son sözümüzü daha söylemedik. İşçi sınıfının tokadının ağır olduğu iyi biline...'. □

Petrol-İş Yönetiminde Yeni Bir Şey Yok Ama Devrimci Demokratik Muhalefet Gelişiyor

Petrol-İş'in 20. olağan merkez Genel Kurulu 13-14-15 Ekim 1989 tarihleri arasında yapıldı. Divan önceki merkez yöneticilerinin önerdiği tutarsız insanlardan oluşturuldu.

Açış konuşmasını Petrol-İş Genel Başkanı Münir Ceylan yaptı. Genel işçi sorunlarına değinen Ceylan, 1 Mayıs'ta yaptığı ihanetinin hesabını vermediği gibi "Bu yıl nasıl 1 Mayıs kutlandıysa seneye de kutlayacağız, buna kimse engel olamaz" diyebildi. M.Ceylan'dan sonra, yurtdışından gelen birçok yabancı sendika temsilcisi konuşmalarına devam ettiler. Daha sonra kurul, adayların ve delegelerin konuşmalarıyla devam etti.

Delegelerden ve aynı zamanda Genel Sekreterliğe aday Gebze şubesinden Nihat Tomruk'un konuşmasından bir bölüm şöyle:

"İşçi sınıfı toplumun sınıfsal mücadelesinde öncü gücüdür. Çünkü onların zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur. Bu doğrultuda sorun o hükümetin bu hükümetin değişme sorunu değildir. Sorun iktidar sorunudur. İşçi sınıfı ne zaman iktidar olursa o zaman sorunlarımız çözülür.

Çağımız emperyalizm ve aynı zamanda da ezilen halkların mücade-

le çağıdır. Yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler vardır. Yani feodalizmin tasfiyesi bu ülkelerde henüz olmamıştır. Bizim ülkemizde yarı-sömürge, yarı-feodal ülkedir. Böyle ülkelerde burjuva demokrasisi sözkonusu değildir. Demokratik halk devrimi sözkonusudur."

Kızıldere'lerin kana boyandığı, insanların güpegündüz sokak ortasında kurşunlandığı, asıldığı, camlardan atılarak intihar süsü verildiği bir ülkede demokrasiden söz edilemeyeceğini belirten Nihat Tomruk'un Petrol-İş'te demokratik merkeziyetçiliğin işlenmediğini tabanın söz ve karar sahibi olmadığını belirtti.

Kurulun 3. günü yapılan oylama sonucu Petrol-İş yönetiminde bir kişi dışında değişiklik olmadı. Genel Başkanlığa Münir Ceylan, Genel Sekreterliğe Hüseyin Doğdu, Genel Yönetim Sekreterliğine Mustafa Çavdar, Mali Sekreterliğe Tekin Akin, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğine de Mansur Burgucu seçildiler. Yönetime aday olan devrimci, demokrat adaylar çok düşük oylar aldılar. Bu da devrimci muhalefetin eksikliğini ve geleceğe yönelik, uzun vadeli ciddi çalışması gerektiğini ortaya koyuyor. □

Direnışteki Teu-Tag İşçileriyle Yapılan Söyleşi

Söyleşimizi açlık grevini sürdüren 6 işçiyle birlikte işten atılan 116 işçi adına bir direnişçiyle yaptık.

Y.D. — Direniş geçmenizi ve işten atılmalarınızla ilgili durumunuzu öğrenmek istiyoruz.

— Alman TEU-TAG DRILING LTD.ŞTİ. olan işverenimiz 116 işçi arkadaşımızı işten atmıştır. Biz iki yılı aşkın süredir bu işyerinde çalışmaktayız. Dünyanın ikinci ağır iş-kolunu teşkil eden bu işyerinde, bu şartlarda asgari ücrete tabi tutularak çalıştırılmaktaydık. Alman olan, yabancı işverenin her türlü hakaretlerine maruz kalıyorduk. Bizler ancak örgütlenerek bu sorunların üstesinden gelebileceğimizi inanıyla işkolumuzda örgütlendik ve Petrol-İş Sendikası'na hiç fire vermeksizin üye kayıtlarımızı yaptık. Sendikamız yasal olarak haklarımızı savunabilmesi, sözleşme masasına oturabilmesi için bakanlık düzeyinde girişimde bulundu. Bu arada işveren, ona bağlı olan taşaron Kenan Biçici'yle birlikte itiraz dilekçelerini hazırlayarak Asliye Hukuk Mahkemesi'ne; bizlerin sondaj arama işçileri olmadığımız, sadece temizlik işçileri olarak işe alındığımız şeklinde itirazda bulunarak davanın açılmasını sağladılar. Ancak bizler bu arada yapılması gereken tepkinin gösterilmesini sağladık. İşyerinde 8 saatlik çalışma uygulamalarıyla uyarılarda bulunduk. Bunun üzerine işveren avukatıyla birlikte Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan davadan feragat dilekçelerini verdiler. Bunun üzerine sendikamız Bakanlık nezdinde tekrar gerekli girişimlerde bu-

lunup yetki belgesini aldı. Deu-Tag işverenine toplu iş sözleşmesi çağrısı yaptı. Bunun üzerine işverenin geçmişteki olan haklarımız ve gelecekte talep edeceğimiz yüksek ücret taleplerimize karşı kesin bir tavırla karşı çıktı. Bu arada bizlerin T 49 kulesinde çalışan işçilerin işine son verildi. Gerekece olarak işimizin bitişi gösterildi. Bu sözleşme dönemi içinde hemen bize bağlı olan T 42 kulesinde çalışan işçi arkadaşlarımızın işine de son verildi. Hemen arkasından TEU-TAG kamp bünyesinde çalışan arkadaşlarımızın işlerine de son verildi.

Bütün bu olanlarla beraber işveren hiçbir hakkımızı vermeksizin, üstelik bizleri polis ve jandarmalarla tehdit ederek birliğimizi parçalamak için her türlü entrikalara başvurdu. Ancak bizler bu tür oyunlara gelmeyeceğimizi defalarca kanıtlamış bulunuyoruz. Son olarak 11.10.89 tarihinde işyerimiz olan müdüriyet kapısında yığınsal bir şekilde 1 saat oturma eylemi gerçekleştirdik. Arkasından Zübeyde Hanım Alanı'nda Atatürk heykeli önünde 20 arkadaşla mendil açıp dilenme eylemi gerçekleştirdik. Ancak işverenimiz bütün bu girişimlerimize rağmen herhangi bir uzlaşma teklifinde bulunmadı. Biz işçiler olarak en son olarak kendimizi silah olarak kullanmak için ilk etapta 6 arkadaşımız 13.10.89 tarihinden itibaren Sosyalist Parti Diyarbakır İl Başkanlığı'nda açlık grevine başladık.

Y.D. — Bundan sonraki tavrınız nedir?

— Bundan sonra işverenden herhangi bir olumlu yaklaşım görülmezse bizler mücadelemizi sürdürerek bu açlık grevini üç günlük süreden süresiz bir açlık greviyle sürdürmeye kararlıyız.

Y.D. — Sendikanın bu konuda yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

— Her şeyden evvel sendikamız başından beri bizlerle birlikte hareket etmiş, her zaman tabana açık olmasıyla çok demokratik bir tutum takınarak takdirimizle karşılanmış. Şu anda sendika yönetiminde iki arkadaş bizlerle birlikte açlık grevine başlamıştır.

Y.D. — İşçi sınıfının örgütlenmesi ve mücadelesinde sendikanın önemi pratikte görülmemekte, bu sebeple işçi sınıfına mesajınız nedir?

— Türkiye işçi sınıfına ve demokrasi güçlerine sesleniyoruz. Sesimize kulak verin, bizlere yapılan faşist baskılara boyun eğmeyeceğiz, gasp edilen haklarımızı alana dek örgütlü mücadelemizi sürdüreceğiz. Bundan böyle bizlerin onurlu mücadelesinde basına ve demokratik örgütlerine düşen görev; meselemize sıcak yaklaşım içinde olmalarıdır.

Y.D. — Emperyalist sermaye ile yerli komprador sermaye ittifak halinde halkımıza ve işçi sınıfımıza azgınca saldırıp, sömürmektedir. Ortak sınıf çıkarları gereği çeşitli milliyetlerden işçi sınıfımızın birlikte mücadele etmesi gerekir diyebilir miyiz?

— Bütün dünyada olduğu gibi uluslararası kapitalin çıkarları ile içiçe olması nedeniyle ülkemizde de işverenimiz işbirlikçisi Shell'den ve Shell dostlarından destek ve güç alarak biz işçileri işten çıkarabilmiştir. Bundan dolayı bizler de mücadelemizi başarıya götürebilmemizin yegane dayanağı, gerek dünya işçi sınıfının gerekse çeşitli milliyetlerden Türkiye işçi sınıfının desteğine ve dayanışmasına ihtiyaç duyduğumuz ve işverenlerin birleşmesine karşı galip geleceğimize inandığımız için sesleniyoruz.

Y.D. — Yeni Demokrasi Dergisi olarak sizlerle dayanışma içinde olduğumuzu ilan eder, mücadelenizde başarılar dileriz. □

14.10.89 Diyarbakır

Otomobil-İş Sendikası XI. Olağan Genel Merkez Kurulu Sonuçlandı

Otomobil-İş Sendikası'nın XI. OMGK sonuçları devrimci-demokrat muhalefetin gün geçtikçe güçlendiğini, metalurji işçilerinin giderek sorunlara ve sendikalarına sahip çıktığını gösterdi.

Sovyet İşçi Aletleri Sendikası, SGT, DSF, Kıbrıs DEV-İŞ sendikalarından gözlemci ve konukların da bulunduğu Genel Kurul, ilk gününde konukların toplantıya alınmaması şeklindeki karara karşı muhalefetin, konukların alınması istemini içeren önergesi, oylama sonucu kabul edildi. Otomobil-İş ve Çelik-İş Sendikaları'nın birleşmesinin gündeme alınıp alınmaması hakkında yapılan oylamada Divan'ın takındığı komplocu tavır dikkati çekti. Muhalefet sözkonusu önergenin görüşülmesinde açık oylamada ısrar ederken, Divan kabul edenler, etmeyenler biçimiyle yarı yarıya yakın oranını kabul edilmiştir yorumuyla, birleşmeyi gündeme aldı.

Yine ilk günde konuk konuşmacılardan Deri-İş Sendikası Başkanı Munzur Pekgüleç, birleşme adı altında yürütülen politikanın arkasında yatan tehlikeye dikkat çekerek, Otomobil-İş'in yaşatılması gerektiğini vurguladı.

İkinci günde, Divan Başkanı, süre yetersizliğini gerekçe göstererek

konuşmacıları sınırlamaya çalıştı. Kısa sürede de olsa muhalif delegeler daha çok söz alarak, özetle: Yönetimin sendikayı salt ekonomik mücadele aracı olarak gördüğünü, işçilerin sorunlarıyla ilgilenmediğini, 60 binlerde olan üye sayısının 40 binlere düşmesinde esas sorumlu olduğunu, bahar işçi hareketinde gelişen mücadeleye önderlik bir yana, kayıtsız kaldığını, birçok yerde işçileri sattığını belirttiler. Alkışların ve ilginin yoğunluğu muhalefetin tabandaki etkinliğini gösteriyordu.

Çelik-İş'le birleşme önerisine muhalefetin yaklaşımı; işçi sınıfının birliğine evet, ancak tabanda yapılacak kurultaylar, toplantılar sonucu olacaksa. İki sendika yönetiminin kapalı kapılar ardında, tabana söz hakkı tanımadan alacağı kararlara ise birlik isteği olarak değil, bölücülük olarak bakılmalıdır.

Bu arada birkaç delege konuşmalarında, Türkiye genelinde uygulanan depolitizasyon politikasının ürünlerini bu toplantıda bile görmenin mümkün olduğunu, bunun sorumlusunun yine sendika yönetimi olduğunu, çünkü eğitim politikasına gereken önemin verilmediğini, işçilerin kendi hallerine bırakıldığını, böylesine önemli kararların alındığı bir toplantıda birçok delegenin ilgisizliğini eleştirirken, gerçekten çok güncel ve üzerine gidilmesi gereken

bir noktayı vurguluyorlardı. En son BANKS'ın BASİSEN'le 'birleşme' adı altında TÜRK-İŞ'li sendika ağalarına satılması, bu ilgisizliğin sonucu değil miydi? Proletarya, emekçiler kendi öz örgütlerini gözbebeği gibi sakınıp geliştirmeyi, güçlendirmeyi ihmal ettiklerinde doymak bilmeyen kurt sürülerinin pençelerine bırakılmış olurlar.

Otomobil-İş'teki üye sayısının düşmesine, işçilerin satılmasına, sendikanın politikadan uzaklaştırılıp, ekonomik mücadele (ki onu da yapmamaktadırlar) aracı haline getirilmesine karşı ancak Otomobil-İş'in üyeleri delegeleri mücadele edip, yeni kazanımlar, proletaryanın hedeflerine ulaşma yolunda ilerleyebilirler. Üçüncü günde, yapılan seçimlerde, muhalefet sonuçlar itibarıyla yenilirken, geleceğe umutla bakmasını sağlıyordu.

Otomobil-İş ve Çelik-İş birleşmesi ise yönetimin insiyatifine bırakılırken, yukarda vurguladığımız, aynı şekilde muhalif delegelerin de vurguladığı, tehlikelere karşı sendika üyelerinin daha bir dikkatli ve uyanık olmasını, sendikalarına sahip çıkıp, onu sınıf mücadelesinde proletaryanın yararına olan bir araç haline getirmesini gerekli kılıyordu.

Bu bağlamda Otomobil-İş'teki devrimci-demokrat üyelere çok iş düşmektedir. □

Bilinç ve Önderlik

Cihan UÇAR

Dünyadaki ve ülkemizdeki sınıf mücadelelerinin ortaya çıkardığı birçok teorik tartışma, başlıktaki iki kavram etrafında özetlenebilir.

İçinde yaşadığımız süreç, bu sorunlar etrafındaki tartışmaları yeniden canlandırdı.

Bu yazımızın amacı, tartışmaya konu olan tezlerden, mücadele anlayış ve biçimlerinden bir kaçını kısaca inceleyerek, dün ve bugün arasındaki bağlantıları göstermeye çalışmak ve bunların sınıf mücadelesi açısından neyi, ne kadar açıkladığını ortaya koymaya çalışmaktır.

İşçi Sınıfı ve Bilinç Sorunu!

Lenin'in "Ne Yapmalı?" adlı eserinin, ekonomistlerle ve özellikle menşevik Martinov'la geliştirdiği tartışmanın, bugünde, kendisini "sosyalist" gören çeşitli çevrelerde birbirine karşı görüşler arasındaki tartışmalara kaynaklık ettiğini görüyoruz.

"İşçi sınıfına bilinç dışarıdan verilir" şeklindeki formülasyon, bir zamanlar Mahir Çayan ve aynı dönemde mücadele sürdüren pek çok devrimci tarafından, "silahlı propaganda"nın teorik gerekçesi olarak yorumlanmıştı.

Menşeviklerin günümüzdeki uzantıları ise, Lenin'in formülasyonunun Mahir Çayan eliyle uğratılan yanlış ve bapçık biçimine, tarihsel öncellerinin başkış açısına sarılarak karşı çıkıyorlar.

Örneğin "İşçiler ve Toplum" adlı dergide, Dilek Fırat "...işçilere siyasal bilincin dışarıdan verilebileceğine inanmıyorum, sınıf bilincinin işçilerin dünyayı algılamalarına ilişkin ve taşınamayacak bir durum olduğu kanaatindeyim" diyor. (I. ve T. Sayı 3, sf. 474).

Bu itirazın, özellikle M.Çayan'la ve günümüzde O'nun izleyicileri olduğu nu söyleyen siyasi akımlara yöneldi-

ğini ise, aynı derginin 7. sayısında yer alan bazı ifadelerden öğreniyoruz:

'Ne Yapmalı' doğru bir sosyalizm anlayışına sahip olunmadığı takdirde, bazı yanlış anlayışları kuvvetlendirebilir, onlara dayanak sağlayabilir formülasyonlara da sahiptir. Örneğin 1973'te 12 Mart rejiminin arkasından sol siyasal faaliyet yavaş yavaş yapılabilir hale geldiğinde, 'politikleşmiş askeri savaş stratejisini savunmaya devam edenler, bunun kanıtı ve propagandası olarak, 'Ne Yapmalı?'nın tekinsizle basılmış kopyalarını elden ele dolaştırıyorlardı.' (I. ve T.S, S. 7 sf.19)

Ne diyordu M.Çayan? "Silahlı Propaganda" kavramı ile "Ne Yapmalı?" O'nun Tarafından nasıl birbirine bağlanabilmişti? Ve bugün, M.Çayan'ın tezlerini eleştirenler, aynı zamanda Ne Yapmalı'ya saldırarak ne kadar haklıydılar?

M.Çayan diyor ki:

"Silahlı Propaganda belli bir devrimci stratejiden hareketle, emekçi kitlelere elle tutulur, gözle görülür, madde ve somut eylemlerden hareketle maddeye gider. Maddi olaylar etrafında kitleleri bilinçlendirir, onlara politik hedef gösterir. Silahlı propaganda, halkın düzene karşı memnuniyetsizliğini ajite eder, onları emperyalist beyin yıkamanın giderek etkisinden kurtarır" (Bütün Yazılar, sf. 364)

"Silahlı propagandanın dışındaki öteki politik, ekonomik, demokratik mücadele biçimleri, silahlı mücadeleye tabiidir ve silahlı propagandaya göre biçimlenirler" (366)

"Ancak, silahlı propaganda, I. Erim hükümetinin gerçek yüzünü ve emellerini, oligarşinin en geri en azgın ve terörist yöntemi olduğunu açığa çıkarmıştır" (386)

Bu teorik hatta sahip olan Mahir Çayan, 70'lerde yapılan silahlı eylemleri propagandanın kapsamı içinde görüyor ve buna karşı çıkanlara "...silahlı propagandanın sağladığı sempatiyi kafaları bulandırarak dağıtmaya

çalışıyorlar" diyordu.

O, silahlı propagandayı, en etkin bir propaganda, ajitasyon ve bilinçlendirme faaliyeti olarak gördüğünden ötürü, bu faaliyeti başlatmadan "merkezi bir yayın organına gerek" görmüyordu.

Bugün, benzeri yaklaşımları ve görüşleri Devrimci Sol davasının ortak savunmasında görüyoruz.

Bu savunmanın yazarları: "Kitlelere iktidar mücadelesine katılmada bilinç, nasıl ve hangi yollarla verilecektir" sorusunu sorduktan sonra, bunun, "her devrimde değişik biçim ve yöntemlerle çözüldüğünü", örneğin, Rusya'da çeşitli barışçıl mücadele yöntemleriyle merkezi yayın organı aracılığıyla vs., Çin'de, kendiliğinden ayaklanan kitlelerin mücadelesinin örgütlenmesi ve yönlendirilmesiyle vb. çözüldüğünü, ülkemizde ise üçüncü bunalım döneminin bir özelliği olarak "silahlı propaganda" yöntemiyle çözüleceğini ileri sürüyorlar.

"Başlangıçta silahlı propaganda temelinde şekillenen öncü savaşı" diyen bu yazarlar, başkalarını ve M.Çayan'ın diğer savunucularını Mahir'i anlamamakla, çarpıtmakla ve silahlı propagandayı "silahlı eylemlerin" propagandasına indirgemekle suçluyorlar.

Ne varki, bu yazarlar, bir açmazın da farkına vararak şu sözlerle düzeltmeye çalışıyorlar:

"Silahlı propagandanın diğer tüm mücadele biçimlerini belirlemesi, silahlı mücadele olmazsa ekonomik, demokratik, ideolojik ve diğer politik mücadele biçimlerinin yürütülemeyeceği biçiminde kavranamaz. Subjektif nedenlerle, silahlı mücadelenin üst boyutta yürütülemediği koşullarda, zorunlu olarak bu tür mücadele biçimleri ön plana çıkar ve bu süreçte PASS. perspektifiyle yaklaşılarak subjektif eksiklikler giderilmeye çalışılır." Diyorlar. (Yeni Çözüm, s. 26)

Bu kadar alıntıyla yetinerek, bu gö-

rüşler üzerine durmadan önce Lenin'in söz konusu tezinin ne olduğuna bakalım: Bu konu, Yeni Demokrasi'nin 12. sayısında "Siyasal Ajitasyon ve Propagandanın Önemi Üzerine" başlıklı ve Zeki Selami'nin imzasını taşıyan bir yazıda, Lenin'in ilgili eserinden genişçe aktarmalar yapılarak işlenmişti. Orada doğru olarak konulan bu konu, bir ölçüde de olsa bu yazımızın da konusu olacaktır.

Lenin'in tezi başlıca şu esaslar üzerine kuruludur:

1- Lenin, Karl Kautsky'den sosyalist teorinin doğuşuna ilişkin alıntıyı yaptıktan sonra şunları söylüyor: "çalışan yığınların hareketlerinin süreci içerisinde kendi başarılarına formüle edebilecekleri bağımsız bir ideolojiden söz edilemeyeceğine göre tek seçenek şu oluyor. Ya burjuva ideolojisi, ya da sosyalist ideoloji. İkisi arasında bir orta yol yoktur... Öyleyse herhangi bir biçimde sosyalist ideolojiyi küçümsemek, ona birazcık olsun yan çizmek, burjuva ideolojisini güçlendirmek anlamına gelir." (N.Y. sf. 53-54)

Bu modern sosyalist teorinin, çalışan yığınların kendiliğinden mücadelesinden ayrı olarak, "derin bilimsel bilgi temeli üzerinde" yükselişine ilişkindir ve sınıfın kendiliğinden mücadelesinin dışında oluşur.

2- "Siyasal sınıf bilinci, işçilere, ancak dışarıdan verilebilir, yani ancak iktisadi mücadelenin dışından, işçilerle işverenler arasındaki mücadelenin dışından verilebilir. Bu bilgiyi elde etmenin mümkün olduğu biricik alan, bütün sınıf ve tabakaların devletle ve hükümetle ilişkisi alanı, bütün sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkiler alanıdır."

3- "Onun için, işçilere siyasal bilgi vermek için ne yapmalı sorusuna yanıt, pratik içindeki işçilerin ve özellikle ekonomizme eğilim gösterenlerin çoğunlukla yeterli buldukları, 'işçiler arasına gidilmelidir' yanıtı olamaz. İşçiler siyasal bilgi verebilmek için, sosyal-demokratlar (sosyalistler N.D.) nüfusun bütün sınıfları arasına gitmek zorundadırlar; onlar askeri birliklerini bütün yönlere sevk etmek zorundadırlar. (N.Y. sf. 100-101)

Lenin'in tezinin dayandığı başlıca esaslar bunlardır. İşte bu yüzden: "Kim, işçi sınıfının dikkatini, gözlemine ve bilincini, tamamıyla ya da hatta esas olarak işçi sınıfı üzerinde yoğunlaştırıyorsa, böylesi sosyal-demokrat (sosyalist Y.D.) değildir; çünkü, kendini iyi tanıyabilmesi için,

işçi sınıfının, modern toplumun bütün sınıfları arasında karşılıklı ilişkiler konusunda tam bir bilgisi, sadece teorik bilgisi değil... hatta daha doğru olarak ifade edelim: Teorik olmaktan çok, siyasal yaşam deneyimine dayanan pratik bilgisi olması gerekir. Bu nedenle yığınları siyasal harekete çekmek için en geniş uygulanabilirliğe sahip araç olarak ekonomistlerimizin vazettikleri iktisadi mücadele kavramı, pratik sonuçları bakımından çok zararlı ve gericedir." (N.Y., sf. 89-90)

Bilinmektedir ki, Lenin'in bu konuya ilişkin tartışmasının özü iktisadi ve reformlar için mücadelenin mi, yoksa siyasal mücadelenin mi esas alınacağına ilişkindir. Lenin, işçi sınıfının kendiliğinden mücadelesinin özünün ekonomik mücadele, "rubleye kapık" ekleme mücadelesi olduğunu belirtir. Yukarıdaki tezi de bu gerçeği göstermek içindir. Ve sınıfın dışında kalarak, sınıfa bilinç vermek gibi ilkelce bir tartışma Lenin'in tezinin yanına bile yaklaşamaz.

Kaldı ki, Ne Yapmalı'nın yazıldığı yıllar marksistlerin Rusya işçi sınıfı içinde ciddi olarak örgütlü oldukları ve ideolojik bir eğilim olmaktan çıkıp, ciddi bir siyasal güç haline geldikleri yıllardır. Tartışma, bu gerçeğin dışında, bundan ayrı olarak akademik düzeyde yürütülen bir tartışma değil. Tam tersine, sınıfın içindeki marksist faaliyetin yönünü ve esaslarını belirlemek için sürdürülen bir tartışmadır.

Propaganda ve ajitasyon faaliyetinin kapsamlı bir biçimde örgütlenmesi, bir kürsü olarak merkezi yayın organının gerekliliği, devrimciler örgütünün zorunluluğu vb.'de bununla birlikte ele alınmıştır. İşte! Sınıfın içi de, dışı da budur!

Ne Yapmalı'nın ilgili bölümünden önemli ölçüde aktarmalar yaptık. İlgili bölüm, sosyo-ekonomik ilişkilerin yarattığı işbölümü yüzünden kişinin kendisine yabancılaşmasıyla deformasyona uğramış bir beyin tarafından incelenmezse eğer, görülecektir ki, burada, "politikleşmiş askeri savaş stratejisini savunanlara dayanak olabilecek formülasyonlar" yoktur. Tam tersine, bu bakış açısını mahkum edecek görüşlerle doludur. Lenin'in formülasyonlarıyla değil, ama "bilincin taşınacağına" inanmayan İşçiler ve Toplum Yazarının Lenin'i kavrayış tarzıyla, "silahlı propaganda ile bilinç" taşıyan anlayış arasında sıkı ve

köklü bir bağlantı var. Birinden diğere bir geçiş köprüsü kurulmuş durumdadır.

Bizim menşeviklerimiz "bilincin taşınacağına" inanmamakla devletin, basın, radyo, sinema, tiyatro, TV., edebiyat, artı-gösteri ve mitingler yoluyla, eğitsel kuruluşların tümüyle yürüttüğü kapsamlı ve örgütlü propaganda -ajitasyon faaliyetine ve bu yolla kitleleri burjuva ideolojisinin etkisi altında tutarak, onları yönlendirme ve yönetme görevine yardımcı oluyorlar. Buna karşı ve bütün bunların etkisini kırabilecek bir faaliyetin örgütlenmesinin yerine, kendiliğindenliği öneriyorlar.

Böylece, bilgiyi kendi elinde depolamış ve onu dilediğince kullanan, kitlelerin kölece bağımlılıktan kurtulmasını önlemeye çalışan ve onları kendi etki alanlarının sınırları içinde tutan kapitalizmin ekmeğine yağ sürüyorlar.

"Sınıf bilinci işçilerin dünyayı algılamalarına" ilişkinmiş! Elbette sayın yazar. Ama hangi ilişkilerle ve hangi dünyayı algılıyorlar? Örneğin siz, dünyadaki gelişmelere ve ilişkilerinize bağlı olarak ekonomizm bilinci ediniyor ve Lenin'i yanlış algılamakla kalmıyorsunuz, O'nda düalizmi (ikiciliği) de keşfediyorsunuz. Bütün bir karmaşık ilişkiler ağını ve kapitalizmin yarattığı bölünmüşlüğü yol açtığı sonuçları, köleleştirici etkilerini görmemekle kalmıyorsunuz birde, filozof edasıyla bilgiçlik taslıyorsunuz. Bu nedenle de, "politikleşmiş askeri savaş stratejisini" savunanların görüşlerini basamak noktası yapıp Lenin'in tezinde saldırıyorsunuz. Ama bakalım, bu görüşleri savunanların formülasyonları Lenin'in teziyle nasıl çatışıyor.

Propaganda ve Ajitasyon

Sorunun bu yanını da propaganda ve ajitasyon kavramlarının içeriğini açıklayarak inceleyelim.

Propaganda: Somut olgu ve olayların tarihsel kaynağını, nedenlerini ve niçinlerini toplumsal ilişkilerle bağlantıları çerçevesinde açıklamaktır. Daha çok yazılı ve basın yayın yoluyla, kitle iletişim araçlarıyla yapıldığı gibi somut ilişkilerle ve sözlü olarak ta yapılır.

Ajitasyon: Somut siyasal ve iktisadi olayları sığağı sığağına, anlaşılır bir dille ve kitlelerin düzeyine (iktisadi, siyasal, kültürel ve ruhsal, durumları-

Bir örgütün programının ve faaliyetinin propagandasını fabrikalara, köylere, okullara, kısaca kitlelere taşıyabilmesi için bu alanın özel örgütlenmesini ve somut ilişkileri sert koşar.

na) uygun olarak teşhir etme eylemidir. Uzman ajitatorların etkili konuşmalarıyla yapılabileceği gibi yayın yoluyla da yapılabilir.

Bu faaliyetlerin el yordamıyla, başı bozuk ve kendiliğinden yürüyeceğini anlamayan biri, doğrudan özel ve kendi alanına uygun bir örgütlenmesinin olması gerektiğini anlar.

Bir örgütün programının ve faaliyetinin propagandasını fabrikalara, köylere, okullara, kısaca, kitlelere taşıyabilmesi için bu alanın özel örgütlenmesini ve somut ilişkileri şart koşar.

Yine, bir örgütün somut siyasal ve iktisadi olayları etkili bir biçimde teşhir edebilmesi ve bunlar etrafında kitleleri etkileyip harekete geçirebilmesi, onlara somut gerçekleri açıklayabilmesi için aynı şekilde örgütlenmesi zorunludur.

Kısaca ve kabaca Propaganda ve ajitasyon kavramlarının içeriği budur. Yeri gelmişken "silahlı propaganda" formülasyonunun içeriğine de kısaca değinelim.

Bu formülasyon, Çin komünist partisi ve Vietnam işçi partisi tarafından, silahlı birliklerin sürdürdüğü propaganda, ajitasyon ve genel eğitsel faaliyeti dile getirmek üzere kullanılıyor.

Vietnam'da ilk "Propaganda Ünitesi"nin başkanlığını üstlenen ve Nguyen Giap'ın konuyla ilgili söylediklerine bakalım:

"Eylemler için en kılavuz ilke silahlı propaganda (silahlı birliklerin yürüttüğü propaganda) siyasal eylemlerin askeri eylemlerden daha önemli olduğu ve savaşımın propagandadan daha az önemli olduğu ilkesiydi. Silahlı eylem, siyasal temeli korumak, sağlamlaştırmak ve geliştirmek için kullanılmıştı".

"Başkan Ho Chi Minh'in silahlı birliklere silahlı propaganda ilkesinin önemini hatırlatması ve özellikle Vietnam Kurtuluş silahlı Propaganda Birliği'nin kurulması için emirler vermesi de bununla aynı çizgideydi". (Marksizm ve Gerilla Savaşı, Derleyen William J. Pomeroy, sf. 250)

Sorunun bu içerikle ortaya konması propaganda ve ajitasyon yoluyla siya-

sal gerçekleri, olup biten olayları teşhir ederek, açıklayarak, kitlelerin siyasal bilincini geliştirmek, eğitmek, propaganda ve ajitasyon faaliyetlerinin kapsamı içine girer ve bu faaliyetin özüne uygun bir örgütlenmeyi de ifade eder.

Ne var ki, bizim ülkemizde, diğer bir dizi formülasyonun ya da kavramın başına gelen bu formülasyon için istisna oluşturmuyor. Formülasyon çıkış yerinden uzaklaşıp, ülkemiz aydınlarının algılama gücüne ulaşınca içeriği değişiyor, bölünüp çarpılıyor ve içinden çıkılmaz bir labirent haline dönüşüyor.

İşte, M.Çayan'ın ve ardıllarının "silahlı propaganda" formülasyonunun başına getirdikleri de budur.

Mahir'de, bu formülasyon o hale dönüşmüş ki ardılları bile bunun üzerinde anlayamıyorlar. Bu silahlı birliklerin yürüttüğü propaganda mı, yapılan silahlı eylemlerin propagandası mı, yoksa eylemlerin kendisi mi? Bunlar, konuya ilişkin anlaşmazlığın kaynağı olmuştur. Bu karışıklık, yazımızın girişinde, Mahir'den yaptığımız alıntılardan da görülmektedir.

Dolayısıyla, Devrimci Sol savunmasının yazarlarının başkalarına yönelttikleri sonuçlamaların ya da İşçiler ve Toplum yazarının Lenin'de bulmaya çalıştığı dayanakların ayakları havadadır.

Silahlı eylemlere ya da "terör"e "işçi sınıfını kızıştırma", ona, güçlü bir iti sağlama" aracı olarak bakanlar öfkeli Rus aydınlarıdır. Lenin'in, bunu nasıl eleştirdiği bilinir. Silahlı propagandayı silahlı eylemlerin düzeyine indirgemek Lenin'in eleştirisinin muhatabı olmak demektir. Bunun, ülkemizde, birinci derecede muhatabı Mahir Çayan'ın tezleri ve O'nun ardıllarının savunduklarıdır. Ama onlar, yeni sömürgelik koşullarına sığınarak Lenin'i asma(!)ya çalışıyorlar.

Böylece bizler, silahlı eylemlerin aktardığı derin felsefi, iktisadi, siyasal bilgileri çözmek için düşünmek zorunda kalıyoruz?

Gerek, propaganda ve ajitasyon

kavramına yüklenen içerikte, gerekse de bu kavramların başına silah kavramının da eklenmesiyle oluşan içerikten anlaşılmaktadır ki, silahlı eylemler, propaganda ve ajitasyonun yeri ne konulamazlar.

Eylemler, propaganda yapılabilecek, nedeni ve niçini açıklanabilecek olgular olabilirler ama propagandanın kendisi olamazlar. Daha az süslü ve keskin laflar edilirse ve edilen lafların anlamı düşünülüp ve sürüp giden hayatın kendisine bakılırsa gerçekler daha iyi anlaşılır.

Karşı-devrim güçlerinin örgütlenmesine bakıldığında bile, propaganda ve ajitasyonun nasıl yapıldığına ilişkin çok şey anlaşılır. Bunlar, sayısız yayın faaliyetiyle, kitle iletişim araçlarıyla (TV, radyo, tiyatro, sinema) artı-uzman propagandacıları ve ajitatorları kanalıyla kitleleri kendi çıkarlarına uygun bir biçimde yönlendiriyorlar. Böylesine kapsamlı bir faaliyeti silahlı eylemlere yüklemek, hem de buna, en etkili yöntemdir demek komik olmaktan çok trajik bir durum yaratır.

"Silahlı eylem" bilinç verir mi? Yani sınıfa (ya da müttefiklerine) kendi konularının, tarihsel rollerinin ve ne yapmaları gerektiğinin rolgisini, kendileriyle egemen sınıflar arasındaki farkın bilincini anlatır mı? Evet! Ama bir şartla; bizzat yığın olmak ve kendi örgütleri aracılığıyla kendi hedefleri doğrultusunda kendi silahlarını kullandıklarında. Yani bizzat kendi deneyleriyle. Örgütlü her eyleminde olduğu gibi, silahlı eylemlerinde de yığınların bilincinde ileri doğru sıçramalar ve gelişmeler olur.

Mahir Çayan'ın "silahlı propaganda" formülasyonundaki çarpıklık ise, bir doğal sonucuna daha yol açıyor. O'da, silahlı propagandanın daha etkili olduğu gerekçesiyle merkezi yayın organını öncünün kurulmasına ve bir dizi askeri eylemin sonuna bırakmasıdır. Bu görüşün pratikte hayat bulmaması olmasını bir kenara bırakarak mantıksal sonuçlarına bakalım.

I- Silahlı propaganda merkezi yayın organının gördüğü işlevi daha yetkin bir biçimde görüyorsa ve bu aracın daha gelişmiş bir biçimiyse; bu durumda, daha yetkin ve gelişmiş biçime ulaşmak onun bir alt biçiminde başlamayı gerektirir. Yani başlangıçta merkezin yayın organı gerekli değil, gerekli ve zorunlu olur. Hayatın diyalektiği basitten karmaşığa, daha

alt olandan daha üste, zayıf olandan güçlü olana doğru bir gelişme gösteriyorsa ve bu, sayısız olgu ve olay tarafından doğrulanmışsa, Mahir'in görüşü yalnızca bir ütopya olarak kahr. Hayatın mantığı ve ülkemizdeki devrimci mücadelenin yirmi yıllık tarihi bu görüşü döne döne ve defalarca çürütmüştür. Üstelik buna, Mahir'in ardılları da katkıda bulunmuştur. Devrimci Sol savunmasının yazarları da "silahlı mücadele yürütülmezse" diyerek başka biçimler önermekle aynı görüşü çürüttüklerinin farkındadırlar umarız.

2- Silahlı propagandayı merkezi yayın organının karşısına koymak; öncelikle, bir teorinin oluşumunda, bir örgütün kendi elemanlarının eğitiminde etkili bir işlevi olan aracın önemini kavrayamamaktır.

Herhangi bir teoriyi oluşturmak, "işte devrimin hedefi budur" demek yetmez ve her şey bu teoriye göre yürür. Gerek bir teorinin kitlelere kavratılması, gerekse teorinin oluşumundan sonra ortaya çıkan olgu ve olayların değerlendirilmesi, bunların ışığında teorinin genişletilmesi, geliştirilmesi veya değiştirilmesi ve bunların kitlelere taşınması için bir yayın faaliyeti gereklidir. Yalnızca taşınmanın ve eğitimin etkin araçlarından biri olması bakımından değil, karşılıklı ilişkiler sisteminde bağlantı aracı olması bakımından da gereklidir.

3- Bir araç, belirli bir ihtiyaca yanıt verdiği, ihtiyacı karşıladığı oranda kendi alanında belirleyici olur ve ancak bu ihtiyacı daha yetkin ve iyi karşılayabilecek bir araçla değiştirilir ve bununla ölçülür. Bunun dışında, bundan farklı bir işlevi görebilecek bir araçla ölçülemez. Somut ihtiyaçlar geliştiği ve ilerlediği oranda aracın gelişmesini ve ilerlemesini de sağlar.

Mahir'in ortaya koyduğu düşünce tamamen bunların dışındadır. Bu nedenle de, hayatın somut gerçekliği ile uyum sağlayamamıştır.

Devrimci Sol Savunmasının yazarları ise; Mahir'in açmazlarını düzeltmek yerine "başlangıçta silahlı propaganda temelinde şekillenen öncü savaşı" diyorlar. Ancak, hem kendi formülasyonlarının hemde Mahir'deki açmazların farkına varmış olacaktı ki bunu şöyle düzeltmeye çalışıyorlar: "Silahlı propagandanın diğer tüm mücadele biçimlerini belirlemesi, silahlı mücadele olmazsa ekonomik, demokratik, ideolojik, ve diğer politik mücadele biçimlerinin yürütülemez-

ceği biçimde kavranamaz. Subjektif nedenlerle, silahlı mücadelenin üst boyutta yürütülemediği koşullarda" vs. vb. diyerek yirmi yıllık tarihiyle uyumsuzluğunu tutturmaya çalışıyorlar. Böylece, hem başlangıç kavramı hem de silahlı propaganda formülasyonu pek çok içeriğini bir kez daha terk ediyor.

Oysa, Mahir, önce öncüyü kuruyor, sonra "düşmana silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu" gösteriyor, "kuvvet gösterisi yaparak", düşmanı yıpratıyor ve "moralmen" çökertiyor ve "Devrimci merkezi yayın organı ancak, bir dizi askeri eylemden sonra sözkonusu" olabiliyor. (392) Ama savunmanın yazarları buradaki başlangıç içeriğini görmezden geliyorlar. Bir çırpıda, başlangıç kavramını "silahlı mücadele olmazsa", "silahlı mücadelenin üst boyutta yürütülemediği koşullarda" vb. sözlerle içeriklendiriyorlar.

Tam da burada sormak gerekir. Mahir Çayan, gerilla savaşına başladığını söylerken silahlı mücadele ne kadar üst boyutta yürüyordu? 70 sonrası eylemler onun gerisindeydi? Dahası, partinin kurulduğunu ilan ettiği aşamada bile merkezi yayın organı faaliyetini yukarıdaki faaliyetlerin sonuna bırakan Mahir'in başlangıç kavramı, savunma yazarlarının başlangıç kavramıyla ve mevcut gerçeklikle ne ölçüde uyum içinde? Devrimci mücadelenin yirmi yıllık tarihini bir kalem darbesiyle silip, inkar mı edeceğiz? Bu tarihi kesitte silahlı mücadele "üst boyutta" (ki silahlı propaganda da keyfi bir üst boyuta indirgenmiş) yürütülemedi diye her şeyi yok mu saymalıyız? Mücadelenin bu evresinin sınıf mücadelesindeki yeri ve rolü nedir?

Bugünden dönüp bu evreye bakıldığında binlerce insanın düzene karşı olma bilincine ulaştığı ve mücadele verdiğini görüyoruz. Ama hepsi de Mahir'in kalıplarının dışındaki bir yöntemi izliyorlar. Hepsinin oluşturduğu örgütlenmelerde de merkezi yayın organı önemli bir yer tuttu ve tutuyor. Hiçbiri önce partiyi oluşturup, sonra bir dizi askeri eylem yapıp, ondan sonra merkezi organ çıkaralım demedi. Aslında, Mahir yayın organı faaliyetini sınırlı bir örgütlenme için tehlikeli görüyor. Örgütü pasifleştireceğini sanıyor. Bu gün baktığımızda görüyoruz ki, en fazla yayın organını silahlı mücadele veren örgütler çıkarıyor. Mücadele gelişip güçlendikçe de

yayın faaliyeti de ayrışarak gelişecektir.

Bu faaliyet biçimi, yalnızca Rusya'ya özgü ve yalnızca orası için önem arzetmiyor. Bu bir dizi ülkenin devrimci faaliyetinde hem de devrimci örgütlerin çocuk yıllarında kendilerini ifade etmeye başladıkları andan itibaren hep varolmuştur. Bunu kavrayamayanlar, sosyalizmin genel olarak mücadeleyi, özel olarak gerilla mücadelesini eğitici, geliştirici, örgütleyici ve soyulaştırıcı etkisini kavrayamaz, kolektif bir düşüncenin yayılmasını bireylerin insiyatifine ve eylemlerine terk etmiş olurlar. Bu da, zaten kendi doğasında esnekliği ve dağınıklığı taşıyan gerilla mücadelesinin başbozukluğuna ve anarşiye dönüşmesine yolaçar. Çünkü, mücadele, bütünün dünyayı ve olayları algılayışına göre değil, bireylerin algılayışına göre yürümeye başlar. Yayın organının "kolektif bir örgütleyici" olduğu gerçeği yalnızca genel kitle ile ilişkide değil, bir örgütün kendi kitle için ilişkide de geçerlidir. Bu nedenle, ne mücadelenin üst boyutu, ne de alt boyutu merkezi yayın organının önemini geriye atamaz ve silahlı propaganda da bu faaliyetin karşısına konularak ölçülemez. Tıpkı bir sinemanın, tiyatronun yerine benzerinin konulamayacağı gibi. Bunların hepsi, değişik düzeyde etki gücüne ve öneme sahiptir. Yayın organının önemini kavramak ayrı faaliyetin esasını bundan ibaret görmek ise apayrı bir durumdur. Bunu, Rusya'da daha çok önemli, bizde ise daha az önemliymiş gibi bir duruma indirmek ise bir başka çarpıklık olarak görülmelidir. Ve böyle görenler bunu izah etme görevini de üstlenmek durumundadır. Soruna böyle yaklaşanlar her nedense pratiklerinde bunu tersi bir tutum sergiliyorlar. Ama "Mahir bu konuda da kafa karışıklığına sahiptir, hatalı bir tutum sergilemiştir" deme cesaretini gösteremiyorlar. Bunu yapmak yerine, hem Mahir'in kavramlarının içeriğini hem de genel kavramların içeriğini ters yüz ederek tepe üstü dikeyiyorlar.

Çünkü, Mahir'in kavramları kendi içeriği ile somut gerçekliğe uymuyor. Hayat başka bir yol izliyor. Ama devrimci Sol savunmasının yazarları kavramların içeriğini değiştirip, onları içi boş bir sedaya dönüştürerek zevahiri kurtarmaya çalışıyorlar.

Sorunu toparlarsak ve başlangıçtaki

sorumuza dönersek: Sınıf bilinc, sınıfın dışında kalmarak ve silah eylemleri propaganda, ajitasyon faaliyetinin, merkezi yayın organının yerine koyarak, ya da sınıfın kendiliğinden hareketine tapınarak verilemez.

İşçi sınıfı, öncünün programının doğruluğunu onunla ilişki halinde ve kendi mücadelesiyle, açık sınıf savaşımı yoluyla deneyerek öğrenir. Ancak bu yolla siyasal sosyalist bilince ulaşır.

Öncü kendi programını, mümkün olan bütün yollarla, sınıfın içinde yaparak, bunun doğruluğunu hayatın canlı gerçekleri ışığında göstererek, sınıfın hareketini bu yönde örgütleyerek, sosyalizm bilimini nesnel bir siyasal güç haline getirir. Bunun için öncüyle sınıf arasında sıkı organik bağların oluşturulması gerekli ve zorunludur.

Dünyada ve ülkede sınıfla öncünün iradesinin dışında öylesine olaylar gelişirki, siyasal eğitim bakımından yılların çabasına bedel bir eğitimi (hem sınıf hem de öncü açısından) kısa sürede gerçekleştirir. Bu, tamamen ortaya çıkan olayların çapına ve toplumsal açıdan yarattığı ilişkilerin değişikliğine ve boyutuna bağlıdır. Böylesine olaylar karşısında ise, öncünün görevini ne ölçüde yaptığı, gelişmekte olan olayların yönünü görüp göremediği, buna uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı ortaya çıkar. Bu olaylar karşısında öncünün faaliyeti ne ufak çaplı çarpışmalarla nede propaganda, ajitasyon faaliyetiyle ölçülemez. Değişmekte olan milyonların ilişkisine müdahale edip edememesiyle, yığınları organize bir şekilde yönlendirebilme yeteneğini gösterip gösterememesiyle ölçülür.

İşçi sınıfı ideolojisi, sınıfın kendisinde somut siyasal bir güç haline gelir. Öncünün bütün rolü de, işçi sınıfı hareketini birleştirebilmesinde, onun eylemlerini eğitebilmesinde ve ideolojisiyle bu hareket arasında sürekli, kalıcı ve kopmaz bağlar kurabilme başarısını gösterebilmesinde ortaya çıkar. Bu başarı gösterilebildiği ölçüde işçi sınıfının savaşımı köleliği yıkma ve kendi köle olma halini ortadan kaldırma savaşımı olmaya başlar ve giderek gelişip güçlenir. Sınıfın ideolojisiyle sınıfın kendisi ve eylemi arasında kopmaz bağlantılar kurulmadığı, birinden diğerine kan taşıyan kanallar oluşturulmadığı sürece ideoloji, sınıfın kendisinde nesnel bir güç hali-

ne gelemmez ve sınıf kendi ideolojisinin yüreği olamaz.

Bu sınıfın dışında kalarak ya da kendiliğendenciliğin teorisini yaparak başaracaklarını sananlar kendi ütopyalarını gerçeğin yerine koyanlardır. Teoriyle işçi sınıfı hareketi arasında sıkı bir ilişkinin kurulması zorunluluğunu anlamayanlardır.

Bir noktayı daha belirtelim: İşçi sınıfının iktisadi mücadelesinin dışında olup biten olaylara göz yumularak ya da Lenin'in tezini tersten yorumlayıp onda, "askeri savaş stratejisini savunulara dayanak olabilecek(!) formülasyonlar" keşfetmekle bir yere varılamaz. "İşçilere bilincin taşınabilir olacağına" inanmakla, olsa olsa işçi kuyrukçuluğuna, onun kendiliğinden eylemine boyun eymeğe varılır. Bu görüşün sahipleri ile (Ki bunlar, Lenin sonrası ve özellikle de Stalin düşmanlığının da bir sonucu olarak, olup biten bütün devrimleri "popülizmin ürünü" olduğunu söylüyorlar. Bu ölçüde sapkın fikirler yayıyorlar ama "bilincin taşınabilir olacağına" da inanmıyorlar. İnanmadıkları şeyin propagandasını yapmak, yayılmasını sağlamakta bunların apayrı bir orijinalliği olsa gerektir.) sınıfın dışındaki silahlı eylemlerle "kitlelerle temas" kurulacağını ve sınıfa bu yolla bilinç taşıyıp siyal gerçekleri gösterebileceklerini söyleyenlerin birleştiği bir nokta var. Sınıfın bilimini sınıfın dışında tutma, işçi sınıfı hareketi ile sosyalizmi iç içe sokan partiyi, onun mücadelesinden ayırma ve böylece iki ayrı uçtan kendiliğindenliğe boyun eyme noktasına varılmaktadır.

İşte, Ne Yapmalı'daki "siyasal bilinç taşıma" tezinin çarpık tarzda kavranmasının vardığı doğal sonuç budur!

İşçi Sınıfı ve Devrimin Önderliği Sorunu!

İşçi sınıfına siyasal sosyalist bilinç taşımadaki çarpık görüşler kendini en açık ve çıplak bir biçimde sınıfın önderliğine ilişkin yaklaşımda gösteriyor. Birkaç taşım, sınıfın dışında kalmarak verince devrimin de sınıfın dışında oluşması kaçınılmaz oluyor.

Bu konuda da ileri sürülen görüşlerin neler olduğuna bakalım:

Devrimde "işçi sınıfının önderliğinin niteliği ideolojiktir" tespiti yapan ve bununla fiili önderliği yadsayan Mahir Çayan'ın başlıca gerekçeleri şunlardır:

"Keza Mao, şehir proletaryasının anahtar rolü oynayamadığı... Çin devriminde gerilla savaşını temel olarak sovyet devrimi modelinden farklı bir çizgi izlemiştir"(332)

"İdeolojik öncülük şudur: İşçi sınıfının çok güçsüz olduğu bir ülkede proleteryanın öz örgütünde yoksul köylülerin çoğunlukta bulunması ve bu örgütün işçi sınıfı adına milli demokratik devrimde hegemonya kurmasıdır"(187)

"Yeni demokratik devrim teorisinde, devrimin temel gücünün işçilerin değil köylülerin oluşturulması, kırılın halk savaşının odağı olması ve işçi sınıfının öncülüğünün ideolojik olması gerçekleri biri birine kopmaz bağlarla bağlıdır. Her biri ötekinin zorunlu sonucudur"(181)

"Emperyalizmi yenerik devrim yapmış olan dünyada bütün sömürge, yarı sömürge ülkelerin pratiği, proletaryanın devrimde öncülüğünün ideolojik öncülük olduğunu ortaya koymaktadır."(253)

"Pasifizmin vezic ama özünde ahmakça ifadesinden başka bir şey olmayan 'işçi sınıfının ideolojik öncülüğünü, yoksa ideolojik, politik, örgütsel önderliğini' ...biçiminde sahte bir ikilem ortaya atacaktır."(188)

İşte, Mahir'in fiili önderliğe karşı çıkışının birkaç gerekçesi.

Günümüzde de, bu görüşler kimilerince çeşitli şekillerde yorumlanmakta ve savunulmaktadır.

Örneğin: Devrimci-Sol savunmasının yazarları şunları söylüyorlar: "Mahir Çayan... 'işçi sınıfının öncülüğünün niteliği ideolojiktir' tespiti yapmıştır.

"Bu tespit, işçi sınıfının devrimde önderlik edemeyeceğini göstermek için değil, ülkemizde işçi sınıfının önderliğinde sovyetik ayaklanma stratejisinin anlaşılamayacağını belirlemek için yapılmış bir tespittir." (abç.)

"İşçi sınıfının önderliğinin niteliği ideolojik midir, fiili midir diye bir tartışma, bugün için soyut ve gereksiz bir tartışmadır". (Yeni Çözüm, sayı 26 (abç.)

Aynı Dergi'nin 1. yılı, Mart-Nisan sayısında Özlem Özkan imzalı "Gine

Bissau'da Devrim" başlıklı yazıda sunlar söyleniyor:

"İşçi sınıfının fiili anlamda önderliği üstlenmesinin objektif olarak olanaksız olduğu sömürge ülkelerde işçi sınıfının öncülüğü ideolojik biçimde kendini gösterir". Bu yazının devlet mekanizmasını küçük-burjuvaziye devindirecek, kesintisiz olarak sosyalizme gidileceği tezinin üzerinde durmaya ise hiç gerek yok.

Bu kadar örnek yeterlidir sanırım.

Bu görüşlerin incelenmesine geçebiliriz.

Yaptığımız alıntılardan anlaşılıyor ki bu görüş sahipleri, önderlik ve fiili kavramlarının içeriğinden bi haber görünüyorlar. Bu nedenle, bu kavramların anlamını açıklayarak başlamak durumundayız.

Fiili, herhangi bir gücünü, edimidir, eylemidir. Önderlik ise, en klasik tanımıyla ideolojik, politik ve örgütsel-dir. Bu soyutlamanın somuttaki içeriği de şudur: bu her üç kavramında maddi bir güce dönüşebilmesi için belirli bir gücün edimi, eylemi gereklidir. Demek ki her üç kavramda fiili durumun yaratılmasıyla ve bunun sürekliliğiyle nesnel bir güç haline gelir. Böylece, bu faaliyeti sürdüren güç, faaliyetin fiilen önderi olur. Burada sözü edilen güç proletaryadır.

Sınıflar mücadelesindeki her oluşum, belirli bir dünya görüşünü taşıyan insanların faaliyetiyle doğar; belirli politikaları, belirli biçim ve araçlarla uyular ve belirli bir sınıfta hiz-

met eder. Herhangi bir durumun yaratılmasında bir sınıfın önderliği bir diğerini imkansız kılar. Bu nedenle, proleteryanın ideolojik, politik, örgütsel önderliği denildiği zaman fiili önderliğinden, fiili önderliği denildiğinde de ideolojik, politik, örgütsel önderliğinden söz ediliyor demektir. Yani fiili önderlik kavramı bu üç kavramı birden içerir.

Söz konusu olan fiili nedir? Devrimi gerçekleştirme, ona önderlik etme fiilidir. Devrimde önderliği bir sınıf yapacaksa ve bu da ideolojisi, politiksiz ve örgütsüz olmayacaksa, yani kendi biçimlerini, araçlarını yaratarak ulusun önünde yürüyecekse bunun fiili olmaktan başka bir izahı olabilir mi? Ama alıntısını yaptığımız görüş sahiplerine göre olabiliyormuş.

Bir düşünün, proletarya kendi ideolojisiyle, politikasıyla, örgütüyle önderlik ediyor ama, bunun adı fiili önderlik olmuyor. Anlaşılan, devrim fiilsiz gerçekleşiyor. (!) Toplusal mücadelelerde herhangi bir hareketin fiilsiz olduğu hiç görülmüş müdür? Bu tıpkı hareketsiz maddelerin olduğunu ileri sürmeye benzer. Eylemsiz politika yapmak, eylemsiz örgüt oluşturmak ve diğer sınıfları eylemsiz yönetmek ... ne harika olurdu (!) Parmak işaretleriyle diyeceğiz, ama o bile bir eylemdir.

Savunma yazarları diyorlarki; "bu tespit işçi sınıfının devrimde önderlik edemeyeceğini göstermek için" yapılmıştır. Peki nasıl oluyor da fiili ön-

run yalnızca kavramsal düzeydeki bir sapma değil, (eğer böyle olsaydı, "kavramı yanlış kullanıyorlar, hepşi bu" der geçerdik.) bu kavramın boylesine içerik değiştirmesi işçi sınıfının tarihsel rolünü, toplumsal sistem içindeki yerini ve gücünü anlayamamaktan, birilerinin onun adına devrim yapıp hegemonya kurma düşüncesinden kaynaklanıyor.

Mahir Çayan ne diyordu; "şehir proletaryasının anahtar rolü oynamadığı Çin devriminde" bu görüşünü de Mao'ya dayandırmaya çalışıyor.

Ama bakalım Mao, Çin proletaryasına ilişkin neler söylüyor:

"Modern sanayi proletaryası yaklaşık 2 milyondur. Sayıca fazla olmasının nedeni, Çin'in ekonomik bakımdan geri olmasıdır. Bu 2 milyon sanayi işçisi esas olarak beş sanayi kolunda... çalışır... Sayıca fazla olmakla birlikte, sanayi proletaryası Çin'in yeni üretici güçlerini temsil eder, modern Çin'in en ilerici sınıfıdır ve devrimci hareketin önder gücü durumuna gelmiştir. Son dört yılın güçlü grevleri, sanayi proletaryasının Çin Devrimi'ndeki rolünün önemini gözler önüne sermiştir." (abç) (S.E.C. I. sf.25)

Mao'nun 1926 yılında "Çin Toplumunda Sınıfların Tahlihi" başlıklı makalesinde söylediği bu sözlerin, Mahir'in tespitiyle bağdaşır yanı var mı?

Demek oluyor ki bu yıllarda, Çin işçi sınıfı sadece tarihsel rolü ve sistem içindeki yeri bakımından değil, fiilen de "devrimci hareketin önder gücü durumuna gelmiştir." ÇKP'nin en ilk örgütlediği sınıfta işçi sınıfıdır. Ve bu yıllarda, Çin işçi sınıfı kahramanca direnişler göstermiş, on binlercesi bu direnişler içinde, karşı-devrim güçleri tarafından katledilmiştir. Mao bu dönemi bir devrim dönemi olarak değerlendirirken kısa sürede örgütledikleri bir milyon ikiyüzbin işçinin gösterdiği destansı direnişlerine ve Şanghay'ı günlerce ellerinde tutmalarına dayanıyordu.

1927 yılında karşı-devrim güçlerinin gerçekleştirdiği vahşice katliamlardan ve devrimin yenilgisinden, ÇKP'nin güçlerini kırlara çekmesinden sonra durum nedir? Buna da, 1940 yılına gelindiğinde söylenmiş olanlarla açıklık getirilebilir.

"Çin işçi sınıfı kendi siyasi portresi olan Çin Komünist Partisi'nin önderliğinde son yirmi yıldır kahramanca mücadeleler verdi ve halkın siyasi

Proletaryanın ideolojik, politik, örgütsel önderliği onun fiili önderliği anlamına gelir. Çünkü, bundan ayrı bir önderlik olmaz.

Proletaryanın ideolojik, politik ve örgütsel önderliği denildiği zaman, bu gücün proleterlerden oluşturulduğu ve bunlar tarafından önderlik edildiği peşinen kabul edilmiş demektir.

Proletaryanın ideolojisini benimseyen bu doğrultudaki politik faaliyeti sürdüren ve onun örgütüne tabi olan bir kimsenin gücü proletaryanın gücüne dahil olur? Proletaryanın ideolojik, politik, örgütsel önderliği onun fiili önderliği anlamına gelir. Çünkü, bundan ayrı bir önderlik olmaz.

derlik soyut ve gereksiz bir tartışma oluyor? Yani proletarya hem önder hem de değil. Ya da, şöyle diyelim; önder ama fiilen önder değil. Lafta önder!

Savunma yazarları her çeşit hareket biçiminin birer fiil olduğu gerçeğini bir kenara bırakıp keyfi olarak kavramın içeriğini, fiil sovyetik ayaklanmaya dönüştürüyorlar. Böylece, anhyoruzki bunun dışındaki her şey fiilden sayılmıyor.. Ne varki, bu so-

bakımdan en uyanmış kesimi ve Çin Devrimi'nin önderi haline geldi."

(abc) (c.2, sf.406)

Mahir'in "anahtar" kavramıyla ve fiili önderliği yadsıyıp onun yerine "ideolojik önderlik" formülasyonunu koymasıyla bu söylenenler arasında ne gibi bir benzerlik var? Devrimin anahtarı devrimin öznesidir. Çin işçi sınıfı yirmi yıllık mücadelesiyle "halkın siyasi bakımdan en uyanmış kesimi ve Çin Devrimi'nin önderi" yani öznesi haline gelmişse bundan alâ "anahtar", yol açıcı, bundan alâ fiili önderlik olur mu?

Mahir, başkasının kullandığı kavramları "ahmakça ikilemler" olarak görüyor. Ama kendi ikilemleri üzerinde düşünme gereği bile duymamış. Üstelik son derece iddialı bir üslupla yazarak inandırıcı olmaya çalışmış. Aynı üslubu O'nun ardılları da sürdürüyor. Fakat somut olgular bütün bu iddialı çıkışları çürütüyor. Tüm yarı-sömürgelerde "önderlik" ideolojiktir tezi Çin'e uydu mu şimdi? daha ileride değineceğimiz örneklerde var. Buna geçmeden önce, işçi sınıfının nicel ve nitel anlamda güçsüz olduğu, dolayısıyla işçi sınıfının önderliğinin ideolojik olduğu görüşü üzerinde durulm.

Bu görüş dayanağını proletaryanın genel köylü nüfusuna oranla sayısal azlığında ve köylülüğün temel güç olmasında bulmaya çalışıyor. Dolayısıyla proletaryanın sistem içindeki yeri ve gücü de buna göre ölçülüyor.

Aslında bu teori hiç de yeni ve Mahir'le ardıllarına ait bir teori değildir. Bunların tarihsel öncülleri var.

Rusya'da, Herzen ve Çernişevski'nin fikir babalığını yaptığı ve giderek "halkın dostları"na kadar uzanan, oradan da günümüze gelen bu tezinin özü şudur:

Bunlar, Rusya'da kapitalizmin gelişmediğini, işçilerin çoğunlukla lonca tipi (halk tipi) sanayilerde yoğunlaştığını ve işçi sınıfının sayısının genel köylü nüfusuna oranla (yüzde bir nedir ki?) sözü edilemeyecek düzeyde az olduğunu ileri sürerek, bir başka yoldan köylü sosyalizmini kurabileceklerini savunuyorlardı. Ama, Lenin'in mücadelesiyle bu tezinin ömrü orada kısa sürdü. Çünkü, Rus proletaryası gücünün ne olduğunu göstererek Lenin'in görüşlerini doğruladı.

Lenin'i doğruladı, çünkü birincisi, proletaryanın gücü genel köylü nüfusuna oranla ölçülemez. Köylülük homojen bir sınıf konumunda değil, kast

Proletaryanın birleşikliği, üretim içindeki yeriyle ve diğer sınıflar karşısındaki konumuyla bütünleşince onun, tarihsel rolünü ve gücünü de belirler. Proletaryanın gücü, onun genel sistem içindeki bu yeri ve konumuyla ölçülünce yerli yerine oturabilir ve ancak o zaman bir köylü ülkesi olan Rusya'daki Ekim Devrimi, proletarya diktatörlüğü anlaşılabilir.

olma durumundan çıkmış ve alt grup (proleter ve yarı-proleter), orta grup ve üst grup olarak bölünmüş durumdadır. İkincisi; iktisadi ilişkilerinden kaynaklanan bir dıgnıklığa sahiptir. Üçüncüsü; proletarya dışındaki diğer toplumsal katmanlar da homojen değil ve benzer bir bölünmüşlük içindedir. Dördüncüsü; birleşik bir sınıf olma özelliğini gösterebilen tek sınıf işçi sınıfıdır. Beşincisi; ücretli emek kategorisi içinde yer alanlara da bu sınıfın gücüne dahil edilmelidir. Bunun dışında, iktisadi evrimin seyrine bağlı olarak diğer katmanlar dağılıp çözülürken, proletarya gelişip güçleniyor. Proletaryanın birleşikliği, üretim içindeki yeriyle ve diğer sınıflar karşısındaki konumuyla bütünleşince onun, tarihsel rolünü ve gücünü de belirler. Proletaryanın gücü, onun genel sistem içindeki bu yeri ve konumuyla ölçülünce yerli yerine oturabilir ve ancak o zaman bir köylü ülkesi olan Rusya'daki Ekim devrimi, proletarya diktatörlüğü anlaşılabilir.

Rusya'da da "toplumsal ekonominin temel güçlerinden" biri köylülüktü. (İki Taktik, sf.59. İşçi Sınıfı ve Köylülük, sf. 181, 381) Ama bu, proletaryanın tarihsel rolünü yerine getirme savaşımını ve başarısını engellemedi.

Mao'nun iki milyon sanayi proletaryasına ilişkin söyledikleri de oldukça açıktır.

Proletaryanın genel nüfusa oranla, sayısının azlığına bakarak (Ki, Mahir, bunu "kapitalist üretim ilişkilerinin hakimiyeti" belirlemesini yaptığı bir ülke içinde söylüyor.) O'nun, devrimin fiili öncüsü olamayacağını söylemek ve gücünü buna göre ölçmek, proletaryanın genel sistem içindeki yerini ve rolünü kavrayamamaktır.

Bu teori, "proletaryanın önderliğindeki bir devrimin olabilmesi için üretici güçlerin son haddine kadar gelişmesini beklemek gerekir; bunun dışındaki bir devrim popülizmin ürünü olur" diyen ekonomizmin başka tür-

den ifade edilmiş biçimidir.

Oysa, çağımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağıdır. Proletarya çağdaş toplumun iktisadi hayatı içindeki yeriyle, ideolojisiyle, politikasıyla, kültürüyle, birleşik gücüyle, üstün örgütlenme yeteneğiyle, sınıfa karşı sınıf olma özelliğini gösterebilen tek sınıftır. Bütün bu özellikleriyle en ileri ve evrensel olan tek sınıftır. Genel kapitalist ilişkiler sistemi (buna yarı-sömürge, yarı-feodal olan ülkeler de dahildir) içindeki bu durumu, proleter-yayı bu sistemde sömürülen ve acı çeken halkın bütününün doğal ve tek temsilcisi yapar. **ulusun en ileri ve en uygun biçimlerini yaratma özelliklerini kendinde toplamıştır. Bu nedenlerle ulusun önünde sonuna kadar yürüyecek tek sınıftır.**

Bu gerçeği kavrayamayanlar, ne kendilerini proletaryanın tarihsel rolüne uygun olarak konumlandırabilirler ne de proletaryanın devrimdeki önderliği fikrini anlayabilirler.

"Halk savaşı, köylülüğün temel güç olması, gerilla savaşı vs" devrimde proletaryanın fiili önderliğini yadsımaz. Bütün bunlar, proletaryayı nihai ve kesin vuruşa hazırlamanın ve ileri öncülerini geliştirip koruyabilmenin ve sınıfı iktidar yapabilmenin araçlarıdır. Bu amaca hizmet ederler.

Diğer katmanların çokluğu vs. ise, proletaryanın iktidarı bakımından bir dezavantaj oluşturur, onun önderliği üzerinde bir bütün olarak olumsuz etkilerde bulunur. Ne var ki bu olumsuz etki ne kimilerinin dediği gibi üretici güçlerin tam olarak gelişmesini ve proletaryanın genel nüfusa oranla sayısal üstünlük kazanmasını beklemeyi, ne de fiili rolünü ve gücünü yadsımayı gerektirir.

Sözünü ettiğimiz olumsuzluklar, proletaryanın daha çok çaba göstermesine daha çok güç harcamasına ve acı çekmesine neden olur. Onu, bir dişi uğraktan, engelden geçmek ve diğer sınıflarla bağlaşma yapmak zorunda bırakır.

O, yalnızca toplu gösterileriyle, grevleriyle, örgütlenme yeteneğiyle kalmaz, kendi içinde ileri öncülerini yaratır ve savaşımın her biçimine başvurur. Kendi egemenliğini kurmak ve iktidar olmak için ayağa kalkması onun en son söyleyeceği sözler olur.

Bulgaristan, Yugoslavya, Yunanistan, Çin, İspanya ve daha bir dizi ülkenin partizan müfrezeleri yalnızca köylülerden oluşmadı.

Yine, İkinci Dünya Savaşı'ndaki işgal koşullarında Romanya, Macaristan, Çekoslovakya ve Polonya örnekleri ilgi çekicidir. Bu ülkelerde, Cephe Hükümetleri içindeki iktidar kavgarlarında işçi sınıfının gücü kullanılarak iktidar da ortaklık sağlanıyor ve ancak bu güçle iktidar ele geçiriliyor ya da ağırlık kuruluyor.

Tarihsel sürecin bu aşamasında gerilere doğru baktığımızda, Yunanistan iç savaşında, defalarca ayaklanan ve mitrayözlerin üstüne giden Yunanistan işçi sınıfı uygun bir biçimde kırılara çekilmedi, önce Nazi faşizmine, sonra da İngiliz anglo-sakson yönetimine kırdırıldı, işçi sınıfının devrimin motor gücü olması ve iktidar olması engellendi diye eleştirilerin olduğunu görüyoruz.

Hangi ülkenin işçi sınıfı devrimde fiili gücünü göstermemiş, öncüsüyle hareket etmemiş ama orada proletarya hegemonyası kurulabilmiş? Sınıftan kopuk, sınıfın gücüne dayanmayan bir egemenlik olur mu hiç? Yeryüzü böyle bir egemenlik ne görmüştür ne de görebilir. İşçi sınıfından kopan ve asalak birer bürokrat haline gelenlerin cevabını yine buraldaki işçi sınıfının kendisi veriyor ve verecek de. Bunu anlamayanlar ancak, "sınıfa bilinç taşınacağına" inanmayan İşçiler ve Toplum Dergisi'nin yazarları, "İşçi sınıfına devrimcidir de diyemeyiz, devrimci değildir de diyemeyiz" diyen Taner Akçam (bk. Yeni Demokrasi, sayı 21) ve işçi sınıfının fiili öncülüğünü tartışmayı gereksiz gören Devrimci Sol savunmasının yazarları olabilirlerdi.

Bir kez sınıfın adına hegemonya kurmak fikrine varılınca sınıfın fiili gücüne de gerek duyulmaz. Kim bilebilir işçi sınıfı devrimci midir, değil midir? Ya da devrimci olabilir ama öncü savaşı vermeyebilir. O zaman da devrimin fiili öncüsü olamaz demektir.

Mücadeleye hangi biçimlerle ve nasıl katılırsa katılsın proletarya kendi egemenliği fikrine ulaştıkça devrimin

önüne geçecek ve onu sonuna kadar götürecek olan tek sınıftır. Eğer o, başka sınıfların yedeği olmayacaksa, başka sınıflar onun yedeği olacaksa bunu yapmak zorundadır. Başka sınıflar onun iktisadi hayatın içindeki yerine ve gücüne dayanılarak yönlendirilebilir.

Proletarya kendi egemenliği fikrine varmak azmini gösterecektir. Bu, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün olmadığı, her türlü baskının ve terörün hüküm sürdüğü bir ülkede çok daha zor, sancılı ve uzun süren bir savaşımı gerektirecektir. Fakat, bu güç işi, bu "muazzam siyasal ve örgütsel görevi" (Mao) proletaryadan başkası başaramayacaktır. Bu görevin yükü, işçi sınıfının partisinin, ileri işçilerin, tüm işçi sınıfının omuzları üzerindedir.

Proletaryanın önderliğini ve hegemonyasını, onun gücüne dayanarak ve onunla birlikte değil de "onun adına" yapılacağını söylemek, proletaryanın bilincini bulandırmaktan başka bir anlam ifade etmez. Ancak, devrimin inişli çıkışlı, parçalarıyla ve bütün ara aşamalarıyla komplike bir bütün oluşturduğunu anlamayanlar böyle konuşabilirler.

Çünkü, proletaryanın hegemonyası, şu ya da bu savaş biçimine, şu ya da bu aşamada ne kadar işçinin katıldığıyla açıklanamaz. Sorun bir bütün içinde ele alınarak açıklanabilir. Bu bütün içinde sınıfın yeri ve gücü nedir, ele geçen iktidar da sınıf bütüne damgasını vurmuş mudur, siyasal iktidarın ve iktisadi hayatın can damarına el koymuş mudur? İşte yanıtlanması gereken sorular bunlardır. Sınıfın devrimdeki yerine bu bütün içinde değil de, mücadelenin belirli aşamalarına ve sayısal durumuna göre karar vermek ve fiili önderlik sorunu da "soyut ve gereksiz" görmek sınıf bakışı açısından hiçbir şey anlamamaktır.

Nasıl bir ideolojik önderlikse, "köylü devrimine" kumanda ediyor, köylüleri bu ideoloji etrafında harekete geçiriyor ama işçi sınıfına kumanda edemiyor, onu devrimin motor gücü fiili öncüsü haline getiremiyor!..

İşçi sınıfının fiili gücünden ve eyleminden bağımsız olarak, sınıfın adına hegemonya kurmak ne anlama gelir?

Birincisi; sınıf öncüsüyle bir ve aynı şey olarak görmektir. İkincisi; öncü-

yu sınıftan kavrayamamak demektir. Üçüncüsü; proletarya diktatörlüğünü parti diktatörlüğüne indirgemektir.

Birincisi; parti sınıfla bir ve aynı şey değildir. Ama sınıftan ayrı, ondan kopuk bir şey de değildir. Parti, sınıfın en ileri, en seçkin, en yetenekli unsurlarının birliğidir. Bu nedenle sınıfın yalnızca bir parçasıdır; bütünü değildir.

İkincisi; parti, en yetkin unsurları kendi bağrında toplayan ve bunlar kanalıyla kendini sınıfa sıkıca bağlayan öncü müfrez, yönetici kurmaydır. Sınıfın en ileri, en üst örgüt biçimidir. Bundan dolayı da, sınıfın diğer örgütlerini kucaklayıp yönetebilme yeteneğine sahiptir.

Üçüncüsü; proletarya diktatörlüğü parti diktatörlüğü değildir. Parti, proletarya diktatörlüğünün belirleyici araçlarından biridir ama bütün araçları değildir. Proletarya partisinin önderliği sorunu, proletaryanın önderliği ile bir bütün oluşturur ve proletaryanın önderliği onun egemenliğini şart koşar. Sınıf, sınıfın partisi, sınıfın iktidarı kavramları birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Sınıfın partisi, sınıfı iktidara götürebilmesi için onu, yalnızca üretken değil, yöneten de yapabilmesi için ona sıkı sıkıya bağlanmak zorundadır. Parti, sınıfın bütün örgütlerini, siyasal, iktisadi, askeri, kültürel, eğitsel vs. vs. bütün eylemini kendi etrafında toplamaya ve yönetmeye, her potansiyeli bu doğrultuda kullanmaya çalışmak zorundadır. Bütün bunlardan ayrı olarak proletaryanın hegemonyası kurulamaz. Bütün bunlarla kurmak ise proletaryanın fiili gücüyle mümkündür.

Hangi biçimde, nerede ve nasıl gelişirse gelişsin, "Her devrimin temel sorunu, iktidar sorunudur. Bu sorun aydınlatılmadıkça devrim de kendi rolünü bilinçli bir biçimde oynamak ve hele devrimi yönetmek söz konusu olamaz." (L.Nisan Tezleri, sf.16)

Proletarya diktatörlüğü, proletarya devriminin özü sorunudur. Eğer, proletarya, bu devrimin önünde yürüyemezse, bu iktidarın organlarını kuşatamazsa, bunlar da fiilen yer almazsa, dahası, diğer sınıflara karşı kendisi için sınıf olma gücünü gösteremez ve iktisadi hayat içindeki yerini kullanamazsa bu diktatörlük proletarya diktatörlüğü olamaz.

Proletarya diktatörlüğünün özgül bir biçimi olan halk diktatörlüklerinde ise proletaryanın çok daha fazla enerji ve çaba göstermesi gerekir.

Sınıfın böyle bir çabası olmadan da köylüler, birilerinin talimatıyla sosyalizme yürümezler.

Proletarya diktatörlüğünün her biçimi (özgül biçimleri olan demokratik halk diktatörlükleri de dahil) yığınların aşağıdan gelen örgütlü gücüne, eylemine ve hiçbir yasanın, hiçbir kurallın sınırlanmadığı doğrudan doğruya baskısına ve zoruna dayalı olarak kurulur. Önderlik rolünün bütün önemine ve belirleyiciliğine karşın, yığınların örgütlülüğü, eylemi ve zor olmaksızın böyle bir diktatörlük düşünülemez. Bu örgütlenmede ve eylemlilikte en etkin güç proletaryadır. Proletaryanın bu rolü olmaksızın, onun yalnızca bir parçasını oluşturan partinin tek başına bu gücü ve eylemliliğini onun adına gösterebilmesi imkânsizdir.

Bütün bunlar proletaryanın önderliğinde olabilecek bir devrimin temel koşullarıdır. Proletaryanın önderlik edemediği, egemenliğini sağlayamadığı halk devrimlerinin genel karakteri burjuva muhtevadadır. Bunu konu dışı tutuyoruz.

Toparlarsak; devrimde proletaryanın önderliğine, proletarya diktatörlüğünün sayısız araçlarıyla parti, işçi sovyetleri, sendikalar, fabrika yönetimleri, belediyeler, silahlı milisler, kültürel eğitsel kurumlar vb. perspektifiyle bakılmadıkça, sayısız iktidar organının yıkılmaya başlayan devletin çatlakları arasında boy verdiğini ve bütün bunların proletarya ve emekçi yığınlar tarafından oluşturulan, geniş kitleleri kucaklayan, onlarla birlikte karar alan, uygulayan yaygın demokrasi okulları olduğunu anlamadıkça proletaryanın fiili önderliğini yadsıma, diktatörlük kavramını elindeki belli güçlerle bir hükümet darbeseine indirmek, proletaryanın devrimi (dilenirse proletaryanın geniş kitlelerle bağdaşmasıyla oluşan diyelim) düşüncesini, halkın kendi kendini yönetimi fikrini alt-üst etmek kaçınılmaz olur.

Bir devrim için savaşmak, hazırlıklar, fedakârlıklar yapmak, tarafını beleyip rolünü bilinçlice yerine getirmeye çalışmak ile, bir devrimin (ister parçada isterse bütünde) anı apayrı şeylerdir. Çünkü, böyle anlarda işler yalnızca öncünün ve belli silahlı güçlerin çarpışmasıyla yürümez. Böyle anlarda sınıfın büyük çoğunluğunun, bu da yetmez kitlelerin büyük çoğunluğunun hareketi ve fedakârlığı gerekir.

Mahir Çayan kendi hegemonya

kavramını Yeni Demokratik Devrim teorisine dayandırmaya çalıştığı için, Çin Devrimi ile bu hegemonyanın nasıl nesnelleştigiine kısaca da olsa değinelim.

Denilebilir ki, Çin Devrimi tarihte misli görülmemiş bir kitleliliğe sahiptir. ÇKP'nin üye sayısı bin kişiyken bir milyon 200 bin işçiyi ve 200 bin köylüyü köylü birliklerinde örgütleyip yönetir duruma gelmişti. Bir yenilgi de ve ağır kayıplardan sonra sürüp giden amansız mücadelelerde ÇKP'nin üye sayısı onbinlerle, orduya buna benzer rakamlarla ölçülürken, onlarca milyonu bulan köylüleri, köylü birliklerinde örgütlemiş ve bir o kadar da milis gücü oluşturmuştu. Halkın kendi kendisinin kurup yönettiği ve hayatı savaş içerisinde üreten sayısız iktidar organı olmuştu. Bunların savaşmaktan, basit aile sorunlarını çözmeye kadar varan işlevleri vardı.

İş, ülkenin can damatlarını oluşturan büyük sanayi şehirlerdeki proletaryanın hareket saatine gelince; artık kurtarılmış bölgelerdeki üye kayıt işlemlerini durdurun, zengin köylü ve diğer sınıf kökenli üyeleri (uzun yıllar savaşmış olsalar bile) dikkatli bir şekilde partiden atın; üye kayıtlarını işçilerden yapın, Kızıl Ordu'yu üretim yapması için hazırlayın. Bazıları diyorlar ki şehirlerde esas gücümüzle emekçi kitlelere dayanmalıyız. Ne doğru değil; bu sağ bir sapmadır, esas gücümüzle işçilere dayanmalıyız vb. talimatları yağmaya başladı. İşçi sınıfı bütün güçlüye hareket etti. Karşıdevrim güçlerinin tahribatlarına karşı önlemler aldı. Kızıl Ordu girince kent düşmüş ve geniş işçi alayları onu karşıyordu. Düşünün bir işçi sınıfı fiili direniş göstermiyor olsa nasıl bir manzara doğar; Kızıl Ordu bütün kızılığını yitirmek için beklemek zorunda kalır. Ya da bütün kızılığını yitirerek Hitler ordusunun Stalingrad'ı toprakla dövmeye başladığı gibi yapar. Ama Çin Devrimi'nin çehresi ikincisiyle değil, birincisiyle oluştu. Çin işçi sınıfı ekonominin yüzde onunu oluşturan sanayi ile inşaaya girişti.

Çin'in geri kalmışlığından kaynaklanan çarpıklıklar, zayıflıklar başka sınıfların varlığı, uluslararası koşulların yarattığı olumsuz etkilerle de birleşince bir dizi zorluk yaratıyordu. Bürokratlaşmalara, yozlaşmalara karşı, kitlelere yeni bir devrim çağrısı daha yapıldı; "iktidarı kuşatın", "Büyük Proleter Kültür Devrimi" denilen bu devrimle kitleler yeniden sokağa

dökülüyor, bireysel yönetimleri yıkıyor ve onun yerine mantar üretmesi gibi kitlesel organlar ürettiyorlardı. Örgütlü proletaryanın kendi devletine karşı korunmasını sağlamak, devletin kitlelerin üzerinde kast unsuru olmasını önlemek için egemenliğin gücünü aşağıda olduğu gösterilmeliydi. Mao'nun deymi ile burjuvalar sosyalizmi davul-zurna ile karşıyorlar. Çünkü, "işçilerin denetiminden ve baskısından korkuyorlar".

İşte Çin Devrimi'yle insanlık böylesine sıçramalara, ilerlemelere ve zengin deneylere sahip oldu. Ama işçi sınıfı "adına" hegemonya kurulunca ne oluyor? Teng'in şimdiki Çin'inde, Polonya'da, Rusya'da olanlar oluyor. İşçiler, "adına hegemonya", "adına sosyalizm" sözlerine gülüp geçiyorlar. "O, biz işçilerin eseridir, sizin bizim adımıza konuşmanız beyhudedir" diyorlar. Böyle deyince de "adına sosyalizm" tanklarla işçilerin üzerine yürümeye başlıyor. Ve böylece hegemonya kavramı ikiye bölünüyor. Tankları ellerinde tutanların hegemonyası, yani "adına hegemonya" ve fabrikalardaki hegemonya. İşçi hegemonyasını burayla birlikte düşünemeyenler ve bu güçle kurulacağını anlamayanlar hegemonyanın ne demek olduğunu bilemezler.

Bir de, "Köylü devrimine kumanda ederek" hegemonyanın kurulacağı söyleniyor. Oysa hegemonya kavramının içinde devrim kavramı da vardır. Bu nedenle hegemonyanın bir yanında da köylüler bulunur. Yani birinin devrimi diğerinin hegemonyası olmaz. İşçi-köylü diktatörlüğü kavramı boşuna kullanılmıyor. Proletarya bu ortak diktatörlük içinde ağırlık sağlarsa onun diktatörlüğünün özgül biçimi olur; değilse olmaz. Proletarya bu diktatörlükte sayısal azlığına rağmen ağırlık sağlayabilir. Ama sağlayamazsa bu bir köylü diktatörlüğü olur. Köylülükte, olsa olsa (özel mülkiyet alanında bulunması nedeniyle) kapitalizmin yolunu açar, yani ona "anahtar rolü" oynar.

Yalnızca teorik olarak değil, yaşanmış bunca deneye rağmen hâlâ işçi sınıfının ideolojisini onun fiili gücünden ayırarak, proletarya diktatörlüğünün özünü boşaltmaya ve temel, ikkesel sorunlara da "soyut ve gereksizdir" diyerek, Mahir'i aklama çabalarına girenler varsa onlara son önerimiz şudur: Oturun, kullandığımız kavramlar

Devamı Syf: 38'de

Bir Kurultayın Ardından

Not: Yazıda; uzun oluşundan dolayı bazı bölümler çıkarılmıştır.

Ankara'da 22 Eylül'de başlayarak üç gün süren ve EĞİT-DER tarafından düzenlenen Sendikal Haklar Kurultayı toplandı.

Kurultayda egemen sınıfların partileri, kapatılan DISK, TÜRK-İŞ ve diğer sendikalar, çeşitli kitle örgütleri yabancı ülkelerin kitle örgütleri ve çalışan öğretmenler temsil edildi.

Kurultaya gericiilerin egemen olmasına karşın, kurultay demokrasi mücadelesi açısından bir adım olarak değerlendirilmelidir. Her şeyden önce bu kurultay Türkiye işçi hareketinin gelişmesi, genel halk muhalefetinin artması devrimci hareketin gelişmesi sonucunda gerçekleşmiştir. Soruna bu şekilde yaklaşıldığında kötümserliğin yerine iyimserlik oturacak, egemen sınıfların geri adım attıkları rahatlıkla söylenebilecektir. Ayrıca her türlü gerici, revizyonist engellemelere karşın, kurultayda devrimci-demokrat öğretmenler, demokrasi mücadelesinin gereklerini yerine getirebilmek için ellerinden gelen her türlü çabayı göstermişlerdir. Kurultaydaki devrimci-demokrat öğretmenlerin tavrı egemen sınıfların geçici zafer sarhoşluğuna, revizyonist ihanete başkaldırı niteliğindedir. Öğretmenler egemen sınıflara ve revizyonizme karşı grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı için tek cephede birleşmeye daha çok inanmışlardır.

Bu cephe tüm devrimci-demokrat yoğunlukları içine almalı grup çıkarılarını dışlamalı, düşmana inat birliği sağlamalıdır. Zaten başka seçenek olmadığı gibi, devrimci sorumluluk da bu anlayışı gerektirir.

Aşağıdaki izlenimlerden de anlaşılacağı gibi öğretmenler devlete kul, köle olmamaya, sömürüye, baskıya, onursuzluğa, robotluğa, pasifizme evet dememe yolunu seçmişlerdir.

Kurultaydan izlenimler

Sömürü düzeninin önceki bakanlarından devraldığı yalan geleneğini sürdüren Bakan AKYOL, konuşması sı-

rasında öğretmenler tarafından slogan ve sözlü karşı çıkışlarla protesto edildi.

EĞİT-DER görevlileri devleti koruma pozisyonunda kalarak Devrimci-demokrat öğretmenlerin haklı protestolarını susturmak için yoğun çaba gösterdiler. Devlete şirin görünme uğruna protestocu öğretmenleri salondan dışarı atmakla tehdit ettiler. Egemen sınıflardan öcü gibi korkan revizyonistler, devrimci demokrat güçlere karşı oldukça saldırgan davranıyorlar.

Bakandan önce konuşan İNÖNÜ'nün boş sözleri, bakandan sonra konuşan ERBAKAN'ın palyaçoluğu devrimci direnci kıramadı. Çünkü öğretmenlerin karşı devrimci yalanlara karşı tok. Türkiye emekçi halkının bir parçası olan eğitim emekçileri kendi kedilerini yönetmek istiyor, egemen sınıf temsilcileri tarafından yönetilmek istemiyorlar.

Birinci günkü panelde EĞİT-DER Genel Saymanı Binali SEFEROĞLU'nun konuşmasının özünü ve biçimini "Medine dilencisi"nin yalvarışına benzettiler.

Diğer panelistler, eğitim emekçilerinin sendikalaşma mücadelesini destekleyen konuşmalar yaptılar.

Panelistler kendilerine ayrılan süreyi doldurmak için konuşuyorlar, emekçi halkın ve eğitim emekçilerinin mücadelesinin sözcüleri olmadıklarını kanıtlıyorlardı.

Hemşireler Derneği Genel Başkanı Lalezar MÜRŞİTPINAR'ın konuşmasında mücadele öğelerine yer yer rastlansa bile çekingelik asıl öge durumundaydı.

İkinci gün sabah oturumunda yabancı ülkelerin öğretmen sendikalarının temsilcileri tebliğler sundular. İngiliz temsilcilerinin sendikal mücadele konusunda söyledikleri, Bakan AKYOL'un öğretmen örgütlülüğü için önerisini Şili diktatörünün benzetmesi önerisini izleyici eğitim emekçileri tarafından rağbet gördü.

Bu konuşma sırasında EĞİT-DER görevlilerinin hışmına uğrayan "Sen-

dika hakkımız, söke söke alırız," sloganı atıldı.

Öğleden sonra N.HELVAÇI, İnsan Haklarına ilişkin bir tebliğ sundu. Bu tebliğin sonunda "Zindanlar boşalsın, tutsaklara özgürlük" sloganı atıldı.

Öğleden sonraki panelin sunucusu EĞİT-DER Genel Başkan Yardımcısı Elvan TÜRKMEN, "Demokrasi için siyasi partilere büyük görev düşüyor," dedi.

Düzen partilerine umut bağlayan bu görüş sessiz bir tepki ile karşılandı. Eğitim emekçilerinin yüz hatlarında kızgınlık ve öfke okunuyordu.

ANAP temsilcisi panelistin konuşması sırasında salonda boşalma gözlemlendi.

ANAP temsilcisi TÜRK-İŞ'in memur örgütlenmesine ilişkin hiçbir öneri getirmediğini belirtti.

Koşullar uygun olduğunda öğretmenlere sendika hakkı verilmesi için önderlik edeceklerini söyledi.

Bu söze karşılık olarak "icazet değil, gücümüze güveniyoruz" sloganı atıldı. Temsilcilerin panel konusundan ayrılıp partisini ve düzeni övücü konuşma yapmasına eğitim emekçileri tepki gösterdi. "Gerici-faşist eğitime son" sloganı haykırıldı. Sloganı duyan EĞİT-DER görevlileri devrimcilerle karşı hemen saldırgan bir tutum aldılar. SHP temsilcisi grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkını sözde savunduklarını söyledi. Sendika konusundan koptu, uzaklaştı. "Öğretmenler sendika kurma mücadelesinde yasal olmayan yollara başvurursa yasaların mı yoksa, öğretmenlerin mi yanında yer alacaksınız?" sorusuna yanıt vermeyerek karşı devrimci yüzlerini sergiledi.

REFAH Partisi temsilcisi sendikalaşma konusunda uluslararası destekten de söz ederek sendika hakkının söke söke alınması gerektiğini belirterek demagoji yaptı. Anti-faşist ve anti-empyralist duyguları sömürmeye çalıştı. Hatta EĞİT-DER yönetiminin mücadele anlayışını da solladı. Dinci gericiilerin kitle desteği sağlamak için

ateşli konuşmalar yapması doğaldır. SP temsilcisi, ANAP dışındaki siyasi partilerin sendikalaşma konusundaki düşüncelerini olumlu bulduğunu söyledi. Anayasa ve yasalarda sendika kurma önünde engel bulunmadığını belirterek, yasal boşluklardan yararlanıp örgütlenme yapılmasını önerdi.

SP'nin ihbarcılık temelinde kurulduğunu söylediler. Revizyonizmin karşı devrimci yüzü bir kez daha belgelendi. Devleti koruma ve kollama görevini üstlenmiş revizyonistler boşuna heveslenmesinler, heyecanlanmasınlar. Öğretmen mücadelesini kuyruklarına takamayacaklar.

Üçüncü gün sabah oturumundaki panelde TÜRK-İŞ temsilcisi uluslararası sözleşmelerden yararlanıp, yasal sınırlar içinde kalarak sendikal mücadele verilemeyeceğinden söz edip, işçi tabanından kopmuş, teşhir olmuş, gerici TÜRK-İŞ politikasına kitle desteği aradı. Bu tutum eğitim emekçileri tarafından tepki görek "kahrolsun sarı sendikacılık" sloganı atıldı.

YOL-İŞ temsilcisi 1971'den sonra kapatılan memur sendikalarını savunmayan TÜRK-İŞ'i eleştirdi.

PETROL-İŞ temsilcisi M.CEYLAN söze başlamadan eğitim emekçileri tarafından "1 Mayıs kaçkını CEYLAN" sloganı ile protesto edildi. EĞİT-DER görevlileri slogana müdahale edince daha kararlı bir tepki ile geri adım atmak zorunda kaldılar.

Öğleden sonraki forumun başlamasından önce çalışan öğretmenler forumda söz hakkı istediler. Bu talep kurultayın birinci gününde de ileri sürülmüştü. EĞİT-DER yönetimi "forum sonunda konuşursunuz" diyerek bu talebi reddetti. Forumda sadece Ankara'da görev yapan öğretmenler yer aldılar. Diğer illerden gelen eğitim emekçileri foruma katılamadılar. Forumda katılan eğitim emekçilerinin içinde devrimci sendikal anlayışta olan arkadaşlar da vardı. Bu arkadaşlar olumlu tavır takınmalarına karşın yeterince cesur davranamadılar, kararsız davrandılar. Ankara dışından gelen eğitim emekçilerinin forumda yer alması konusunda bir çağrıda yapamadılar. Halbuki böyle bir çağrı yapıp, EĞİT-DER yönetimini protesto edebilirlerdi.

Forumda grevli, toplu sözleşmeli, sendika hakkı için mücadelede iki farklı görüş ortaya çıktı. Birincisi uz-

laşmaz mücadele temelinde örgütlenmeyi savunan devrimci görüş, ikincisi yasal sınırlar içinde kalarak örgütlenmeyi savunan reformcu görüş. Ayrıca grevli, toplu sözleşmeli bağımsız öğretmen sendikası, tüm memurları ve öğretmenleri içine alan sendika ve TÜRK-İŞ çatısı altında öğretmen sendikası gibi sendika modelleri görüşleri ortaya çıktı. Öğretim Üyeleri Derneği Genel Sekreteri Tahir HATİBOĞLU'nun odalar tipinde öğretmen örgütlenmesi önerisi herkes tarafından tepki gördü.

Forumun sonunda çalışan, devrimci demokrat öğretmenler, söz haklarını kullanmak için kuyruğa girdiler. Grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı için mücadele edecek yüzbinlerce eğitim emekçisinin taleplerini savunacak olan bu öğretmenler üç günlük kurultay süresince söz hakkı alamamışlardı. Kuyruk oluşturma birinci nedeni; mücadele enerjisi, ikinci nedeni ise konuşma hakkını gaspeden revizyonizme duyulan haklı güvensizlik ve tepkiydi.

Sorunlara devrimci açıdan yaklaşan bir bayan arkadaş, konuşma hakkını kullanırken EĞİT-DER yönetimi tarafından engellenmek istendi. Konuşma hakkını eğitim emekçileri tarafından benimsendiğinden konuşmacı alkışlarla desteklendi, susturulamadı. Bu konuşmayı hazırlayan arkadaşların kurultaydaki tavırlarından eylem birlikleri konusunda çekingen davranışlarını ve mücadelesinin çıkarlarından çok gurup çıkarlarını ön planda tuttukları çok açık gözleniyordu. Öğretmen mücadelesini, revizyonist, reformist, çemberden kurtarıp kendi tekeline almak isteyen bu tutumu kırmanın, devrimci bir eylem çizgisinde eylem ve güç birliğini sağlamanın yollarını mutlaka bulmalıyız ki, bu mücadele başarıya ulaşabilsin. Mücadeleye varolan tüm güçlerle atılma perspektifinde olmalıyız.

Söz sırası kuyrukta bekleyen öteki çalışan öğretmenlere gelince, oyun ekibinin gösterisi bahane edilerek konuşmacılar engellendi. Çünkü EĞİT-DER yönetimi devrimci öğretmenlerden devrimci mücadeleden korkuyordu.

Sendikal Haklar Kurultayının Düşündürdükleri

Bugün eğitim emekçileri üzerin-de-

ki 12 Eylül korkusunun izleri yeterince silinmemiştir. Bu dokuz bine yaklaşan öğretmen olan Ankara'daki öğretmen arkadaşların kurultaya katılımının azlığından belliydi. Katılımlar coşkulu, kararlı, ama sayısı yetersizdi.

Faşist diktatörlük koşullarında öğretmenler korkularını atmaya, mücadele etmeye doğru yönelmişlerdir. Bu yöneltişte sömürü düzeninin baskısı, zulmü ve işçi hareketinin, devrimci hareketin uyandırıcı etkisi en önemli etmenlerdendir. Eğitim emekçileri örgütlenme mücadelelerini işçi sınıfının ve emekçi halkın mücadelesiyle birleştirebildikleri oranda başarıya ulaşabileceklerdir. Bunun için tüm çalışan emekçilerin grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı istemine eylemlikle sahip çıkılmalıdır. İşçi sınıfının sendikaları ve tüm demokratik kitle örgütleriyle dayanışma içinde olunmalıdır. Bu ilişkilerde ekonomik-demokratik hakların elde edilmesinin ancak sömürü olmayan bir düzende olanaklı olabileceği bilinci her zaman canlı tutulmalıdır.

Eğitim emekçileri ekonomik-demokratik kazanımlar elde etmek, bunları korumak ve geliştirmek için sağlam, güvenilir örgütler istiyorlar. Bu örgütlülüğü en iyi şekilde düzenle, revizyonizm ve reformizmle uzlaşmayan grev ve toplu sözleşme silahıyla donatılmış, eylemliliğe inanmış sendikalar sağlayabilir. Bu sendikalar devrim cephesindeki her görüşten beslenmelidir.

Uzlaşmacı EĞİT-DER yönetimi demokrasiden ve mücadeleden yana değildir. Revizyonizm ve reformizm yasallık tanrısına tapınmaktadır. Bunu kurultayı toplama çalışması sırasında ve kurultay sırasında açıkça sergilediler. Bunlar demokrasi sözcüğünü ağzlarından düşürmedikleri halde değişik illerden çalışan öğretmenlerin kurultayda temsil edilmesini engellediler. Demokrasi adına hareket ettiklerini söyleyen EĞİT-DER yöneticileri kurultay boyunca egemen sınıfların temsilcilerini konuşurmuş, onları dinleme sabrı göstermiş, fakat sömürü düzenine karşı olanları konuşurmuş, poliseye önlemleri andıran bakışlarla devrimci eylemliliği anında bastırmayı hesaplamış ve buna uygun davranmışlardır.

Revizyonizm örgütlenme mücadelesinde eğitim emekçileri kitesine güvenmemekte, bunun için uluslararası desteklere, yasal boşluklara yaslan-

makta, kurulu düzenle uzlaşmaktadır. İşin başından egemen sınıflara teslimiyet çizgisi izleyenlerin oluşturacakları öğretmen sendikaları ancak devlet sendikaları, sarı sendikalar olabilir.

Revizyonizm ve reformizm tıpkı kapitalizm gibi kendini yenileme yeteneğinden yoksundur.

Oysa hangi yapı olursa olsun kendisini ancak yenileyebildiği ölçüde gelişebilir. Üyelerin güvenini sağlayan ve üyelerine güven duyan bir sendika ancak ve ancak mücadele içinde kurulup, yine mücadele içinde kendini yenileyebilir.

Bunun tersi yozluğu, çürümüşlüğü, kokuşmuşluğu, kuyrukçuluğu getirir.

Eğitim emekçileri ne revizyonist anlayışa ne uluslararası desteğe ne de düzenin yasal boşluklarına teslim olacaklar, sığınacaklardır. Bunlardan yalnızca yararlanma yoluna gidecekler, bunu ihmal etmeyeceklerdir, grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı mücadelesinde egemen sınıflara, revizyonizme, reformizme karşı, ortak cephe her türlü devrimci düşüncüyü birleştiren orta yolu da olmayan bir yolda kararlı adımlarla yürüyeceklerdir. Bu yolda yürüten emekçiler kendilerinden ve diğer sömürülenlerden güç olarak, sınıf mücadelesinin yaratıcılığını rehber edineceklerdir. Ancak bu anlayış sağlam örgütlülüğü yaratabilir. Böyle bir örgütlülük ülkenin somut durumundan hareketle, işçi sınıfının ve tüm emekçilerin azami desteğini alarak, basitten, karmaşığa, doğru yol izleyen ve hiç de erkencilik hayaline kapılmayan eylemlilikler dizisi sonucunda oluşabilir.

TÜRK-İŞ'in sarı yönetimi altında birleşerek eğitim emekçilerinin çıkarlarına aykırı olduğu gibi, tüm memurları içine alan bir sendikal yapıda mücadelenin gereklerine uygun düşmez. Seçeneğimiz tüm memurların sendikal federasyonuna hizmet edecek bağımsız, devrimci öğretmen sendikası olmalıdır. Memur ve işçi sendikaları federasyonları da devrimci bir sendika konfederasyonu oluşturmalıdır. Bu anlayış öğretmen mücadelesine ivme kazandıracak genel halk muhalefeti destekleyecek, işçi sınıfının politik mücadelesinin yardımcı araçlarını yaratacak, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini destekleyecektir.

Her öğretmen bugünden başlayarak yaşamın her alanında da üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir.

Unutmayalım ki, her öğretmenin, insan onurunu yüceltecek olan gelecek günleri yaratmada katkısı olabilir.

Grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı için ileri!

Söz ve karar çalışanlarındır.

Birlik mücadelede doğacak, sendikal mücadelemiz birlikle güçlenecektir.

**İzmir'den Yurtsever,
Devrimci Demokrat Öğretmenler**

Baştarafı Syf: 35'te

üzerinde biraz daha düşünün. Proletaryanın deney ve tecrübelerinden, toplumsal ilişkilerinden anlaşılır analizinden oluşmuş kavramları canınızın istediği gibi ters-yüz etmeyin.

Sonuç olarak: 1970 yıllarında ideolojik önderlik mi, fiili önderlik mi gibi ayrımlarla uğraşanlara ve kurdukları partilere TKP, THKO, TİHKP gibi kimlikler verenlere biri itiraz ediyordu ve bambaşka bir kimlik ortaya koyuyordu.

Ve önce, köylülüğün durumunu, işçi sınıfının konumunu toplumsal sistem içindeki yerini ve tarihsel rolünü açıkladıktan sonra, "...İşte biz, bu sınıfın öncü müfrezesiyiz, bu yüzdendir ki partimizin önüne bir de köylü sıfatının eklenmesi, bilimsel olarak

yanlıştır. Birinin varlığı diğerini imkânsız kılar" diyordu ve devam ediyordu. "Yine bizim partimiz... Paris Komünü tipinde, Sovyet tipinde vb... bir devletin sorumluluğunu kabul etmekle birlikte, nihai olarak her türlü devleti ortadan kaldırmak amacındadır" diyerek önderlik sorununa da şu cevabı veriyordu: "Önderlik, ideolojik, politik ve örgütsel önderliktir." (I.KAYPAKKAYA)

İşte, proletaryanın devrimdeki önderliğine de ancak böyle ve bu devlet tiplerinden biriyle yaklaşıncaya anlaşılır. Sahip çıkılması, geliştirilmesi, etekemiğe büründürülmesi gereken tezler de bu tezlerdir. Ve proletaryanın kimliği de ancak bu tezlerin ışığında hareket edildiğinde kazanılır. □

YENİ DEMOKRASİ PARİS KÜLTÜR ŞENLİĞİ

Emekçi

Ferhat Tunç

Nihat Behram

Abuzer Karakoç

Hasret Gültekin

'Jefira' Müzik Grubu

Çağlar

Yıldırım

Folklor

Resim Sergisi: İsmail YILDIRIM

Saat : 14.00

Gün : 26 Kasım 1989/Pazar

Yer : 146, Avenue du Président Wilson 93210

La Plaine Voyageurs

Ulaşım: Paris - Gare du Nord,

RER-B hattında ilk durak.

Vurulan Beden Yaşayan Kavga

“Yıldızları keşfetmeye çıktık”

4 güzel insanı “bir” yapan bu gerçek 283 kurşunla yokedilebilir miydi? En hunharca katliamların da başaramadığı bu akıştır. Her katliam aydınlık gelecekte birer parça çalar. Safları sıklaştırmak ve daha üretken olma zorunluluğunu dayatır. Osmanlı TC hattına baktığımızda, katliamların süregelen bir meziyet olduğu görülür. Katliamların devamlılık arz etmesi onları olağanlaştırır. Ezenlerin ezilenleri sindirmesidir. Katliamlar halk kitleleri arasında temellendirilmeden sadece insani kaygılarla geçip gidiyorsa, bu çok ciddi bir kayıptır. Her katliam sonrası; yanlış bir pratiğin halkı daha da geriye götüreceği bilinciyle, halka katliamların gerçek yüzü anlatılıp pratikte perçinlenmelidir.

Tuzla katliamının olduğu ortamı kısaca özetlersek; TKP-ML TIKKO'nun patron-ağa devletinin en çok güvendiği “kuş uçmaz” dediği Metris'ten 29 kişinin kaçmasında oynadığı rol, ezenleri ciddi bir prestij kaybına uğratmış, akabinde Kırşehir firarı gündeme gelmişti. İstanbul Emniyet teşkilatında büyük değişiklikler olmuş. Emniyet Genel Müdürlüğü'ne Hamdi Ardalı getirilmiştir. Bu emniyet(!) Müdürünün “Ben ava meraklıyım, İstanbul'a da avlanmaya geldik” demeci akıllar-

dadır. Ava giden avlanır atasözü bakalım ne kadar doğru.

“Siz bunları yargılamak için değil, aklamak için yargılıyorsunuz”

7 Ekim günü haberlerde “İstanbul Tuzla köprüsünde 4 TKP-ML TIKKO militanı, silahlı çatışma sonucu yakalanmıştır...” Ele geçirilenler iki 7.65 silah ve örgütsel dökmünler olduğu söyleniyordu. Bütün gazeteler İstanbul polislerinin dört dörtlük(!) başarısını alkışlıyordu. Öyle ya, bunlar İstanbul Valiliğini basacak, 1. Ordu Karargahına sabotaj yapacak, Kadıköy Emniyet Amirini öldürecek, ayrıca bunlar intihar timleriydi, vs.

Haberlerde yıllardan sonra 89 itibarıyla ilk ve son örgüt ismi veriliyordu. Bu ezenlerin ciddi prestij kaybının getirdiği sonuçtu. Çatışmaya girdikleri söyleniyordu. Oysa arabalı yolun kenarına muntazaman park edilmişti. Hızla gelindiği söylenen arabanın böyle durması imkansızdır. Alman plakalı arabanın polislerin dur ihtarına uymadığı, ateş açtığı, polislerin de arabanın tekerleklerini durdurmak için(!) ateş açtığı ifadesi -ne hikmetse, hepsinin ifadesi aynı- vardı. Oysa sadece bir tekerlekte 4 kurşun kovana var. Ayrıca arabaya tavandan ateş edilmesinin tek bir nedeni vardır. Öldür-

mek! Arabaya 283 kurşun isabet etmiştir. Kaldı ki atılan mermi sayısı bunun çok çok üstündedir. Polis arkadan ateş ettiğini söylüyor. Oysa kurşunların trajeleri üst, yan, arka ve önden ateş edildiğini gösteriyor. Baldırların iç kısmındaki kurşunlar ve bilekteki kurşunlar arabada oturan birisinin alabileceği yaralar olmaz. Yanlız ve yanlız dışarıya çıkarılıp tekrar kurşuna dizildiklerini ispatlar. Çatışmaya girdiklerini söylüyorlar. oysa 1. otopsi raporu 40-70 cm'den ateş edildiğini ispatlıyor. 1. otopsi raporu değiştirildi. Bu yöntemlerle mesafenin tayin edilemeyeceğini söylüyorlar. Oysa 89'a kadar bütün yargılamalar bu yöntemle hazırlanan otopsilere göre yapıldı. Daha sıralayacağımız bir sürü açmazda Cumhuriyet tarihinde ilk kez sanıkların güvenliği için mahkemeye polis giriyor, Avukatlar ağıktan açığa tehdit ediliyor. Ve mahkemeye izleyici alınmıyor. Sanık polislerin resimlenmesi yasaklanıyordu.

“Ateşi ve İhaneti Gördük”

Telefon eden doğu şiveli bir şahıs “Alman plakalı, kırmızı renkli arabanın İzmit yönünden İstanbul'a gelip eylem yapacağı” ihbarında bulundu. Gazetelere polis büyük açıklama yapıyordu. Polis olayın 2. gününü soru yağmuruna tutulmaya, tepkiler gelmeye başlamıştı. Bu insanların sabıkası yoktu, pusu kurulduğu halde canlı yakalanıp örgüt ne-

den çökertilmedi? Bomba uzmanları olay yerine getirildi neden bomba çıkmadı? Komik, 2 silahla mı bu eylemler yapılacaktı? vs. Sorular, birden silahın geri tepmesine neden olmuştu. "Kırşehir Fırarileri" dendi tutmadı, "ihracatçı" dendi tutmadı. Bunlar MİT tarafından yönlendirilen havayı dumanlama girişimiydi. En çokta, bunların örgüt üyesi, terörist hatta intihar timi olduklarını ispat noktasında sıkışmışlardı. Tüm kamuoyu masum 4 gencin sorgusuz sualsiz katledildikleri noktasında birleşmişti. Ardından Engin Kaya olayı patlak verdi. Duyarlı kamuoyuna gerekli dersleri veren bu olay özellikle polisin yaptığı infaz işlemini tamamlar nitelikteydi. Başta 2000'e Doğru Dergisi olmak üzere tüm gazeteler yasadışı örgütlerin MİT'in elinde bir kukla olduğu içinde cirrit attığı canım demokrasiyi tehlikeye attığı, askeri darbeler zemin hazırladığı gibi saçmalıklarla doldu taşı. Polisin infazı işte böyle tamamlanıyordu.

İstenen güvensizlik ortamı yaratmak, sınıf mücadelesini dumura uğratmaktı. Ayrıca TKP-ML'nin yurt dışındaki güçlerini Türkiye'ye yığacağını polis çok iyi biliyor, bu katliamla psikolojik baskı yaratmak istiyordu. İkinci düşünce olarak geniş nefesi ve soğukkanlı gelişimine de ket vurmaktı.

Vurulan Beden Yaşayan Kavga

İsmail Hakkı Adalı'nın annesi Hüsnüye Adalı, insanım diyenlere şöyle sesleniyor; "Bunu her anne çekebilir. Kimse demesin bana ne, onun çocuğu böyle oldu, benim çocuğum olmaz diye. Bir zamanlar ben de öyle düşünürdüm. Hiç umadığım şey, benim başıma geldi. Ne bilirdim İsmail Hakkı'nın böyle olacağını. Devletin büyükleri anarşi yaratıyor, diyorlar. Kendileri yaratıyor anarşiyi. Ne isteyecek şimdi benim gibi analar? Bu devleti dışlemlerle parça etmek istiyorum" M.Kemal Adalı'nın şu sözlerde oldukça düşündürücü. "Evet arabanın terörist taşıdığı ve hızla kaçmaya çalıştığı iddiasındalar sanık polisler." Hepsini uyumlu bir koro halinde aynı şeyleri tekrar edip duru-

yorlar. Ancak "kör"ün bile görebileceği gerçekler tam da aksini kanıtıyor.

Ne var ki, hiçbir şey anlaşılmasa dağildir. Bu fiili bir durumdur. Ve tarihsel süreç içindeki insanlık ile barbarlık arasındaki kavga bir yansımasıdır. İşte bu nedenle hâlâ sürmekte olan duruşmanın, tarihi bir duruşma olduğu inancındayız. Hayatla ölüm arasında, çürüyenle gelişip boy verenin arasındaki bir kavga olacak bu. İsmail H. Adalı, Kemal Soğukpınar, Reha Şen ve Fevzi Yalçın saflarını belirlemişlerdi. Onları hayatına gelişenin boy verenin yanında olmayı katledilerek ödediler.

Evet siz baylar, bayanlar, size soruyorum "onur" ve "hürriyet" adına "çok şey" söyleyenler. Bu saflaşmada yerinizin neresi olabileceğini kestirebiliyor musunuz?"

Güzeldir Karanlık Ülkemde Ateşin Fitili Olmak

7 Ekim 1989 katliamdan bir yıl sonra Sarıgazi mezarlığında 1500 kişi vardı. Sadece bu kadar günler öncesinden duyurular yapılmış, bu tarihi günün sorumluluğu kitlelerle paylaşım açılmıştı. Saatler 12-30'u gösterdiğinde; Tuzla şehitlerinin aileleri Tuzla Köprüsüne çelenk bırakmak ve "Tuzla'nın Hesabı Sorulmalıdır" pankartını açmak için gitti, polis önce aileleri bırakmadı, aileler zorlayarak olay yerine gitti. Çelenklerini bırakıp pankartlarını açtıklarında polis müdahale edip aileleri polis otosuna birkaçını tıkmaya çalıştı. Aileler polis otosunun önüne geçerek "Bizi ezerek onları götürebilirsiniz" deyip kararlı bir direnme gösterince otodakiler serbest bırakıldı. Bu haber mezarlığı ulaşınca tansiyon yükseldi. Ailelerin Sarıgazi'ye gelmeleriyle anma başladı. Aileler hazırladıkları duyarlı-akılcı bildirilerini okudu. Konuşma sonrası "Tuzla'nın Hesabı Sorulacak" sloganı sık sık atıldı. Mesajlar okudu. Grup Yorum güzel parçalarıyla, Anma bir dakikalık saygı duruşuyla devam ederken kitleden birisi bir şiir okudu. Bir şiir ki yürekleri dağlara diker, puştun kurşunu işle-

mez, halka halka yayılan bu ses inanç olur, kavga olur.

Çeşitli sloganlar sonrasında kalabalık Okmeydanı'ndaki mezara Kemal Soğukpınar şehidini anmaya gitmek için kortej oluşturdu. Askerlerin müdahalesine rağmen kortej yürüyüşe geçti. Sarıgazi otobüs durağına gelindi. 3 otobüs ayarlanıp Okmeydanı'na gidildi. Otobüsler Okmeydanı'na vardığında yoğun polis kordonuyla karşılaştı. Herkesin üstü arandı. "Tuzla'nın Hesabı Sorulmalıdır" pankartı alınmak istendi. 1. müdahalede alınmadı. Kortej oluşup yürüyüşe geçti. Biraz gidildikten sonra Çevik Kuvvet'ler korteje saldırdı. Aileler tekmelendi, kortejden insan alınmaya çalışıldı. Zaten 70-80 kişi vardı. İsmail H. Adalı'nın labası polis otosuna kondu, ardından M.Kemal Adalı dayakla otoyola tıldı. Burnuna gelen coplar burnu kırığının çatlattı. Hüsnüye Adalı sonradan alındı. Kitleden insanlara tekme ve İsrail sopasıyla vuruldu, kitleden 2 kişi alındı. 70-80 kişi büyük bir kararlılıkla yürüyüşüne devam ederek mezarın başında kısa bir anma yaptı. Her tarafı polis kuşatmıştı. Kalabalık polisin dağılmasını isteyerek oturdu. 3-4 dakika sessiz ve oturarak geçiren grup, yukarıda yoğun olarak bekleyen polislerin beklentilerinin tersine aşağı yürüdü. Aşağı çıkışa yönelen polisler çıkıştaki duvarlara doğru itip her yanını kuşattı gurubun. Bu sırada gözaltına alınan aileler polis otosuyla grubun önündeki yoldan götürülme-ye çalışırken grup hamle yapıp durdurmak istedi. Fakat etten duvarı aşamadı. Polis yetkilisi "ailelerin akşama serbest bırakılacağını söyledi". Bir otobüs çevrildi. Kalabalık otobüse bindi. Topkapı'ya kadar 3 ekip otosu, polis otosu ve birçok sivil otosu eşlik etti. Topkapı'da kitle dağıldı, gözaltına alınanlar akşama bırakıldı.

"Onur" ve "Hürriyet"ten çokça sözedenler sizleri anmalarda görmedik. Mahkemenin hâlâ devam ettiği, 4 insanın güpe gündüz katledildiği, bunun her an başlarına gelebileceği ve etkin bir kamuoyu oluşturulması gerektiğini körün bile gördüğü bu olayda, nerdeydiniz?

Ölümü yüceltmek değil, kavgayı yüceltmek için nerdeydiniz? □

Egemenlerin İki Yüzlülüğü

Diyarbakır Valisi'nin açmış olduğu "olağanüstü hal uygulanan her köye bir renkli televizyon" kampanyasından sonra Kayseri Valiliği, kaymakamlara birer genelge göndererek tüm kamu kuruluşlarındaki memurlardan ikişer bin lira zorla aldı.

Şimdi insan olan herkesin biraz düşünmesi gerekiyor. Bu kampanyanın amacı nedir ve duyarlı kamuoyuna ya da yöre halkına ne kadar inandırıcı olabilir?

Bu kampanyanın amacı: Kürt halkının en başta kültürünü türlü baskı ve yasaklarla eritemeyeceklerini anlayan egemenler ve uşakları daha değişik asimilasyon aracı aramaya başladılar. Buna da en münasip olanı yine herkesçe bilindiği gibi televizyondur. Televizyonun hem canlı yayın yapması ve bu yayın Türk-İslam sentezi, Özal'ın icraatlarıyla dolu olunca hem iyi bir asimilasyon aracı hem de Özal'ın oralara kendisinin gidememesini aratmamak için iyi bir propaganda aracı oluyor.

Bu propaganda, sadece Özal'ın ve kliklerinin bir icraatıyla da sınırlı kalacağına benzemiyor. Bugüne kadar nasıl ki, sürekli seçim propagandalarında: telefonsuz köy kalmadı, yolsuz köy kalmadı, çığlıkları geldiyse şimdi de televizyonsuz köyümüz kalmadı diye öğünme payı çıkaracaktır. Çağ atladığımızı, bu köylülere kandırmaca olarak vereceğimiz renkli televizyonu da öne sürüp bir övünç kaynağı yapacaktır. Bunu yine köylülere dağıttığımız renkli televizyonda kendini gösterecek. Böylece, kendi çirkef yüzü renkli gözüksün.

Ama bilinmesi gereken bir gerçek var. O da şudur: Bu işte ne Özal ve hükümetin, ne de egemen sınıfların hiçbir öğünme hakkı yoktur. Çünkü bu kampanya gerçekleşirse (gerçi olacağına hiç de benzemiyor) halka televizyonu ne Özal, ne hükümeti, ne de egemen sınıflar dağıtmıştır. Bunu hükümet zorba anlayışı doğ-

rultusunda biz yoksul dar gelirli, memurlara dağıttırmıştır. Bunda hiçbir öğünme payı hakkı yoktur.

Siz kampanya sahipleri:

Bir tarafta yöre köylüsüne-insana, insan pisliği yedir, diğer taraftan renkli televizyon dağıt. Onbeş yaşındaki çocukları hayvan otlatırken kurşunlat, sonra renkli televizyon dağıt. Köylünün itini eşeğini korkundan öldür, sonra televizyon dağıt. Köylüye köy meydanında toplu dayak at, işkence yap, sonra renkli televizyon dağıt. Daha bu çelişkileri sıralamaya ne gerek var, ne de kâğıt kalem yetiştir. Yıkılmak üzere olan çürümüş bir düzende de bu tür çelişkiler kaçınılmaz olurken, bu işkenceyi, baskıyı yapanlar, köylülere sahte insan, halk sevgisi ile renkli televizyon dağıtan kişiler ya da kurumlar yoksa ayrı kişi ve ku-

rumlar mıdır? İkiyüzlülüğün bu kadarına da hiç kimseyi inandıramayacaklarını düşünmeyi hiç akıl etmediler mi yoksa?

Fakat ne yaparsanız, ne kadar kılf değiştirseniz de sizler hiç kimseyi inandıramazsınız. O olağanüstü hal kapsamındaki köylerdeki gerçekle, o kampanyanız kimseye inandırıcı gelemez. Bu ülkenin işçisiyle, köylüsüyle, memuruyla, genciyle sizin gerçek yüzünüzü biliyoruz. Kimse sanmasın ki, devamlı halk öfkelerini içine saklar. Bu öfkeyi yapmacık kampanyalarınız, yapmacık gü-lüşleriniz engelleyemez. Öfkemiz sel olup akacaktır. □

Kayseri'den bir Yeni Demokrasi okuru

Milli Savunma İş Kolunda Sarı Sendika Ağaları

Türkiye işçi sınıfının mücadelesinde bahar eylemleriyle yerini alan Milli Savunma işçileri işkolunda bulunan yetkili Türk Harb-İş Sendikası Başkanı Kenan Durukan ile İstanbul Şube Yönetimi en adice ve sinsice oyunlarını bir bir sergileyerek tekrar yönetimde kalmayı başardılar. Kendini sosyal demokrat olarak kabul eden ve gösteren bu kişi gerçekte gerici ve faşisttir.

İstanbul şube kongresinde kongreye "tabandan işçi alınmayacak" diye polise yetki veren bu adamdır. Şunu diyor; Kesinlikle delege olmayan işçi alınmayacaktır. Çünkü işçi girerse kongrenin güvenliği kalmaz. Soruyoruz; kendisi de divan başkanıdır. Neden siz bu işi böyle yapıyorsunuz? Sizler "ben sosyal demokratım, ben tabandayım" demiyor muydunuz?

Peki siz ve bizler burda kongreyi ya-sarken dışarda kalan işçi arkadaşlar neden kongresini izlemesin? Ve arkadaşlar sözümona o faşist sarı sendika ağası Kenan Bey şunu diyor; bana ne o benim sorunum değil komiserin sorunudur. Ama işin gerçeği odur ki, yıllardır çalıştık ve yine bu insanları başımızdan atıp şubeye gerçek demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını özünde savunan bir kadro yerleştiremedik. Ne ki hıncımız hıncıdır. Biz mücadelemize devam edeceğiz ve er ya da geç de olsa kazanacağız.

Bizlerin bu görevi sürdürürken siz değerli sosyalist basın mensuplarından isteğimiz şudur. Gerçek kimlikleri belli olduğu halde kendilerini değişik bir biçimde gösterip işçilerin daha da sömürülmesini sağlayan bu

sendika ağalarını kendi dergilerinizde her seferinde birini işçilere teşhir ederek gerçek kimliklerini, biçimlerini, ortaya koyunki tabandaki işçi arkadaşlarda böylece bu insanları çok daha iyi tanınırlar.

Şunu belirtmeden geçemeyeceğiz. Türk-İş Türkiye'de işçi sınıfını temsil etmeyen ve etme hakkına sahiptir olmayan sermayenin bir yan kuruluşudur. Bu anlamda Türk-İş

içerisinde mücadele eden gerçekten ben sosyalistim diyen kişiler varsa bunlar faşist Kenan Durukan'ın güdümünde veya kendisi ile değil, biz-zat merkezde bir araya gelerek yepyeni bir program çıkarırlar. Bugün belki azınlıktayız. Ama doğruyu yaparsak yarın çoğunluğu çok rahat sağlarız.

Taşkızak'tan Y.D. Okuru bir grup işçi.

AKD'YE POLİS BASKISI

Bağcılar AKD (Anadolu Kültür Derneği) Sosyalist Dergilerden birer adet bulundurduğu gerekçesiyle Valiliğin bir emri üzerine 18.10.1989'da ansızın kapatıldı.

Müteakip, kapatılmayı protesto etmek için biraraya gelen dernek üyeleri 22.10.1989'da dernek merkezi önünde bir "basın açıklaması" yaptı.

Bunun üzerine dernek çevresini saran polis önce Cumhuriyet Muhabiri'ni ekip otosuna alıp sorguladı, sonrada buna itiraz eden 3 Yönetim Kurul Üyesi'ni ve diğer 10 kişiyi topladı.

Tamamıyla keyfi ve mesnetsiz bir

iddia sonucu vukubulan bu baskı; programına, emekçi yığınların kültürel, sosyal ve moral değerlerini araştırıp yaşatmayı koyan bir derneğe siyasal iktidarın cezai organlarının bilinçli bir saldırısından başka bir şey değildir.

Her halükârda basın yasası gereğince yasal neşriyat yapan sosyalist dergilerin polisçe yasadışı gibi gösterilmelerini ve bundan hareketle bir derneği kapatmasını protesto ediyor ve aşağıda AKD üyelerinin yayımlandığı bir bildiriye aynen sunuyoruz.

Yeni Demokrasi

DEVİRİMCİ DEMOKRAT KAMUOYUNA:

Derneğimiz ANADOLU KÜLTÜR DERNEĞİ, valilik tarafından keyfi bir şekilde kapatıldı. Neydi kapatılmasının gerekçesi? Sordüğümüzda 'aldığımız yanıt sosyalist dergilerin dernekte bulunmuş olmasıydı. Baktık bizde yasalara, dernekler yasasına, cezayasasına, anayasaya, babayasaya. Ama ilgili hiçbir madde bulamadık. Peki valilik nasıl oluyorda yasaları hiçe sayarak bir D.K.Ö.'yü kapatabiliyor, diye düşünüyoruz. Ve sorunun bugüne ilişkin olmadığını, köklerinin ortaçağ karanlığının despotizmine dayandığını görüyoruz. Ülkemizden son olarak 12 Eylül'de açık yü-

zünü sergileyen faşizm ülkeyi askeri kışlaya çevirmekle kalmadı. Ülkeye egemen olurken kullandığı "anarşi" "terör" demagojisini hayata geçirdi. Ülkede gelişen toplumsal muhalefet, 12 Eylül'ün askeri üniformasını çıkarmasını gerektirdi. Ve 12 Eylül 1983'te üzerine sivil giysilerini giyerek Türkiye halklarının gözünü boyamaya çalıştı. Yükselen toplumsal muhalefeti bir süre daha susturmak için düzen içinde beli değişiklikler yapıp "demokrasi" görünümünü vermek gerekiyordu, bunun için de "dernekler yasası" adı altında kendileri için hiçbir hükmü bulunmayan kurallar yığınını ortaya

koydular. Dernekler yasası ortaya çıkar çıkmaz, varolan sorunlarının örgütlenme aracılığıyla çözülebileceğine inanan toplumun duyarlı kesimleri hemen kendi öz örgütlülüklerini oluşturmaya koyuldular. İşte A.K.D. bu düzlemde kuruldu. Varolan kültür mirasına sahip çıkılıp yaşatılması ve geliştirilmesini ilke edinen kültür dernekleri kuruldular ilk günden itibaren egemenlerin baskısını üzerinde hissetti. Keyfi dernek baskınları, izinsiz aramalar, gözaltılar olağan durumlar haline dönüştüyordu. Fakat yeterli gelmiyordu. Sonunda çareyi dernekleri kapatmakta buldular. Bunlardan ilk olarak AKAD ve SKM nasibini aldı. Ardından OKM ve BAKAD. Hepsini de sudan bahanelerle kapatıldı. Sıra gelmişti, AKD ve diğerlerine: Kurulduğundan bu yana keyfi uygulamalara ve baskılara maruz kalan AKD emekçi halkın yoğun olduğu bölgede çalışmalarını sürdürmeye başlayınca şimşekleri üzerine daha şiddetli çekti. Em. güçlerinin dernek merkezine yaptıkları baskınların sayısı unutuldu. Bu baskılar yetmiyormuş gibi panolarımızı da hi parçaladılar. Fakat tüm bu baskıların kitleyi yıldırmadığı görülünce 4 Eylül günü derneğimiz bir daha basıldı. Tüm karşı koymalara rağmen arama izinleri olmadığı halde yaptıkları aramada yasadışı hiçbir şey bulamayan em. görevlileri yasal sosyalist dergileri gerekçe göstererek 5 arkadaşımızı gözaltına aldılar. Fakat arkadaşlarımızı götürdükleri 1. şubede bırakmak zorunda kaldılar. Bunlara rağmen Bakırköy em.m.d. derneğin kapatılacağına ilişkin tehditleri hiç bitmedi. Ve bekledikleri gerçekleşti: Derneğimiz, valilik emriyle bizlere gerekçesi bile bildirilmeden 18.10.1989 tarihinde kapatıldı. Ne tesadüftürki aynı gün Esenler halkevi ve Karya kültür merkezi de farklı gerekçelerle de olsa aynı mantık tarafından kapatıldı. Biz AKD üyeleri olarak derneğimizin kapatılmasının demokrasi mücadelesinin bir halkası olduğu bilinciyle ve haklılığımızdan aldığımız güçle sonuna kadar mücadele edeceğiz. Tüm Devrimci Demokrat kişi ve kuruluşları mevzilerimizi korumak ve geliştirmek için birleşmeye çağırıyoruz. □ A.K.D. ÜYELERİ

Adalı Sokaktaki Silah Sesleri Neyin Nesi!

5 Ağustos gecesi Bursa'nın kenar mahallesindeki Adalı Sokak sakinleri gecenin 0.2'sinde ardarda patlayan silah sesleriyle neye uğradıklarını bilmeden heyecan içinde uyandılar. Evet gördükleri manzara rüya değildi. Elleri tomsonlu telsizli resmi, sivil devletin güçleri on nolu evin etrafını kuşatmış kapı zilini çalmadan kendilerinin polis olduğunu söylemeden karşılarında hiçbir güç görmeden hazırladıkları provakatörce senaryoyu uygulamak istiyorlardı. Ne var ki bu sefer ne evden karşılık vardı, ne de kapıdan dışarı çıkan. Yani "Çatışmada öldü" diyen haber bültenlerine verecekleri olayı senaryo boşa çıktığından tam tersine sokak sakinlerini tehdit ederek silah seslerini duymamış olun, ihtarında bulundular. Ama mızrak çuvala sığmadı. Bunca korkuyu yaşayan yaşlı kadınların baygınlık geçirdiği insanlar aynı evin üç kez aynı güçle basılması olayı kulaktan kulağa yayıldı.

Polis şebekesi bu tür oyunları daha önce kaç kez uygulamıştı. Manuel Demir'i işkence tezgahında konuşturamayıp katlettikten sonra götürüp bir gecekondu evinde aslı olmayan çatışma çıkarıp "çatışmada öldü" yalan haberini yaydı ama devrimci güçler bu cinayetin gerçek yüzünü ortaya serdi. Aynı şekilde Tuzla Köprüsü'nde silahsız, savunmasız, İsmail Hakkı Adalı ve üç yoldaşını hunharca katledip kamuoyunu "silahlarıyla çatışmaya girdiler, karakolları basacaklardı" yok daha ne gibi hayali yalanlar yaratıp kamuoyundan gerçek katliamcı yüzlerini gizlemeye çalışmadılar mı? Adalı sokakta "Dolu içinde terörist var, cephanelik var" hesabıyla kurşunlanan ev boş çıkmıştı. Bu olayda kanıtlamıştır ki, polis yeni cinayetler peşindedir. Sözümüz ona hukuk devletinin hukuku budur. Polisin ci-

netleri işkenceleri bağlı oldukları bekçiliklerini yaptıkları devletin üst kurumlarından bağımsız değildir, habersiz de değildir.

Aynı olayla ilgili evdeki kiracı banyanın 28.8.1989 tarihli Eskişehir yerel gazetelerinin boş sayfalarında kolundaki işkence izlerini gösterir fotoğraflarının yayınlanması üzerine Y.D. gönüllü muhabiri kendisiyle şu röportajı yaptı.

Y.D. - Sayın Gülsen Çoban hangi suçu işleyerek gözaltına alındınız?

G.Çoban - Ben hiçbir suç işlemediğim halde 4.8.89 tarihinde gözaltına alındım. Yedi gün boyunca işkence gördüm, suçsuz olduğum için Savcılık tarafından serbest bırakıldım.

Y.D. - Peki niye işkence yapıldı sizden ne istediler?

G.Çoban - Aslında bundan 8 ay önce ayrıldığım eşimi arıyorlar. Eşim önce TKP/ML-TIKKO davasından tutuklanmış üç yıl içerde yapıp yargıtay tarafından suçsuz görülüp beraat etmiş. Şimdi tekrar onu arıyorlarmış. Yerini benim bileceğimi sanarak oraya getirdikleri başka kişileri de tanınmamı istediler.

Y.D. - Peki size ne gibi fiziki veya psikolojik baskılar yapıldı?

G.Çoban - Yedi gün boyunca Bursa Emniyet binasının üst katına gözleri bağlı olarak çıkarıldım. Sandalyede gözlerim bağlı iken sandalyeyi tekmeleyip yere düşürdüler. Yediğim tekmenin yumruğun sayısı yok. Ayak ve el serçe parmaklarıma kablo bağlayarak vücuduma su dökerek elektrik verdiler.

Bir ara kabloları başıma tuttular beynim kafamdan dışarı çıkacağını sandım. Benimle beraber bir kişi daha vardı, onu bağırıp bana sesini dinletiyorlar ve yerlerdeki kanları gösteriyorlardı.

Niye komünistlerle evlenmişim polislerle evlenmeliymişim. Komün-

istler beni öldürebilirmiş, suratıma kezzap atarlarmış. Komünistler bir kadını sekiz on kişiye kullanırmış sanada mı öyle yapular? türünden ağıza alınmayacak kadar adice küfürler ve kendilerinin dahi inanmayacakları iftiralara maruz kaldım. Ama ben yine de şimdiki kadar öyle bir kötülüklerini görmediğimi kardeşimden dahi görmediğim dürüstlüğü gördüğümü söyledim. Bir de çocuklarının adlarını sordular. Birinin adının Yoldaş olduğunu duyunca küplere bindiler. Niye Lenin koymadınız, niye Mao koymadınız İbrahim koysaydınız İbrahim! diye bağırıp bana saldırıyorlar. 12 yaşındaki kızımı getirip karşımda tecavüz edeceklerini çocuklarıma dahi işkence yapacaklarını söylediler. Birtakım kişilerin evimize gelip gittiklerini kabul etmemi, eşimle birlikte gittiğim bütün insanların evlerini istiyorlar. Silahlar neredeymiş, kamp yeri yaralıları ben niye beslemişim bütün suçlamaları özellikle çocuklarıma işkence yapacaklar korkusuyula bazılarını kabul ettim ama şu anda eziklik duyuyorum.

Y.D. - Nasıl serbest bırakıldınız?

G.Çoban - Adliye'ye götürüleceğimiz gün son bir sefer ellerinde aletle gelip evin her tarafını ve bahçeyi aradılar. Zaten önceden varolan kitapları ve Yeni Demokrasi'nin bütün sayılarını götürdüler. Başka da bir şey yoktu evimde. Bizi Savcı'nın karşısına dahi çıkarmadılar ifadeleri içeri götürdüler serbestsiniz dedi, polisler.

Y.D. - 11.8.1989 tarihinde serbest bırakıldım dediniz, elinizdeki suç duyurusu dilekçenin tarihi 28.8.89. Arada 17 gün geçmiş bu kadar zaman içinde niye rapor alıp suç duyurusunda bulunmadınız. Gecikmenin sebebi nedir?

Devamı 60. sayfada

Üniversitelerde Alternatif Açılışlar ve Polis Terörü

Hacettepe Üniversitesi .....

28 Eylül'de yapılan Hacettepe Üniversitesi'ndeki açılış töreninde, bir grup öğrenci slogan atarak kürsüye yürüdü. Söz hakkı istediklerini belirttiler.

Resmi açılış töreninde üniversite öğrencilerini temsilen(!) konuşan Başak Aral'ın "Üniversitemiz hızla geliyor. Bugün 4-5 yıl öncesi kıyasla daha olumlu fiziki koşullarda öğrenim görmekteyiz" sözleri üzerine, arka sıralarda oturan öğrenciler tempolu alkış tutarak, Aral'ın konuşmasını protesto ettiler ve söz hakkı istediklerini belirttiler. Bir grup öğrenci kürsüye yürüyerek, Aral'ın kendilerini temsil edemeyeceğini söylediler ve bir kız öğrenci kürsüye çıkarak konuşmak istedi. Öğrencinin konuşması, öğretim üyeleri tarafından engellendi. Öğrenciye söz verilmeyince, salondaki öğrenciler; "Söz hakkımız engellenemez", "Paralı, gerici eğitime son", "Yaşasın özerk demokratik üniversite mücadelemiz", "Rektör istifa" sloganları attılar.

Üniversite bahçesine çıkan öğrenciler eylemlerini sürdürdüler. Eylem yerine gelen askerler ve sivil polisler, aralarında, Yeni Çözüm muhabiri Banu Pekesen'in de bulunduğu bazı öğrenciler gözaltına alındı.

4 Ekim'de, Hacettepe öğrencileri, resmi açılışta kendileri temsil edilmediği, konuşma hakkı verilmemesi için "alternatif açılış" yaptılar. Öğrenci temsilcileri, harç, yurt ve eğitim sorunlarını içeren konuşmalar yaptı. Öğretim görevlilerinin mesajları okundu ve halkoyunlarıyla alternatif açılış sona erdi. Güvenlik görevlileri de, öğrencilerin güvenliğini sağlamak için(!), açılış videoya aldılar.

Aynı günlerde, Yeni Çözüm Muhabiri Banu Pekesen'in muhabir kimliğini Siyasal Şubeye götüren, yine aynı derginin muhabiri Berdan

Kerimgiller, gözaltına alındı.

ODTÜ .....

2 Ekim'de, okullarının açılışında, ÖDTÜ öğrencilerinden, Nural Uzun, Meral Uzun, Erdem Akbulut, Pınar Özdemir, Fahriye Aksoy, Ali İhsan Şahin, İzzet Kumcuoğlu, Ertuğrul Günay, İbrahim Berksoy, Nazif Ferhat Türkdal, Cemile Erdoğan, Kenan Çelik, Veysel Gökhan Dokur, Taner Duman, Osman Özkara gözaltına alındı.

Ankara Üniversitesi .....

5 Ekim'de Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü'nde, çeşitli fakültelerin katılımıyla "alternatif açılış şenliği" yapıldı.

300'e yakın öğrenci ve bir o kadar sivil polisin bulunduğu şenliğe, A.Ü. Basın Yayın Y.O., Eğitim Bi-

limleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri katıldılar.

SBF bahçesinde toplanan öğrenciler, davul zurna eşliğinde halay çektiler. Halaylar bitikten sonra, üniversitelerin bugünkü durumunu ve öğrenci gençliğe yönelik baskıları içeren bir konuşma yapıldı. Bu arada, sivil polisler, davul ve zurnacıyı gözaltına aldılar; olayı izlemekte olan muhabirimizi de gözaltına almak istedilerse de, muhabirimizin direnmesi üzerine almaktan vazgeçtiler.

Daha sonra yere oturan öğrenciler, gitar eşliğinde, türkü ve şarkı söylediler. Polis, açılış, başından sonuna kadar videoya aldı. Açılış sona erdikten sonra dağılan öğren-

cilerin arkasından okullara giren sivil polisler, aralarında SBF Öğrenci Derneği yöneticilerinin de bulunduğu 7-8 öğrenciyi gözaltına aldı.

Aynı gün, A.Ü. Ziraat ve Veterinerlik Fakültesi öğrencileri de, davullu zurnalı açılış yaptılar. Açılışta, "Devrim şehitleri ölümsüzdür", "Soyulmaya değil, okumaya geldik", "Harçlar kaldırılmalı" "Yaşasın özerk-demokratik üniversite mücadelemiz" şeklinde sloganlar atıldı.

Çeşitli üniversitelerdeki açılışların arkasından polis, "alternatif açılış törenlerine" katıldıkları gerekçesiyle, çeşitli fakültelerde bazı öğrencileri gözaltına aldı. Özellikle A.Ü. Hukuk Fakültesi'nde terör havası estirdi. Öğrencilerle polis arasında "kovalamaca" yaşandı. Murat Böbrek, İbrahim Demirci, Ali Koç ve Hayati Küçük adlı Hukuk öğrencileri polis tarafından götürüldü.

Polis Terörüne Tepkiler

Üniversitelerdeki alternatif açılış törenleri nedeniyle polisin gözaltına aldığı dört öğrenci ile birlikte basın toplantısı düzenleyen Muzaffer İlhan Erdost, işkencenin, korkutmak, onur kırmak, kişiliği parçalamak ve bilgi almak için yapıldığını belirtti. Öğrencilerin siyasal düşüncelerinin, yalnızca resmi düşünceden farklı olduğu için gözaltına alındığını ve işkence gördüğünü söyledi.

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği (TAYAD), yaptığı yazılı açıklamada, Ankara'da siyasi polisin, son bir ay içerisinde çoğunluğu öğrenci olmak üzere 82 kişiyi gözaltına aldığını bildirdi.

Yapılan açıklamada, demokrasi demagojisinin "yapıldığı bir ülkede, siyasi polis, derneklerden yöneticilerini siyasi şubeye götürüyorsa, görev başındaki dergi muhabirlerine meydan dayayı çekip işkenceden geçiriyorsa, okulların açılış öğrencilerin kan ve gözyaşıyla oluyorsa, yetkililerin demokrasi teranelerinin inandırıcılığı artık kalmamıştır" denildi.

Demokrasi İçin Kadın Derneği (DEMKAD)'de, Hacettepe Üniversitesi açılış töreninde gözaltına alınan Hatice Balakçı, DEMKAD başkanı Hatice Arıkan, Yeni Çözüm muhabirleri Berdan Kerimgiller ve

Banu Pekesen basın toplantısı düzenledi (basın toplantısında Banu Pekesen bulunmuyordu). Yaptıkları basın toplantısında, kendilerine işkence ve psikolojik baskı yapıldığını belirttiler.

Hatice Balakçı, ilk dört gün yoğun işkence gördüğünü, makatına cop sokulduğunu, özellikle cinsel organına ve vücudunun diğer kısımlarına tazyikli su sıkıldığını, yine cinsel organına elle sarkıntılık yapıldığını; bunların yasadışı örgüt üyeliğini kabul etmesi için yapıldığını söyledi.

TAYAD Ankara Şube Sekreteri Saadet Tunçsay ise, basının (burjuva basının) bütün bu olan bitenler karşısında duyarsız davrandığını, işkence ve gözaltına alma olayları ile ilgili olarak yaptıkları açıklamaların çoğunun basında yer almadığını belirterek, basın ve tüm demokratik kuruluşları duyarlı olmaya çağırıldı.

Bunlardan başka, bazı demokratik kuruluşların yöneticileri ve sosyalist basın çalışanlarının imzalarıyla ortak bir basın açıklaması yapıldı. Basın açıklamasında, işkencelerin, polis baskısının, insanın diyen herkese uygulandığı, işkencenin, devlet politikasıyla bir insanlık suçu olduğu belirtilerek, "bu saldırılara karşı güçlü bir ses olabilmek için, hep birlikte işkenceye HAYIR demeliyiz. Keyfi gözaltılara, işkencelere son demediğimiz sürece bugün arkadaşımız, komşunuz, yarın siz aynı uygulama ile karşı karşıya kalacaksınız" denildi. Tüm ilerici, devrimci, demokrat, aydın kişi ve kuruluşlar duyarlı olmaya çağırıldı.

***

9 Ekim gecesi Maltepe'de, bildiri dağıttığı gerekçesiyle, H.Ü. öğrencisi Murat Erdoğan, polisler tarafından ensesinden vuruldu.

Egemen sınıflar, başkentlerinde ipin ucunu ellerinden kaçırmak istemiyorlar. En ufak bir demokratik Baş kaldırışı, işkenceyle, silah zoruyla, terörle bastırmaya çalışıyorlar. Egemenler, -kırlarda olduğu gibi-, şehirlerde de, kendileri için tehlike olarak gördükleri yerde silahsız, savunmasız insanlara karşı silah kullanabileceğini bir kez daha göstermiştir. "Tuzla katliamı" ve son ola-

rak Murat Erdoğan'ın vurulması olayı, bunun en açık örnekleridir. (Doğu'daki katliamları bir yana bırakıyorum).

Ankara'da polis saldırıları sadece öğrencilere ve öğrenci derneklerine de yönelmiyor. Aynı zamanda tüm demokrat kişi ve kuruluşlar da nasibini alıyor bu saldırılardan. Sosyalist basına yönelik saldırılar; birçok dergi merkezinin, Ankara'dan İstanbul'a taşınması; halkevlerinin (Mamak ve Keçiören) polis tarafından basılması; uzun bir süre bu nedenle kapalı kalmak zorunda bırakılmaları vb. vb. egemen sınıfların sindirme, yıldırma ve yıpratma faaliyetlerinin, bütün demokratik kesime yöneldiğinin somut örnekleridir.

Bütün bu olumsuzluklara karşın, Ankara'daki demokratik kamuoyu, üzerindeki ölü toprağını atabilmiş değil. Cılız, etkisiz sesler çıkıyor, fakat, kitlesel bir direniş ve teşhir kampanyası yürütülemiyor. Bu sessizliğin Ankara'nın sınıfsal yapısıyla bağını kurmak mümkün: Sanayi proletaryasının yoğunlaştığı merkezlerden biri olamaması; daha çok öğrenci ve memur-bürokrat görünümü bir kent olması niteliği; bu kentin işte bu küçük burjuva karakteri, kalıcı bir mücadele geleneğinin varolmamasını da birlikte getiriyor. Özellikle proleter ve köylü kökenli, köy ile bağını koparamamış yarı-proleterlerin oturdukları gecekondu bölgeleriyle, devrimci, demokrat ve ilerici kesimlerin bağ kırılamaması; bunun yanı sıra, 12 Eylül öncesi devrimci mücadelenin bu bölge halkı üzerindeki olumsuz etkileri, bu gibi yerlerde de kitlesel bir devrimci muhalefetin önündeki ciddi engelleri oluşturuyor.

Son olarak şunu söylemek olası: Ankara'da polis, halktan yalıtılmış, küçük de olsa bir gelişme gösteren devrimci mücadeleyi bastırmak, etkisizleştirmek için; kuvvetli, kitlelerle sıkı bağlar kurmuş örgütlülüklerin oluşmasını engellemek için saldırılarını daha da yoğunlaştıracak; bu sessizlik sürdüğü sürece de saldırılar daha da pervasızlaşacak... Bunu kestirebilmek için kahin olmak gerekmiyor.

ANKARA BÜROSU

Ege Üniversitesi'nde Öğrenci Sorunları ve Polis Baskısı

Yeni Demokrasi'ye merhaba diyerek;

Yayın hayatının, yayın politikasından hiçbir taviz vermeden 3. yılında da sürüyor olmasını kutlar ve başarı dilekelerimizi iletiriz.

Ülkemiz; işsizlik, fuhuş, köşedönücülük, dolandırıcılık, yozlaşma, yabancılaşma, hayali ihracatlar ve mafya faaliyetleriyle kaynaklı bir kazana benziyor. Gazetelerin ekonomi sayfalarına baktığımızda gelir dağılımında dünyanın en fakir ülkesi olan Bangladeş'le eşit duruma gelmiş bir ülkeyiz. Yani dünyada milli gelirinin dağılımında emekçi halkın en az pay aldığı bir ülkeyiz. İçinde bulunduğumuz bu korkunç ekonomik ve siyasi krizden öğrenci gençlik de nasibini almak zorundadır.

Her yıl üniversitelere ve yurtlara kayıt yaptıran öğrenci sayısı ikiye katlanmasına rağmen ne eğitim-öğretim, ne de barınma kapasitelerinde maddi değişiklikler ve olanaklar yok. Bu durum barınma açısından öğrencileri sokağa terk ediyor. Eğitim ve öğretim bakımından da adeta ahıra sürüyor demektir. Öğrenim harçlarına % 100 zam yapılarak; parası olmayan açık okuyamaz deniyor. Sınıflarda ve anfilerde ders dinlemek adeta balık istifi haline gelmekle mümkün. Okul ve yurt yemekhanelerinde maliyetlerinin çok çok üstünde fiyatlarla; besin değeri düşük, bayat, lezzetsiz yiyecek ve içecekler satılarak, ki öğrenciler bu ihtiyaçlarını genellikle buralardan temin etmek zorunda; hem insan sağlığı tehdit edilmekte, hem de bu yüksek fiyatlarla öğrenciler sömürülmekte. Mediko-sosyal kuruluşları da öğrencilerin sağlık ve sosyal sorunlarını çözme düzey ve kapasitesinden oldukça uzaktırlar. Okul ve yurt yönetimleri tarafından düzenlenen kültürel ve sportif faaliyetlerden de söz edemeyiz. Çünkü

idareler bunları yapmadıkları gibi bir de bunları yapanlara ve yapılanlara engel olmaya çalışıyorlar. Ör: idareden izinsiz satranç turnuvası da hi düzenlenemez. Ulaşım sorunu da genelde bütün üniversitelerde, özelden kampüssüz üniversitelerde sürekliliğini koruyan bir sorundur. Öğrenciler sabahları derslerine akşamları da evlerine ve yurtlarına ulaşabilmek için kıran kırana, ite kaka bir mücadele veriyorlar. Çünkü ulaşımı sağlayacak ring ve diğer araçlar ya hiç yok, ya da yetersizdirler. Yurtlardaki ve okullardaki; öğrencileri jektipleştirmeyi amaçlayan kışla disiplini yasaları da sorunların bir başka biçimlerine giriyor. Okullarda bilim bilim olmaktan çıkarılmış. Düşünme, araştırma, deney yapma, öğrenme ve kaynaklardan yararlanma olanakları yok ve olanlar da köreltilmeye çalışılıyor. Biz ne sorarsak onu yanıtlayın. 50 puan alırsanız geçersiniz, alamazsanız okullarınız uzar, ya da okuldan atılırsınız. Öğretim üyeleri ve özellikle yönetici kadrolar adeta birer diktatör. İdarelerin her kademesinde faşist kadrolaşma var. Kendi sorunlarını çöz-

meye yönelik kimseyi kimseye şikâyet edemezsin, derdini kimseye anlatamazsın.

Amaçlanan: araştırmayan, düşünmeyen, kendisine ve topluma yabancılaşmış, sorunlarına karşı duyarsız, köşe dönücü, yoz ve tektip bir gençlik yaratmaktır. Genelde birçok derste, özelde Türk dili ve İnkılap Tarihi derslerinde orta çağ, orta Asya ve Türk-İslam Sentezi saf-satalarıyla somutlaşan gerici, kafatasçı faşist ideolojinin propagandası yapıp benimsetilmeye çalışılıyor. Bu amaçlarına ulaşmak için öğrenci dernekleri üzerinde terör estirdiler. Derneklerin birçoğunu hiçbir yasal dayanağı olmadan binbir türlü oyun ve zorbalıkla kapattırdılar. Açık olanları da kapatmaya çalışıyorlar. Dernek üyeleri polis idare işbirliği yeminli ilkesiyle sindirilmeye ve yok edilmeye çalışılıyor. Okul dışında gerçekleşmiş, ülkedeki herhangi bir sorunun çözümünü talep etmiş, tamamen yasal bir toplantı ya da forum sırasında polis tarafından gözaltına alınmış, daha sonra serbest bırakılmış, kendi yasalarının dahi suçlu olup olmadığına karar

vermemiş durumda olan arkadaşlarımız hakkında okul idaresi tarafından anında disiplin soruşturmaları açılıyor. Genelde öğrenci gençlik, özelden kendisinin ve ülkesinin sorunlarına karşı duyarlı devrimci demokrat öğrenciler üstündeki baskı ve sindirme politikaları çeşitli biçimlerde sürüyor. Daha okullar yeni yeni açıldığı günlerde bazı arkadaşlarımız gecenin saat 12'sinde 1'inde polis tarafından herhangi bir yerden alınıp şehir dışında, uzak semtlerde ücra bir yere götürülüyor. Burada akla gelmeyecek küfür, baskı ve tehditle kendilerinden polisle işbirliği ve polislik yapmaları teklif ediliyor. Kabul etmezsen öldürürüz ve izini kaybettiririz, nasıl olsa seni alırken kimse görmedi tehditleri savrulur arkadaşlarımızın can güvenlikleri yok edilmeye çalışılıyor. Bu durumda olan ve ileride olabilecek arkadaşlarımızı; hemen demokratik kitle örgütleri (insan hakları derneği vs.) demokrat insanlar ve kamuoyuyla iletişim ve dayanışmaya girmelerini ve buralardaki en yakın yargı organlarına sorunlarını çözmelerini dahi suç duyurusunda bulunmaya ve polise prim vermemeye çağırıyoruz. Genelde bütün sorunlarda, özelden bu gibi sorunlarda kamuoyunu ve ailelerimizi duyarlı olmaya çağırıyoruz.

Bütün öğrenci arkadaşlarımız egemen sınıfların yıllardan beri sürdürdükleri yalan ve aldatmaca politikasına, okullardaki doldur-boşalt (okullardaki atılmalar, okul uzatmaları, mezuniyetten sonraki işsizlik) yöntemlerine karşı uyanık olmalı, onları boşa çıkarmalı ve deşifre etmelidirler. Egemen kesim bu politikalarının bir parçası olarak; doktor, avukat, yönetici, öğretmen vs. olacaksınız derken öğrencilerin yarısını okuldan atıp, bir kısmının okullarını uzatarak ya da 4-5 yıl sonra mezun ettirip sokaktaki işsizler ordusuna katmaktadır. Kendi bol boyalı basınları bile buna tanıklık etmektedir. Ör: Şu ilin bu belediyesine ya da herhangi bir sektörün işkoluna 15-20 kişilik personel alınacak, sınavlar açılıyor ve bu sınavlara stadlarda 1500-2000 kişi katılıyor. Geriye kalanlar yine sokağa. İşe alınanlar da torpil, dolap vs. yöntemlerle alınıyor. Sokaklarda üni-

versite mezunlarından geçilmiyor. Genellikle boş ve işsiz. Hani; avukat doktor, öğretmen mühendis olacaktılar. Bunların hepsi diplomada yazılında kalıyor. Yani hepsi birer aldatmaca ve egemen sınıfların saf-satalarının somut bir sonucudur.

Hem ekonomik, hem demokratik, hem de siyasi sorunlarımızı burjuva feodal karakter taşıyan eğitim sisteminden kopuk ele almamak durumundayız. Öğrenci gençliğin sorunları bu eğitim ve öğretim sisteminin kaçınılmaz sonuçlarıdır. Öğrenci gençlik ülke toplumunun bir parçası olduğuna göre sorunları da ülke sorunlarının bir parçasıdır. Kesin çözümleri ülke meselelerinin, kesin çözümlerinde yatar. Ayrıca çözüm yöntemleri de birbirini tamamlar. Bu eğitim sisteminde; yarı-feodal, yarı-sömürge, komprador kapitalist üretim ilişkileri ve bunun siyasal üst yapısı olan zaman zaman açık, zaman zaman kapalı ama sürekli olan faşist diktatörlükle şekillenmiş ülkemizin sosyal, siyasal ve ekonomik durumundan bağımsız ele alamaya çağımıza göre daha detaylı tahlil etmek ve çözüm yollarını bu temelde ele almak lazım.

Egemen sınıflar mevcut saltanatlarını korumak için her türlü yola ve yöntemle başvuruyorlar. Kamuoyunun dikkatini sürekli başka yerlere çekmeye çalışıyorlar. Futbol maçla-

rını, haltercileri Kıbrıs ve Yunanistan meselelerini ve akla gelebilecek her türlü dikkat dağıtıcı yöntemi kullanıyorlar. Bunun en somut örneklerinden biri Bulgaristan'da yaşayan Türkler sorunudur.

Kürt halkı üzerindeki terörü gizlemeye çalışarak, Bulgaristan'daki Türk azınlığın sorununu her gün basında sürmanşet TRT'de ilk haber yaptılar. Ama tutmadı. Soydaşlar, aç karınla Türklük Müslümanlık olmaz deyip her gün binlercesi geri dönüyor. (Bunu söylerken Bulgaristan'ın politikasını savunmuyoruz.) Hiçbir politikaları tutmayacak. Çünkü tarih, yanlış ve haksızlığın ayakta kaldığına tanık olmuştur.

Sonuç olarak kamuoyunun dikkati dağıtılarak ne ülkemizdeki vahşi sömürü, talan, zulüm, işkencehaneler ve ne de öğrenci gençliğin sorunları unutturulabilir. Biz bütün öğrenci gençliği ve ailelerimizi, kamuoyunu özellikle polis-idare işbirliği ve polisin devrimci demokrat öğrenciler üzerindeki baskısına karşı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

- Kahrolsun burjuva-feodal eğitim

- Yaşasın özerk demokratik üniversite mücadelemiz.

Ege Üniversitesi'nden
Y. Demokrasî Okuru
Bir Grup Öğrenci

Samsun 19 Mayıs Üniversite Gençliğinin Gerici Yerel Yönetime Karşı Yükselen Mücadelesi

19 Mayıs Üniversitesi 1989-1990 öğretim yılına 3-4 Ekim 1989 günü başladı. Yeni öğretim yılına başlayan öğrenciler birçok sorunla karşı karşıya kaldılar. Bu sorunların büyük bir kısmı genelde Türkiye'de okuyan üniversite öğrencilerinin sorunlarıyla aynı olmasına karşın, özelden Sam-

sun 19 Mayıs Üniversitesi ve Samsun Belediyesi ile ilgili sorunlardı.

Bu sorunlara kısaca değindikten sonra esas konumuza döneceğiz. Bu sorunlar "Yurt depozit ücretlerinin 5.000 TL'den 50.000 TL'ye yükseltilmesi ve geçen yıl yurtta kalan öğrencilerden aradaki farkın istenilmesi, verilmediğinde yurttan atılacak-

larının bildirilmesi, harçların % 100 artması, Fen-Edebiyat Fakültesi'nin ulaşım, kantinin bulunmaması, yemekhanesinin çok yetersiz oluşu, yurttaki yemek fiyatlarının 3'üncü sınıf lokanta fiyatlarından daha yüksek, aynı zamanda daha kalitesiz oluşu. Geçen yıl mezun olan faşist öğrencilerin üniversiteye araştırma ve ön lisans öğrencisi olarak alınması ve bunların üniversite için de kadrolaştırılması. Ve de olan paso ücretlerinin 500 TL'den 5500 TL'ye yükseltilmesi vb....." ana başlıklarıyla bunlardır.

Seçim zamanlarında demokrasi havarisi kesilen, faşist SHP ve onun faşist sözcülerinin, halkı nasıl kandırıp kendi potası altında eritmeye çalıştıklarının somut örneğini, 19 Mayıs Üniversitesi devrimci demokrat öğrencileri net şekilde gördü ve bunları teşhir etmek için yoğun şekilde çalışmaya başladı. Faşist SHP ve onun belediye başkanı M.Önder "Yeni eğitim yılında pasoyu kaldıracam, fakir öğrencilere okumaları için yardım edeceğim. Üniversite öğrencilerine kültürel faaliyetlerinde katkıda bulunacağım..." vb. sözlerini unutup, yeni eğitim yılında öğrencilere güzel sürprizler yaptı.

Yeni eğitim yılında Samsun Belediyesi paso ücretlerinin 5500 TL olarak alınacağını bildirdi. Bunun üzerine devrimci demokrat öğrenciler bu durum karşısında, 16 Ekim günü üniversite kantininde geniş katılımlı bir forum düzenlediler. Forumu organize eden devrimci öğrenciler, özelde de YENİ DEMOKRASİ okurları, SHP'nin uygulamalarını geniş çaplı, teşhir ettikten sonra toplu şekilde belediye binasının önüne gidilip bu uygulamanın protesto edilmesi gerektiğini belirttiler, ama Samsun'da gelişmiş bir devrimci mücadele yoksunluğundan dolayı

(oportünist ve revizyonistlerin etkisiyle de), protesto olayının en son aşamaya bırakılması söylenerek, bunun yerine temsilciler seçerek demokrat (anti demokrat) belediye başkanıyla bu uygulamanın kaldırılması için konuşulması gerektiğine karar verilerek temsilciler seçildi.

Seçilen temsilci öğrenciler belediye başkanıyla görüşme olayını kitleye anlatırken, kantindeki forum olayını anlattılar, paso fiyatlarının tekrardan 500 TL'ye düşmesini istediklerini belirttiler. Bu istemlerin üzerine M.Önder'in çok sinirlendiğini, konuşmaları sırasında sık sık "terbiyesiz konuşma", şeklinde uyarıldıklarını söylediler. Belediye'nin 23 milyar borcu olduğunu, bu borcun ancak bu şekilde kapatılabileceklerinin kendilerine söylendiğini belirttiler. Konuşmalarının ilerleyen bölümünde, isteklerinde ısrar eden öğrencilere "Bu devletin ordusu, polisi var, isterseniz protesto ediniz... vb.." tehditler savrulduğunu belirttiler. Bu konuşmalar olduğu gibi 2'nci bir forumda dile getirilip kitlelere anlatıldı. Forum sırasında devrimci öğrenciler bu açıklamanın (M.Ö.) faşizmin oyunu olduğu ve buna kanıtlanması gerektiğini anlatıp, beklenilmesi gerektiğini kitlelere anlattılar. Fakat olayın daha fazla kitleselleşmesi için çarşamba gününün beklenilmesi kabul edildi.

Çarşamba günü sonucu öğrenmeye giden bir grup öğrenci kendilerine verilen sözlerin, hiçbirinin yerine getirilmediğini, hatta bu olayın görüşülmediğini öğrenerek geriye döndüler.

Devrimci demokrat güçler, 19 Ekim Perşembe günü üniversite kantininde forum düzenleyerek, faşist SHP ve M.Önder'i geniş çaplı teşhirini yaptıktan sonra, bu gibi olayların ancak kitlelere şekilde pro-

testo edilerek çözümlenebileceğini kitlelere anlattıktan sonra, kitle belediye binası önünde toplandı.

Toplanan kitle Samsun Eraniyet Müdürlüğü'ne bağlı siyasi polis ve MIT elemanlarınca caydırılmaya çalışıldı. Bu arada eski, kaşarlanmış oportünistler tarafından da eylem kırılmaya çalışıldı. Kitleden birkaç kişi koptu, fakat kararlı olan kitle M.Önder'le görüşmeden ve istekleri kabul edilmeden dağılmayacaklarını bildirdiler. Bu arada çevik kuvvete bağlı polislerce kitle kuşatıldı. Polislerin baskı ve tehditlerine aldırmayan kitle, istekleri kabul edilmeye kadar dağılmamakta direttiler. Eylemin ikinci saati dolmak üzere iken, saadete gelen M.Önder temsilcisini göndererek kitleye şunları ilettiler: "Paso ücretlerinin 2000 TL olduğunu ve durumu kötü olan öğrencilerin, dilekçeleri incelenmek şartı ile kendilerine ücretsiz paso verileceği" bildirildi.

Bu durum karşısında dağılmayan kitle eskiden alınan 5500 TL'nin iade edilmesini, her dilekçe verenin paso alması gerektiğini, Samsun'daki okullara (ilk, orta ve liselere, üniversitelere) kararın yazılı olarak bildirilmesini dayatarak, kabul ettirmeye kadar dağılmadı. İstemleri kabul edilmek zorunda kalan öğrenciler, daha sonra sessizce dağıldılar.

Bir gün sonra, basındaki haberlerde, M.Önder'in ilginç, ilginç olduğu kadar yalan ve demagojiyle dolu olan açıklamaları bulunuyordu. M.Önder şöyle diyordu: "Pasoların fiyatının indirilmesi kararı Salı günü B.Meclisi tarafından alınmış olup ilgili kurumlara bildirilmiştir... Öğrencilerin niyeti ÜZÜM YEMEK DEĞİL, BAĞCIYI DÖĞMEK TİR...." vb...

Seçim zamanlarında demokrasi havarisi kesilen SHP ve M.Önder'in kişilikleri ve sınıfsal yapıları bu olayda bir kez daha gün ışığına çıkıyordu.

- SHP'NİN YALAN VE DEMAGOJİLERİNE KANMAYALIM.

- KİTLE KUYRUKÇULUĞUNA HAYIR.

- YAŞASIN DEVRİMCİ MÜCADELEMİZ.

Samsun YENİ DEMOKRASİ okurları

Saçak Yazı Kurulunun "TKİP Muhasebesi" Taslağı Üzerine Taslak Eleştiriler

Hayri ASLAN

Elbette her siyasi "kümenin" "muhasebe"sini belirleyenler kendi içindedir. Ancak bütün siyasi hesap ve hareketin maddesel zemini tüm politik öğelerin yer aldığı toplumsal devrim alanı olması, doğal olarak orada yer alanları herbirinin kendi iç bilinç süreçleriyle ilgili kılıyor. Fakat ilgili olmak onu belirleyebilmek anlamına gelmez. Bu, genelle öze ilişkinliktir; bunlardan biri diğerinin yerine konularak ele alamaz. Bu yüzden, Saçak YK'nun çağrısı Türkiye Devrimci Hareketi adına muhasebe yapma iddiasına kalkışma şeklinde anlaşılmalıdır, diğer devrimci çevrelerin katkısı dolaylıdır ve zaten o da ayrı siyasal grup olmakla eleştirel durumunu ortaya koymaktadır. Bu çağrıyla yapabilecekleri şey, bu eleştirel konumunu yinelemekten ve bir kez daha somut uyarılara dönüştürmekten öteye geçmeyecektir. Belirttiğimiz bu karışıklığa yol açmamak koşuluyla, bu çağrı, Saçak Yazı Kurulu için kendi muhasebesine ilgiyi yöneltmek, kendisine dışsal olan kesimlerin kendi eğilimleri üzerinde ne düşündüklerini anlamak ve daha iyi bir şey yapabileceği olandaki bakımından yararlı olduğu gibi, "diğerleri" açısından da iyi şeyler yapma isteyen herkesi, etkileme gücü küçük bir olasılık dahi olsa hatalarından dolayı yararlı somut fırsatı yarattığı için iyidir.

Görüldüğü kadarıyla bugün etkili iki olguyla karşı karşıyayız; halkın "birlik" ve "geçmiş sorgulama" isteği... Bu, siyasi hareket ve kimselerin

tavırlarını da doğal olarak koşullandırıyor. 12 Eylül herkesin halk karşısındaki durumunu fotoğraflayan bir an gibidir. Bütün ikincil motifler, söylem ve görünüşler silinmiş, herkes asıyla ayan olmuştur. Öte yanda, bu anı önemli kılan sözde "büyük kurtarıcılar"(!) kendi halk düşmanı sulietlerini de, bütün önceki benzerlerinden çok daha çarpıcı olarak tarihe sunmuşlardır.

Bizimki gibi ülkelerde, faşizm, kendini halkın şahdamarına dişlerini geçirerek boğazına sarılmış untan bir canavar gibidir; bazen devrim çığlıkları, bazen uluslararası ve ulusal ekonomik krizler tarafından uyarılır ve dehşet saçar, genç, ihtiyarı, erkek-kadın bütün işçi, köylü ve diğer emekçilerin kanını adeta emer kurutur. Kanımızın tatlı lezzeti onu rehavete sokar, gevşer; bu kez halkın yaratıcı güzelliği onun feodal ve burjuva köhnemiş doku aralarından filizlenir, her yanı sarar, canavarın nefes borularını ardış köklerinin kayaları sarıp sıkması gibi sıkır, hareketini kısar, böcekapan çiçeklerinin çanaklarına düşmüş gibi iniler. Sonra emperyalist ve gerici dünyanın yardımıyla yeniden ayaklanırlar kenti/köyü, dağı/taşı kana bular!..

Bu kez ne o rehavete daldı, ne de halk şahdamarlarından kanını ona uysal uysal sunmaya niyetli. Halk, daha askeri diktatörler sahnedeki çekilmeden ona yumruk sallıyor; dağların öfkesi sokakların çığıyla birleşiyor, işçi ve gençlerin aydınlık taşıyan selinde boğulma telaşında faşizm. Bu yüzden adalelerini daha çok geriyor ve büyük saldırılara hazırlanıyor. Kelle avcıları, korucular, özel timler, teritoryal ordu planları vs. gibi bütün

vahşet örgütlerini tamamlayıp düzene koyma çabasında.

Böyle bir durumda, faşizmin siyasi tekelinin az çok kırıldığı her yerde sınıflararası ilişkiler platformu (siyaset alanı) çeşitleniyor, canlanıyor. Fakat ortada bir yenilgi var ve faşizm bütün azgınlığıyla işte karşımızda! "Yeniliyorsan hata yapıyorsun demektir. Öyleyse hatan nedir?" şeklinde ortalıkta dolaşan epey soru var. Çünkü halk, bir kez daha birlikte yenilmek için değil, yenmek için birleşmek istiyor! Ne sayıları küçümsüyor, ne de sözcükleri, ama faşizmin sadece sayıların ve sözcüklerin gücüyle değişmeyeceğini de anlıyor. Sonuçta her siyasi organizasyonun sahnede gösterime giren ilk görüntüsü 'özeleştirir', 'muhasebe' ya da 'yenilenme' hiç değilse şu veya bu düzeyde bir iç hesaplaşması var; bu kaçınılmaz. Keşke bunlar hep bir yenilgiden sonra değil de öncesinde olsa! Ama bu da doğaldır, çünkü her tikel değişiklik ve sıçramalar asıl bağlı buldukları büyük değışkene uyarak olurlar. Fakat her büyük toplumsal olayda bağlı değışkenler (siyasi özneler)'de bu toplumsal olayın niteliğine (devrimci ya da karşı-devrimci niteliğe) bağlı olarak ciddi sapmaları da hemen gündeme getiriyor. Büyük karşı-devrimci saldırılar sırasında panığe varan bir iç hesaplaşmasının olduğunu genel olarak tesbit ediyoruz.

Bunun günümüzde dikkati çeken bir yönü üzerinde durmak istiyoruz. Bazıları TDH'nin yenilgisinden hiçbir sorumlulukları yokmuş gibi davranıyorlar. Bazıları da yenilgiden sanki kendileri sorumluymuş gibi, kendi sorumluluk payını gerçekçi biçimde be-

lirlemeden görüşlerinin yanlışlığına hükmedip onları alelacele değiştirmeye girişiyorlar. Mesele böyle ele alındığı zaman işler karmakarışık hale gelir. Çünkü muhasebe adına yanlış düşüncelerle hesaplaşma adına, işleri düzeltme adına devrimden kaçıldığı da çok görülmüştür, görülüyor. Devrimci hareket üzerinde ortak bir inisiyatif ya da herhangi bir hareketin başat bir inisiyatifi sözkonusu olmadıkça, her birinin yenilgideki payı ve sorumluluğu nasıl saptanabilir? Halbuki, bir parti devrimle ilgili doğru düşünceler savunduğu halde devrimci hareket üzerindeki inisiyatifi çok sınırlı olduğu, yeni ve tecrübesiz olduğu için devrimci harekete egemen olan düşüncelerde yanlış olduğu için hareketin yenilgisini önlemeyebilir, hatta kendisi de hareketin genel yenilgisinden önemli darbeler yiyebilir. Demek ki, devrimci hareketin genel yenilgisinden bütün parti ve grupların yanlışlığı var sayımından hareket etmek, asıl yanlış olanları gizlemekten ve kollamaktan başka işe yaramaz. 12 Eylül öncesinde devrimci harekete genel olarak kumanda eden bir yapı yoktu, ama hareketin nesnel güçleri üzerinde farklı farklı etkinlikler vardı. Mesela işçiler, gençler, memur ve öğretmenler üzerinde önemli ölçüde kumanda gücü olan kesimler vardı. Tabii ki bu tek başına yenilgide veya yengide belirleyici değil, ama görece daha büyük sorumluluklar taşıdığı da yadsınmaz. Öyleyse genel yenilgide esas olarak sorgulanması gerekenler bunlardır, yani bilinen reformist-revizyonist ve oportünist kesimlerdir.

Saçak yazı kurulunun reformculuk-devrimcilik saflaşmasında 'devrimcilik' lehine tutum saptaması iyidir, ama tutarlıktan ve samamiyetten yoksundur. Çünkü hareketin yenilgisinden daha çok ihtilalci akımları suçlayıcı pozisyonadadır. Gerçekten devrimci hareket ihtilalci kesimlerin "devletle erken bir hesaplaşmaya girişmesi" sonucu mu yenildi, yoksa faşizme karşı ihtilalci bir direniş örgütlenemediği için mi? Saçak yazı kurulu diğer reformist-revizyonist kesimlerin de pratikte benimsedikleri birinci görüşü savunuyor. Bundan hareketle "saflaşma" da subjektif bir betimlemeye de ulaşıyor: yeni "ideolojik saflaşmayı eski grupların sınırları belirlemiyor." Yani devrimci-reformcu bütün eski gruplar artık TIKP gibi 'geride' kalmalıdır. Bu görüşüne bazı ihtilalci parti ve grupların (her ye-

nilgiden sonra doğal olan) 'bölünme' ve arınmayı kanıt olarak gösteriyor. Oysa TDH'inde reformcu ve devrimci çizgiler hep belli akımlar tarafından temsil olunmakta ve saflaşma bu eksende sürmektedir. Böylece başta işçi sınıfının siyasi öncüsü olmak üzere, devrimci parti ve gruplar "geride kalmak" şöyledursun, "reformculuk-devrimcilik" saflaşmasında kitlelerin çekim merkezi olarak güçlenip "devrimcilik" in esas safını oluşturuyorlar!.. Bu gerçeği devrimcilikle-reformculuk arasındaki elektron alışverişi değiştiremez. Reformist saflardan devrim safına akma ve katılmalar olduğu gibi tersi de diyalektik olarak kaçınılmazdır. Bu; Saçak YK'nun gerçekte tasfiyeci olan yeniden 'harmanlanma' ve 'ideolojik inşa' saptamalarının subjektif olumsuz bir öz niyeti olduğunu gösteriyor.

Saçak YK'nun "TIKP Muhasebesi" taslağını okuyunca, bunun da diğer birçok 'özeleştir', 'düzeltme' ve 'yenilenme' hareketleri gibi uluslararası revizyonizm rüzgarının etkisi altında olduğunu görüyoruz. Saçak YK'nun da kendini ayırmayı beceremediği burjuva, küçük burjuva 'sosyalist' akımı halkın acıları ve yenilgileri karşısında onun dövüşkenliğine dayanacağı yerde kadercı yanına yaslanmakta, uluslararası burjuvazinin ideolojik saldırısına pes etmektedir. Bazıları sözde karşı-'saldırıya' -ki bu hiçbir zaman miskin bir savunmadan öteye geçmemektedir- ML bazı temel tezlerin yaygın burjuva deyimleriyle 'yanlış çıktığı' ön kabulünden hareket ediyorlar. Elbette bu yalnız TDH'nin geçici yenilgisinden kaynaklanmıyor, daha çok da "reel sosyalizm" in, SSCB, ÇHC vb. ülkelerdeki hayal kırıklığından kaynaklanıp pekişiyor. Halbuki bu yenilgiler, Paris Komününü daha büyük, karmaşık ve gelişmiş biçimlerinin geçici çağdaş tezahüründen başka bir şey değildir ve asla proletaryanın tarihsel rolü ve genel hattında kuşkuya yol açamaz. Paris Komünü yenilgisi, Marksist dünya görüşünün doğrulanması, kısacası olsa bir iktidar deneyi ile zenginleşmesi ve sosyalist hareketin dünya ölçüsünde daha büyük atımlara geçmesine yol açmaya yaradı. Bugün de proleter cumhuriyetlerin burjuva saldırıları sonucu iktidarların onlar tarafından ele geçirilmesi karşısında gerçek komünistler ve bilinçli işçiler gene öyle davranıyor; diyalektik materyalizme daha sıkı sarılarak, yenilgile-

rinin nedenlerini araştırıyor ve daha yığıt ve bilinçli kavgalara hazırlanıyor. Ama elbette tıpkı Paris Komünü yenilgisinden sonra olduğu gibi morali bozulan küçük burjuvalar çareyi kralı geri getirmekte, ya da burjuva parlamentarizmine sarılmakta buluyorlar! Devrimle-karşı-devrim arasındaki ilişki, devrim sürecinin zikzak boylarının sadece Paris Komünü boyutunda olabileceğini, bunun koşullara uygun olduğunda bir SSCB, ÇHC vb. boyutunda da olabileceğini kafası almayanlar dehşete düşüyor. Burjuvazinin direnç, haydutluk ve entrikalarını küçümseyenler, bu kez, şoka uğrayıp kendilerini kaybediyorlar. 'düzeltme', 'özeleştir' ve 'muhasebe' hareketleri, bu kötü haleti ruhiye içinde, çoğunlukla Marksizmden kuşkuya düşmeye, onu "düzeltmeye", ya da büsbütün reddetme biçimine dönüşüyor. Saçak YK'nun bu muhasebesinde de, yazımızda yeri geldikçe değineceğimiz gibi böyle bir tutum göze çarpıyor.

'AYDINLIKÇI' AKIMIN DEVRİMCİ ELEŞTİRİ KARŞISINDAKİ ALIŞILMIŞ TUTUMUNU SAÇAK YK'DA BENİMSİYOR; ASIL CANALICI NOKTALARDA SUSMAK -DİKKATİ AYRINTILARA YÖNELTMEK- ASIL KARŞITLAR YERİNE AYNILARIN KÜÇÜK FARKLILIKLARINI KOYMAK

'Aydınlıkçı' akım, ilk ortaya çıktığında, o zaman TDH içinde en ileri noktayı temsil ediyordu ve haklı olarak yoldaşlarımız da içinde yer aldılar. Ancak, TDH içinde diğerlerine göre daha ileri olmasına karşın Marksist değildi. Sınıf mücadelesinin keskinleşmesine koşut olarak komünistlerle hareketin burjuva egemen çizgisi arasında başgösteren çelişki olgunlaşarak ayrılığa dönüştü. Bu kopma kendi yolunda koşmayı da özgür bıraktı; komünistlerin engellemelerinden kurtulan bu akımın 12 Eylül öncesindeki (karşı-devrimci) duruma gelmesinde bu özgür öfkenin (burjuva öfkenin) katkısı da oldu. Çin'de Sun-

yat Sen'in komünistlere karşı tutumuyla 'Aydınlıkçı' önderlerin o günkü tutumunu kıyasladığımızda, yurtsever devrimci burjuva örneğine bile uymuyor. Bu uyumsuzluğun, o zaman yoldaşlarımıza karşı tezahür eden biçimi 12 Eylül adımı alan karşı-devrimci saldırı sırasında daha geniş devrimci çevreye (aslında büsbütün olarak devrime) saldırı şeklinde utanç verici bir biçimde tekrarlandı.

İbrahim Kaypakkaya'nın, bir 'işçi sınıfı öncüsü' iddiasıyla ortaya çıkan bu akımın çizgisine yönelttiği eleştiriler şaşılacak derecede doğrulanmıştır.

Şimdi, Saçak ve yöndeş kurumların TIP, TSIP, TKP vb. ile başka bazı ilerici örgütlerin kimi eleştirilerini -ki bunların temelinde olumlu anti-sosyal-emperyalist tutuma sağdan yöneltilen eleştiriler olduğu ortadadır- epeyce önemsedikleri halde, esas olgun temel Marksist eleştiriler yönelten Yeni Demokrasiden geliyor. Ama bunu da susarak geçiştiriyor. Sağdan gelen eleştirilerin kabulü, ama komünistlerden gelen eleştirilerin es geçilmesi, zaten sağ şeritte yürüyen bu akımı daha da sağ'a yatırmaktadır.

İbrahim Kaypakkaya'nın, bir "işçi sınıfı öncüsü" iddiasıyla ortaya çıkan bu akımın çizgisine yönelttiği eleştiriler şaşılacak derecede doğrulanmıştır. Meselâ Kemalizm, milli mesele ve parti sorunlarında bu eleştirilerin değeri açıkça ortaya çıkmıştır.

Saçak YK ne kadar görmezlikten gelirse gelsin, TİKP'nin 12 Eylül öncesinde ülke ve dünya tahlillerinde, emperyalizm, dünya barışı ve devrim konularında ulaştığı kafa karışıklığında Kemalizm konusundaki tavrının hiç etkisi olmadığı söylenebilir mi? Olumlanan bir şey, aynı zamanda benimsenen bir şeydir; Kemalizme dehşetli anti-emperyalistlik atfeden bir düşünce, elbette kendisine böyle bir anti-emperyalistlik seçmiş olur. 12 Eylül öncesinde RSE'ne karşı sergilenen tutum da bu örneğe uygundur. Keza ÜDT'ne yandaş olmak da bu ideolojik dünya görüşüyle buluşuyor. Şimdi artık açıkça görülüyor ki, Kemalizm uluslararası planda, sömürge ve yarı-sömürgelerdeki anti-emperyalist

mücadelede gerici, emperyalizmle uzlaşıcı bir çizgiyi karakterize ediyor; bu çizginin sonal biçimi karşı-devrimcilik, halk düşmanlığıdır.

Ulusal sorunda... TİKP'in Kürt örgütlerine karşı düşmanca bir tutuma düşmesinde "halkın kaderiyle", "ulusların kaderini" belirleme hakkını birbirine karıştırmada, bu şovenist hakim ulus görüşünün rolü yok müdür? Hem de nasıl! Ama Saçak YK bu konuda da suskundur. Milli mesele konusunda yeni olan nedir? Kasaplar Deresi'nde toplu mezarları teşhir etmek, ulus üzerindeki kıyım ve zorbalığa karşı çıkmak elbette iyi bir şeydir, ama bunlar yeterli sayılabilir mi? Bu olumlu girişimleri sürekli kılan ve geliştiren yönlendirici politikalar önemlidir. Geçmişin değerlendirilmesinde, üstelik eleştirilmiş yanlışlara değinilmediğine göre, bunlar sürdürülecek demektir. Öyleyse bu olumlu şeyler geçici bir özellik taşıyor denebilir. "Doğu'daki bir örgüte" karşı "Doğu'nun MHP'si" denmesi hatasın, salt, "özellikle İran'daki Kürt milli hareketi konusunda verilen haberlerde... ayrılıkçılığın SB'nin güdümünde olacağı kaygısı"na dayandırmak gülünç ve esasında ideolojik zafı gizleme tavrı değil mi? **Ulusal bakıya karşı çıkılacağı değişik sözcüklerle ifade ediliyor, ama ya ezilen ulus kendi hakkını almak için zora karşı zora başvurursa; o zaman ne yapacaksınız?** Bu belli değil.

P.Partisi konusunda da İ.Kaypakkaya'nın eleştirileri, bu akım için şimdi daha çok geçerli hale gelmiştir.

Herhangi bir ilerici örgütü devrimden yana çıkmaya çağırırız, onların yanlışlarını eleştiririz, ama dostça ilişkiler kurmak için bizim gibi sosyalistçe düşünmesini şart koşmayız. Ancak Türkiye'de ilginç bir durum var: İlerici, sözde 'ilerici' hemen hemen bütün siyasi akımlar kendilerine "sosyalist" diyor. Bu sosyalizme duyulan sempati bakımından iyi ve avantajlı bir durumdur. Fakat sosyalist dünya görüşünü küçük burjuva sosyalizmi, ütopyizmi, anarşizmi ve her türlü burjuva idealizmi ile karıştırılması, ya da bunların hepsinin 'sosyalist' olarak sunulması hiç de iyi değildir. Saçak çevresi yalnız kendisine "sosyalist" demekle kalmıyor, Türkiye'nin bu durumunu hesaba katmadan, kendine 'sosyalist' diyen herkeşe de "sosyalist" diyor. Şimdi sosyalizmden uzaklaşan herkes 'sosyalist'

yakıştırmasını birbirine gençlik hatırası olarak ikram ediyor. Elbette bu temel tutumumuzu değiştirmez; onları söyledikleri gibi değil, oldukları gibi değerlendirerek tutum takınıyoruz. Saçak ve 'aydınlıkçı' akımı da doğal olarak sosyalist görmüyoruz, ama gene de bu iddiasından hareket ederek görüşlerini eleştirmek durumundayız. Bu yüzden eleştirilerimizin alacağı üsluba bakarak, buradan milli burjuva ve diğer ilerici hareketlere karşı sekte olduğumuz sonucuna varılmamalıdır, tersine, onların devrimci saflarda yer almasını istiyoruz ve bunun gereklerini yerine getirmekte kararlıyız. **SAÇAK VE GERÇEK BİR ÖZELEŞTİRİ YAPIP YAPMAMADA KARARSIZDIR. HATALARINI YÜZEYDEN GÖSTERİYOR VE DERİNE İNMEKTEN ÇEKİNİYOR, ÇELİŞKİLER YUMAĞINA DOLANIP KALİYOR, SONUÇ: ESKİYE DEVAM!**

Bu kaçınılmaz bir durumdur. Çünkü, bir yandan 'reformculuk-devrimcilik' saflaşmasından söz edeceksin ve 'devrimcilik' iddiasında bulunacaksın, öte yandan ülke gerçeklerinin saflaştırıcı gücü karşısında, esas olarak reformculuğun mücadelesinde alani ve ona uygun araçları seçeceksin! Bu çelişki, eski çizginin artık 'devrimcilik'le bir arada olamayacağını gösteriyor. 'Muhasebe' eğer sözde bir şey olmayacaksa, bütün dikkatini bu gelişmeyi çözmeye yöneltmelidir. Saçak YK, 'subjektivizm', 'sınıf uzlaşmacılığına', 'ülke ve dünya tahlillerinde hatalı tesbitlere', 'esas olanın ikinci! olanı yemesine', 'konjonktürel olanın temeldeki uzun vadeli gelişmeyi yemesine', 'siyasetin teoriiyi yemesine', 'taktiklerin teorisinin yerini almasına', 'halkın taleplerinden hareket etmeden çok kendi siyasi tahlilleriyle ürettiği talepleri halka dayatmasına', ÇKP'de 1976'dan sonraki gelişmelerde hatalı taraf ve tutum almasına ve daha bir dizi yanlış pratiklere yolaçan bir siyaseti, birtakım itirazlarla mazur göstermek yerine sağlam biçimde, bütün ideolojik dayanaklarıyla reddetmek gerekirken 'oldukça düzgün siyasetler'den söz etmek, eski çizginin, ismini 'geride kaldırmakla birlikte bütün temel tezlerin 'doğruyd'u' demek, bir 'muhasebe' şakası değilse düpedüz kararsızlık, ikilemdir.

Saçak YK'nun 'oldukça düzgün siyasetler'ine yolaçan ve onaylanan temel hattıyla, 'muhasebe' için çıkarılan bazı hesapların toplama çizgisinin

altına bakalım:

— “Baş düşman ve baş çelişme ve merkezi görevler gibi belirleyici konularda hatalı tesbitler yaptık...”

Hemen onu yadsıyan;

“TKİP MK Millî Birlik Hükümeti önerisi, teröre karşı kitle çizgisi, gençlik politikası, iç barış siyaseti, savunma taktikleri benimseme, 14 Ekim seçimleri, MHP'ye karşı mücadele örneklerinde görüldüğü gibi **oldukça düzgün siyasetler** belirlendi” saptaması onaylanıp konuyor.

— (TKİP) “Dünya ve Türkiye tahlillerini hatalı yaptı” deyip, başka yerde bunu yadsıyan;

“Programlı ve partili sosyalizm, doğru eylem taktikleri ve ülke düzeninde politik mücadele gibi konularda ise (sanki geriye bir şey kalmış gibi-Pb) Aydınlanıcıların anti-revizyonist akıma olumlu katkılarda “bulunabileceklerinden” söz ediyor. (Demek ki bunlar değerlerinden üstün yanlar olarak kendinde var. Zaten diğer ‘anti-revizyonist’ akımların ‘gerçeğe daha uygun çıkan’ üstünlükleri de tesbit edilmiş: “SB'nin değerlendirilmesi ve iç çelişmenin baş çelişme kabulü”! İşte hepsi bu kadar..

— “Dış tehdit... parti dünya ölçeğinde yaptığı hatayı Türkiye ölçeğinde de tekrarladı. Tahlilleri olgulardan sınamak yerine olguları tahlillerden ‘sınadı’. Çeşitli sınıflara ve bu sınıflara ait siyasal kuvvetlere, olmayan nitelikler yüklemesi, sınıf uzlaşmacılığına yolaçtı” gerçekleri “düzgün siyasetler sayılabilir mi? Bunlar ‘anti-revizyonist’ akıma ne gibi ‘olumlu katkılar’ yapabiliirdi?”

Birçok solcu gruba ‘sahte solcu’... “toplumun tortusu” demek, ‘maceracılığın halk düşmanı bir karakter kazandığı tahlili ve merkezi görevin ‘savaşa hazırlanmak ve yurt savunmasını güçlendirmek’ olduğu şeklindeki tesbitlerle birleştirildiğinde pratikte diğer sol gruplara karşı birçok tutumun alınması ve ‘1980 Ocak, Şubat, Mart aylarında en uç noktaları sergilenen bu yanlış tutum’, Kurtarılmış Bölge yayını ve ‘sınıf uzlaşmacılığının uç noktaya vardığının kanıtı olarak’ alınabilecek bütün bunlar... sadece “diğer sol gruplarla arayı açan” ‘ciddi hatalar’ mıdır? Bu devrime karşı bir tutuma düşmek değil midir? Doğal olarak bu, ‘gene bu dönemde, doğu bölgesinde ayrı örgütlenmeyi savunan bir örgütü... ‘Doğu’nun MHP’si’, ‘sol saflarda MİT örgütlenmesi’ şeklinde

Gerçeklerden kopan kaçınılmaz olarak eninde sonunda halktan da kopar.

orada da yinelenip sürmüştür.

Saçak YK- “gerçeklerden koptuklarını” haklı olarak tesbit ediyor, gerçekten 12 Eylül’e giden gelişmeleri sağlıklı tahlil edememe”si, “1979 ara seçimlerinde Demirel ve Ecevit bir ‘ara rejim’ tehlikesine ısrarla dikkati çektikleri (halde) TİKP’in ise, uluslararası durum ve ülke koşullarının bir ‘ara rejime’ elvermediğini” söylemesi bunun kanıtlarından biridir. Fakat aslında, bütün aksi iddiasına karşın TİKP halktan da kopmuştur. Zaten gerçeklerden kopan kaçınılmaz olarak eninde sonunda halktan da kopar. Bu yüzden ‘Devlet Partisi’ne karşı hatalı tahliller, 12 Eylül yönetiminin ‘MHP’nin üzerine giden uygulamaları’, 12 Eylül darbesine karşı aktif mücadele yürütememenin gerçek nedenleri olmaz. Gerçek neden devrime karşı kötü bir noktaya gelmiş olmaktadır.

Bir yandan devrimci kesimlere her türlü aşağılayıcı terimler kullanılır, ‘bu çelişmeyi halkla düşman arasındaki çelişme gibi görür’ken, öte yanda ‘AP, CHP, MSP gibi ülkenin en büyük siyasi güçlerini anayasa, parlamento ve iç barışı koruma konusunda ortak tavra zorlamak’a çalışmak, devrimcilerle aklızsız teröristler vs. derken, diğer tarafta en gerici, faşist partileri bile ‘teröre bulaşmamış parlamenter güçler’ olarak tanıtmak, açıkça devrimle-karşı-devrim çatışmasında karşı tarafa meyletmek, yeralmaktır. Halbuki, bütün bunları yaparken, meselâ AP’nin ‘..24 Ocak kararlarını uygulayabilmek amacıyla.. devlet terörüne başvururken, diğer yandan faşist cinayet çetelerinin yardımıyla sosyalist güçleri ezme politikasını uygulamaya koymuş’ olduğunu da görüyor. Bunlar ‘ciddi’ veya basit ‘sağ hatalar’ değildir. TİKP, öyle bir noktaya gelmiştir ki, öyleyse ülkede MHP dışında karşı-devrimci kim kaldı? sorusuna ciddi ciddi sorular yapmıştır.

Bütün bunlardan başka; bazı sağ eğilimler örtbas olmuş(ken), proletarya ideolojisi ile burjuva ideolojisi arasındaki zıtlıklar yer yer bulunmaya başlamışken; parti saflarında bilimsel sosyalizm ile revizyonizm, en-

ternasyonalizm ile milliyetçilik, devrimcilik ile reformculuk, proletarya disiplini ile liberalizm arasındaki sınırların üzerine sis çökmüş(ken)’, ‘teori ve programında devlet, ordu, devrimin karakteri ve biçimi, ternasyonalizm gibi konularda temel devrimci kavrayışların korunduğu’ iddia edilirse bu ne anlama gelir?

Ek olarak;

— “Sendikalar içindeki çalışmanın ihmal edilmesi,

— “Türk-İş’in DISK’ten daha iyi bir noktaya geldiği yanlış tahlili,

— “Partinin dar bir kitle siyaseti izlemesi... hemen kumanda edebileceği küçük araçlara sahip olma yolunu seçmesi,

— “Kitle eylemlerine gereken önemin verilmemesi, vs. vs...”

Görüldüğü gibi, eğer bunlar gelişigüzel sözler değilse, ilkin insanın aklına şu soru geliyor: Öyleyse geriye doğru olan ne kaldı? “Düzgün siyaset”, “anti-revizyonist akıma katkı” olabilecek ne kaldı? Eğer bu söylenenlerin hepsi doğruysa, ortada bir kararsızlık, hiç değilse bir çelişkiler kaosu var demektir.

REVİZYONİZM EVRİLİNCE MARKSİZM OLUR MU?

‘Aydınlanıcı’ akımın bugün sergilediği pratik ve teorik tutum, eski revizyonist tezlerinin belli bir evrimine tekbül etmekten öteye gitmiyor. Gerek program konusunda, gerek parti sorununda ve gerekse pratik mücadele konusunda revizyonizmin koşullara uyum yeteneği ve kıvraklığının kendi ‘ayrı kültürü’ne özgül biçimini görüyor.

Program konusu: Nihai amaç için söylenen platonik söylemleri bir tarafa bırakırsak, şimdi asıl önemli olan yakın amaç -demokratik halk devrim-konusunda; bu devrimin özellikle gerçekleşmesinde takındığı pratik tutum, neo-burjuva bir tutumdur. Çünkü sadece devrimimizin bugünkü aşamasını ve karakterini kabul etmek, önemli olmakla beraber, diğer anti-proleter akımlardan ayırmaya yetmez, asıl belli edici farklılık devrimin gerçekleştirilmesi sorununda kendisini gösteriyor.

Bu akım çağımızda bütün yarı-sömürge millî burjuvalarının politik kararsızlığı ve ruh haline sahiptir. Hem emperyalizm ve feodalizme karşı bir

Ateş potalarında bir şeyler şekillendirebilmek için onun riskine uygun bir bilinç ve cesareti olmayanların 'kargaşa' karşısında yakınmaktan başka yapacağı fazla bir şey yoktur.

mücadelenin zorunluluğunu görüyor. hem de halk hareketinin 'aşırı'lığından korkuyor. Onu 'terör' ve 'kargaşa' olarak görüyor, 'terör ve kargaşadan devrim çıkmaz' diyor. Toplumsal olaylar insanın iradesine göre tezahür etmez, onların kendi yasaları var, ama onun tabiatını, iç çelişmelerini anlarsa, onlara hükmedebilir, toplumsal devrim yönünde büyük atımlara dönüştürebilir. Ne var ki, ateş potalarında bir şeyler şekillendirebilmek için onun riskine uygun bir bilinç ve cesareti olmayanların 'kargaşa' karşısında yakınmaktan başka yapacağı fazla bir şey yoktur. Ya devrim nerden, nasıl çıkar? 'İç barışı korumakla' 'çatışmaları ılımlılaştırmakla', 'milli, birlik hükümet'leri kurmakla mı? Faşizme karşı 'teröre bulaşmamış parlamenter güçlerle' birleşerek mi? Aydınlıklı akımın toplumsal krize, 'kargaşa'ya karşı önerisi budur işte: filmi olduğu yerde durdurmak! 'Statükoyu korumak!' Bundan hiç devrim çıkar mı? Bundan devrimin çıkması söyledursun, insanı devrimin karşısındaki cepheye savurur, savurdu da. Saçak YK, hâlâ 'sol gruplara karşı' tutumdan söz edip duruyor, gerçekte halka, devrime karşı bir tutum söz konusudur. 'Sol gruplar' nedir? Halkın çeşitli sınıf ve tabakalarının siyasi örgütleri değil mi? Onları hesaba katmadan devrimci hareketten söz edilebilir mi? Halk kendi hareketini, devrimci hareketini çeşitli 'sol gruplar' biçiminde ifade eder ve onların örgütlenme gücü ve etkisi oranında da düzeni tehdit eder. Halkı, onun siyasi örgütlerinden ayırarak ele almak alışımsız burjuva politikasıdır. Türkiye devrimci hareketinin anatomisini incelediğimiz zaman, hâlâ harekete katılmamış, uyanmamış, çok geri kitleleri bir tarafa bırakırsak, harekete köyde, kentte, mahallede, şurda-burda katılan hemen herkesin bir 'sol gruba' sempati duyduğu, ondan etkilendiği, onu desteklediği açıkça görülür. Bunlar mil-

yonlara varıyordu; yüzbinlercesi işkence tezgahlarından geçti, onbinlercesi zindanlara tıkıştırıldı. Askeri mahkemelerde her biri binlerce kişilik davalara konu oldu. Elbette hiçbir zaman bir sınıf örgütünü sınıfın yerine koyamayız. Ama onun sınıfın en bilinçli kesimi olduğu da şüphesizdir. Öte yandan bir sınıfa karşı tutum da onun siyasi örgütüne karşı takınılan tutumla ölçülür, belli olur. O halde 'sol gruplara' karşı bir düşmanlık, sonuç olarak halka karşı, onun bilinçli hareketine-devrimci hareketine karşı düşmanlıktır ve bunun adı 'hata' olmaz. Öyle olmadığı halde bu hareket 'karşı-devrimci' diyen 'sol gruplar' mı hata yaptığı için özeleştiriyi yapmalı, yoksa, onlar gerçeği söylüyordu, bu tutuma düştüğünden dolayı Aydınlıklı akım mı özeleştiriyi yapmalıdır? Saçak YK bu çelişki üzerinde yeniden düşünmelidir. Konu yuvarlak sözcüklerle geçiştirilemez. Hiç kimse anlık politikalarla bir harekete haksız yakıştırmalar yapma hakkına sahip değildir, olmamalıdır; eğer bunlar yakıştırmaya değil gerçeğe ise, o zaman da söz konusu hareket hatalarına karşı ciddi olmalı ve geçiştirmeye kalkışarak büsbütün güven sorunu yaratmamalıdır.

Kemalizm konusundaki tutum bütün revizyonist akımların ortak paydalarından biri olduğu için önemsiyoruz. Bu basit bir rastlantı değildir. Kemalizm, uluslararası planda emperyalizm/mazlum milletler çatışmasında emperyalizme teslimiyetçi, halka karşı ise gerici bir çizgiyi temsil etmekte ve sonal biçimi faşizme tekabül etmektedir. Kemalizm şimdi Türkiye'de faşizmin yerel ideolojisi durumundadır. Bu yüzden, emperyalistler ülkemizdeki 'Kemalistlerden' daha çok 'Kemalist' kesilmektedirler. ABD Japon vd. emperyalistler M.Kemal'i 'dünya ölçüsünde örnek lider' olarak tanıtan konferans, panel ve 'bilimsel toplantılar'(!) düzenlenmektedirler. Çünkü günümüzde geçerli olan yarı-sömürgeciliktir, Kemalizmin ise buna aykırı hiçbir yanı yoktur. Halbuki sömürge, yarı-sömürgeelerde Sunyat Sen gibi olumlu örnekler de var, ama bunlar halkını seviyor ve bu yüzden de emperyalistler onlardan nefret ediyor. Bunlar halkın haklı devrimci ayaklanmalarından korkmuyor, işçi-köylü hareketlerine yaslanıyor, komünistlerle dostça ilişki kuruyorlar. Çünkü buralarda hiçbir politik hareket için ara bir yol yoktur ya emperyalizmin ve geri-

ciliğin safında yer alacak ya da demokratik halk devrimi safılarında. Demokratik halk devriminin biricik önder sınıfına (işçi sınıfına) düşmanca tavır alabilen bir sözde 'milli' hareket gerçek bir anti-emperyalist tutum alabilir mi?

Aydınlıklı akıma göre M.Kemal, ezilen bağımlı ulusların örnek alacağı bir liderdir; günümüzün 'türedi Kemalistleri' ona sahtekâfca sahip çıkıyorlar, öyleyse O'nu sahte 'Kemalistlere' bırakmamalı. Başından beri savunulan düşünce budur. 12 Eylül darbesine giden süreç de görülmüş bir Kemalizm propagandasına girişti, Aydınlık gazetesinde tam sayfa çarpıcı sloganlarla beslenmiş M.Kemal portreleri basıldı. Elbette önemli olan bu değil, Kemalizm hayranlığının belli bir sınıfsal eğilimi açığa vurmasıdır; demek ki bu akım 'anti-emperyalizm'de Kemalizm örneğine yakınlık duyuyor -esas önemli olan budur-. Kemalizmin 'anti-emperyalist'liklerine duyulan bu güven Kemalist ordunun ve sonra darbecilerin 'dış tehdit'e karşı koyabileceği düşüncesine götürdü! Ama darbeciler bütün gerçek anti-emperyalist güçlere ve halka karşı zulüm, emperyalistlere karşı ise uysal bir köle ruhu gösterince şaşkınlık ve bunun teorisini yapanlar kendilerini de faşizmin zindanlarında buldular. Fakat devlet, ordu vs. konularında aynı görüşe sahip olan kim olsa böyle bir şaşkınlığa uğrar. Aydınlıklı akım, devletin egemen sınıfların baskı aracı olduğunu, ülkemizde egemen sınıfların komprador-feodal sınıflar olduğunu, bu sınıfların emperyalizmin uşağı olduğunu, devrim ve ulusal bağımsızlık düşmanı olduğunu sözde söylemekle birlikte gerçeğe inanmıyorlar. O yüzden böyle sonradan şaşkınlık yaratan yanlış politikalar belirlemektedirler.

Biz, Kemalizmin TİKP'in 12 Eylül değme noktasında sergilediği durumun ana çizgileri üzerinde yarattığı etkiden hiç kuşku duymuyoruz. Ancak, 'muhasabe'deki gibi, meseleleri tek tek, ekletik irdelemelerle sağlıklı sonuca varamayız, varma iddiası, Saçak YK'nun yaptığı gibi 'hatalı tesbirlere' ve politikalara yolaçan iradenin dayandığı ideolojii sorgulamayı öner. Oysa, asıl sorgulaması gereken şey, tek tek Kemalizm, devlet, ordu, parti ve zor yaklaşımları değil, bunların ara bağlantılarını oluşturan, anlam kazandıran ideolojidir. Yani bu tek tek

konular ancak genel çizginin oluşmasında üstlendikleri rol ve genel politikanın oradaki ideolojik görüntüsü bakımından ele alındıkları zaman bir anlam kazanırlar.

AYDINLIKÇI AKIMIN TERÖRE KARŞI OLMA BİÇİMİ- ASLINDA 'ZOR' KARŞISINDAKİ TUTUMUNU AÇIKLIYOR

Savunuyoruz denilen MDD'in gerçekleştirilmesinde 'reformcu-devrimci' saflaşmasında 'devrimciliği' benimsediğini belirten bu akımın gerçek politikaları yirmi yıllık pratikleriyle biliniyor. Başlangıçta devrimci zor'u programlarına koymakla beraber, hiçbir zaman ona uygun davranmadılar. TİKP zamanında zor konusu, 'koşullar' teorisine dayanılarak 'bütün bozkırın kurutulması' bahanesiyle ertelendi. TİKP zamanında, artık emperyalist tahakküm ve işbirlikçilerinin egemenliğinin zorla tasfiyesinden söz etmeye de gerek duyulmadı ve zaten parti de 'ihtilalcilik' iddiasının harfini de geri çekerek yasalık yolunu benimsedi. Fakat bir siyasi hareket bir şeyden vazgeçince, vazgeçmekle kalmaz, o şeye karşı yadsımaya da kaçınılmaz olarak girer. Artık zor'la bir ilgisi kalmadığına göre, devrimci, devrimci olmayan bütün zor biçimlerini tek bir 'terör' kavramı içine sokuşturarak zor'suz 'devrimcilik' teorisine girişilebilir.

12 Eylül sürecinin, 1980 öncesinde, zor'a karşı çıkış, 'solun devletle erken hesaplaşması'na ve sol içi şiddete dayandırıyor, ama bu samimi bir itiraz değil. Keza bir işgal vs. yokken iç barışı savunmak saçma olduğuna göre, buna dayandırmak da sadece sonsuz itirazlardan biridir. Çünkü, Çin'de Japon işgali sırasında olduğu gibi, iç barış bile ancak devrimci zor'a dayanan devrimci bir insiyatif altında mümkündür. Öyleyse 'devrimci' saflaşma iddiasında bulunan bir kimse, devrimin kitlelerin ayaklanması ve bir şiddet hareketi olduğunu bilir. O hiçbir zaman teorisyenlerin isteklerine tıptı tıptına uymaz; aşırılıklar, yanlışlık ve yanlışlıklara ve kabalıklara düşebilir, ama gene de devrimdir, toplumsal dönüşümlerin halk'çıl gerçekleştirilmesi biçimidir ve kendi yasalarına uyarak tezahür eder. Aydınlikçılar, toplumda, emekçi kitlelerin, kendi düşman-

larına karşı mücadeleye 'başka araçlarla devam' etme eyleminde bulunurken düşünceleri yanlışlara doğru alternatiflerle yönsemede bulunması düşünülemezdi, çünkü kendilerini reformizmle sınırladıkları için böyle bir hazırlıkları ve perspektifleri yoktu. Dolayısıyla tek alternatifleri -bütün reformistlerinki gibi- zor'un her türlü-süne bağnazca karşı çıkmak olabilirdi. Çünkü toplumsal bir devrim hareketinin bütün sosyal statü ve formları sarsıntıya uğratan eylemi başlar başlamaz, düzenle şu veya bu şekilde bağlı bulunan bütün çevreler büyük bir panik içinde tutucu bir statükoculuğa yönelirler, mevcut olana dört elle sarılırlar. Bir yandan toplumdaki karşıt sınıflar karşılıklı olarak zor eyleminde bulunurken, öte yanda ara bir konumu tercih ederek her iki tarafa saldırmak, gerçekte güçlüden yana tavır almaktır. Nitekim Aydınlikçılar ve öteki benzerlerinin 'anti-terörcülük'leri ve 'provakasyon' teorileri şaşırtıcı biçimde çakıştı ve topluca faşist saldırılara karşı militanca direnişi caydırma rolü oynayarak darbecilerin işini kolaylaştırdılar.

'Anarşi' ve 'terör', burjuva ve burjuva-feodal düzenlerin genel varoluş biçimidir.

Düzenle bağlarını Kemalizm çerçevesinde güçlü biçimde koruyan Aydınlikçılar, devrimle karşı-devrim arasında sıkışıp kalınca marksizm bütün temel meselelerde burjuva ideolojik normlarının yorumuna tabi tutarak, uluslararası planda 'Üç Dünya Teorisi'ne bağlanmış, hem ülke içinde, hem dünya tahlillerinde buna uygun bir durum almıştır. Böylece bütün belibaşlı konularda 'temel devrimci kavrayışları' yitirmiştir. Devrimci yığınların bilincini köreltme, uyanıklıklarını yok etme, onları toplumsal gerçekler karşısında şaşırtma fonksiyonu üstlenmiştir.

'Anarşi' ve 'terör', burjuva ve burjuva-feodal düzenlerin genel varoluş biçimidir. Bizimki gibi ülkelerde sömürücü sınıfların emekçilerin üzerindeki egemenlik biçimi zorbalık ve teröre dayanmaktadır-faşizmdir. Türkiye'de devlet terörü bu yüzden öteden beri kesintisiz sürüp gelen bir olaydır.

70'li yıllarda halk hareketini ezmeye bir manivela olarak sivil faşist terör çok daha fazla kullanılmakla birlikte, daha önceleri de bundan yararlanılmıştır. Şimdi onu daha değişik biçimde yarı-resmî olarak örgütlemektedirler. Halkın karşı koyuşu genellikle nefsi müdafaa biçiminde kalmıştır. Kaldı ki, böyle olmasa bile, ezilen sömürülen kitlelerin düzene saldırması gene de sonuna kadar haklı ve sosyal bir kurtuluş için kaçınılmazdır. Proleter-devrimcilik şurda dursun, sıradan demokratik dahi halkın bu kurtuluş çabasına yandaş olmayı, faşist teröre ise karşı çıkmayı gerektirir; bu kendi içinde mantık uyumsuzluğu yaratmaz. Ama 'devrimciliği' emperyalizme, faşizme, feodalizme, her türlü sosyal ve ulusal haksızlığa karşı militanca karşı çıkmak değil de miskin bir barışçılığa indirgenenler, böyle amansız bir kavgada nasıl tutarlı bir tutum takınabilsin. Aydınlikçılar, sayısız bahaneyle 'iç barış' siyasetini savunur ve sözde 'devletle erken bir hesaplaşmaya girişen' 'maceracı sol'un eylemlerine karşı tavır alırken, aslında, her türlü teröre karşı çıktığını devlet önünde kanıtlama çabasıydı. Bu, aslında faşist terörle halkın haklı demokrasî, özgürlük ve devrim çabasını aynı kaba koyan, faşist terörü böylece temize çıkaran, devleti aklayan bir tutumdur. Böyle bir tutumun, cuntacıların halkı aldatan demagogilerine nasıl yardım ettiğini, onların 'iç barış ve huzurun sağlanması' sahtekârlığı altında 'kurtarıcı' pozlarına bürünecek halkı şaşırtıcı bir hız ve kolaylıkla teslim almasına hizmet ettiğini yadsıyabilir miyiz? Ayrıca bütün bunlar, 24 Ocak kararlarını almayan TÜSIAD vb. egemen sınıf çevrelerinin o dönemde kendi içinde tıpkı Aydınlikçılar gibi 'Millî Birlik Hükümeti' türü çözümler üzerinde tartışmalarıyla birlikte ele alındığında elbette düşündürücüdür. Saçak YK'nun, her şeye rağmen bu MBH politikasını gene de doğru görmeye devam ettiği anlaşılıyor.

Saçak Yk diyor ki, "TİKP, sol içi şiddete açık bir tavır aldı. Partinin diğer gruplarla ilişkilerini asıl gerginleştiren bu tutumu oldu... 'ihbarcılık yaptığı' saldırıları burdan kaynaklandı." Bu doğru değil. Sol içi şiddete TKP/ML'de karşı çıktı, kimse bunun için ona ne 'ihbarcı' dedi, ne de 'karşı-devrimci'. Aslında Aydınlikçılar 'sol içi şiddeti' devrimci hare-

ketlere saldırmamın bahanesi yapmak-
tıydı. Meselâ 1 Mayıs mahallesi ile il-
gili teşhir kampanyası 'sol içi şiddetle'
ilgili değildi. Aydınlık gazetesinin 'beş
kişi' olayında cinayetle suçladığı in-
sanlar sıkıyönetim mahkemelerinde
bile aklandı. Ama teşhir edilen insan-
ların yıllarca polis kovalamacalarına
uğramasına, işkencelere maruz kalma-
sına, işkenceli zindanlarda yıllarını ge-
çirmesine yetti de arttı. O kadar da de-
ğil, TKP/ML'nin organik ve iradi hiç-
bir rolü olmadığı halde, üstelik bu
olay üzerinde kitleleri olumlu biçim-
de eğitmek amacıyla özeleştiriyi yaptı-
ğı halde çok çirkin biçimde teşhir edil-
di. Demek ki, amaç, 'kötü terörün'
mahkûm edilmesi değil, ihtilalciliğin,
ihtilalci parti ve grupların mahkûm
edilmesiydi.

Aydınlıkların 'teröre bulaşmamış
parlamentar güçler', 'kendi varlığını
koruma siyasi uyanıklığında yoksun
parlamento' vs. çok ilginç bir konu-
dur. Parlamento egemen sınıflar-
dan, devletten ayrı ele alan bir anla-
yıştır bu. Daha da ötesi bu aydınlık-
çıların parlamentoya duydukları öze-
mi dile getiriyor. Saçak YK'ü da şim-
di SP'nin programı ve siyasi tercihle-
rini benimsemişine göre bu görüşleri
eleştirilmesi doğal olarak beklenemez.
Ancak şu kadarını söyleyerek bu konu-
yu geçiriyoruz: Parlamento yalnız
egemen sınıfların hangi kesimlerinin
dönem dönem emekçileri ayakları al-
tına alıp ezeceğini karar verilen yer
değil, üstelik Türkiye'de her askeri
diktatörlükten sonra faşizmin 'de-
mokratik'(!) örtüsüdür de. Bileşimi
daima emekçileri dışlayan egemen
sınıfların çeşitli kanat sözcülerinden
oluşur. 12 Eylül'ün kapattığı parla-
mentoda, cuntaya akıl hocalığı yapan
hayli profesyonel politikacı vardı.
Egemen sınıflar istemezse darbe olur
mu? Onlar darbeye karar verince,
parlamentodaki sözcüleri karşı mı çı-
kacaktı? Buna çocuklar güler, Aydın-
lıkların sandığının tersine bu 'parla-
mentar güçler' çok uyanıktılar, gö-
rüldüğü kadarıyla uyutabilecek mark-
sistler (!) bile bulabiliyorlar.

PARTİ "SINIFA YÖNELME" VE "KİTLE" YAKLAŞIMINDA TİPİK BURJUVA BAKIŞ AÇISI SİSTEMLEŞTİRİLEREK KORUNUYOR

Önce şunu belirtmeliyiz ki, I. Kay-
pakkaya'nın "TKP Program
Taslağının Eleştirisi ve Şafak Reviz-
yonizmi" adlı yazısında parti konu-
sundaki eleştirileri bugün de tamamen
geçerlidir ve şimdi revizyonist parti
görüşünün tipik burjuva parti anlayı-
şına daha çok yaklaşan evrimine ta-
nık olmaktayız.

Eğer Saçak YK'nun bu 'muhasabe'
taslağında 'ihtilalci' ve 'ihtilalci' ol-
mayan 'işçi-köylü partileri'nin az çok
marksist bir eleştirisiyle birlikte 'SP'
ad değişikliğiyle karşı karşıya olsay-
dık, günümüzde burjuva partilerinin
bu yaygın adına yadırgıyla bakmaya
devam etsek bile, sırf bundan hareketle,
'İşçi-Köylü' teriminin içerdiği bur-
juva ideolojik devamlılığın olup olma-
dığı konusunda kesin bir yargı için da-
ha ihtiyatlı davranılabildi. Fakat bu
konuda hiçbir özeleştirin bulmama-
sıyla birlikte bir de Türkiye koşulla-
rında yasalığı temel alan bir parti ol-
gusuyla karşılaşılıyor ve üstelik 'pro-
leter-devrimci'lik 'sol gruplar' (sosya-
list kümeler) konusunda sınıfsal kate-
gorilerin kapsam ve içerikleri üzerin-
de ileri sürülen düşüncelere de bakın-
ca, 'geride kalan'ın yalnızca TKP ta-
belası olduğu, 'TKP anlayışının SP'
de ideolojik bir devamlılık teşkil etti-
ği, çok zorlanmadan görülebiliyor.
Yani daha ilk bakışta, SP'nin de as-
lında tıpkı TKP' perspektifindeki gibi
'halk partisi'dir.

'Halk partisi' iddiasının bir burju-
va sahtekârlıktan başka bir şey olma-
dığı sanırız biliniyor. Sınıfsal bir-
karşıtlık yerine sınıflararası uzlaşma-
yı öngören bir küçük burjuva özlemi
dile getirdiği halde, bu sınıfın dağınık,
istikrarsız ve yok olma sürecinde ol-
ması nedeniyle, küçük burjuva özlem-
le kurulan bu tür partiler, 'üstte olma'
avantajına (ekonomik ve sosyal konu-
mları nedeniyle) sahip burjuvazinin
amaçlarına son derece uygundurlar ve
genellikle küçük burjuvazinin yöneti-
minde değildiler; fakat onların kan-
dırılması için, işçi sınıfı ile burjuvazi
arasındaki çatışmada, işçi sınıfının yan-
ında yer almasını önlemek için oldukça
işe yararmaktadırlar; hatta çoğu kez
bu, 'bütün halkın partisi' sahtekârlı-
ğı, işçi sınıfı ve uyanmakta olan diğer
emekçilerin örgütlenmelerini yasakla-
ma ve bastırma bahanesini de yarat-
maktadır. Öyle ya, halkın bir partisi
varsa, diğerlerine ne gerek var!

Burada, özellikle işçi sınıfı partisi-
nin neden kendi ideolojik-politik-ör-
gütsel bağımsızlığını titizlikle koruma-

sı gerektiği üzerinde şiddetli bir tartış-
ma ihtiyacı doğuyor, ama bunu 'mu-
hasebe'nin sonucuna bırakmak daha
uygundur.

Türkiye'nin yoğun küçük burjuva
tabakalarla dolu olması 'halk' terimi-
ni doğal olarak cazip kılıyor. Egemen
sınıflar bile bu terime yaslanarak par-
tilerini adlandırıyorlar (CHP gibi).
Bunun dışında bir tarafta 'sosyalist'-
lik adına bazı ihtilalci akımlar 'halk'
terimine yaslanarak partileşirken
(THKP/C gibi), diğerleri de için
'halk partisi' muhtevasıyla doldurmuş
'işçi' ve 'KP'ler kuruyor. Böylece ka-
rışıklık dizboyuna varıyor. Türkiye-
nin objektif durumunun buna yolaç-
tığı doğrudur, ama halkın böyle bir
parti anlayışıyla kurtulacağı kesinlikle
doğru değil ve bu yüzden de marksist
işçi partisi anlayışının çok daha sağ-
lam biçimde korumak tayin edici bir
gereklilik haline geliyor. En ufak bir
kafa karışıklığı ve bulanıklık bile dev-
rime öncülük edecek bir siyasi örgüt
için son derece sakıncalıdır.

Birkaç düzine ilerici örgütü 'sosya-
list kümeler' olarak adlandırıp, hep-
sini 'proleter-devrimci' kavramı içine
almak, 'harmanlayıp', 'eski grupların
sınırlarının belirlemediği' yeni ideolo-
jik saflaşmayla 'bütün sosyalist hare-
ketle birlikte' 'yeni bir teorik inşa'yla
'işçi sınıfının öncüsünün içinde oldu-
ğu... öncüyü' kurmak, eğer devrimi
tasfiye planına dayanmıyorsa, gerçek-
likten, bilimsellikten yoksun düpedüz
bir hayalciliktir.

Kendisine 'sosyalist' diyen herkes
sosyalist midir? Öyleyse neden ayrı
ayrı örgütlenmelere sivrulmuşlar?
Aynı ülkede, aynı çıkarlara sahip bir
sınıf (işçi sınıfı) nasıl olur da bu ka-
dar farklı görüşlere, taktik ve sınıf ta-
virlerine sahip olabilir? Yoksa gene
'MIT' mi bu kadar çok örgüt kurdu-
rup sınıf hareketini parçalıyor?

Hayır, değil, MIT vs., hiçbir irade
böyle bir durumu yaratamaz. Siyasi
örgütler, sosyal sınıfların varlığı teme-
line dayanırlar. Neden burjuva örgüt-
lerini tahlil ederken sosyal ve ekono-
mik durumları, sınıfsal çıkarları hare-
ket noktası yaparız da aynı şeyi halk
örgütlerini tahlil ederken yapmayız;
bunlar da belli bir sınıfsal çıkarı tem-
sil ederler ve bunun sonucudurlar.
İdeolojik saflaşmanın ne 'yeni'sini ne
de 'eski'sini hiçbir zaman 'grupların
sınırları belirlemiyordu, belirleyemez,
ideolojik saflaşmayı belirleyen, bu es-
ki ve yeni grupları da belirleyen sos-
yal sınıflar ve bunlar arasındaki iliş-

kilerdir. Ülkemizde bugün çeşitli emperyalistlere yaltaklanan-ışbirliği eden komprador ve bürokrat burjuvalar, büyük toprak ağaları, tefeci ve tüccarlar, çeşitli rantiyeciler, din adamları ve "vakıf" asalakları. Mafya ve eğlence kralları... vs. gerici-karşı-devrimci sınıflar ile çıkarları bunlara karşı olan proleterler, yarı-proleterler, lumpen proleterler, (zengin, orta ve yoksul) köylüler, küçük esnaf ve zanaatkarlar, milli (orta ve küçük) sanayiciler, kent küçük burjuvazisi (küçük memurlar, öğretmenler, avukatlar, öğrenciler, küçük yazar ve sanatçılar, küçük serayeli balıkçılar) vs. halk sınıfı, tabaka ve grupları mevcuttur. Sınıflararası ilişkilerde bunların politik hareketlerini ayrıca etnik ve ulusal farklılıklar renklendirip çeşitlendirmektedir. Demek ki 'sol gruplar' ve 'sosyalist kümeler'in çokluğu, sosyalizme sempati duyan ya da bir toplumsal devrim isteyen halk sınıfı ve tabakaların çokluğundan kaynaklanıyor ve bu doğaldır, ama sosyalizme sempati duymak, sosyalist olmakla aynı değildir. Küçük burjuvazinin bir dizi türevlerinin de kendine göre bir ütopyası bir 'sosyalizmi' olduğunu biliyoruz. Ancak biz sınıfsız toplumu amaçlayan işçi sınıfının ideolojik-politik hareketinden söz ediyoruz ve olgunlaşmış işçi sınıfı ideolojisi ML-MZD'dir. **Bütün ideolojik, politik ve örgütsel farklılıkları, bunun dayandığı sınıfsal temelleri yok sayarak tüm 'sol grupları' 'sosyalist kümeler' olarak 'proleter devrimcilik' kavramı içine yerleştirmek, sadece 'aydınlıkçı aşırı damarı'nın gene 'aşırı' bir kuruntusudur.**

Ülkemizin sosyo-ekonomik yapısı ve bundan ileri gelen (faşist) politik düzenin dayattığı esas örgütlenme ve mücadele tarzına göğüs geremeyen ve belli bir yenilgi döneminin yarattığı moral bozukluğunun etkisiyle oldukça farklı kökenlerden gelen kabarıklı sayıda 'eski tüfeğin' objektif olarak gözlenen birleşebilirliği bütün 'diğer sosyalist kümelerin' de böyle birleşebileceği yanılsamasına yolaçmış görünüyor. 'Reformculuk-devrimcilik' saflaşması iddiası bir tarafa, Aydınlıkçı akımın 'birlik' perspektifi şuna dayanıyor: 1) 'Bunaltıcı yeraltı çalışmasından' vazgeçmek.

2) Yasalığın zorunlu sonucu olarak devrimin 'zor' ögesinden vazgeçmek.

3) Yasal konumlanmayı tehdit eden, işleri bozan, sınıf çatışmalarını

Aydınlıkçı akım hem ulusal, hem uluslararası planda 'hatalı' taraf tutmuşsa, bunu düzeltmelidir. Aydınlıkçılar, 1976'dan sonra ÇKP'de ML Zeo Zedung çizgisine karşı Teng Siao Ping'in 'burjuva yolunu' desteklediler. Türkiye'de ise, devrime karşı 'milli birlik' yolunu desteklediler.

sertleştiren 'yasadışı-devrimi' tasfiye etmek.

4) Bu politikanın kaçınılmaz gereği olarak, ideolojik mücadele yerine ideolojik uzlaşma üzerinde anlaşmak... Yani, devrime yan çizmiş ögelerin birleşebilirliği ile, 'devrimi sevenlerin' birleşme temeli ve gerekçesi oldukça farklıdır. Aydınlıkçı akım, yapı malzemesi olarak 'eski gruplarından' devrimci tarz ve gerekçelerle değil, devrimden yan çizme tavrı ve gerekçeleriyle kopan kimseleri harmanlayıp, tıpkı Nuh'un 'hayat gemisi'ne benzer biçimde 'numune'lerden oluşan 'sosyalist' (gerçekte liberal) bir parti kurarken, yalnız proleter partinin yerine bunu ikame etmekle kalmıyor, halkın farklı sınıf ve tabakalarının gerçek birleşme (cephe) ihtiyacının yerine de geçirecek harika bir sonuca ulaşıyor! Bir sınıfla birleşmesi ile sınıfların birleşmesi birbirine karıştırılıyor; oysa, bunlar farklı ilişkiler içerir ve farklı yöntemlerle çözümlenebilirler.

Sınıfa yönelmek veya buna karşı çıkmaya gelince.

Bir defa, "Milli Birlik Hükümeti", 'teröre bulaşmamış parlamenter güçlerle' birleşme, 'dış tehdite karşı' orduyu ve darbecileri ayartma ve etkilemeye, ÜDT ile dünya çapında güçler arasında satranç oyununa dalarak, ülke ve dünya ölçüsünde, diğer soldan farklı olarak 'büyük politikalar' yapan Aydınlıkçı akımın nihayet bu mütevazî sınıflı hatırlaması yine de sevinçle karşılanabilir! Ama gene de bir sorun var. Nasıl bir yönelme?..

Geçmişten beri 'sınıfa' yönelmeden yapamayan sayısız profesyonel politikacı ve parti var. Ecevit'ten Demi-

rel'e, Türkeş'ten Evren'e, Erbakan'dan Özal'a kadar bütün yeminli halk ve 'sınıf' düşmanları binbir taktik, sahtekârlık deşmegoji ve entrika ile işçi sınıfına sokuluyor, mensuplarını ayartıyor, hareketi kendi yörüngesine sokmaya çalışıyorlar. Çünkü işçi sınıfı geleceğe damgasını vuran bir sınıftır. bunu kanemciler de biliyor ve hareketi can kulağıyla izliyorlar. Eğer bu sınıfın işe yarar, gözüpek, zeki ve yetenekli mensuplarını ayartır, sınıfı aptallaştırabilirlerse, bu aptallık damgasını topluma da vurur ve bu kölelik düzeni sürer gider; yok eğer bütün bu ideolojik zehirleme, aldatma ve işe yarar mensuplarını ayartma sinsiliğine karşı 'sınıf' uyanıklığını korur, tarihin omuzlarına yığıldığı işe (devrime) dört elle sarılırsa, bu kez kaçınılmaz olarak topluma, tıpkı bir dinamodan yayılan elektrik akımı gibi devrimci ruh damgasını basar ve sömürücü aşakların bahtı kararmaya başlar! İşte 'sınıf bu kadar önemlidir! O halde önemli olan 'yönelmek'ten çok, 'yönelme'nin niteliğidir. Sınıfa yönelmeler, sınıfın devrimci ruhunu karartmak, ideolojik/politik uyanıklığını öldürmek burjuvaziye uysal köleler yaratmaksa, bu yönelme ne kadar güçlü ve ne kadar çok sınıfı etkiliyorsa o kadar tehlikelidir. Ve sınıf bilinçli işçiler bütün gücüyle karşı koymalıdır!

Bugün hem işçi sınıfının, hem de genel olarak halkın birleşmesine dönük büyük çabalara gerek duyulmaktadır - böyle bir sorun vardır. Bunun can alıcı önemini küçümseyen hiçbir düşünce hoş karşılanamaz. Ayrıca hem genel olarak halkın, hem işçi sınıfının heyecanlı bir birlik isteği de vardır. Bu elbette iyi bir şeydir, halkın kazanma kararlılığını ifade ediyor. Öte yandan da halkın devrimci birleşmesi için de çok olumlu bir ortam yaratıyor ve bu konudaki güçlüklerin aşılmasını kolaylaştırıyor. Ancak her iyi şey gibi bunun da bir olumsuz yanı var. Birlik isteği öyle bir noktaya varıyor ki, bir yerde kendinden geçiyor, halk. Aydınlık vb. akımların bu olumsuz yanı işlemeye koyuldukları gözüküyor. Oysa halkın gerçek dostları, devrimcilerin görevi, halkın güzel birlik isteğinin böyle idealist bir biçim alarak yozlaşmasını, hayallere kapılarak kendisini kaybetmesini, amacı gözden kaybederek bilincini yitirmesini önlemek; onu sarsıp uyarmak, kime karşı kimle ve nasıl birleşeceğini gerçekçi ve bilimsel biçimde

göstermektedir.

Şu düpedüz mekanik bir betimleme, bir idealizmdir:

"Birleşmesi gerekenler bölündüğünde, doğrular da parçalanıyor. Aslında aynı partide birleşebilecek ortak bir ideolojik temele sahip olan devrimci sosyalistlerin (bunlarla kimlerin kastedildiğini daha yukarıda değinmiştik -NB- parçalanması doğruların da parçalanmasına neden oluyor... Sosyalistler, parçalanma dönemlerinde doğruların da bölündüğünü gözönünde tutmalıdır.

Bu, şeylerin maddi varlığını kendi bilgisiyyle karıştırmak demektir. Halka düşman sınıflar, bizim dostlarımız olan diğer emekçi sınıf ve tabakaları etkilemeye bize karşı yanlarına almaya çalışıyorlar. Orta sınıfı 'koruma' safatası vs. bunu gösteriyor. Biz de doğal olarak buna karşı dostlarımızı uyarıyor ve buna karşı politikalar geliştiriyor. Bu, asıl büyük kavgayı kazanıp-kaybetmede tayin edici bir sorundur. Dostlarımızı anlamak, onlarla ortak politikalar belirlemek ve ortak mücadelemizi örgütlenmek çok önemlidir. Bu aynı zamanda bizim ve diğer emekçi dost sınıfların doğruladığı bir dizi ortak politikalar demektir. Fakat bu doğrulara sahip olmak için, bütün diğer dost sınıfları maddesel ve zihinsel varlığıyla proletarya partisinin içine getirip oturtmak gerekmiyor. Bir şeye sahip olmak elimizde değil, fakat bilgisine sahip olabiliriz. Bütün emekçilerin işçi olup olmaması irademize bağlı değildir, bizden ayrı olarak vardırlar, ama onları iyi anlayan doğru bilgilere, taktiklere ve programlara sahip olabiliriz, olmalıyız da. Zaten işçi sınıfını 'önder' konumuna oturtan da bunu yapabilir olmasındır.

Aydınlıkların çok yanlış yaptığı, doğruların kendi dışında yer aldığı bir gerçektir. Şimdi doğruların kendi içinde yer almasını sağlamak için onları bir araya toplayarak 'bütün bir doğruya' ulaşılacağını sanıyor. Hayır, hayır! Bu sınıfların mekanik toplamıyla elde edilecek bir şey değildir, toplumsal devrimi yönetecek 'doğru' ancak bir dünya görüşü ile, diyalektik materyalizmle, işçi sınıfının ML-MZD ile elde edilebilir. Eğer Saçak YK'nun söylediği doğruysa, proletarya her zaman sadece 'doğru'nun kendisine ait olan küçük bir bölümüne sahip olmakla kalacak, hiçbir zaman altın çağa toplumu götürece derece-

de bir 'doğru'ya sahip olamayacaktır. Çünkü, 'diğer sosyalist grupları' vareden toplumsal nedenler var olmaya devam edecek; eskiler dağılsa bile yeniler onların yerini almaya devam edecek ve 'doğrular' yine 'bölünmeye' uğrayıp gidecektir.

Kaldı ki, Saçak teorisyenlerinin 'bölündüğünü' varsaydığı 'doğru'nun da ne olduğu pek açık değil. 'Genel eğilimler içinde yer almak' istediği 'anti-revizyonist akım'ın sadece 'SB'nin değerlendirilmesi ve iç gelişmenin baş gelişme tesbitinde daha doğru' oldukları belirtildiğine göre, geriye kalan tüm politikalarda Aydınlanmaların 'daha doğru' çıktıkları dolaylı olarak söyleniyor. Halbuki Aydınlanmaların 'doğru'sunun ne olduğu biliniyor ve bunun dayandığı 'temel ideoloji' 'birleşmeleri gerekenlerin' ideolojisi değil. Hem Aydınlanmalarla, hem diğer grupların birbiriyle 'temel farklılıklarını' şurada sıralarsak koca bir liste tutar. Üstelik. Peki bunlardan hangisi uygulanacak. Fakat toplumsal bir devrim eylemi kaygısı taşınmayınca bu parklıkların önemi kalmaz ve böyle bir parti iyi bir teori üretim merkezi ve tartışma yeri olabilir gerçekten.

Gruplar, az çok sistemleşmiş siyasetler demektir. Bunların belli sınıfların dünya görüşü ve davranışlarına tekabül ettiği, aşağı yukarı uluslararası planla da benzeri saflaşmaların bulunmasından bellidir. Nitekim Saçak yazarları bunun farkında olduklarından, ülke için öngörülen yeni siyasetlerini, aynı şekilde dünya için de ileri sürüyorlar. Artık Tito ve başka revizyonistler de Mao ve öteki ML ustalarının yambaşında "kendi ülkelerinde büyük toplumsal değişikliklerde önemli roller almış sosyalist liderler (abç!) oluyorlar."

Ülke içindeki bütün 'Soi gruplar' 'sosyalist kümeler' olarak 'proleter-devrimci' kapsamı içine alınırken, dışardakiler de, eski-yeni bütün revizyonist, troçkist, anarşist kümeler, böylece marksistlerle birlikte dünya sosyalist hareketi içinde buluşturuluyor. Ne yaptıkları ve ne düşündükleri önemli değil, çünkü enternasyonalist planda da ideolojik barış ilan edilmiş bulunuyor, 'başka ülkelerin partilerine ve önderlerine hücum' edilmeyecek! Marks ve Engels, Paris Komününü'nün prestijini kendisine mal ederek hem 'yerel federasyon'da, sonra da 'Uluslararası İşçi Birliği Genel Konseyi'ne karşı 'Uluslararası Sosyalist Demokrasi İttifakı'nı kurarak pro-

-leter enternasyonalist örgüte sızma ve saldırı denemelerinde bulunan Mihayl Bakuninle karşı açık mücadele ve eşitliği yürütmekle ve hatta onu tutup dışarı atmakla 'hata' yapmış olmaları(!); Lenin Kautski'ye karşı, 'sosyal-empyralist dönem' diyerek Alman partisinin devrimci bölünmesinden yana çıkmak ve Spartaküsleri desteklemekle vahim bir 'hata' yapmış olmaları(!); Mao SB revizyonistlerine karşı açık ve amansız bir mücadele yürütmekle 'hata' yapmış olmaları(!) vs. vs.

Tabii ki 'hatalı onlar değil, artık en temel ML düşünce ve normları, deneyimleri bile 'hatalı' görebilen Aydınlanma akımının ulaştığı ilginç noktadır.

Enternasyonalist planda hatalı olan 'taraf tutmak' değil, **hatalı taraf tutmaktır.** Azop dilinin dolaylılığına sığınarak enternasyonalist görevler nasıl yerine getirilebilir? Ulusal planda yürütülen sınıf mücadelesidir de uluslararası planda yürütülen değil midir?! Aydınlanma akım hem ulusal, hem uluslararası planda 'hatalı' taraf tutmuşsa, bunu düzeltmelidir. Aydınlanmalar, 1976'dan sonra ÇKP'de ML Mao Zedung çizgisine karşı Teng Siao Ping'in 'burjuva yolunu' desteklediler. Türkiye'de ise, devrime karşı 'milli birlik' yolunu desteklediler. Bu ikisi de vahim bir durumdur. Fakat bir daha böyle vahim hatalara düşmemek için 'dilini tutmak' ve ideolojik mücadeleden vazgeçmekle kurtulmaz. Susarak da bir tarafa taşın ve bu daha tehlikelidir. Kaldı ki bu somut durumda Saçak YK'nun önerdiği tavır, dünya çapında estirilen güçlü revizyonist dalganın işine yaramaktadır. Çin'deki revizyonist diktatörlüğün son Tienanmen katliamıyla ilgili, E.Helvacıoğlu'nun 2000'e Doğru'da olumlu bir yazısı çıktı. Ama bunlar proleter enternasyonalizmi ve proleter ideolojinin gereklerine uygun olarak yapılmadıkça, genel burjuva tavırdan ayırdedilemez. Nitekim birçok burjuva çevre de bu katliamı sözde kınadı.

Kısacası enternasyonalist görevler karşısında benimsenen tavır kararsızlık ve tutarsızlık doludur. Dünya proletaryasının teori ve pratiklerinden yararlanmaya milliyetçi biçimde dudak büküp 'omuzlarımızın üstünde başımızı taşıyınca' el bizi adam sayar mı? Hayır. Kafamızın içindekiler önemlidir, yüreğimizle, beynimizle ve bileğimizle devrim ve insanlığı sevmemiz, onun için samimice bir şeyler yapmamız önemlidir. Yoksa, revizyonizmin

evrimiyle düçar bir kafayı nereye koyarsanız koyun proleter enternasyonalizmde kimse adam yerine koymaz.

Saçak YK. Gelecekte Yapacaklarını Geçmiş Anlatırken ortaya Koyuyor - Bu yüzden Geçmişin Hatalarını Tekrarlanmasına Elverişli İdeolojik temel devam ediyor -

Saçak YK, 12 Eylül öncesinden söz ederken, devlet, faşizm, faşizme karşı mücadele, zor, zorun tarihsel olarak aldığı genel ve özgün biçimler, kitle hareketleri ve yükselip-alçalmaları, iç savaş ve iç barış gibi kategorilerde bilimsel olmayan yaklaşımlar sergiliyor.

Bizimki gibi ülkelerde egemen sınıfların karakterine uygun düşen siyasal yönetim biçimi faşizmdir. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkıntıları üzerinde, onun Küçük Asya'daki ana malzemesini kullanarak kurulan devlete bu ideoloji damgasını vurmaktadır. Bu yüzden ta başından beri halk üzerinde emperyalizmin ve feodal-kompradorların acımasız baskı, terör ve katliamlarına tanık olundu.

Herhangi bir siyasal yönetim biçiminin egemen sınıfa iradi ve keyfi biçimde tercih edilebileceğini sananlar, bunu üretim tarzından koparanlar, demokrasiden-faşizme-faşizmden-demokrasiye törensel bazı ufak-tefek girişimlere geçilebileceğini düşünmektedirler. Bu yüzden her askeri darbeden sonra kurulan parlamentolarla demokrasiye geçildiğini sanırlar ve devletin bütün kurumlarıyla temel niteliğinin olduğu gibi durduğunu görmezler. Bu yanlış sadece siyasal düzende ilgili yanlış yaklaşımlara yolaçmaz, ayrıca halk hareketinin değerlendirilmesinde de yanlış değerlendirme ve sonuç olarak yanlış politikalara da yolaçmaktadır.

Halk hareketinin med-cezirleri, halkın faşizme karşı direnişe geçmesi direnişinin izlediği seyirler, bu seyre uygun olarak aldığı biçim ve nicelik değişiklikleri, devrimle karşı-devrim arasındaki güç durumu ve her birinin iç düzeninde meydana gelen gelişme ve değişikliklerle sıkı sıkıya ilişkilidir.

Burada bu konunun derinliğine dalmadan, 'muhasabe'de hiç de kavranmayan kitle hareketlerinin diyalektik değişim hareketi üzerinde durmak istiyoruz. Çünkü, Saçak YK, reformist düşünme alışkanlığıyla şiddet hareketine duyduğu genel antipati, kitle hareketinin asıl gelişmiş dehşetli devrim-

ci biçimini 'kitle hareketi'nden saymaya itiyor ve kitle hareketini reformist biçimle sınırlıyor. Oysa bu, hem devrimci taktikler bakımından, hem de kimi politik hareketlerin devrim karşısındaki tavrının niteliğini anlamak açısından oldukça önemlidir. Kitle hareketinin yükselerek, devrimci kitlesel şiddete ulaşması, ikisi de proleter olmayan iki tavra yolaçabiliyor: birincisi, artık 'devrimin eşığıne gelindiği' sanısına kapılarak mace-rayaya atılmak; ikincisi, teorik olarak çok laf etmekle birlikte, aslında ufkunda devrim olmayan, kafaları reformist hareket tarzıyla sınırlanmış, kendisini kitle hareketlerinin mütedil ve 'törensel' biçimine alıştırmış olması nedeniyle kitlelerin üst hareket biçimlerini (şiddeti) 'kargaşa' olarak damgalayıp karşı çıkmaya kalkışmak (Çin'de 1930/31'lerdeki ÇKP önderliği ile TİKP'in 12 Eylül öncesinde yaptığı gibi).

12 Mart öncesinde, kitlelerin mütedil kıpırdamaları, giderek 15/16 Haziran'la kendiliğinden bir kitle şiddetine dönüştü. Egemen sınıflar, kitlelerin bu deneyimsiz ve iç zaafırları dolu hareketini, kentlerdeki üstünlüklerinden de yararlanarak gelişmesini önledi ve bastırdı. Bu, ister istemez, işçilerin bakışlarını kırlardaki temel müttefige (köylüler) ve oranın devrim için üstünlüklerini görmeye yöneltti. İşçi sınıfı hareketi ve devrime samimice bağlı olan küçük burjuva ihtilalcileri bu dönemde kırlara aktılar. Fakat kitlelerin henüz bağ kurmamakla birlikte içten içe coşkun bir sempati besleyip umut bağladığı bu girişimleri devlet vahşice bastırdı, ezdi. Böylece kitlelerin hayal kırıklığı 'Ecevit umudu'na dönüştü. Halkın kendi kendine yarattığı bir 'umut'tu bu 'kahrolsun faşizm...' 'halkçı...' dedi coştı ve diyalektik olarak bu hayal içinde kendi hayalini aşarak yeniden kendini bulmaya başladı, örgütlendi, tartıştı, grevler, direnişler yaptı, yürüyüş ve Mitingler yaptı. Sokakları boyadı, yazdı, çizdi... Bunu durdurmak gerekiyordu. Ama, daha sokaklarda tank paletlerinin izleri varken, tekrar orduyu devreye sokmak sakıncalıydı ve başka araçlar kullanılmıyordu. CIA-MIT kontr-gerilla organizasyonları 'sivil' faşist terörü hareket geçirdi. Kitlelerin kendi deneyimleriyle yaratmakta olduğu gerçek umut ve güzelliğin üzerine vahşice saldırdı. Fakat kitleler şiddete karşı şiddetle karşı koymanın mantıksal sonucuna büyük

ölçüde varmakla birlikte henüz bunun doğru yoluna (halk savaşı yoluna) yeterince ulaşmamışlardı; sivil faşist terörü püskürtülebile bile (12 Eylül gibi) daha kapsamlı faşist saldırıyı altedecek durumda değildi ve bir kez daha yenildi.

Demek ki, 12 Eylül saldırısı, sivil faşist saldırının devrimci hareket karşısındaki yetersizliğinden kaynaklanıyordu. Fakat 'böyle de olsa, bazı faşist saldırı taktiklerini başarısızlığa uğratan devrimci hareketin kitlelerin ileri direniş biçimlerine dayanmadan bunu başarması düşünülebilir mi? O halde, 1978 sonlarında 'kitle hareketlerinin bir durgunluk içine girdiği ve giderek gerilemeye başladığı' nasıl söylenebilir? Ancak insanın kafası törensel, barışçıl kitle hareketine şartlandığı zaman...

Sınıf mücadelesinin ilerlemesine koşturarak şiddetin yaygınlaşması karşısında, buna uygun düşen mücadele taktiklerine sahip bulunmayanlar, eski mücadele tarzına bağnazca sarılarak, kitlelerin devrimci hareketine önderlik yapmak isteyen devrimcilerle 'akılsızlar', 'provokatörler', 'maceracılar' diye lanet yağdırmaya başladılar. Aslında devrimci mücadele açısından bozulmuş şey, daha geri kitleleri mücadeleye çekip eğitmede işe yarar bir olanağın (barışçı gösteri, yürüyüş, miting toplantılar vs.) faşist terörle elverişsiz hale gelmesidir. Bundan hareketle, kitle hareketlerinin gerilemesi ya da durgunluk içine girmesi sonucuna varmak, hareketin reformist biçimlerine bakıp ötesine gözleri kapatmak demektir. Fakat reformizm için gerçekten çok şey değişmiştir, bozulmuştur; 'devrimciliklerini' icra etmenin tek biçimi de ortadan kalkmış, ya da çok riskli bir duruma gelmiştir. Kaldı ki Saçak YK'nun sözünü ettiği bu yollarda kitleler, faşist haydutların kitlelerin üstüne bombalar, otomatik tüfekler ve her türlü kıyıcı araçlarla saldırmasına rağmen yürüyüşler, gösteriler, büyük kitlesel direnişler yapmışlardır. Tarih, Tekel, Mensucat Santral direnişi, Deri işçilerinin eylemleri, K.Maraş katliamından sonra Türkiye'yi saran büyük gösteriler, Çorum vs. yerlerdeki barikat direnişlerini hep bu yılların direnişleridir.

Hepimizin bildiği gibi, bir avuç kelli-felli faşist çete semtlerde polis desteği ile estirdiği terör ve kıyıcılık kitleleri sindiriyor, teslim alıyor, semtlerde anti-faşist aileler canını kurtarmak

için evlerini terk edip direnişçi semtlere kaçıyor, faşistler bu evlere yerleşerek ek maddi olanaklar ve barınaklar elde ediyor, çevre halkı ve esnafı haraca keserek silahlanıyor, ortalkta dolaşan işsiz güçsüz takımının kimini zorla, kimini de maddi olanakların çekiciliği ile çetesine katarak açıkça her gün büyüyen bir güç oluşturuyorlardı. İşte böyle bir harekete karşı silahsız halk sinek gibi güçsüz kahrken tersini yapan semtler, mahalleler, fabrikalardaki halk kesimleri faşistleri dağıtıp kovuyordu. Bu durum doğal olarak 'bölüşülmüş bölge' görüntüsü yaratıyordu. Aslında 'kuratılmış bölge' safyatısı faşizmin başarısızlığından kaynaklanan öfkeli bir söylemdi; işin gerçeği faşist terörün zulmüyle susturulmuş yerlerle, bu zulme karşı kendini koruyan ve faşist terörden az çok arındırılmış yerler söz konusuydu. Kuşkusuz, halkın direnişi, devrimcilerin de yardımıyla her gün giderek yayılıyor ve faşist terör bölgeleri gün geçtikçe daralıyordu. İşte tam da bu noktada Saçak teorisyenlerinin hâlâ yeterince anlayamadığı (TIKP'in diline doladığı bazı direniş-hatalarıyla karşı karşıya geliyoruz; hareketin bu siddet biçiminin kitlelere yayılması doğal olarak kadro yetersizliğine ve sonuç olarak yanlışların artmasına yol açıyordu. Ancak, Saçak YK bunu kabul etse, birinci olarak, 'kitle hareketinin durgunluk içine girdiği' saptamasını yadsıyarak, esasında kitle direnişinde üst bir biçim değişikliği gerçeğini kabul etmek zorunda kalacak; ikinci olarak 'iç barış siyaseti'nin yanlışlığını kabul edecek ve devrimcilere karşı yürüttüğü kampanyanın 'ciddi bir hata' değil, ağır bir suç olduğunu kabul etmek durumunda kalacaktır.

Direnış hareketinin ulaştığı bu aşamada doğal olarak revizyonist ve reformist örgütler önderlik yapamazdı, sadece moral bozucu ve engelleyici roller üstlenebilirlerdi - öyle de yaptılar.

'Kitle kitle' diyenler, aslında kitleleri horluyorlar.

'Kitle kitle' diyenler, aslında kitleleri horluyorlar. O yüzden 'kitle hareketi' denince akıllarına genellikle düzenin sadece belli aşırıklarına karşı

yönelen basit taleplerle, barışçıl hareketlerini anlıyorlar, kitlelerin asıl deşet ve kıyım karşısında hâlâ kitlelerin ekonomi lapasıyla ancak kazanılabileceğini sanıyorlar, faşizme karşı canını namusunu, özgürlüğünü korumak için, kazanmak için başka şeyler de isteyebileceğini ve bunların kitleleri kazanmanın en etkili aracı haline gelebileceğini anlayamıyorlar. Çin'de 1. Devrimci İç Savaş döneminde kitlelerin -özellikle köylülerin- hareketleri baştan ayağa şiddetle belenmişti. Silah yettirilmeyince ilkel mızrak vs. ile donanımını tamamladılar. Hareket gerçekten yıkıcıydı, eski düzeni alt-üst ediyordu. Bu yüzden bazı revizyonist 'önderler' deşete düştü ve harekete karşı çıktı. Mao'nun şu anlayışı egemen olmasaydı ÇKP tek zafer kazanamazdı: Kitlelerin bu hareketinden korkanlar asla devrimci olamazlar!

Saçak YK, 'iç barış siyasetinin' ve 'çatışmaları ılımlılaştırma'yı 'akıllı' görüyorduydu, sormak gerekir, öyleyse bu akıl neden başarılı olmadı? Olamazdı çünkü gerçekçi değildi. Çünkü, 'hesaplaşanlar' devletle 'maceracı' gruplar değil, devrimle-karşı-devrimdi; bir galebe çalmadan duramazdı. Kendisini avantajlı ve üstün gören bir kuvvet, zafer kazanma şansı varken, karşılığında ne kazanacağı belli olmayan bir 'iç barış'la onu neden ertelesin? Öte yandan yok etme saldırısına maruz kalan devrimci hareket, 'kötü bir barış' dahi olsa yapabilme insiyatif ve olanaklarına sahip değilken ve direnmekten başka çaresi yokken, tek tarafı biçimde silahları bırakması teslim olmak, faşizmin işini kolaylaştırmaktan başka ne anlam ifade eder. Besbelli ki 'büyük politika'da çok küçük bir ayrıntı gözden kaçmıştır: yalnız savaş değil, barış bile bir güç sorunudur! Oysa faşizm taktik olarak güçlüydü. Üstelik halka karşı kirli bir savaş kendisi ilan etmişti. Çünkü ekonomik kriz siyasal krize dönüşmüş, topluma yayılmış ve taraflardan hiçbirini bir yeni olmadıkça karşı tarafa bırakamayacağı noktalarda çatıştıyordu. Hakim sınıflar daha çok sömürme zorunluğu hissediyordu, emekçiler ise sıkboğaz edilmiş, ötesinde açlık-perişanlık vardı, direnmek zorundaydı; hakim sınıflar artık bu durumda yönetemez durumdaydı ve emekçiler ise böyle yönetilmek istemiyordu. 'İç barış' bu çelişmeyi çözer miydi hiç? K.Maraş kıyımından sonra kabanar yığınsal öfkeye hemen sıyrılmaya hazır oldukları için, ama ha-

reket durmadı, her yanı sardı. Birçok kanemici deşetle yurtdışına kaçtı, ya da kaçmaya hazırlandı. Sonunda egemen sınıflar TIKP'in 'MBH'inden daha pratik ve gerçekçi yolu buldular: 12 Eylül As. Diktatörlüğü... Karşıtlar birbirinin aynısıdır, 12 Eylül vahşeti, halk kitlelerinin hareket düzeyinin de tescilidir...

Her ne kadar darbecilerin, bu hareketlerini savunmak için 'biz olmasak şimdi bu meydanlarda onlar konuşurdu' şeklinde halkın, iktidarın eşliğinde olduğu abartma ise de, 12 Eylül gibi daha kapsamlı bir saldırının nedeni: 'kitle hareketlerindeki durgunluk' değil tehditkar yükselme olduğu da bir gerçektir. İnsan gerçekleri reformist ve revizyonist politikalara uydurmaya kalkınca her şeyi tersten görmeye başlar. Gerçekçi olmak, olguları olduğu gibi görmek, harekete samimice katılışın ilk belirtileridir. Ne kadar parlak sözlerle ambalajlanırsa ambalajlanırsa, bir şey yapmak istemeyenler, yerinde durma politikasına yatanlar daima uygulanmayan şeyler ile sürer ve hareketi oyalatır. Bunların hareketin üzerindeki etkisi ne kadar büyükse, zarar da o kadar büyük olur. Aydınlıkların kitleler üzerindeki etkisi çok sınırlıydı, bu yüzden politikanın devrime karşı tutum alma aşırılığı dikkati çektiği, onu göze batarıldığı halde, asıl zarar diğer modern-revizyonist ve oportünist kesimler verdi, çünkü kitleler üzerinde önemli etkileri vardı ve bunu kitleleri faşizme karşı alkoyamak, oyalamak, burjuvaziye karşı her bakımdan silahsızlandırmak için kullandılar.

Sonuç olarak, Aydınlıkçı akım genel geleneksel revizyonist-oportünist çizgiden kopmayan, sadece kendine özgü niteliklerle onun bir evrimini, bir türünü teşkil etmiştir. Şimdi bir kez daha aynı temel tezleri öz olarak koruyarak evriltirmekle ML'e ulaşılamaz. ML, ayrı bir dünya görüşüdür, bu tezlerin dönüştürülmesini değil yadsımaalarını öngörür. Günümüzün ML düşüncesinin en üst noktasını teşkil eden M.Zedung'u düşüncesinin milliyetçiliğe ve burjuva yasallığına adapte etme 'yeteneği' diğer revizyonistlerden farkı olarak Aydınlıkçı akıma bir 'devrimcilik' ayrıcalığı tanımaz. M.Zedung düşüncelerinin revizyonizme, 'katkıda' bulunacağını, Aydınlıkçı akımın bu 'katkılardan yararlanabileceğini hiç sanmıyoruz. Nitekim bunu itiraf da ediyor, 'ÇKP'nin

Türkiye'nin devrim stratejisine ilişkin herhangi bir önerisi yoktu" demek, böyle bir itiraftan başka ne olabilir? Bir 'önerisi' var mı yok mu, Perulular, Filipinliler ve sayısız yarı-sömürge, sömürge ülkelerin devrimcileri çok iyi biliyor! Fakat 'omuzlarımızın üstünde başımızı taşıma' milliyetçi itirazıyla uluslararası işçi hareketinin genel teori ve taktiklerini atıp, onların yerine 'omuzlar üstündeki burjuva başı'nın 'iç barış' 'MBH' ve parlamenterizm hayranlığı koyunca, M.Zedung'un yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için ortaya koyduğu teorik hazinenin Türkiye için 'Öner'melerini nasıl anlayabilir? Ama bütün iddiasına karşın belli ki bu 'baş' genel teorik önermeler yerine özel direktifler arama mantığına sahiptir ve hiç de 'omuzlar üstünde' durmuyor, durmaksızın sağa sola dölüyor...

Durum buyken, 'Aydınlıklılara, genel olarak Türkiye'nin ortalama devrimciliği (abc) ile belli görüş ayrılıklarına düştüler. Böylelikle sosyalist hareket içinde kendilerine özgü ve solun diğer kesimlerinden farklılaşan bir kültür oluşturdular' demek gerçekten ilginç bir böbürlenmedir. Bu eğilim belki de 'muhasabe'deki her olumsuz ip uçudur! Bu öyle bir noktaya varıyor ki, yukarıda anlatmaya çalıştığımız 'Aydınlık aşırı damarı'nın aşırı sağcılığını 'saf ilkeli tutumlar' nerdeyse sözde 'sol ve sağ yalpalanmalar' yermesi içinde övüyor. Hataların üstüne gitmek kararsızlık ikircili 'özeleştir'i yapayım mı, yapmayayım mı?' gibi bir tutumla kısacası eski revizyonist hatta bağlı kalınarak onun hatalarının üstüne gidilemez. Diğer yanda, hatalara karşı bu kararsız ve tutarsız tutumla halka bağlılıkla bağdaşmaz.

Devrime karşı politik saldırıyı durdurmuş bulunan ve hatta yeralma isteğinde bulunan aydınlıkçı akımın, hatalarına karşı tutumu iyi olmasa bile, diğer kanat revizyonistlere kıyasla daha olumlu bir çizgidedir. Eski sosyalist ülkelerdeki bürokrat burjuva diktatörlüğüne karşı tutumları ve bu yeni burjuva diktatörlüklerini teşhir etme tavrı; Varşova, NATO ve AET gibi emperyalist kuruluşlara karşı tutumları; ülke içinde faşizm ve millî zulmün teşhir edilmesi; en sonu tutarlı olmasa da, belli bir kararsızlık içerse de devrimci saflarda yeralma isteği, diğer revizyonist-reformist kesimlere kıyasla ayırdedilmesi gereken olumlu yanlarıdır. Şimdi yasalıcı-tasfiyecilik

en olumsuz yanındır. Onu devrime yaklaştıran ve uzaklaştıran temel düşünce ve eğilimleri sürekli gözaltında bulundurmak koşuluyla devrime yaklaşan her politik harekete kazanıcı ve dostça davranmak, halkın yararına-dır.

Böyle düşünüyoruz... Ve diyalektik olarak hiçbir şeyin değişmezliğine inanmıyoruz hep olumlu yönde değişmelerin üstün gelmesi samimi isteğimizi belirtir, olumsuz düşünceler için başarısızlıklar, iyi niyetli olumlu düşünceler için yürekten başarılar dileriz. □

Baştarafı 43. sayfada

G.Çoban - Aslında ayın 17'sinde Bursa'ya gittim. Demokrat bilinen bir avukata uğradım ve yaralarımı gösterdim. Kendisi bana bir dilekçe yazmaktan açıkça korktu. Akşama gel, dedi. Banka'ya para çekmeye gidince polisler (sivil) arkama düştü, ben de korktum, yeniden gelirler diye Eskişehir'e döndüm. Yolda önümüzden giden araçlar aranmadığı halde benim bindiğim otobüsü durdurup yine otomatik silahlı resmi ve sivil polis arabasının içine girip sadece erkeklerin kimliklerini kontrol ettiler, eve geldiğimde de arkamdan eve kadar geldiler, 15 gün boyunca kapımdan ayrılmadılar, kolumdan dışarı çıkamadım.

Sonra Eskişehir SHP İl Başkanı Avukat Niyazi Ünal'a gittim. O da "tamam, biz dilekçe yazalım, basına gösterelim ama, yine seni götürürler, dedi. İkinci gün gittiğimde de, tehlikeli görüyorum, karışmak istemiyorum dedi. Ve orada SHP ile ilişkili diğer avukatlar da çekimser kaldılar. Sonra Demokrat insanların yardımıyla bir bir gazete bürolarını dolaştım, 17 gün geçtiği halde kolumdaki yaralar iyileşmemişti. Yaraları gösterdim, savcılığa dilekçeyi verip hastaneden rapor aldım.

Hastanedeki doktor da, niye zamanında gelmedin, bu yara daha büyükmüş, dedi. Bakınız gördüğünüz gibi buradaki (Eskişehir) yerel gazetelerde (Sakarya, Sonhaber, İstikbal) fotoğraflarla yara izi görünüyor ve hepsi de ilk sayfalarda bu-

yük başlıklarla haberi duyurup yansıttılar. Gerçi Türkiye çapındaki büyük sayılan gazetelerden bir ikisi ara sayfalarda küçük bir duyuru yaptılar. Her nedense! görmezlikten geldiler.

Y.D. - Sayın Gülşen Çoban, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz uğraşınızda başarılar dileriz.

G.Çoban - Ben de teşekkür ederim.

Y.D. - Bu olaya benzer hatta daha büyükleri Türkiye'de her gün hemen her saat yaşanıyor, işkence yaşıntımızın bir parçası olmuş sanki. Ne var ki işkenceyi yapanlar ve yaptırınlar bunu mümkün olduğu kadar karanlık odalarda dehlizlerde uygulayıp yaptıkları adilikleri gizlemeye çalışıyorlar. Kendisine demokratım, devrimciyim diyenler, ben halktan yanayım, diyenler işkenceyi ve işkenceciyi teşhir etmiyorlarsa onların işini kolaylaştırmış olurlar. İstese de istemese de ekmeklerine yağ sürmüş olurlar. İnsan olmanın onurunu taşıyan işkenceye de karşı olmalıdır ve bunu tavrıyla belirtmelidir. Çok mecbur kalmadıkça hakim sınıflar kendi insanlarına kendi mahkemelerinde ceza vermeyebilirler. Vermeleri de bizim için o kadar önemli değil. Önemli olan onların yüzlerinin açığa çıkıp halkımızın bugün vicdanında günbegün pratikte cezalandırılmaları önemlidir.

- İşkence insanlık suçudur yapanlardan yaptırınlardan halkımız hesap soracaktır. □

İkinci Emperyalist Paylaşım Savaşı ve Ellinci Yılıının Ardından; Aklanan Hitler, Suçlanan Stalin mi?

I.BÖLÜM

Erdem Yılmaz

İkinci emperyalist paylaşım savaşının 50. yıl dönümünde, yürütülen "tartışmalar", gelinen aşamada savaşın neden ve sonuçlarını tartışmaktan çok, Hitleri ve Stalin'i ayrıştırmaya dönüştürüldü. Burjuvazinin bütün gücüyle yüklediği Stalin'e, kendisine "aydın" sıfatı yakıştıranlar da katıldı.

Sistemli ve bilinçli kampanyaya bütün Dünya'da olduğu gibi, ülkemizde de bol bol "prof.", "eski önder", "asistan" ön isimli kesimlerde katıldı. Neler öğrenmedik ki, eskiden Stalin'e övgüler düzüp sonradan ona despot diyen M. Aybarları mı dersiniz, bu dönemdeki sözde eleştiren M. Belli'leri mi, M. Belge-leri mi, neler neler.

Geçmişlerinde "aydın" sıfatını suya sabuna dokunmama anlayan ve kendilerine bahş edilen magazin basının sayfalarında "entellik" satanların, boynuzun kulağı geçmesi misali, burjuvaziden çok burjuva savunucuları geçinmeleri, Stalin şahsında yaşayan bilimsel sosyalizm öğretisinin yaşayan ruhunun kendileri için karabasan olmasıdır. "Maocu" geçinen H. Berktaş gibilerinin Stalin'i yargılama yetkisini kendisinde bulması, ML saflarla bütün reformist, revizyonist kesimlerin aralarındaki ayırım çizgisinin giderek proletarya lehine berraklaştığını gösterir.

Sosyal-emperyalistler ve uşaklarının bu koroda yer almaları, mo-

dern-revizyonist çıkmazın kitleler nezdindeki görünen yüzünün törpülenmesi içindir. Her geçen gün iflâsı her kesim tarafından bariz bir şekilde görünen "Glastnos" (Siz kapitalizmin yeniden yapılanması anlamında) politikasının iflâsı, onların kudurmuşçasına Stalin şahsında ML bilime saldırısının dozajını artmaya sürüklemiştir.

Biz ikinci emperyalist paylaşım savaşının 50. yılında, savaşın enel seyrini, gerek emperyalist cephenin durumunu ve gerekse de proletarya cephesinin o günkü konumunu ortaya koyarak bazı gerçekleri ortaya koymaya çalışacağız. Yazının genel seyri içinde savaşın gidişatı biraz geniş anlatılmaya çalışılmıştır. Bundan kastımız, bir bütünlük içinde savaş öncesi ve sonrası durumu sağlıklı irdelemektir.

Yürütülen tartışmaların odak noktasını oluşturan ve emperyalistler ile gönüllü savunucularının yürüttükleri demogojik kampanyanın üzerinde yükseldiği bazı noktaları açmak istiyoruz.

"Stalin-Hitler Paktı" Üzerine

Bilindiği gibi, Alman burjuvazisi 1. emperyalist paylaşım savaşında yenilmişti. Yenilginin ardından tekrar belirlenen hakimiyet alanları, Alman burjuvazisinin yenilgi' enkazı üzerinde şekillenmişti.

kendisine kabul ettirilen ağır şartları bir türlü içine sindiremeyen Alman burjuvazisi, 17 Ekim devriminin ülkesindeki etkilerini de tez elden bertaraf ederek, kısa zamanda yıkık sanayisini tekrar ayakları üzerine oturttu. Kapitalizmin dünyadaki büyük bunalımı 1930'lu yıllara geldiğinde enflasyon, işsizlik ve işçi sınıfının mücadelesi en yüksek noktadaydı. Önderleri katledilmesine rağmen Alman işçi sınıfı direnişini sürekli yükseltiyor ve işçi sınıfının içindeki burjuvazinin ajanları "sosyal-demokrat"lara karşı amansız ideolojik mücadele veriyordu. Kautskiden bu yana sosyal-şöven karşı devrimci SPD, krizin yükseldiği bir dönemde işçi sınıfının mücadelesini kırsın ve yanlış yönlere kanalize etsin diye iktidar koltuğuna oturtuldu. Hızla militarizlemeye yönelen Alman burjuvazisi, 1930'lu yılların ikinci yarısından itibaren iç faşistleşmeyi tamamladılar. Eski bir Avusturya çavuşu Hitlerin önderliğinde kurulan NSDAP (Milli Sosyalist Almanya İşçi Partisi), 1932 seçimlerinde % 24 oy alarak koltuğa oturdu. (Bu seçimlerde SPD'nin ancak % 23 oy alması, KPD (Almanya Komünist Partisi)nin % 37,7 oy alması, burjuvazinin sınıf mücadelesini boğmak için azgın faşist saldırılardan başka çaresinin kalmadığını göstermektedir.) MAN, THYSEN vb. gibi tekellerin desteğindeki NSDAP ve SS'ler Yahudi ve komünistlere karşı yoğun bir saldı-

riya geçtiler. Manheim gibi yerlerdeki yiğit komünist ve ilericiilerin direnişleri, bütün hatlarıyla saldırıya geçen faşistlerin durdurulmasına yetmedi. Her sınıf mücadelesinin olduğu yerde ihanetçi "sosyal demokratların" olması da kaçınılmazdı. Yine öyle oldu. Hitlerin iktidarı gasp etmesinin ertesinde "Bekleyelim ve görelim" kampanyasıyla ilericiilerin anti-faşist duygularını körelttiler.

Hitlerin 1933'lü yıllarda Versail anlaşmasını tekrar gündeme getirmesi, Stalin önderliğindeki SB'nin yeni bir saldırıyla karşı karşıya kalacağına mesajlarını vermeye başladı. SB'nin içindeki düşmanları da bu arada Alman istikbarat örgütünden destek alarak, Troçki önderliğinde 1934 Moskova KP Genel Sekreteri Sergi Kirov'u katlettiler. Alman 5. kolunun, Fransız işbirlikçilerinin yerini alması, GPU (SB istikbarat teşkilatı idi.) içine ajanlar sızdırmaları ve bunların bir kısmının yakalanıp itiraflarda bulunmaları, Hitler faşistinin niyetinin SB gibi sosyalizmin ilk kalesinin yıkılması olduğunu göstermeye yetti. Emperyalist güçler arasındaki çelişmelerin derinleşmesine ve bu çelişkilere sosyalist ana vatani çin yaralanılmasına çalışan Stalin, 1935'de Ekonomi Bakanı Kandelak'ı Berlin'e gönderdi. Alman Sanayi Bakanı Schacht'la yapılan görüşmeler sonucu bazı anlaşmalara varıldı. Stalin, batılı emperyalist güçlerin SB'ye karşı Hitleri sürekli kışkırttığını biliyordu. (Ki, 1. emperyalist paylaşım savaşından sonra Almanya'nın silahlanmasının yasak olmasına rağmen göz yummaları ve buna hiçbir batılı emperyalist ülkenin tepki göstermesi bunun ürünüdür.)

Batılı emperyalist güçlerin SB'ye karşı Almanya'nın kışkırtılması kampanyasına hız verdikleri bir dönemde, bütün cephelerde savaşmanın SB için yaratacağı dezavantajları iyi hesaplayan Stalin, batılı güçlere yapılan çağırılardan kulak ardı edilmesinin arifesinde, savaşa hazırlanmak için Hitler Almanya'sıyla bir saldırmazlık anlaşması imzalamayı gerekli gördü. Bunun savaşın sonraki gelişimi içinde ne kadar doğru bir taktik olduğunu pratik göstermiştir.

SB her çareye baş vurarak silah-

sızlanmayı, barış görüşmelerinin Avrupa'da yapılmasını istiyordu. Bütün önerilerin Fransa ve İngiltere tarafından reddedilmesi ve 28-30 Eylül '38'de bu ülkelerin Hitlerle yaptıkları Münich anlaşmasının SB'ye karşı bir komplo ve saldırı planı olduğunu gören Stalin Moskova'da Molotov'un ve Ribbentrop'un saldırmazlık anlaşması yapmalarını onayladı. Emperyalist ülkelerin Hitler Almanyasına verdikleri destek, onların Çekoslovakya'nın peşkeş çekmeleri, hep Nazi Almanyası'nın SB'ye yöneltilmesi hesabının ürünüydü. Aynı amaçla İngiltere, Fransa ve ABD yönetici çevreleri uzak-doğuda Japonya'nın saldırgan eylemlerini teşvik ediyorlardı. Böylece SB'ni birkaç cepheden savaşa sokarak, yenilgisini kolaylaştıracaklardı. Nitekim bunun sonucu Japon emperyalistleri önce Moğolistan Halk Cumhuriyeti'ne ve sonra da SB'ne saldırmakta gecikmediler. Ancak 1938'deki bu saldırı Hazar Gölü yakınlarındaki Sovyet askerleri tarafından püskürtülünce, emperyalistlerin SB'ne karşı bu hain planı da suya düşmüş oldu.

Nitekim 1 Eylül günü Hitler Almanyası'nın Polonya'ya saldırarak Varşova'da soykırıma girişmesini İngiltere ve Fransa sadece seyretti. Ertesi günlerde Fransa, İngiltere ve Y. Zelanda'nın Almanya'ya savaş ilan etmeleri, faşistlerin ateş ve kanla işgal ettikleri Polonya'ya yardımı gündeme getirmede. Bu, "garip bir savaş" ilanıydı. İlginçtir, Hitler Po-

Bütün amaçları savaşı SB'ye karşı dönüştürmek olan İngiltere ve Fransa, Finlandiya'da yoğun bir saldırı üstü oluşturmanın faaliyetine giriştiler. Büyük oranlarda silah ve askeri ateseyi Finlandiya'ya gönderdiler. Onların kışkırtmasıyla Finlandiya 30.9.1939'da SB'ye savaş açtı. Yüzbin kişilik bir seferi kolduyla İngiltere ve Fransa tarafından donanmış Finlandiya, kuzeyden SB'yi çökertmek için hazırlanmıştı. Bununla birlikte Suriye'deki Fransız askerleri ve yakın doğudaki İngiliz uçakları güneyden SB'ne aldırı için hazır bekliyordu.

Keza, 7 Mart '1936'da Hitler İngiltere ve Fransa'ya rağmen, silahsızlandırılmış Reinland'ı işgal etti. Halbuki Almanya bu sıralar savaşa bile hazır değildi. Eğer İngiltere ve Fransa askeri birlikler göndermiş olsalardı, Hitlerin yenilgisi kaçınılmazdı. Bunu yapmayan İngiltere ve Fransa 12 Mart'ta Avusturya'nın ilhakına da sessiz kaldılar. Gerek Çekoslovakya'nın Münich antlaşmasıyla hitlere peşkeş çekilmesi, gerek Avusturya ve Reinland'ın ilhaki ve gerekse Finlandiya'nın silahlandırılıp SB'ye savaş açması, Stalin yoldaşın ve SB'nin birçok cepheden saldırılara uğradığını ve uğrayacağını gösteren ip uçlarıydı.

Polonya'ya gelince;

Almanya'nın 1. emperyalist paylaşım savaşında yenilmesi, 1919 yılında Varsail anlaşmasıyla Fransa'ya Alsace-Lorraine'yi ve zengin kömür yataklarının işletme hakkı dev-

Bütün amaçları savaşı SB'ye karşı dönüştürmek olan İngiltere ve Fransa, Finlandiya'da yoğun bir saldırı üssü oluşturmanın faaliyetine giriştiler.

lonya'ya saldırırken 110 Fransız tümeni ve 5 İngiliz tümenine karşı sadece 23 Alman tümenini Fransa sınırında kalmıştı Fransız ve İngiliz tümenleri hareketsiz duruyorlardı. Kaldı ki, 4 aylık süre içinde bir savaşta verdikleri kayıp, 1433 Fransız ve 3 de İngiliz askeri idi. Batılı emperyalist güçler Münich anlaşmasının rotasından ayrılmamaya kararlıydılar.

redildi. Bu dönemde yeniden 'bağımsızlığına' kavuşan Polonya, Almanya'nın sanayi bölgesi yukarı Silezya, Posen ve Batı Prusya'yı alarak Baltıklara yeni bir çehre kazandı. Bu anlaşmayla Polonya üzerinde adeta bir "Garantör" devlet konumu kazanan İngiltere, Polonya'da oluşturulan kukla hükümeti, SB'ye karşı bir saldırı üssü haline getirmişti. Karşı-devrimci komploların

büyük bir bölümü bu ülkede hazırlanıyordu. Polonya'nın tümünden faşist Hitlerin denetimine girmesi halinde, SB'ye karşı savaşa hazırlanan faşist Almanya'nın burada güçlerini daha iyi organize ederek, daha avantajlı konuma geleceğini Stalin çok önceleri görmüştü. Baltık ülkelerinden Estonya'nın faşist saldırılara karşı SB ile birleşmesi ve bunu diğer baltık ülkesi Litvanya'nın takip etmesi, SB'nin gelecek saldırıları göğüslemesi için bir ön cepheyi oluşturdu. Polonya üzerinde hak iddia eden hitlere karşı daha iyi hazırlanabilmek için 23 Ağustos '39'da SB ile Almanya arasında bir saldırmazlık anlaşması imzalandı. Buna göre, Sovyet birlikleri Polonya'nın bir kısmında konumlandırılacaklardı. Böylelikle, Hitlerin Polonya'daki hazırlıkları çözümlenecek, savaş, SB içine daha sızmadan bir cephe önde karşılanacaktı. Zaten daha sonraları Faşist Almanya'nın SB'ye saldırarak yenilgiye uğramasında bu taktik önemli derecede başarılı olmuştur. Son dönemlerde demogojisi bol bol yapılan "Hitler-Stalin arasındaki gizli hakimiyet alanlarının paylaşılması protokolu" gibi safsatalar gerçeği yansıtmamaktadır.

Polonya'nın doğusunu savaşın ilk cephesi haline getiren SB'nin beklentileri sanıldığı gibi, şöen bir şekilde SB'nin korunması değildi. Olay, önceleri emperyalistlerin kendi aralarındaki bir çatışmanın sonucu karakterine sahip savaşın, SB'ye saldırı ile birlikte, sosyalist ana yurdun emperyalistlerle savaşı karakterine bürünmesidir. Bütün emperyalist ülkelerin gönülden destekledikleri SB'ye Hitler'in saldırısı bu amaçla hizmet etmekteydi. Böyle bir dönemde hazırlanmak, zaman kazanmak ve önemlisi, düşmanın cephe gerisini oluşturan yerlerde güçlü direnişleri örgütlemek, ezilen halkların ve Dünya proletaryasının anayurdunun korunmasının o günkü can alıcı önemini görebilmek önemliydi. Stalin önderliğindeki SBKP ve Sovyet halkı bu anlaşmanın SB'nin yavaşılması ve korunması için gerekli olduğuna savaşın bütün seyri boyunca inanmıştı.

Başka bir noktaya daha parmak basmakta yarar var. 1935'teki komünist enternasyonalin 7. toplantı-

Düşmanın cephe gerisini oluşturan yerlerde güçlü direnişleri örgütlemek, ezilen halkların ve Dünya Proletaryası'nın anayurdunun korunmasının o günkü can alıcı önemini görebilmek önemliydi.

sında gayet açık olarak, faşizme karşı savaş, uluslararası işçi ve komünist hareketin başlıca sorunu olarak ortaya konmuştu. Yani, iddia edildiği gibi, Stalin Hitlerle salt SB'yi genişletsin ve nüfus alanlarını çoğaltsın diye bu anlaşmayı onaylamadı. SB'ye karşı bir saldırının olacağını ve bunun büyük bir olasılıkla faşist mihrak tarafından gerçekleştirileceğini ta 1935'de biliyordu. Bugün bütün emperyalistler üçler ve onların önlü bekçileri tarafından lanse edildiği gibi bu "şeytan anlaşması" ezilen ulusların hakimiyet uğruna masa başlarında satılması değildir.

Molotov'un 17 Eylül 1939'da Polonya büyükelçisine verdiği ve aynı gün radyodan bütün dünyaya duyurulan nota Hitler faşistleri tarafından saldırıya uğrayan Polonya'nın konumunu iyi bir şekilde izah ediyordu. "Polonya devletinin merkezi artık Varşova değil. Polonya hükümetinin nerede olduğunu kimse bilmiyor. Polonya SSCB için tehdit teşkil edebilecek her türlü olasılık için verimli bir alan haline geldi. "Bu notanın ardından Sovyet birlikleri Polonya halkının desteğiyle Doğu Polonya'ya doğru yürüdüler. bu sözlerden de anlaşılacağı üzere, Polonya SSCB'nin yanı başında emperyalistlerin bütün entrikaları için lojistik destek alanı konumundaydı. "Hitlerin suç ortağı" olarak suçlanan Stalin ve SSCB'nin Polonya halkına bağırmasına basılması arifesinde iki yüzlü bir şekilde Winson Churchill 1 Ekim '39'da şu konuşmayı yapmak zorunda kaldı. "SSCB, Nazileri, Doğu Polonya'da durdurdular; tek dileğim bunu bizim mütefikimiz olarak yapmalarıdır. "Çekoslavakya'nın ilhakına, Avusturya'nın işgaline ses çıkarmayan emperyalist güçlerin temsilcileri şimdiden "müttefik"lik türküler tuturmaya başlamışlardı. Bernar Shaw, London Times gazetesinde

"Hitleri ilk kez geriletten Stalin oldu. Bravo..." Başbakan Chamberlain bile avam kamarasında 26 Ekim 1939'da asık suratla söylemek zorunda kaldığı şu sözler, emperyalist batının SSCB'ye karşı Hitlerin yönlendirilmesi politikasında başarısızlığa uğradıklarını göstermektedir. "Kızıl ordunun Almanya'ya karşı korunması için Polonya'nın bir kısmını işgal etmesi gerekiyordu." Bunların söylendiği dönemlerde, kaçan Polonya hükümeti halen Londra'ya ulaşmamıştı. Kaldı ki, bu hükümetin bile hiçbir zaman Sovyet yürüyüşünü bir savaş hareketi olarak gördüğü söylenemez.

Devam edelim,

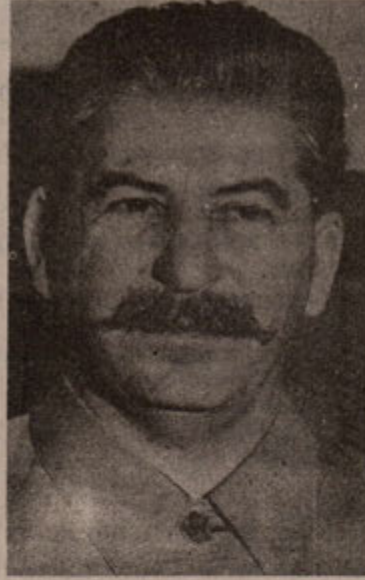
Polonya halkı işgalci Hitler'e karşı gösterdiği direniş Sovyet kuvvetlerine göstermedi. Bu bölge halkının çoğu Polonyalı değil, Ukraynalı ve Bela Rustu. Sovyet erleri çiçeklerle karşılandı. Lvov garnizonunun gündür Nazi işgalcilerine karşı savaşan komutanı, kızıl orduya teslim olurken "Ben bolşeviklerle savaşmam" diyecek kadar Sovyet birliklerine olan güvenini gösterdi. Ajanslar Sovyet birliklerinin Polonyalılarla birlikte yürüdüklerinin haberlerini bütün dünyaya duyururken, ABD büyükelçisi Biddle "Sovyet birlikleri, inzibat ve güveni sağlayıcı bir güç olarak Polonya'da bulunuyorlar" demek zorunda kaldı. Peki bütün bu gerçekler ortadayken, Hitler ile Stalin'in önceden Polonya'yı bölüştükları biçimindeki safsatalar gerçek olabilir mi? Bizat belirttiğimiz gibi, o dönemde "müttefik"likten bahsedenlerin bugün "bölüştüler" demogojisi ayakları havada bir iddardır. Dahası... O günkü sürgün Polonya hükümetinin bile böyle bir iddiası bulunmamaktadır. Bu anlamda da, gündür magazin burjuva gazeteleri ve bu gazetelerin bahsettiği köşelerde "aydın" patentli dönemlerin Polonya'ya ilişkin Staline yönelttikleri saldırıların maddi

zemini bulunmamaktadır. Bu, bugünkü RSE'li revizyonistlerin çıkarmasına kılıf uydurma ve Stalin şahsında ML bilime azgın saldırılar yöneltmedir.

Alman Faşistlerinin SSCB'ye Saldırısı

11 Ağustos'da Hitler Carl Burckhardt'a "Ben bütün hazırlıkları Rusya'ya karşı yaptım. Eğer batılılar delilik yaparda bize arkadan saldırırlarsa, ben Rusya ile ortak hareket etmek zorunda kalırım. Bu batı için zararlı olur. Bununla birlikte ben SB'ne karşı kesin saldırıda kararlıyım çünkü, benim Ukranya'ya ihtiyacım var. Ben son savaşta olduğu gibi tekrar açlık tehlikesiyle karşılaşmak istemiyorum. "Bu sözleri, 22 Haziran 1941 şafağında Alman faşistlerinin binlerce uçak, milyonlarca motorize birliğin SB'ne saldırısı izledi. Binlerce tankın ezdiği sınırlarda milyonlarca Sovyet emekçisi katledilmişti. Hitler giriştiği bu faşist saldırısının arifesinde şöyle diyordu; "Biz dünya tarihinde görülen en büyük askeri saldırı ve yürüyüşü yapıyoruz" bu sözler pek abarttı da değildi. 11 saatte batı cephesinde Fransa'yı ezip geçen Alman orduları, bu saldırıları için çok daha güçlü ve destekli hazırlanmışlardı. Bu saldırı, dünyada eş benzeri bulunmayan bir katliam ve karşı koyuşun tarihiydi. Avrupa'da hemen hemen hiçbir engelle karşılaşmadan zaferlerle dönen faşist ordu, bir yıl gibi bir süre sadece bu savaş için hazırlanmıştı. Polonya'da stratejik yollar yaparak, Romanya'yı işgal ederek, Finlandiya'ya birlikler göndererek, 1800 millik tüm SB batı sınırında isediği olanakları hazırlamıştı. Dokuz milyon insanın fiilen, milliyonlarca insanın ise yedekte bekletildiği bu faşist saldırının amacı, biricik sosyalist ana yurt olan SSCB'nin çökertilmesi ve sosyalist insanın yıkılmasıydı.

1939 yılının sonlarına yaklaşıldığında, Faşist Alman burjuvazisi Çekoslovakya ile polonya'daki kazançlarını pekiştirmekle meşguldü. Bunun bilincinde olan SB, 30 Kasım 1939 yılında Finlandiya üzerine kı-

zıl ordunun yürüme emrini verdi. Leningrad'a saldırı hazırlığında bulunan Fin gericileri, ABD ve İngiltere'nin desteğiyle savaşı yürütebilmek için uluslararası alanda yoğun bir kampanya başlattı. Milletler cemiyeti bunun üzerine toplanarak SB'yi üyelikten çıkarttı. Gerekçe komikti. SB "saldırganlıkla" suçlanmıştı. SB'nin bu ileri hamlesi, Hitler'in doğuda SB'ye yönelteceği saldırının planlarını önemli derecede bozdu. Zaten Hitler'i batıda ciddi bir tehlike beklemiyordu. Aralarındaki bu göstermelik savaş için her iki güce "cephelerinde bekliyordu." Ayrıca Hitler, İngiltere ve Fransa'nın "üst sınıfları arasında" isteklerine" destek verecek dostları" olduğunu biliyordu. Dahası... İngiliz, Fransız ve ABD basınında önemli sesler "yanlış bir savaşın" başladığını (Batılı emperyalistler ile Almanya arasında), savaşın "daha büyük düşman olan SSCB'ye karşı verilmesi gerek"tiğini ve bu savaşın "hemen SSCB'ye çevirilmesi"ni söylüyorlardı. (New York Times, 14 Mart 1941 - James Aldrich)

SB'ye karşı topyekûn savaş çığlığının nedeni, Finlandiya - SSCB arasında savaş değildi. Bu, daha Hitler Polonya'ya yürürken, Chamberlain çizgisinin bir devamıydı.

Bu SB'ye karşı top yekûn savaş çığlığının nedeni, Finlandiya-SSCB arasında savaş değildi. Bu, daha Hitler Polonya'ya yürürken, Chamberlain çizgisinin bir devamıydı. İsveç üzerinden Finlandiya'ya yardım gönderme planlarıyla bu savaşta SB'nin yenilgisini hedefleyen Chamberlain, İsveç'in tarafsız kalma tutumu karşısında 10 Mart'ta Avam kamarasında "Finlandiya savaşının devamı için elinden geleni yapacağını" bildirdi. 11 Mart tarihli New York Times bu olayı şöyle veriyordu; "Londra, daha geniş bir cephe ve belkide Rusya ile savaşma söylentileri ile dolup taşıyor." SB'ye karşı bir "Dünya cephesi" fikrini savunan Chamberlain'in bu çabası, SB'nin akıllı politikası ve İsveç gibi bir ülkeyi tarafsızlaştırma taktiği sayesinde boşa çıktı. Emperyalist güçler, Kızıl ordunun saldırısı karşısında Finlandiya'daki Mannerheim hattının kolay çökmeyeceğini hesaplamışlardı. Bu da, SB'nin askeri dehası karşısında işe yaramadı.

Finlandiya'nın yenilmesiyle sonuçlanan bu saldırganlığın ardından, 12 Mart 1940'da SB ile Finlandiya arasında saldırmazlık anlaşması Moskova'da imzalandı. Böylece, kuzeyden gelebilecek tehlike, daha Hitler SB'ye saldırmadan bertaraf edilmiş oldu. Artık SB, gelecek bütün saldırılara karşı hazırды.

Finlandiya savaşı, Finlandiya dışında da bir zaferdi. Bu savaşta gösterilen uzak görüşlülük, gerek politik ve gerekse de savaştaki taktik hat ve onun başarısı, bütün emperyalist güçlerin SB'yi 1919 yılındaki zayıf gücünde olmadığını ve hesaba katılması gereken önemli bir güç olduğunu gösterdi. Polonya'ya yürümekle başlayıp, Finlandiya ile barış anlaşması imzalamaya dek, SB'nin attığı her adım, SB'nin gücüne, ne istediğini bildiğine ve daha da önemlisi Sosyalizmin çıkarları uğruna savaşı göze alacak kadar ciddi olduk-

larını bütün ezilen hakları ve Doğu Avrupa'ya ikna etti.

Böylece Hitler, Batı Avrupa'yla anlaşmalı savaşı bitirip SB'ye yöneldiğinde, Baltık üzerinde Hangoe'den Karadeniz üzerinden Tuna ağzına kadar uzanan bir güvenlik kuşağı kurulmuştu. Hitler'i hemen Moskova önerinde beklemek yerine daha gerilerde karşılayacak faşist ordunun içlere değin gelişinde ypratılması hedeflenmişti. SB'nin iç kısımlarına gelene değin önemli ölçüde güç yitirmiş faşist ordu, Kızıl Ordu'nun bütün gücüyle karşı saldırısı karşısında püskürtülecekti. Savaş, bu dahiane politikanın muazzam zafere daha sonra tanık oldu.

Yeri gelmişken Baltık ülkelerinin o dönemki konumuna da kısaca değinelim. 1939 yılında Estonya, Litvanya ve Letonya SB ile bir itifak anlaşması imzalanmıştı. Hitler'in olası bir saldırısı karşısında SB'nin koruyuculuğunu isteyen bu ülkeler, SB'nin faşist saldırı karşısında hazırlanabilmesi için deniz üsleri vermişlerdi. Ancak bu itifaka rağmen bu üç büyük Baltık ülkesinde kıyasıya bir iç mücadele sürüyordu. Ne var ki, bu ülkelerdeki iktidarlar gerici diktatörlüklerdi. Hitler'in SB'ye karşı savaşması bu ülkelerdeki Nazi yanlısı gruplar tarafından sürekli teşvik ediliyordu. Bu durum karşısında SB yapılan anlaşma gereği karışıklıklara son vermek amacıyla bu ülkelere birlikler gönderdi. Kızıl Ordu'nun bu ülkelere girmesi ertesinde Alman yanlısı yerel yüksek memurlar ve komplocu karşı-devrimci güçler kaçmak zorunda kaldılar. Litvanya'da ilerici bir gazeteci olan Justas Paletskis Başbakanlığa getirildi. Siyasi mahkûmlar serbest bi-

lukla kazandı. Yeni meclis ilk toplantısında Litvanya'yı bir Sovyet Cumhuriyeti ilan etti. SB'ye katılma isteğini de bu toplantıda bütün Dünya'ya duyurdu. 21 Temmuz 1940 yılındaki bu istemi Yüksek Sovyet'in Ağustos başlarındaki Pelenumu'nda kabul edildi. Böylece Estonya, Litvanya ve Letonya SB'ye kendi iradeleriyle katılmış oldular. Başbakan Paletskis, o günlerde yaptığı basın toplantısında şöyle diyordu: "Bizim sosyalizme çıkan yolumuz, bilincelerinin en kolayı oldu... Biz, bunu, anayasal biçimlere uygun olarak, Litvanya halkının isteği ile yaptık. Artık, Kaunas'dan Vladivostok'a, Baltık'dan Pasifik Okyanusu'na kadar hiçbir sınır kalmamıştır." Görüldüğü gibi, bugün söylenenlerin tersine Baltık ülkeleri zoraki ilhak edilmemişlerdir. Bilakis bu, SB'nin uyandırmasını bildiği, Litvanya halkının ve işçi sınıfının ortak iradesiyle başarılı politik planlamanın zaferydi. Kaldı ki, o günlerin Telgraf Ajansı'nın başkanının "Kızıl Ordu politikaya karışmıyor. Kardeşlik, eşitlik esasına göre Litvanya ordusuyla birlikte balo ve tiyatro gösterileri yapıyorlar. Benim bir toplantıda bu iş aceleye getirildi biçimindeki görüşüme bir kadın işçi şu yanıtı verdi. 'Hitler'in bizi ele geçirmesini mi söylemek istiyorsunuz? Eh, öyle ise Ruslar ele geçirsinler çok daha iyidir.' dedi..." şeklindeki açıklaması bile, bugünkü "aydın"ların ilhaktır safatasının boş bir balon olduğunu gösteriyor.

Tekrar Almanya'nın SB'ye saldırısına dönelim

Yapılan genel seçimleri halk hükümeti ezici bir çoğunlukla kazandı. Yeni meclis ilk toplantısında Litvanya'yı bir Sovyet Cumhuriyeti ilan etti. SB'ye katılma isteğini de bu toplantıda bütün dünyaya duyurdu.

rakıldı. Sendikaların özgür örgütlenmesi sağlandı. Başkent Kaunas'da SB lehine büyük gösteriler düzenlendi. Peşinden yapılan genel seçimleri Halk hükümeti ezici bir çoğun-

Stalin, Alman istilasının başlamasından iki hafta sonra yaptığı ilk savaş sırası konuşmasında şöyle diyor.

"Bu bütün bir halkın savaşıdır.

Yenilmeyen ordu yoktur, hiç de olmamıştır. Onlar zaten kendilerini kana susamış bir saldırgan olarak ortaya koymakla politik bakımdan kayıp etmişlerdir. BU SAVAŞIN SONUNU YALNIZ SİLAH GÜCÜ DEĞİL, BÜTÜN DÜNYA'NIN BİR CEPHE HALİNDE BİRLEŞMESİ BELİRLEYECEKTİR" ve devamla "Bu ülke halklarını yalnız direnmeye değil, zafer kazanmaya çağırıyorum." Bu sözler, Hitler faşizminin fiilen, diğer emperyalistlerin manevi olarak desteklediği SB'ye karşı saldırının umulanın ötesinde, emperyalistler aleyhine gelişeceğinin müjdesini veriyordu. Geobels'in "Biz gelişmiş geri insanların insanlığa zarar vermeden cezalandırılması için bu saldırıyı başlattık. Hiç kuşkunuz olmasın ki, Alman orduları Ukrayna'ya kadar iki hafta içinde ulaşacaktır" böhürlenmesinin her geçen gün Sovyet ülkesinde batığına tarih sahne oldu. Sovyet birlikleri, gerilerken bile, sanayi kollarını beraberlerinde götürüyor, geride kalan çiftçileri, gerilla savaşı için düşmanın cephe gerisinde saldırı amacı ile eğitiyorlardı. Sanayi büyük oranda doğuya kaydırılmış, motorize birliklerin yapımı için gerekli olan hammadde ve iş gücü, bütün emperyalistleri şaşkırtacak bir hızla temin ediliyordu. Artık bütün umutlarını SB'nin iki haftadan fazla dayanamayacağını tezine bağlamış olan emperyalist kesimler, SB'nin bu muazzam direnişi karşısında ağız değiştirdiler. Kızıl Ordu'nun hazırlıksız olduğunu ileri sürülenler kısa zamanda yanıldıklarını anlamak zorunda kaldılar. Geoge Filding Eliot 28 Temmuz 1941'de şöyle yazıyordu. "Almanlar ilk kez, 1918 savaşı için değil, 1941 savaşı için hazırlanmış ve eğitilmiş bir orduyla yüzyüze geldiler." Aynı günlerde Max Werner New Republic de şunları yazıyordu: "Yapı bakımından modern, taktik bakımından yerterli, stratejik bakımından gerçekçi bir ordu. Zafere daha yakınlar." (11 Ağustos 1941)

Savaşın en şaşkırtıcı ve hayranlık uyandıran bölümü ise, o güne kadar ilkel tanklara sahip olduğu bilinen SB'nin son derece modern tanklarla savaşı sürdürüyor olmasıydı. Vol-

gagrad'da bulunan traktör fabrikasının T-34 tanklarını hızla üretmesi, batağa karşı kayagan paletli zırhların burada üretiliyor olması, Hitler'in içteki işbirlikçileriyle giriştiği sabotajların pek işe yaramadıklarına tanık oldular. Stalin'in deyimiy-le bu "bütün bir halkın savaşı" sü-rekliliğini 5 yıllık plana borçluydu. Şöyle yazıyordu New York Times muhabiri, "Nasıl oluyor da eline verdiği bir traktörü kullanamayan ve tarlada çürümeye bırakan şu Rus köylüleri, binlerce tankı yönetebiliyorlar." Yazar yazının devamında "coğrafik" avantajların SB tarafından iyi kullanıldığına değindikten sonra "Sovyet taktiğinde, ordu ile halkın faaliyetleri eş güdümlü. Kullanılan slogan, 'cephesiz' yalnız topların gümbürdediği yer değildir. Her çiftlikteki her atölye cephedir" di-yordu.

Almanlar Ukranya'ya girerken, buğday hasadı için bir yarıştırdı-gidi-yordu. Almanların işgaline değin kollektif çiftlikler hasadın % 60'a yakınına doğuya taşımışlardı bile. Traktörler neredeyse tümüyle doğa-ya taşınmıştı. Çarpıcı bir örnek açı-sından başka bir örnek ise Harkov Traktör Fabrikası'nın hikâyesidir. Harkov kenti Almanlarca işgal edilince, harkov traktör fabrikası tek bir gün bile Hitler'e karşı tank yap-maktan vazgeçemediklerini öğünerek ilan ediyordu. İşçilerin çoğu maki-nalarıyla birlikte doğuya gitmişler. Harkov'da yalnızca hazır olan par-çaları birleştirmek için yeterli sayı-da işçi kalmış, Harkov'da üretim daha durmadan önce doğuda yeni Harkov üretime başlamış ve böyle-ce üretim durmaksızın savaşı boyun-ca devam etmişti. Bu örnek, Sovyet ülkesindeki halkların kudurmuş fa-şist mihrakın saldırıları karşısında ne kadar inançlı bir karşı koyuşa sa-hip olduklarını göstermektedir.

1941 Kasım'ında Almanlar Ukrayna'yı alarak, Ki-ev'i yağma etmişler, kuzeyin kalesi Leningrad'ı kuşatmışlar, şehrin üç yanından Moskova önlerine kadar sokulmuşlardı. Sovyet hükümeti gerilere, Volga üzerinde Kubıçev'e ta-şınmıştı. Eli silah tutan bütün insan-lar şehrin savunmasına katılmıştı. Yaşlılar ve çocuklar Urallar gibi sa-

vaştan uzak bölgelere gönderilmişti.

Stalin Moskova'da kalmaya de-vam etti. 7 Kasım 1941'de Alman topları Moskova'yı döverken, Hit-ler bütün Dünya'ya Moskova'nın alındığını duyururken bile Stalin, Kızıl Meydan'da birlikleri teftiş edi-yordu. Kışın en amansız şartlarına rağmen Kızıl Ordu saldırıyı püskür-tüp, Alman birliklerini 60 mil geri-lere iterek, orada durdurmayı başar-dı.

Leningrad'ın konumu daha da kötüydü. İki buçuk yıl boyunca ku-şatma altında kalan şehri her gün toplar dövüyordu. Ancak bütün bunlar olurken, Hitler'e karşı "sa-vaş" ilan etmiş batılı emperyalist güçlerden ses çıkmıyordu. Almanlar-ın batı cephesi neredeyse terk edil-miş bir konumdayken bile, hiçbir saldırı amerisi göstermiyorlardı. On-lar da umudunu Hitler'in zaferine bağlamışlardı.

1942 yazında Hitler ağzında sal-yalar saçarak, ne pahasına olursa ol-sun Stalingrad'ın alınmasını istiyor-du. Ancak savaşın da artık kaderi

değişmeye başlamıştı. Yiğit Sovyet halkı, sosyalist ana yurdun savunul-ması için tarihte eşi benzeri görülme-miş bir direniş gösteriyordu. Bod-ruumlarda, soğaklarda dilden dile ya-yılan "Volgadan öteye toprak yok-tur" şiarları "Eğer yüreğiniz varsa, sosyalist ana yurdun savunulması uğruna her tuğla yığını bir kale ola-bilir" ile beslenerek yüz seksen iki günün cehenneminde bir destanın cümlelerini oluşturdular. Burası, uzun savaş döneminde bir dönüm noktasını oluşturdu. Sosyalizmin bu kalesini ele geçirerek, bütün Dünya haklarını ve emekçilerini köleleştir-mek isteyen emperyalistlerin heves-leri burada toprağa gömüldü. Sava-şın alışılmış Almanya'nın zaferleriy-le biten seyri yerini, Kızıl Ordu'nun karşı saldırısıyla yenilgilere bıraktı. Alman faşistleri sırasıyla 1943'te Ukrayna'dan, 1944'de Varşova'dan sökülüp atıldı. Nisan 1945'te Kızıl Ordu artık Berlin önlerindediydi.

(Devam edecek)

GEL...

*karanlığın ortasında
tutuşan ateşe gel
gel namlunun sıcağına
gözünü güneşe diken
gerillanın sanatına gel*

*tohumdan gel fideye
basitten karmaşığa
deney ile başlayan
bilginin kaynağına gel*

*gel
gel
şehirlere yankılanın
dağların doruğundan gel*

Oğün K.

7.9.89

Bağımsızlık, Halk Demokrasisi, Sosyalizm ve Sınıfsız Toplum Mücadelemizin Yılmaz Neferi MEHMET ZEKİ ŞERİT'İ ÖLÜMÜNÜN 12. YILINDA SAYGIYLA ANIYORUZ!

Bundan tam 12 yıl önce, yani 24 Kasım 1977'te yoksulluğun, baskının, zulmün ve sefaletin kardelen çiçeği gibi boy vermiş yiğit bir neferi daha alçak bir pusuda haince katlediliyordu. Ama ne ki, bunca yıl sonra ve daha nice yıllar sonra da Mehmet Zeki Şerit anılacak. Belki bugün iki satır yazıyla anıyoruz, ama yarın savaş nağralarının, siren seslerinin, tüfek takırtılarının, inen şartellerin kıvılcım şavklarının arkasında anacağız. Yiğit bir halk, yiğitlikleri unutmaz. Özellikle bizim halkımız silah elde toprağa düşenleri ise asla unutmaz.

Bugün bizler, silah elde toprağa düşen devrimcilerin anılarından öğrenmemiz gereken çok şeyimiz vardır. Şövalyeye bir ruhla, gidasını köle isyanlarından komünarlara, komünarlardan Büyük Ekim Devrimine, Büyük Ekim Devriminden Çin Devrimine, Çin Devriminden Vietnam Devrimine, Kamboçya'ya, Arnavutluk'a ve daha nice zengin bir mirastan almaktadır. Ülkemiz toprağında yetişmiş bu yüce ruhlu nice yiğit halk evladının bıraktığı miras, bugün ve gelecek kuşakların gözlerindeki ışık, ellerindeki silahtır.

Mehmet Zeki, 12 Mart askeri faşist diktatörlüğünün devrimci harekete indirdiği darbenin ardından, yeniden toparlanmaya içerisinde yerini almış ve sı-ateşi içerisinde 1974'te içe-ki'nin bu ilk deneyimidir ve ne götürüldüğünde başı ezikliği içinde kıvrılır. Ar-bu olumsuz tavrından do-ve kendisini aşması için Çünkü arkadaşları da du-ve Mehmet Zeki arkadaş-dini toparlar ve özeleştir-i kendini toparlamış, canlan-muştur. Hatalarından doğ-daha aynı hatalara düşme-evi yaşamında ve mücade-binde Mehmet Zeki serbest

Mehmet Zeki 76'da ikinc-

çalışan devrimci hareketin nif mücadelesinin o kızgın ri düşmüştür. Mehmet Ze-tavri olumsuzdur. Cezaevi-yerden kalkmaz, bunun kadaşları Mehmet Zeki'ye layı olumsuz yaklaşımlar yardımcı olmaya çalışırlar. rumunun farkındadırlar. larının da yardımıyla ken-verir. Artık Mehmet Zeki miş ve yıkılmaz bir kale ol-ru dersleri çıkarmış ve bir mek için ant içmiştir. Ceza-lesinde en öne atılır. Aka-bırakılır.

ci defa yakalandığında, ise

ser verip sır vermemenin destansı direnişini yaratmıştır. İşkenceciler Mehmet Zeki'nin gerçek adını bilmesine rağmen üzerinde çıkan kimliği savunur. Bu durum karşısında Mehmet Zeki'nin kendi adını kabul etmesi için babasını bulup getirirler. Ama Mehmet Zeki babasını da inkar eder, tanımaz. Düşman şaşkındır, daha önce konuşturdukları birisinin bu denli kararlı bir şekilde yeniden karşılari-na dikilmesi onları çileden çıkarmıştır. Ama Mehmet Zeki kendini aşmış "ölmek var, teslim olmak yok" şiarını düşman burçlarına dikmiştir. Akabinde üzerinde çıkan sahte kimlikle cezaevine kon-muştur. Artık Mehmet Zeki'yi durdurmak, sınıf mücadelesinin sıcaklığından koparmak kimin had-dinedir. Ankara Maltepe cezaevinden devrimci insiyatifin, devrimci zekanın; yaratıcılığın ve sabrın sonucu duvarı delerek bir grup devrimciyle birlikte kaçarlar. Mehmet Zeki kaçmadan evvel düşma-na not bırakmayı da ihmal etmez. Ve duvara "sizin duvarlarınız vız gelir bize vız" diye yazar.

Mehmet Zeki 12 Mart sonrası gelişen devrimci hareketin en ön saflarında kızıl bayrağı en önde taşır. 77'nin 24 Kasım'ında Kadıköy-Altıyol'da evine giderken evinin sarıldığını fark eder ve uzaklaşmaya çalışır. Düşmanın durumu farketmesiyle de silahına sarılan Mehmet Zeki uzun bir çatışma sonucu yaralı olarak yakalanır. İşkenceciler yine sevinç çığlıkları atarak yaralı Mehmet Zeki'ye bütün canavarlıklarıyla yüklenirler. Nafile, Mehmet Zeki bir arkadaşına o dönemler şöyle demiş-tir: "Düşman yenilmez diye düşünme, yenilir". Ser verip sır vermemenin destansı güzelliğini bir kez daha inancına giydirir. Ölür ama teslim olmaz, silahını kırar ama düşmana kaptırmaz. Ölümünün 12. yılında Mehmet Zeki'yi derin bir saygıyla anıyor, mücadelesini mücadelemizin alev alev yanan kor ateşinde yaşatacağımıza olan inancımızı yineliyor. □

“ve avunmasın ağırlar söyleseceğiz daha
daha doğuşeceğiz tetik dursun kalbimiz”

M.Kemal YILMAZ

Ünal KÜÇÜKBAYRAK

Zeki UYGUN

İbrahim POLAT

Hüseyin TOSUN

Rıza SÖKMEN

A. Rıza BOYOĞLU

Kamile ÖZTÜRK

İsmail DOĞAN

Mustafa SARITAŞ

Kavga arkadaşları adına
Memik HOROZ
Baki CEYLAN

Şenol YOL

Dokuz ışık seli şavkıdı dağbaşlarında
Direniş türkülerini çoğaltan dokuz yürek;
Kavgamızla yaşatacağiz anılarınızı.